

Stockholms stads sjukhusdirektion och i samband därmed stående institutioner.

Sjukhusdirektionen.

Vasagatan 6 (postadress: Box 668, Stockholm 1; postgirokonto nr 50324); t. 226660. Direktionen sammanträder i regel första, andra, tredje och fjärde onsdagen i varje månad kl. 16.

De i äldre tider upprättade sjukvårdsanstalterna voro närmast att anse som allmänna barmhärtighetsinrättningar för omhändertagande av fattiga sjuka. Bland de tidigare sjukhusen av denna art märkas det medeltida helgeandshuset och det år 1551 inrättade Danviks hospital. Den första sjukvårdsinrättningen i Sverige, avsedd uteslutande för botande av sjukdomar, är det år 1752 i Stockholm öppnade Serafimerlasarettet. Speciella sjukvårdsanstalter inrättades av staden för vården av könssjuka och för mottagande av sjuka vid inträffade epidemier, men sjukhusväsendet i allmänhet framträdde som en kommunal uppgift huvudsakligen först efter tillkomsten av 1862 års kommunallagar. Uppgifter angående upprättandet av stadens nuvarande sjukhus lämnas i det följande under resp. sjukhus.

Hälsovårdsnämnden utsåg tidigare särskilda styrelser för förvaltning av vart och ett av huvudstadens sjukhus med undantag av Epidemisjukhuset, som alltid stått under nämndens omedelbara förvaltning. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 7 december 1921 genomfördes emellertid fr. o. m. år 1922 en centralisering av sjukhusförvaltningen så till vida, att i stället för de lokala sjukhusstyrelserna inrättades en under hälsovårdsnämnden lydande, för de olika sjukhusen gemensam central sjukhusstyrelse. Undantag gjordes dock för Sachsska barnsjukhuset, som på grund av donationsbestämmelser tills vidare fick behålla sin särskilda styrelse. Detsamma gällde barnsanatoriet Tjärnan. Även Epidemisjukhuset stod i vissa fall utanför den gemensamma sjukhusstyrelsen och sorterade liksom förut direkt under hälsovårdsnämnden.

Den 22 juni 1928 utfärdades lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1929. Lagen gällde med vissa undantag för sådana sjukhus, beträffande vilka landsting eller kommun helt eller till viss kvotdel i sista hand ansvarar för driftkostnaderna.

I anslutning till nämnda sjukhuslag utfärdade k. m:t den 16 september 1932 reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam direktion, *Stockholms stads sjukhusdirektion*, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot mötte i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda beslöto.

Enligt nu gällande lag den 20 december 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) åligger det stad, som ej deltagit i landsting, att för dem, som hava sin vistelseort eller hemort inom staden, ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada eller kroppsfel, i den mån icke annan drager försorg om sådan vård. I enahanda omfattning bör stad, som nyss nämnts, ombesörja anstaltsvård vid barnsbörd. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med uppgift att fullgöra den verksamhet, som enligt 4 § sjukhuslagen åligger sådan beredning.

Den 20 december 1940, utfärdade k. m:t även reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, skola förvaltas av en gemensam sjukhusdirektion, såframt stadsfullmäktige det besluta. För Stockholms stads sjukhus skola lända till efterrättelse reglementets föreskrifter, så ock, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan den 20 december 1940. Jämlikt nyssnämnda reglemente må stadsfullmäktige, om så finnes lämpligt, åt sjukvårdsberedningen uppdraga förvaltningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningen enligt ej tillkommer annan myndighet.

Enligt lag den 20 december 1940 om ändring i vissa delar av epidemilagen den 19 juni 1919, skall ledningen av epidemisjukhusväsendet inom varje epidemidistrikt tillkomma en epidemikommitté. Sådan nämnd i stad, som utgör eget epidemidistrikt, är efter stadens bestämmande hälsovårdsnämnden eller sjukvårdsberedningen.

Bestämmer staden, att sjukvårdsberedningen skall vara epideminämnd, skall förste stadsläkaren vara ledamot av nämnden.

I anslutning till den nya sjukhuslagstiftningen har överståthållarämbetet den 31 januari 1942 fastställt instruktion för sjukhusdirektionen. Enligt denna instruktion handhar direktionen de förvaltningsuppgifter, som enligt sjukhuslagen, sjukhusstadgan samt reglementet för Stockholms stads sjukhus ankomma på sjukvårdsberedning. Direktionen utgör därjämte sådan gemensam direktion för stadens sjukhus, varom i reglementet stadgas, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot möter i donationsbrev eller stadsfullmäktige anrorunda besluta. Direktionen är stadens epideminämnd. Den utövar tillika, såframt ej stadsfullmäktige för särskilt fall anrorunda besluta, ledningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningenslign ej tillkommer annan myndighet.

Efter framställning av stadsfullmäktige har k. m:t den 6 februari 1942 medgivit att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 har tuberkulosbyrån, numera benämnd centraldispensären, överförts från hälsovårdsnämndens till sjukhusdirektionens stat.

Med avseende å sinnessjukvården har staden i ett år 1925 mellan staten och staden ingått avtal förbundit sig att för framtiden, med vissa undantag, omhänderhava anstaltsvården för i staden hemortsberättigade sinnessjuka mot viss ersättning här för av statsmedel. Angående sinnessjukhus, som staden jämlikt berörda avtal upprätthåller, gäller vad i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 är föreskrivet angående kommunala sinnessjukhus. I stället för 104 § i denna stadga gälla emellertid dels i tillämpliga delar reglementet för Stockholms stads sjukhus, dels särskilda av k. m:t den 6 december 1935 utfärdade bestämmelser angående Stockholms stads sinnessjukhus. K. m:t har den 20 september 1951 bemyndigat medicinalstyrelsen att med representanter för bl. a. staden upptaga förhandlingar om revision av ifrågakarande avtal.

För den öppna vården av psykiskt sjuka finnes enligt gällande stadgar särskild styrelse (se sid. 464). Styrelsen är emellertid underställd sjukhusdirektionen i dess egenskap av sjukvårdsberedning.

Sjukhusdirektionen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för direktionens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande. Nuvarande ledamöter och suppleanter äro utsedda för tiden t. o. m. år 1952.

Under sjukhusdirektionen lyder direktionens

expedition, vars chef är sjukhusdirektören.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads sjukhusdirektion, fastställd av ÖÅ 31 jan. 1942 (Kf 1942: nr 8). Lag 20 dec. 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) (Kf 1941: nr 72), med ändr. K. sjukhusstadga 20 dec. 1940 (Kf 1941: nr 73), med ändr. K. reglemente 20 dec. 1940 för Stockholms stads sjukhus (Kf 1941: nr 75). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket (Kfh 1946: sid. 614), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad angående sinnessjukvårdens ordnande, godkänt av k. m:t 18 dec. 1925 och av SF 19 okt. 1925 (Kf 1925: nr 76). Särskilda bestämmelser ang. Stockholms stads sinnessjukhus, fastställda av k. m:t 6 dec. 1935 (Kf 1935: nr 30 sid. 4), med ändr. Allmänna bestämmelser, gällande fr. o. m. 1 juni 1946 och specialbestämmelser, gällande fr. o. m. 1 jan. 1951 ang. löneförhållanden för sköterske- och baderskebiträden, arbets-, köks-, tvätt- och städerskepersonal vid Stockholms stads sjukhus och polikliniker.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 127,253,132 kr. (därav engångs 933,935 kr.), kapitalbudgeten 212,500 kr., av låne medel inom linjen 3,956,000 kr., dessutom förlagsmedel 6,788,007 kr.; inkomster: driftbudgeten 39,607,846 kr.

Sjukhusdirektionens ledamöter

(för åren 1949—1952).

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stads huset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Anderson, Knut Hj.**, kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Hedelius, A. Hj.**, fil. lic.

***Johansson, Erik G.**, f. d. förbundskassör, stadsfullm.; 2:e vice ordf.

***Johansson-Visborg, Anna S.**, fru.

***Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm.

***Öhman, H. G.**, prakt. läkare.

Suppleanter.¹⁾

***Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, fru.

¹⁾ Ordföranden samt ledamöterna hr Hedelius och fru Kollberg skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hrr Gårdstam och fru Julin i nu nämnd ordning, vice ordföranden samt ledamöterna hr Johansson, fru Johansson-Visborg och hr Öhman i första hand av suppleanterna fru ar Ander och Lindström i nu nämnd ordning.

- ***Gårdstam**, R. G. I., med. d.r.
 ***Julin**, f. Liljenbrunn, Gertrud J., ombudsman, stadsfullm.
 ***Lindström**, f. Boström, Margit I., fru.

Sekreterare.

Ericsson, C.-B. A., tjl. (se sid. 154), *tf. Mæchel*, S. G. D. (se sid. 419).

Sjukhusdirektionens delegerade.

Budgetdelegerade.

Mårtens, G. H. M., ordf.; **Anderson**, Knut Hj.
Suppleanter: **Kollberg**, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.; **Johansson-Visborg**, Anna S.

Byggnadsdelegerade.

Byggnadsdelegerade hava till uppgift att omhändervä de byggnadsföretag, som sjukhusdirektionen uppdrager åt delegerade att ombesörja. F. n. avser delegerades uppdrag ny- och ombyggnader vid Söderby sjukhus, inberäknat Molanderhemmet, vid Beckomberga sjukhus, vid Sabbatsbergs sjukhus (ögon- och öronpaviljongen), vid St Eriks sjukhus (barnbördsavdelningen) samt vid egendomarna Blackeberg och Karlberga ävensom nybyggnader för sjuksköterskeskola, efterbehandlingsjukhus vid Södersjukhuset och bakteriologiskt centrallaboratorium.

Mårtens, G. H. M., ordf.; **Anderson**, Knut Hj.; **Öhman**, H. G.

Suppleanter: **Gårdstam**, R. G. I.; **Johansson-Visborg**, Anna S.

Sekreterare.

Thylén, M. A. V., sekreterare (se sid. 420).

Delegerad för Tjärnans sanatorium.

Anderson, Knut Hj.

Poliklinikersättningsdelegerade.

Sjukhusdirektören; **Öhman**, H. G.; **Gårdstam**, R. G. I.

Delegerade för skärmbildsbyrån (se sid. 459).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 472).

Byggnadskommittéer tillhörande sjukhusdirektionens förvaltningsområde.

Södersjukhusets byggnadskommitté.

Stadsfullmäktige beslöt den 26 april 1937 ställa visst område på Årstaberget till sjukhusdirektionens förfogande för sjukhusändamål samt uppdraga åt direktionen att ombesörja uppföran-

det i huvudsaklig överensstämmelse med det av direktionen framlagda förslaget av ett central-sjukhus för de södra stadsdelarna (jfr Bih. 1936: nr 56, Utl. 1937: nr 131).

I anledning härav beslöt sjukhusdirektionen den 28 maj 1937 att tillsätta en byggnadskommitté, bestående av fem personer, med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya centralsjukhuset. Beträffande Södersjukhusets byggnad, se vidare sid. 436.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Anderson**, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm., vice ordf.; **Bergström**, K., byggnadsingenjör; **Clason**, I. G., arkitekt; en vakant.

Suppleant: **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm.

Byggnadskontor för Södersjukhusets och St Eriks sjuksköterskeskolas nybyggnader.

Ringvägen 52, Sö.

Chef (18,000 kr.
utan rörligt tillägg).

Sundblad, N. K.; t. 43 90 69.

Chefen för byggnadskontoret är föredragande hos byggnadskommittén i frågor berörande utbyggnad av Södersjukhuset med sjuksköterskeskola och efterbehandlingsjukhus.

Arkitekt (16,536 kr.).

Schöldström, B. G. F.; t. 43 29 47.

Ingenjör (12,600 kr.).

Frisell, J. O. V.; t. 43 29 67.

Kammarsskrivare (8,136 kr.).

Kolm, E. B.; t. 43 29 77.

Redogörare (1,800 kr.
utan rörligt tillägg).

Lövgren, O. T., *tf. amanuens* (se sid. 447).

Dessutom ytterligare personal av växlande antal.

Sabbatsbergs sjukhus' byggnadskommitté.

Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett anslag å 4,389,000 kr. till uppförande av nybyggnader för panncentral och kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (jfr Utl. 1940: nr 58). Sjukhusdirektionen beslöt den 26 juni 1941 tillsätta en byggnadskommitté för planläggningen och uppförandet av dessa nybyggnader. Den 20 mars 1944 nedsatte stadsfullmäktige anslaget belopp till 4,029,000 kr. (se Utl. 1944: nr 81). Den 18 december 1947 beviljades ett tilläggsanslag för kvinnokliniken å 550,000 kr. (se Utl. 1947: nr 494). Jfr sid. 427.

SjD

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.;
Höjer, Gerda, ombudsman, vice ordf.; **Anderson**, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm.; **Lundqvist**, E. E. G., civilingenjör; **Westman**, A. E., professor, överläkare; **Wetterdal**, P. L., professor, överläkare.

Suppleant: **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm.

Sekreterare.

Zettergren, E. R., syssloman (se sid. 427).

Byggnadskommittén för Sachsska barnsjukhuset.

Sedan stadsfullmäktige den 19 november 1945 beviljat anslag å 2,270,000 kr. för om- och tillbyggnad av Sachsska barnsjukhuset, beslöt stadsfullmäktige, efter framställning av sjukhusdirektionen, den 28 januari 1946 tillsätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa den ifrågavarande om- och tillbyggnaden. Den 16 juni 1947 beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag å 153,000 kr. För ombyggnad av barnsjukhuset hava stadsfullmäktige den 21 november 1949 anvisat ett reservationsanslag å 614,000 kr.

Ledamöter.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman**, f. Thiel, Agda, fru; **Johansson-Visborg**, Anna S., fru; **Nessen**, N. S., byggnadsingenjör; **Wallgren**, A. J., professor, överläkare.

Sekreterare (1,200 kr.
utan rörligt tillägg).

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 421).

Sjukhusdirektionens rådgivande organ.

Planeringskommittén.

Planeringskommittén, som tillsattes av sjukhusdirektionen den 16 november 1949, har till uppgift att utarbeta förslag till generalplaner och program samt detaljerade byggnadsförslag beträffande sjukhusväsendet (med undantag för Sabbatsbergs sjukhus). Åt planeringskommittén har även uppdragits att handhava planläggningen av stadens sjukhusvård vid krig eller krigsfara. Vidare har planeringskommittén övertagit det tidigare av en särskild kommitté bedrivna arbetet med utredning om Sabbatsbergs sjukhus' utbyggnad. I anslutning härtill har kommittén utökats med två nya ledamöter.

Den 17 februari 1947 hava stadsfullmäktige bemyndigat sjukhusdirektionen att utarbeta och framlägga förslag till två nya råjongsjukhus, med förläggning det ena å Östermalmen och det andra inom Brännkyrka ävensom anvisat medel till utredningskostnaden.

Rörande framlagda planer för sjukhusväsendet i Stockholm, se Bih. 1950: nr 60, 1951: nr 6; Utl. 1951: nr 331 och 332.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Anderson**, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm.; **Tham**, K. G. K. M., sjukhusdirektör; **Öhman**, H. G., prakt. läkare; två vakanta.

Suppleanter: **Gärdstam**, R. G. I., med. dr.; **Johansson-Visborg**, Anna S., fru.

Planeringschef (20,400 kr.).

Pehrson, C. G.; t. 22 66 60 (växel).

Sekreterare (10,236 kr.).

Fredriksson, H. E.; t. 23 05 65.

Tuberkulosrådet.

Med anledning av ett utav stadskollegiets tuberkuloskommitté avgivet betänkande angående tuberkulosvårdens organisation och tuberkuloseftervårdens utbyggnad (Bih. 1945: nr 11) beslöt stadsfullmäktige den 26 juni 1945 anmoda sjukhusdirektionen att utse ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa de utredningar angående tuberkulosvården, som sjukhusdirektionen uppdrager åt rådet, samt i övrigt på anmodan av direktionen avgiva yttranden i tuberkulosfrågor. Rådet består av sju ledamöter jämte lika många suppleanter. Sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, barnavårdsnämnden, lärings- och yrkesskolstyrelsen, arbetsnämnden i Stockholm samt centralstyrelsen för föreningen lungsjuka i Stockholm [Flis] skola vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant. Ordförande och vice ordförande utses inom rådet. Överläkaren vid centraldispensären är föredragande i rådet.

Ang. Centraldispensären, se sid. 457.

Ledamöter.

Carlson, f. Olsson, Elna S. E., fru (för barnavårdsnämnden); **Johansson-Visborg**, Anna S., fru (för sjukhusdirektionen), ordf.; **Carlsson**, Abel E., kamrerare (för hälsovårdsnämnden); **Hagström**, f. Svensson, Anna M., studierektor, stadsfullm. (för fattigvårdsnämnden); **Lindqvist**, Vivan L. M., inspektör (för arbetsnämnden); **Johansson**, f. Myhrström, Elin M. K., sätтарына (för lärings- och yrkesskolstyrelsen); **Eklund**, E. E., ombudsman (för centralstyrelsen Flis).

Suppleanter.

Ånder, f. Eriksson, Elsa S., fru (för sjukhusdirektionen); **Johansson**, Lilly E. E., fabriksarbeterska, stadsfullm. (för hälsovårdsnämnden); **Ewerlöf**, f. Löwenadler, Elsa H. E. J., fru (för fattigvårdsnämnden); **Cedergren**, f. Bernadotte

av Wisborg, Elsa V., fru (för barnvårdsnämnden); **Herlitz**, Ingeborg, bitr. aktuarie (för lärlings- och yrkesskolestyrelsen); **Bergström**, O. W., amanuens (för arbetsnämnden); **Karlsson**, Karin E., fröken (för centralstyrelsen Flis).

Sekreterare.

Carlhom, B. A., syssloman (se sid. 457).

Central förvaltning.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten: 5,625,115 kr. (därav engångs 61,100 kr.); kapitalbudgeten av lånemedel inom linjen 1,227,000 kr., inkomster: driftbudgeten 2,222,664 kr.

Sjukhusdirektionens kansli.

Vasagatan 6 (postadress: Box 668, Stockholm 1); t. 226660; expeditionstid: 10—15 (lördagar 10—14).

Kanslidirektör (B 15).

Anderson, K. E. H.; mottagningstid: 10—11.

Sekreterare (30).

Ericsson, C.-B. A., tjl. (se sid. 154), *tf. Mæchel*, S. G. D.

Amanuens (8,000 kr.).

Vakant.

En kontorsskrivare, två första kontorsbiträden.

Sjukhusdirektörskontoret.

Vasagatan 6 (postadress: Box 668, Stockholm 1); t. 226660; expeditionstid: 10—12, 13—15 (lördagar 10—12, 13—14).

Sjukhusdirektören biträder sjukhusdirektionen vid handhavande av dess uppgifter och har att leda förvaltningen av de under direktionen lydande sjukhusen samt är föredragande i direktionen och är dess verkställande tjänsteman. Sjukhusdirektören äger ock att utan direktionens hörande fatta beslut i vissa ärenden. Hans åligganden bestridas dock i vissa delar av intendenten (1 kl.), tillika biträdande sjukhusdirektören, som bl. a. äger besluta i frågor tillhörande intendenturavdelningen, handlägger sjukhusens löpande förvaltningsfrågor och är föredragande i flertalet personalärenden.

Instruktioner. Instruktioner för sjukhusdirektören och biträdande sjukhusdirektören, fastställda av direktionen 17 febr. 1943 (Kf 1943: nr 10). Instruktion för kamreraren, fastställd av direktionen 3 mars 1943. Instruktion för intendenten, fastställd av direktionen 17 mars 1943. Instruktioner för kanslidirektören, byggnadsintendenten och näringskonsulenten, fastställda av direktionen 3 och 17 mars 1943 samt 20 dec. 1944 (Kf 1943: nr 11, 1944: nr 83), med ändr.

Sjukhusdirektör (B 21).

Tham, K. G. K. M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1952); t. 22 66 60; mottagningstid: efter överenskomelse per telefon.

Intendent (1 kl.), tillika biträdande sjukhusdirektör (B 15).

Wedefelt, G. F. G:son; mottagningstid: 14—15 (lördagar 11—12).

Läkarassistent (9,900 kr.).

von Greyerz, W., tjl., *tf. Blom*, B. F.

Sakkunnig i medicinska frågor (6,900 kr.).

Hansson, N. H.

Instruktionssköterska (20).

Camp, J. Hellevi; t. 41 21 11.

Översköterska för hembesök (14).

Lundquist, Margit C. M.

Förste expeditionsvakt (12)

(gemensam med hälsovårdsnämnden).

Haegerstolpe, K. G. A.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde, fem expeditionsvakter (därav en gemensam med hälsovårdsnämnden), ett expeditionsvaktsbiträde (gemensam med hälsovårdsnämnden), två telefonister (gemensamma med hälsovårdsnämnden). — En översköterska.

Kameralavdelningen

(gemensam med hälsovårdsnämnden).

Kamrerare (1 kl.) (30).

Edwall, E. H. A.; t. 22 66 60; mottagningstid: 9—10.

Förste kammarsskrivare (22).

Malmström, E. A.

Amanuens (18).

Svärd, S. Ch.

Kontorsassistent (18).

Ersson, Kerstin M.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Lindström, f. Eriksson, Signe V.

Tillfällig tjänsteman (11,376 kr.).

Carlberg, K. E. B.

Två kontorsskrivare, tre första kontorsbiträden, ett kontorsbiträde, tillfällig arbetskraft.

Utredningsavdelningen.

Denna avdelning biträder sjukhusdirektörerna med utredningar, som ej tillhöra specialavdelning.

Sekreterare (30).

Thylén, M. A. V.

Förste kammarsskrivare (22).

Bagge, N. F., tjf.

Amanuens (18).

Gemensam för utrednings-, personal- och budgetavdelningarna.

Lindgren, J.-H.

Budgetavdelningen.

Avdelningschef.

Furuby, B. V., intendent (30).

Kammarsskrivare (20).

Carlberg, K. E. B., tjf. (se sid. 419), *tf.* Alström, N. A.

Amanuens (18).

Häggliid, S. G.

Personalavdelningen.

Notarie (26).

Nilsson, N. T.

Kammarsskrivare (20).

Andersson, E. E.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde.

Byggnadsavdelningen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 20 14 73, 21 48 90, 21 49 30.

Byggnadsintendent (35).

Törn, E. W.

(För byggnadsärenden.)

Ingenjörer (28).

Thorsell, B. R.; Eriksson, A.; Hallnäs, T. J.

Ingenjörer (24).

Lundqvist, N. O.; Ekwall, H. P.; en vakant.

Verkmästare (1 kl.) (20).

Vakant.

Ett första kontorsbiträde, ett ritbiträde.

(För inredningsärenden.)

Inredningsarkitekt (26).

Andersson, N. B.; t. 20 10 28, 20 11 37.

Kammarsskrivare (9,144 kr.).

Andersson, Å. M. F.; t. 20 10 28, 20 11 37.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde, en förrädsarbetare.

Intendenturavdelningen.

Herkulesgatan 26, 1 tr.; t. 22 66 60.

Avdelningschef.

Garpendal, C. H. G., tf. notarie (26); mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Näringskonsulent (24).

Hansson, f. Bjernald, Ebba V.; t. 10 91 28.

Kammarsskrivare (20).

Rentzhog, Y. A.

Kontorsassistent (18).

Björkman, Astrid L.; t. 10 93 85.

En kontorssskrivare, två kontorsbiträden.

Centralförrådet.

Hagavägen 134—136, Sundbyberg; t. 28 37 55 (förrädschefen), 28 33 15 (förräds-mästaren).

Centralförrådet, som inrättades år 1939, verkställer upphandling av lagringsbara förbrukningsartiklar för sjukhusens behov.

Förrädschef (24).

Garpendal, C. H. G., tjf. (se ovan), *tf.* Bagge, N. F.

Förrädsmästare (17).

Ringqvist, P. I. V.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde, en förrädsförmän, sex förrädsarbetare, en städerska.

Konvalescenthemskontoret.

Kungsgatan 66, C.; (postgirokonto nr 195 960); t. 10 21 32, 10 21 38.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1943 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för handläggning av ärenden berörande stiftelsen Martin Gebers, Albert och Hulda Pålsons, Jacques och Galathée Lamms samt Heijkskjöldss konvalescenthem, lhrfeltska barnhemmet, barnsanatoriet Tjärnan samt Elfviks konvalescenthem och Blackebergs sjukhus.

Stat år 1952. (Konvalescentvård.) Utgifter: driftbudgeten 2,132,807 kr. (därav engångs 5,700 kr.); inkomster: driftbudgeten 602,790 kr.

Syssloman (3 kl.) (24).

Hägglund, B. A. K.; t. 10 21 38; mottagnings-tid 9—11.

Kammarsskrivare (20).

Lundberg, I. K.

Kontorsassistent (18).

Ahnfelt, Inga L.

Kurator (17).

Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R., tjf. (se sid. 463), *tf. Lindén*, f. Lindén, Kerstin; mottagning: Vasagatan 6, 2 tr., vardagar utom lördagar 11—12, 14—15, t. 22 66 60 (se sid. 461).

En *arbetsterapeut*, två *första kontorsbiträden*, ett *kontorsbiträde*.

Ombudsmansexpeditionen

(gemensam med fattigvårdsnämnden, se sid. 264).

Ombudsman.

Grünberger, H. (se sid. 264).

Aktuarie.

Brisenius, O. A. (se sid. 264).

Personalläkarvården.

Sedan stadsfullmäktige den 27 april 1944 beviljat anslag till omorganisation av personalläkarvården vid stadens sjukhus, är denna försöksvis sedan den 1 maj 1944 enligt sjukhusdirektionens beslut den 16 februari och den 26 april 1944 samt den 25 september 1946 ordnad på följande sätt.

Staden är indelad i tre personalläkardistrikt, nämligen *Kungsholms distrikt*, omfattande Kungsholms, S:t Görans och Bromma församlingar (utom Beckomberga sjukhus), *Södermalms distrikt*, omfattande Katarina, Sofia, Maria Magdalena, Högålds, Enskede och Brännkyrka församlingar (utom Långbro sjukhus) samt *Norrmalms distrikt*, omfattande stadens övriga delar (utom Norrtulls sjukhus). Inom varje distrikt håller personaldistriktsläkaren mottagning för personalen vid inom distriktet belägna sjukhus. Personaldistriktsläkaren gör även erforderliga hembesök hos all inom distriktet bosatt sjukhuspersonal, oavsett tjänstgöringsplatsen. Långbro, Beckomberga, Söderby och Norrtulls sjukhus äro undantagna från distriktsindelningen och hava var sin personalläkare, vilken genom mottagning å respektive sjukhus samt hembesök meddelar läkarvård åt sjukhusets personal oavsett bostadens belägenhet.

Utöver avlöningen utgår till personaldistriktsläkare särskild ersättning för hembesök, beräknad enligt provisialläkartaxa för dagbesök och

efter 10 kr. per nattbesök, i båda fallen jämte reseersättning.

Personaldistriktsläkare

(6,312—5,520 kr.).

Jansson, K. T. (Kungsholms distr.); Nordenberg, R. (Södermalms distr.); en vakant (Norrmalms distr.).

Personalläkare vid Långbro och Beckomberga sjukhus, se sid. 446 och 447.

Bakteriologiska centrallaboratoriet.

Dalagatan 11 B (ingång fr. Vasaparken) (postadress: postfach 177, Stockholm 1); laboratoriet öppet: vardagar utom lördagar 9—16, lördagar 9—14, sön- och helgdagar 9—11; t. 34 03 90.

Sjukhusdirektionens bakteriologiska laboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet 1901. Laboratoriet överflyttades fr. o. m. 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen.

På avdelningen utföras bakteriologiska undersökningar, utredningar i hälsovårdsärenden m. m. hörande till sjukhusdirektionens och hälsovårdsnämndens verksamhet samt provtagning och substratberedning för stadens sjukhus. Ersättning för utförda undersökningar utgår enligt taxa. Den 3 mars 1950 förseddes epidemilagen av den 19 juni 1919 med ett tillägg (23a §), innebärande att kostnaderna för undersökning av prov för sjukdom, som avses i § 2 mom. 1 nämnda lag, skola utföras utan kostnad för den sjuke eller hälsovårdsrådet. Kostnaderna härför skola gäldas av epidemidistriktet, där ej bekräftande viss sjukdom föreskrivits, att kostnaden skall gäldas av statsmedel. Undersökning av upphostningsprov (utstrykningspreparat) för tuberkulos utföres kostnadsfritt för i Stockholm boende personer.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 juli 1947 anvisa 1,945,000 kr., varjämte den 15 oktober 1949 beviljats ett tilläggsanslag å 655,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för laboratoriet i anslutning till Sabbatsbergs sjukhus. Nybyggnaden kommer att tagas i bruk under år 1952.

Instruktioner m. m. Hälsovårdsnämndens instruktioner för överläkaren vid nämndens bakteriologiska laboratorium 13 mars 1934 och för assistent 24 okt. 1933. Taxor för undersökning av prov samt för bakteriologiska substrat, fastställda av sjukhusdirektionen 16 sept. 1942.

Styresman (arvode 1,508 kr.).

Oavide, H. L. (se nedan).

Överläkare (B 13).

Davide, H. L. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1954);
mottagningstid: 12—12,30; **Packalén, K. T.**
(förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1953); mottagningstid:
12—12,30; en vakant.

Laboratorer (33).

Peterson, N. O. A.; Tunevall, T. G.

Laboratorieläkare (30).

Ericsson, f. Rosell, Britta M.; Thorsson, K.-G.
J.; Melén, B. Hj.; tre vakanta.

Konsulterande biolog (5,100 kr.).

Frisk, B. Å.

Maskinmästare, tillika instrument- makare (19).

Vakant.

Kontorsassistent (Ex. 18).

Vakant.

Laboratorieföreståndarinna (17).

Paulsson, E. M. V. (Greta).

Förste preparator, tillika förräds- mästare (15).

Vakant.

Bakteriologassistenter (14).

**Austrin, Siri E. V.; Dahlqvist, Ester D.; Eng-
ström, Inga M.; Olin, f. Broberg, Britta; Jo-
hansson, Margit M.**

Preparatorer (13).

**Lundgren, D. A.; Törnqvist, A. H.; Lindberg,
G. S. M.; Thorén, G. V.**

Tjugutva laboratoriebiträden, två första
kontorsbiträden, en automobilförare, en
expeditionsvakt, åtta vaktmästare, två kon-
torsbiträden, en telefonist, en djurskötare,
en reparatör, nio sjukvårdsbiträden samt
tillfällig personal i mån av behov.

Kliniska centrallaboratoriet.

*S:t Görans sjukhus, ing. Kungsholmsga-
tan 109, K.; t. 22 20 40: centrallaborato-
riet; prov mottagas 9—15; undersök-
ningar av basalomättning och magsaft
beställas per tel. 9—16; blodprov tagas
utan föregående anmälan 9,30—10,30.*

Sjukhusdirektionens kliniska laboratorium ut-
gjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårds-
nämndens laboratorier och började sin verksamhet
år 1925. Laboratoriet överflyttades fr. o. m.
1 januari 1940 till sjukhusdirektionen. Verksam-

heten, som från början bedrivits i lokaler i huset
Vasagatan 13 överflyttades år 1941 till S:t Görans
sjukhus.

På avdelningen utföras olika medicinsk-ke-
miska undersökningar (å blod, urin m. m.) samt
undersökningar av basalomättning, allt enligt
fastställd taxa. Undersökningarna äro kostnads-
fria för medellösa personer.

Taxa. Taxa för undersökningarna, fastställd
av sjukhusdirektionen 16 maj 1944, med ändr.
23 maj 1951.

Överläkare (35).

Andreen, E. Andrea (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1953);
t. 53 56 05; mottagningstid: 9,30—10,30.

Förste kemist (21).

Etzler, f. Eriksson, Elsa S. M.

En laboratorieöversköterska, två labora-
toriesköterskor, ett första kontorsbiträde.
— Ett sjukvårdsbiträde, en städerska.

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Rörande sjukhusvård åt mindre bemedlade
tillämpades tidigare det förfarandet, att kostnads-
fri vård å stadens sjukhus lämnades åt sådana
personer, som kunde förete av vederbörande
roteman utfärdad intyg om medellöshet. Då
emellertid detta system visade sig otillfredsstäl-
lande, särskilt med hänsyn till prövningen vid
medellöshetsintygens utfärdande, vidtogs genom
stadsfullmäktiges beslut den 20 februari 1922 en
ändring härutinnan, varigenom prövningen av de
vårdbehövandes betalningsförmåga överflyttades
från rotemännen till ett nytt centralt organ,
sjukhusavgiftsdelegerade.

Sjukhusavgiftsdelegerade, till antalet fem
jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige
för två kalenderår med uppgift huvudsakligen
att pröva frågor om nedsättning av sjukhusavgift.
Delegerade utse vid början av varje tjänstgöringsår
inom sig ordförande och vice ordförande. Ansö-
kan om nedsättning i stadgade vårdavgifter
inlämnas till sjukhusavgiftsdelegerade, vilka äga
att med hänsyn till sökandens ekonomiska för-
hållanden besluta om nedsättning av sjukhusav-
giften, dock ej till mindre än 50 öre per dag.
Vid den undersökning, som bör föregå beslut om
nedsatt avgift, skall biträde lämnas delegerade av
fattigvårdsnämnden. I fråga om fullständig be-
frielse från sjukvårdsavgift fattas beslut av ve-
derbörande fattigvårdsstyrelse eller beträffande
arbetslöshetsfall av fattigvårdsnämndens dele-
gerade för understödsärenden.

Detta förfaringsätt tillämpas förutom för
stadens egna sjukhus och konvalescenthem samt
vid den öppna vården av psykiskt sjuka även,
då det gäller vård av stockholmsbor, beträffande
Seraphimerlasarettet, Allmänna barnbörds-
huset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka

barn, Diakonissanstaltens sjukhus (Ersta), Karolinska sjukhuset med Radiumhemmet, sjukhuset Eira m. fl. samt vid utfärdande av ansvarsförbindelser för vård å sanatorier. Samma bestämmelser tillämpas även i fråga om ortopediska bandage o. d. å stadens sjukhus och å Vanförelanstalten samt för erhållande av bad och behandling vid kurorter och brunnar.

I övrigt bevilja sjukhusavgiftsdelegerade bidrag åt mindre bemedlade till särskilt dyrbara och livsviktiga mediciner, såsom insulin, leverpreparat m. m. Fri pneumothoraxbehandling (kvävgasbehandling) beviljas enligt bestämmelser i k. m:ts kungörelse den 18 maj 1945 (Svf 1945: nr 332).

Genom beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1948 har uppdrag givits delegerade att i förekommande fall pröva och avgöra frågor om nedsättning av eller befrielse från behandlingsavgifter för folktandvård.

Den prövning, som skall verkställas angående stockholmsbors rätt till vård å sjukvårdsanstalt utom Stockholm enligt det s. k. 1950 års utomlänsavtal (se sid. 425), ombestyras enligt sjukhusdirektionens beslut av sjukhusavgiftsdelegerade.

Angående avgifterna vid stadens sjukhus, se nedan sid. 424.

Instruktion m. m. Instruktion för sjukhusavgiftsdelegerade, fastställd av ÖA 11 dec. 1940 (Kf 1940: nr 54). Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63; Utl. 1952: nr 162).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

*Christiansson, M. E. (Greta), fil. lic.; Daelander, f. Sjöstrand, A. Elisabeth, postmästare, vice ordf.; *Johansson, B. E., ombudsman, ordf. och kassavärdare; *Johanson, f. Horwitz, Inga C., barnavårdsman, stadsfullm.; Johansson, f. Nilsson, J. V. E. (Thora), fru, stadsfullm.

Suppleanter: *Björkman, G. B. K., redaktör; *Hermansson, f. Johansson, Agnes E., folkskollärarinna; Östman, G. R., direktör.

Sekreterare.

Blom, Å. V. E. (se nedan).

Expeditionen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 11 85 95, 11 96 95, 21 21 69; mottagning för allmänheten: 9—14.

Inspektör (1 kl.) (26).

Blom, Å. V. E.

Kammarsskrivare (20).

Broman, Eivor.

Assistenter (1 kl.) (17).

Ahlberg, S. O.; Agelin, f. Björkman, Margit I. E.; Andersson, E. L.

En *extra assistent* en kontorsskrivare, två *första kontorsbiträden*, en *expeditions-vakt*, ett *kontorsbiträde*.

Sjukvårdsanstalter.

(Adresser, telefoner, expeditionstider: se nedan under respektive sjukhus.)

Den för sjukvården vid visst sjukhus ansvarige läkaren eller, där flera sådana finnas, den av dem, som därtill av direktionen förordnas, är enligt sjukhuslagen mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. — För sjukvården vid sjukhus eller avdelning därav ansvariga läkare benämnas i sjukhusreglementet överläkare.

Vid varje sjukhus skall finnas en av direktionen tillsatt syssloman, som har att under direktionens förmanskap handhåva sjukhusets ekonomiska förvaltning m. m. samt att under styresmannen övervaka ordningen inom sjukhuset och mathållningen ävensom hålla uppsikt över underordnad personal.

Ovannämnda bestämmelser rörande styresman gälla ej blott egentliga sjukhus, barnbördshus och sinnessjukhus utan även epidemisjukhus och konvalescenthem. Tillsättande av syssloman är däremot ej obligatoriskt vid konvalescenthem.

En utförlig redogörelse för Stockholms stads sjukhusväsen ingår i Bih. 1933: nr 60. Rörande planering för sjukhusväsendet, se vidare Utl. 1939: nr 411, Bih. 1945: nr 6, 1948: nr 60, 1950: nr 60.

Författningar. Instruktioner för styresman, överläkare, syssloman och husmoder, fastställda av sjukhusdirektionen 17 febr. samt 3 och 17 mars 1943 (Kf 1943: nr 11), med ändr.

Stat år 1952. (Sjukhusvård.) Utgifter: driftbudgeten 96,366,926 kr. (därav engångs 826,685 kr.), kapitalbudgeten, av lånemedel inom linjen 2,729,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 31,347,290 kr.

(Bidrag och ersättningar till utomstående inrättningar.) Utgifter: driftbudgeten 13,887,952 kr., kapitalbudgeten 212,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 926,500 kr.

Sjukhuscentralen.

Vasagatan 6, 2 tr., C.; t. 22 66 60: »sjukhuscentralen (efter expeditionstidens slut 22 66 61, 22 66 62 eller 10 72 11); expeditionstid: 9—16 (telefonvakt hela dygnet).

Den 1 december 1930 beviljade stadsfullmäktige medel till hälsovårdsnämnden för upprättande av en sjukhuscentral för förmedling av patientintagning på stadens sjukhus. Verksamheten

SjD

började den 1 februari 1931. År 1933 överflyttades sjukhuscentralen från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen i samband med uppdelningen av arbetsuppgifter mellan dessa nämnder.

Sjukhuscentralen har till uppgift att med ledning av från sjukhusen erhållna uppgifter föra tablå över beläggningen å stadens sjukhus (med undantag av epidemisjukhus, sanatorier och sinnessjukhus) samt att lämna anvisning å lediga platser å dylika sjukhus till personer, som innehåva läkarremiss för sjukhusvård. Dessutom åligger det sjukhuscentralen att lämna allmänheten upplysning om formerna och villkoren för intagning å stadens sjukhus och konvalescenthem, sjukhusens tider för intagning och besök, sjukhusavgifter, stadsdistriktsläkare och i staden vakthavande läkare, stadssjuksköterskor och villkoren för deras anlitande, annan sköterskevärd för mindre bemedlade, stadens polikliniker, fattigvårdens distriktsbyråer och andra frågor rörande stadens sjukvård. Vidare skall sjukhuscentralen förmedla sjuktransporter i samarbete med brandkåren (jfr sid. 204) och medelst sjuktransportflygplan, stationerat vid 2:a flygkåren vid Hagerås, huvudsakligen avsett för sjuktransporter från Stockholms skärgård (t. »flygambulansen»). Sjukhuscentralen svarar på namnanropet »J o u r h a v a n d e l ä k a r e» och förmedlar kontakten mellan allmänheten och dessa läkare under de tider läkarna äro tillgängliga: vardagar utom lördagar 19—7 (sommartid 15—7), lördagar och helgdagsaftnar 15—24, sönd och helgdagar 0—24.

Författningar. Instruktioner för sjukhuscentralen samt där tjänstgörande läkare och sköterskor m. m., fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 125). Bestämmelser m. m. rörande sjukhuscentralens verksamhet, fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 31).

Chef.

Sjukhusdirektören.

Läkare.

von Greyerz, W., tjl., tf. Blom, R. F.; mottagningstid: 14—15.

Sju översköterskor.

Blodgivarecentralen.

S:t Eriks sjukhus; adress och telefon: se sid. 432.

År 1934 organiserades vid S:t Görans sjukhus en blodgivarecentral för undersökning och blodgruppering av personer, vilka ställt sig till förfogande för blodgivning. År 1939 överflyttades centralen till S:t Eriks sjukhus medicinska poliklinik. Från nämnda tidpunkt började även depåblod tillhandahållas. Förmedling av blodgivare till såväl kommunala som övriga sjukvårdsinrättningar skedde till år 1945 genom sjukhuscentralen, där även register över blodgivarna fördes. Vid denna tidpunkt hade efter-

frågan på transfusionsblod ökat i sådan utsträckning, att en utökning av personalen måste ske. Samtidigt överflyttades förmedlings- och registreringsverksamheten från sjukhuscentralen till en särskild expedition. Efter expeditionstidens slut sker dock förmedling fortfarande genom sjukhuscentralen.

Ersättning till blodgivare utgår med 25 kr. per gång, varjämte utgår ersättning för resor med 3 kr. Om väntetiden överstiger 1/2 timme utgår ersättning med kr. 1:50 för varje ytterligare påbörjad halvtimme. Anmälan till blodgivning: torsdagar 17—18.

Läkare (3,072 kr.).

Sköld, E. G. V.

En *sjuksköterska*, två *första kontorsbiträden*, två *kontorsbiträden*. — Ett *första sjukvårdsbiträde*.

Avgifter å sjukhusen.

För att å sjukhus intagas bör den sjuke själv eller genom ombud på den för varje sjukhus bestämda mottagningstiden anmäla sig å sjukhusets mottagningssal och därvid:

1:o) förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet, och flyttnings- eller åldersbetyg;

2:o) avlämna ansvarsförbindelse av vederhäftig person eller annan säkerhet för all sjukvårds- ävensom annan kostnad, som av sjukhuset bestrides. Därest den sjuke eller, om denne är minderårigt barn (under 15 år), någon av föräldrarna är medlem av erkänd sjukförsäkring, skall sjukvårdsförsäkring, skall sjukförsäkringen förete. År den sjuke medellös eller mindre bemedlad, skall han eller hans ombud på särskild blankett, som erhålles å sjukhusets syslomanskonto, skriva en ansökan om befrielse från, resp. nedsättning i sjukhusavgiften (jfr nedan).

Personer, träffade av olyckshändelse, eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet; i sådant fall böra ovan angivna handlingar ofördröjligen därefter anskaffas.

Där ej på grund av allmän författning sjukhusvård skall kostnadsfritt åtnjutas¹⁾ eller nedsättning beviljats av sjukhusavgiftsdelegerade (se ovan sid. 422), utgår avgifterna för vård å stadens sjukhus enligt följande av stadsfullmäktige fastställda taxa.

Avgift för betalande sjuka per dag: för stockholmsbor:

vid samtliga stadens sjukhus med undantag av nedan angivna sjukhus eller särskilda avdelningar:

¹⁾ Vård å allmänt rum vid Epidemisjukhuset för epidemisk sjukdom samt vid avdelningar för könsjuka är enligt gällande författningar kostnadsfri, i vad avser könsjukdom i smittsam skede.

å allmänt rum t. o. m. 30:e dagen	5 kr.
» » fr. o. m. 31:a dagen	»
» halvenskilt rum	15 »
» helenskilt »	25 »

vid tuberkulossjukhusen (Söderby sjukhus, tuberkulossjukstugan vid Hamra samt tuberkulosavd. vid S:t Görans sjukhus:

å allmänt rum vid medicinska A	1,50 kr.
» » » medicinska B	1,25 »
» » » kirurgiska	1 »
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

vid förlossningsanstalter (Södersjukhuset, Södra barnbördshuset samt förlossningsavd. vid Sabbatsbergs och S:t Eriks sjukhus):

å allmänt rum t. o. m. 10:e dagen	1 kr.
» » fr. o. m. 11 t. o. m. 30:e dagen	5 »
» » fr. o. m. 31:a dagen	»
» halvenskilt rum	15 »
» helenskilt »	25 »

för barn vid kirurgiska barnavdelningen samt barn med icke epidemisk sjukdom vid Epidemiskjukhuset:

å allmänt rum	2,50 kr.
» halvenskilt »	12 »
» helenskilt »	20 »

vid övriga barnsjukhus:

å allmänt rum vid med. avd. . .	1,50 kr.
» » » kir. barnavd. . .	2,50 »

vid Stigberget-Åsö sjukhus:

å allmänt rum	1,50 kr.
-------------------------	----------

vid övriga anstalter för kroniskt sjuka:

å allmänt rum	4 kr.
-------------------------	-------

vid konvalescenthemmen:

å allmänt rum för vuxna	4 kr.
» » » barn	3 »
» » » tuberkulossjuka	1,25 »

vid sinnessjukhusen (Beckomberga, Långbro och Rånäs sjukhus, Karlhalls vårdhem, vårdhemmet vid Maria sjukhus samt sinnessjukavd. vid S:t Eriks och Norrtulls sjukhus):

å allmänt rum	4,45 kr.
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

för landsortsbor

vid lasarett, förlossningsanstalter, epidemiskjukhuset, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar:

å allmänt rum	30 kr.
» halvenskilt »	40 »
» helenskilt »	50 »

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum	12 kr.
» halvenskilt »	40 »
» helenskilt »	50 »

För vårdarinnan, som medföljer patient å hel- eller halvenskilt rum, ävensom för anhörig, vilken med vederbörligt tillstånd åtföljer patient skall med nedan angivna undantag erläggas avgift, motsvarande gällande kostersättning för personal jämte 1 kr. per dag.

För digivande moder, som medföljer sjukt dibarn, erläggas:

å allmänt rum	ingen avgift
» halvenskilt rum: för stockholmsbo	1 kr. per dag
» landsortsbo	2 » » »
» helenskilt » : » stockholmsbo	2 » » »
» landsortsbo	4 » » »

För dibarn, som åtföljer sjuk moder, erlägges ej någon avgift.

Bestämmelserna angående avgift för vård å hel- och halvenskilt rum äga icke tillämpning, när den sjuke förläggas i sådant rum till följd av brist på utrymme i allmänt rum eller därför att den sjuke icke kan utan men för sig eller andra vårdas å allmänt rum.

Full vårdavgift utgår för såväl in- som utskrivningsdagen, dock att avgift för inskrivningsdagen icke skall utgå, då patienten överflyttas direkt från annat stadens sjukhus eller då utskrivningen äger rum dagen efter inskrivningen.

Då ersättning för vården erlägges jämlikt 8 kap. lagen om fattigvården eller 65 § lagen om samhällets barnavård m. m., gäller i fråga om ersättningens storlek vad därom finnes stadgat i sagda lagrum.

Vid tillämpningen av bestämmelserna anses som stockholmsbo den, som vid intagningen är bosatt i Stockholm. Enahanda avgift beräknas för vård av utom staden bosatt person, anställd inom Stockholms kommunalstyrelse, därest den anställda på grund av sitt arbete är nödsakad till dylik bosättning.

Som landsortsbo anses envar annan; dock att landsortsbo, som i Stockholm insjuknat i sjukdom, vilken enligt gällande epidemilag medföra rätt till fri vård å allmänt rum å epidemiskjukhus, och på grund därav intagits å sjukhus, må i hel- och halvenskilt rum betala den för stockholmsbo stadgade avgiften.

Mellan landsting och städer utanför landsting har träffats ett avtal om ersättning för sjukhusvård inom främmande sjukvårdsområden (stadsfullmäktiges beslut den 19 december 1950; Utl. 1950: nr 424), innebärande, att sjukvårdsanstalternas huvudmän förpliktiga sig att för vård, som åt sjuk från huvudmannens sjukvårdsområde meddelas å lasarett, förlossningsanstalt, sjukstuga eller sanatorium tillhörande annan huvudman, lämna ersättning med 30 kr. per vård dag. Detta avtal tillämpas även vid Epidemiskjukhuset för icke-epidemisk vård.

SJD

För behandling å röntgenavdelningarna vid Sabbatsbergs, S:t Eriks, Södersjukhuset samt å finsen-, röntgen- och ljusavdelningarna vid S:t Görans sjukhus erläggas avgifter enligt särskilda av hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen den 11 mars 1930, 4 december 1946 och 15 september 1948 fastställda grunder (Kf 1930: nr 123: I, 1946: nr 74). Enskild vård sökande har rätt till röntgenundersökning mot taxebudet arvode efter anmälan till vederbörligt sjukhus vardagar 9—10 (jfr Kf 1951: nr 66, 1952: nr 7).

För elektrokardiografiska undersökningar var stadens sjukhus erläggas avgifter enligt av sjukhusdirektionen den 14 maj 1937 fastställda bestämmelser (Kf 1937: nr 19: II).

Poliklinikavgifter. För behandling å de vid vissa stadens sjukhus inrättade poliklinikerna gälla följande bestämmelser.

Behandlingen vid poliklinikerna är kostnadsfri för medellösa. Övriga besökande erlägga en avgift av 7,50 kr. för det första besöket och 5 kr. för varje följande besök. Vid poliklinisk behandling utom polikliniktid å sjukhuset ej intagna, icke medellösa personer åger läkaren uppbära skäligt arvode efter eget bestämmande (varav en del tillfaller sjukhuset).

Jourhavande läkare å sjukhus åga att av dem behandlade jourfall uppbära 6 kr. för olycksfall och enligt sjukhassetaxan för övriga fall (stadsfullmäktiges beslut den 19 februari 1951, Utl. 1951: nr 48).

Författningar. Rådgivande taxa för ersättning åt de ansvariga läkarna vid Stockholms stads lasarettssjukhus från patienter å enskilt och halvenskilt rum, utfärdad av medicinalstyrelsen 17 aug. 1933, med ändr. 27 maj 1948. Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1952: nr 4).

Lasarett.

Sabbatsbergs sjukhus.

Dalagatan 9 & 11, Va. (postgirokontonr 1074); t. 22 05 40; 32 47 91 (sysslomanen, direkt).

Mottagningstider (för intagning av patienter):

medicinska sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 10—11
gynekologiska » : » » 9—10
öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
barnpoliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
ögonsjukdomar: vardagar 11,30—12, sön- och helgdagar 9,30—10.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken

män: vardagar 13—13,30
kvinnor: » 10—10,30;
tidsbest. per tel.

kirurgiska polikliniken

män: vardagar 9,30—10,30
kvinnor: » 13—14

gynekologiska polikliniken: vardagar 9—10

öron- » : » 8,30—9,30
ögon- » : » 11—12¹;
tidsbest. per tel.

Röntgenavdelningen:

öppen taxebuden mottagning, anmälnings-
tid: vardagar 8—9.

Besökstider:

allmänt rum: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

halvenskilt rum: alla dagar 11—14, 17—18;
helenskilt rum: alla dagar 11—18.

Dessutom å barnbördsavdelningen alla dagar 18,30—19 (endast för mannen).

Expeditionstid: å sysslomanskantoret 9—15.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 424, 425.

Nära 15 års utredningsarbeten inom kommunalförvaltningen föregående beslutet om byggnad av detta sjukhus. Dessa arbeten inleddes genom tillsättandet år 1858 av en kommitté och avslutades genom stadsfullmäktiges godkännande den 2 december 1872 av de slutligen framlagda förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, vilken i januari 1879 med 340 sängar kunde öppnas för sjukas emottagande, har tid efter annan kompletterats genom åtskilliga nya byggnader och även genom andra viktiga förbättringar. År 1907 beslöt stadsfullmäktige låta uppföra trenne nya paviljonger, entré- och poliklinikbyggnad med operationsavdelning samt år 1908 en särskild paviljong för öron- och ögonsjukdomar. En röntgenavdelning öppnades år 1910. Vidare anslögs stadsfullmäktige under åren 1919 och 1920 medel till ombyggnad av två till sjukhuset hörande s. k. sommarpaviljonger, varigenom möjlighet vunnits att använda dessa lokaler för sjukhusändamål även under den kallare årstiden. Därför hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1923, vissa utvidgningar av ögon-, öron- och röntgenavdelningarna ågt rum.

Inom sjukhusets område ligger Isidor Dannströms konvalescenthem, vilket tillkommit på grund av testamentariskt av direktör Isidor Dannström och hans hustru, varigenom

¹) För olycksfall och brådskande akuta fall av ögonsjukdomar är inrättad jourtjänst å ögonavdelningen under tiden fredagar kl. 10—söndagar kl. 10 (övriga dagar å Karolinska sjukhusets ögonavdelning).

Sabbatsbergs sjukhusstyrelse år 1898 erhöi en summa av 140,000 kr. »till upprättande av ett konvalescenthem för huvudsakligen konvalescenter från Sabbatsbergs sjukhus, att förvaltas som en särskild fond och redovisas på samma sätt som andra sjukhuset tillkommande medel. Hemmet har 45 platser, varav 27 för män och 18 för kvinnor. Läkarpården bestrides av sjukhusets läkare och vid hemmet äro anställda en översköterska, en sjuksköterska, sju sjukvårdsbiträden och en gårdskarlar.

Enligt ett mellan stadsfullmäktige och Svenska röda korset ingånget avtal den 12 januari 1924 angående upprättandet och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, vilket avtal trädde i kraft den 1 oktober 1927, har röda korset förbundit sig att ställa för sjukvårdsarbetet inom Sabbatsbergs sjukhus erforderligt antal sjuksköterskeelever (f. n. 262) till förfogande, mot att staden tillhandahåller röda korset för sjuksköterskeskolan och elevhemmet erforderliga lokaler. I enlighet med nämnda avtal har staden bekostat uppförande vid sjukhuset av ett personalhus, huvudsakligen avsett till elevhem. Hemmet har efter färdigställandet av staden ställts till stiftelsen Rödakorshemmets förfogande.

Den 19 mars 1934 beviljade stadsfullmäktige anslag till uppförande av en ny patologisk-anatomisk institution vid Sabbatsbergs sjukhus. Byggnadsarbetena påbörjades i juli månad 1934 och institutionen togs i bruk i april 1936. En av sjukhusdirektionen tillsatt kommitté överlämnade den 9 januari 1939 ett betänkande innefattande utredning och förslag rörande ombyggnad och utvidgning av Sabbatsbergs sjukhus. Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett sammanlagt belopp av 4,444,000 kr. för ombyggnad av sjukhuset varav 802,000 kr. för en första tillbyggnad av panncentralen.

Sistnämnda byggnad påbörjades år 1941 och togs i bruk år 1942.

Med anledning av 1940 års beslut beslöt stadsfullmäktige den 20 mars 1944 uppdraga åt sjukhusdirektionen att i överensstämmelse med ett av direktionen framlagt förslag samt till en kostnad av 3,282,000 kr. dels uppföra en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ombygga gynekologiska avdelningen till en avdelning för förtidigt födda barn med rätt för direktionen att företaga de jämkningar i byggnadsprogrammet, vartill ett eventuellt avtal med staten om klinikens upplåtande för undervisning kunde föranleda. Den 20 november 1944 beslöt stadsfullmäktige, dels godkänna ett avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för uppförande och drift av ovanberörda kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Kf 1945: nr 55), dels och godkänna ett i samband med förhandlingarna om nämnda avtal reviderat förslag till nybyggnad för kvinnokliniken. Kvinnokliniken är uppförd å Karolinska sjukhusets stat. Men enligt förstnämnda avtal bidrager staden med halva lönekostnaderna.

Kvinnokliniksbygget påbörjades år 1946 och kliniken togs i bruk den 1 juli 1949.

Byggnadskostnaderna hava uppgått till 4,730,000 kr., varav staten bidragit med 25 procent. Härtill komma inventariestkostnader med 1,386,500 kr., varav staten bidragit med 346,500 kr.

År 1948 beslöt sjukhusdirektionen uppdraga åt en särskild kommitté att utarbete och för direktionen framlägga förslag till en av stadsfullmäktige den 22 mars samma år i princip beslutad ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus till ett undervisningssjukhus i enlighet med avtal, som därom träffats mellan staten och staden. Detta uppdrag har numera övertagits av planeringskommittén (se sid. 418).

Utöver här redovisade större om- och tillbyggnadsföretag hava stadsfullmäktige under årens lopp anvisat medel till åtskilliga förbättringar av sjukhusets olika avdelningar. I och med färdigställandet av Södersjukhuset hava vissa sjukavdelningar successivt överflyttats dit, ävensom till Karolinska sjukhuset.

Sabbatsbergs sjukhus inrymmer f. n. sammanlagt 748 egentliga sjukhusplatser, fördelade på 6 avdelningar: två medicinska med 277 (varav en lungtuberkulosavdelning med 16), en kirurgisk med 202, en kvinnoklinik med 178, en ögonavdelning med 25, en avdelning för öron-, näs- och halssjukdomar med 66 platser samt ett konvalescenthem med 48 platser.

Vid sjukhuset finnas inrättade polikliniker å kirurgiska, medicinska, gynekologiska, ögon- och öronavdelningarna. Beträffande mottagningstider å poliklinikerna samt rörande poliklinikavgifter, se sid. 426.

Författningar. Stadgar för Isidor Dannströms konvalescenthem, antagna av hälsovårdsnämnden 13 nov. 1903 (Kf 1903: sid. 424), med ändr. 3 febr. 1943. Avtal ang. upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 19 maj 1924 och av överstyrelsen för Svenska röda korset 16 jan. 1924 (Kf 1924: nr 105). Avtal dels om jämkning i fördelningen av de utav Stockholms stad kontrakterade vårdplatserna å medicinska kliniken och ögonklinikerna vid Karolinska sjukhuset dels om upplåtande av ögonavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus för undervisning, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. m:t 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31 I).

Styresman (arvode 3,684 kr.).

Wetterdal, P. L. (se nedan).

Syssloman (1 kl.) (30).

Zettergren, E. R.; t. 22 05 40 (växel), 32 47 91 (direkt); mottagningstid: 10—12.

Husmoder (1 kl.) (22).

Kjellberg, Thea A.

Överläkare (35).

Norberg, B. M. F. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{5}$ 1958),
tj., *tf.* Jungner, B. G. I., å kliniska labo-
ratoriet.

Överläkare (30).

Crafoord, C. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{10}$ 1957), mot-
tagningstid: 10—10,30, å kirurgiska avd.;
Holmgren, B. S. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{1}$ 1956),
mottagningstid: 11,30—12,30, å röntgenavd.;
Öhngren, L. O. G. (förordn. t. o. m. $\frac{30}{9}$ 1956),
mottagningstid: 10,30—11, å öronavd.; Björk-
man, S. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{12}$ 1953), mot-
tagningstid: 9,30—10, å medicinska avd.;
Åkesson, S. O. G. (förordn. t. o. m. $\frac{30}{11}$
1956), mottagningstid 9—9,30, å medicinska
avd.; Kugelberg, I. F. R. (förordn. t. o. m.
 $\frac{30}{4}$ 1955), å ögonavd.; Friberg, O. F. R. son
(förordn. t. o. m. $\frac{30}{6}$ 1957), å anestesivd.

Elektrokardiografsläkare (30)¹.

Værnéus, A. G.

Poliklinisläkare (B 12).

Hult, H. O. K. (å medicinska polikliniken);
Huggert, E. A. F. (å ögonpolikliniken).

Förste underläkare (28)².

Hedenius, P. J. (bitr. lasarettsläkare)³), Andrell,
B. P. O., Frisk, B. Å., Bjurwill, B. V., Malm-
ström, G. (bitr. lasarettsläkare)³) (å medicinska
avd.); Lidström, F. O. (bitr. lasarettslä-
kare)³), Wiklund, T. S. (bitr. lasarettsläkare)³),
Dahlbäck, K. O., Hanson, H. E., Johansson, A.
L., Müllern-Aspegren, J. U. F. (å kirurgiska
avd.); Dahlqvist, E. E. (Essie), en vakant (å
ögonavd.); Norlin, U. A. T., Karlberg, T. R.
(bitr. lasarettsläkare)³), Ekblad, E. G. (bitr.
lasarettsläkare)³), Nordenström, B. E. W. (å
röntgenavd.)⁴); Carlens, C. E. S. (bitr. lasarettslä-
kare)³), Hjorth, H. S., Engström, H. H. H.,
en vakant (å öronavd.).

Andre underläkare (26)².

Schnabel, M. (å röntgenavd.); Senning, Å., Eken-
berg, O. L. V., en vakant, *tf.* Hallén, A. J.,
en vakant, *tf.* Björk, V. O. (bitr. lasarettslä-
kare) (å kirurgiska avd.); Bohman, C. M. G.,

¹) Med tjänstgöringsskyldighet dessutom vid
St Görans och Stigberget-Åsö sjukhus.

²) Dessutom utgår till underläkare för tjänstgöring
vid poliklinik ersättning med 16 kr. per timme
enligt avtal den 11 okt. 1950 (Utl. 1951: nr 48).

³) Såsom bitr. lasarettsläkare dessutom fast
arvode med 1,200 kr.

⁴) Till röntgenunderläkare utgår viss ersätt-
ning enligt avtal den 1 mars 1951 (Kf 1951: nr 65).

en vakant, *tf.* Norhagen, Å. A. E., Dahlström,
f. Lennmor-Bagger, Marianne S. E., Gertzén,
N. O. T., (å medicinska avd.); Nilsson, U.
T. (å anestesivd.); Berggren, f. Bogg, Anna
M. (å kliniska lab.).

Obducent och patolog (9,120 kr.).

Bergstrand, K. J. H.

Tandläkare (10,350 kr. utan rörligt tillägg).

Forslund, G.

Kvinnokliniken.

Överläkare

(som professor avlönad av staten, som överlä-
kare vid gynekologiska avd. 1 1,500 kr. av
staden utan rörligt tillägg).

Wetterdal, P. L.; mottagningstid: 14—15.

Biträdande överläkare (13,860 kr.).

Ingelman-Sundberg, A. G. I.

Biträdande läkare (13,860 kr.).

Hedberg, G. T. V.; Furuhielm-Ingelman-Sundberg,
Mirjam; Lagergren, C. G.

Förste underläkare (19,080— 18,480 kr.).

Fagerholm, P. Hj.; Nordenstrahl, C. O. G.; Gott-
lieb, T. C.; Gorthardson, N. A. G.; Klitskog,
E. H.; Englund, S. E.; Rökæus, S. E.; Olss-
son, S. L. U.; Lindgren, C. L.

Ett *analysbiträde*, fem *sjukgymnaster*,
en *arbetastrapeut*, en *första förlossnings-*
barnmorska, sex *förlossningsbarnmorskor*,
en *första överbarnmorska*, femtionio *över-*
sköterskor, en *första operationsöverskö-*
terska, åtta *operationsöversköterskor*, en
första röntgenöversköterska, tre *röntgen-*
översköterskor, fyra *laboratorieöversköter-*
skor, fyra *barnmorskor*, femtioåtta *sjukskö-*
terskor (därav en halvtidstjänst), fjorton *ope-*
rationssköterskor, sju *röntgensköterskor*,
tio *laboratoriesköterskor*, fyra *laboratorie-*
biträden, tre *fotografiska biträden*, två *be-*
handlingsbiträden, tretton *barnsköterskor*,
två *ljusbadsbiträden*, ett *röntgenbiträde*,
tre *djursköterskor*, en *baderska*, femtio *bi-*
trädande sjuksköterskor. — Elva *sjukbä-*
rare, tretton *första sjukvårdsbiträden*, sex
baderskor, fyrtiofyra *sjukvårdsbiträden*
(därav en halvtidstjänst) vid specialavdelningar,
ett hundra femtioett *sjukvårdsbiträden*.

Predikant (4,800 kr.).

Skylling, B. L. son, komminister i Kungsholms förs.
En *organist* (1,752 kr.).

Förste kammarsskrivare (22).

Brinkler, Å. E.

Kontorsassistenter (18).Kjellgren, N. H. K.; Ranskog, H. Å. R., tjf.
(se sid. 441), tf. Zetterqvist, Sigrid V.; Jenerot, Inez O.; Widstrand, Linnea K.*Amanuens* (18).

Hedin, J.-Å.

Kuratorer (17).Morsing, f. Carlswärd, Gertrud E. K.; mottagnings-
tid: 10—11 (vardagar utom torsdagar),
14—16 (tisdagar och torsdagar).Glemme, f. Malmeström, Margareta¹⁾; mottag-
nings-
tid: 11—12 (alla vardagar).Gromark, Gertrud M.¹⁾; mottagnings-
tid: 9—10
(måndagar och lördagar), 13—14 (övrige var-
dagar).*Förste kontorsskrivare och kassör*
(16).

Magnuson, Inga-Lill.

En kontorsskrivare, tjugu första kon-
torsbiträden (därav två halvtidstjänster), elva
kontorsbiträden (därav en halvtidstjänst), tre
kontrollbiträden, två springflickor.*Maskinmästare* (20).

Holm, E. H. M.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Norberg, Kristina E.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Almgren, E. E.; Almgren, E. H.

En *förste maskinist*, två *maskinister*,
en *biträdande husmoder*, åtta *hantverkare*,
tre *biträdande ekonomiföreståndare*, sex
vaktmästare, en *överstäderska*, sju *telefo-*
nister, fem *portvakter* (därav en halvtidsan-
ställd). — Sju *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra
manliga köksbiträden, en *första kokerska*,
tre *kokerskor*, nio *första biträden*, ett *första*
matsalsbiträde, två *kallskänkor*, fyra *ar-*
betsbiträden, nitton *köksbiträden*, åtta *mat-*
salsbiträden, trettonio *städerskor*, fyra *gar-*
derobiärer, tre *tvättbiträden*.

S:t Görans sjukhus.

Stadshagen, K. (postgirokontonr 1083);
t. 22 20 40.Mottagningstider (för intagning av patient-
ter):invärtes sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 8,30—9,30¹⁾ Tjänstgör jämväl å rådgivningsbyrån för
sexualfrågor (se sid. 463).

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: vardagar 10,30—11,30, 12,30
—13,30

lungtuberkulos: vardagar 10—11

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: vardagar 10

plastikkirurgi: vardagar 10—10,30

finseninstitutet: vardagar 12—13.

Polikliniktider:

invärtes sjukdomar: föranmälningar per tel. 9—13

allergiska sjukdomar: öppet för anm. av nysö-
kande vardagar utom lördagar 10—11

kirurgiska sjukdomar: vardagar

män: första besök 9—9,30, återbesök 10—10,30

kvinnor: första besök 12—12,30, återbesök
13—13,30ortopedi och kirurgisk tuberkulos: måndagar, ons-
dagar och fredagar: första besök 10,30—12,30(föranmälningar per tel. 9—12), återbesök 13
—14plastikkirurgi: måndagar och torsdagar, första
besök 10—10,30, återbesök 9—9,30

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: måndagar, tisdagar, tors-
dagar och fredagar (ej helgdagar) 10,30—11,30,
12,30—13,30, 18—19, onsdagar och lördagar
(ej helgdagar) 10,30—11,30, 12,30—13,30. Dag
före helgdag ej kvällsmottagning.Röntgenavdelningen: öpen taxebunden mot-
tagning, anmälningstid vardagar 8—9.*Besökstider:*

för patienter å helenskiit rum: alla dagar 11—18;

för patienter å halvenskiit rum: alla dagar
11,30—14, 17,30—18,30;

för patienter å allmänt rum:

å medicinska (I och II), kirurgiska avd. för
ortopedi- och kirurgisk tuberkulos, plastik-
kirurgiska avd., kroniska avd. samt hud-
och könsavd.:söndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar
14—15;

å avd. för medicinsk tuberkulos:

söndagar, torsdagar och lördagar 14—15.

Barn å hud- och könsavd. söndagar och tors-
dagar 14—15.*Sjukvårds- och poliklinikavgifter:* se
sid. 425, 426 samt beträffande viss poliklinik
behandling sid. 459.Den första plats i Stockholm, varest köns-
sjuka vårdades i avskild lägenhet, lär hava
varit Danviken. Där behandlades sedan början
av 1700-talet de bland de intagna, som ledo av
svårartad könssjukdom, i en särskild sjukstuga,
som sedermera började kallas kurhus. På 1730-
talet började man dit översända könssjuka från
staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken
blivit färdigt år 1788, utvidgades avdelningen
för könssjuka till 50 platser, men på grund av
de sinnessjukas växande mängd måste efter år
1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april
1814 stängdes Danviken för de könssjuka, sedan

ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för stadens behov inrättats på Kungsholmen. I enlighet med förslag av särskilda av överståthållarämbetet utsedda kommitterade inrättades därefter år 1816 ett för Stockholms stad och län gemensamt kurhus å 100 sängar i den å Kungsholmen befintliga kronobränneriegendomen, vilken av statsverket upplåtits för ändamålet.

Redan i slutet av 1820-talet började dock svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, varför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad av kurhuset. Dels på grund av det ytterst bristfälliga skick, varuti kurhusets byggnader råkat, och dels emedan sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blev emellertid frågan om nya lokaler allt mera trängande. I anledning härav fattades på 1880-talet beslut om uppförandet av ett nytt, uteslutande för staden avsett sjukhus för könssjuka patienter. Det nya sjukhuset förledes till Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades år 1888. Sjukhuset, som benämndes S:t Görans, bestod ursprungligen av tre egentliga sjukhusbyggnader och inrymde 279 vårdplatser för köns- och hudsjukdomar. Det skulle visserligen i första rummet användas för vård av könssjuka och av patienter med hudsjukdomar men beräknades framdeles kunna komma till användning även för andra sjukdomar. Vid tider av större sjuklighet i Stockholm blevo också på sjukhuset anordnade avdelningar dels för olika invärtes sjukdomar, dels även för sinnessjukdomar. I början av år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild avdelning med 108 sängar för sjuka lidande av lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och år 1907 utökades denna avdelning med en andra sjukpaviljong. På hösten 1910 inrättades å sjukhuset en avdelning å 100 sängar för kirurgisk tuberkulos, varvid antalet sängplatser för lungtuberkulos minskades till 146 (sedermera reglerat till 144). År 1922 tillkom en ny isoleringspaviljong.

Med av stadsfullmäktige anvisade medel (tillsammans 4,818,000 kr.) samt bidrag av statsmedel (122,000 kr. för inrättande av nya vårdplatser för tuberkulossjuka) ägde under åren 1925—1930 en omfattande om- och tillbyggnad av sjukhuset rum, varigenom detta, samtidigt som det blev moderniserat och väsentligt utvidgat, helt förlorade sin gamla karaktär av specialsjukhus och blev ett blandat sjukhus, avsett för vård av jämväl invärtes och kirurgiska sjukdomar m. m. I samband med om- och tillbyggnaden av de gamla byggnaderna genomfördes en helt ny disposition av desamma. I den med 3 våningar (utöver de förutvarande 3) påbyggda huvudbyggnaden inrymdes en medicinsk och en kirurgisk avdelning ävensom en operationsavdelning samt lokaler för medicinsk och kirurgisk poliklinik m. m. I en nyuppförd byggnad inrättades en röntgen- och ljusavdelning. Dessutom uppfördes en ny entré-

och kontorsbyggnad, två nya personalbostadshus, nytt gravkapell m. m.

Stadsfullmäktige anvisade den 2 oktober 1939 ett belopp av 2,047,000 kr. till uppförande av ett efterbehandlingssjukhus och den 20 maj 1940 ett belopp av 775,000 kr. till uppförande av en ny patologisk institution, vilka togos i bruk fr. o. m. år 1942. Platsantalet inom efterbehandlingssjukhuset utgjorde 216, men har sedermera minskat till 197 genom att avdelningarna ändrat karaktär. Vissa ombyggnader och förbättringar ha under årens lopp företagits inom operationsavdelningen, tuberkulospaviljongerna m. m. Slutligen hava stadsfullmäktige den 20 februari 1950 anvisat ett belopp av 175,000 kr. för ändrings- och förbättringsarbeten inom hud- och könspaviljongerna för iordningställande därstädes av vårdplatser för kroniskt sjuka.

Förutom en röntgen- och ljusavdelning finnes vid sjukhusets avdelning för hudsjukdomar ett finsen institut. Ersättning för behandling å nu nämnda institutioner utgår enligt särskilda av sjukhusdirektionen fastställda grunder (jfr sid. 426).

Vid sjukhuset hava upprättats en allergipoliklinik, en medicinsk, en kirurgisk och en plastikkirurgisk poliklinik samt en poliklinik för kirurgisk tuberkulos och ortopedi, vid vilka tillämpas samma avgifter som vid stadens övriga sjukhuspolikliniker. En vid sjukhuset upprättad poliklinik för hud- och könssjukdomar har fr. o. m. den 1 januari 1940 uppgått i S:t Görans sjukhus.

Enligt stadsfullmäktiges beslut upprättades år 1938 vid S:t Görans sjukhus ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnamndens försorg.

Vård av könssjuka inom Stockholm förekommer, förutom vid S:t Görans sjukhus, vid Södersjukhuset, ävensom vid vissa av staden anordnade fristående polikliniker.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra å sjukhuset.

Antalet vårdplatser vid S:t Görans sjukhus är för närvarande 954, av vilka 106 på avdelningen för hud- och könssjukdomar, 149 på avdelningen för lungtuberkulos, 62 på avdelningen för kirurgisk tuberkulos, 76 på ortopediska avdelningen, 236 på medicinska avdelningarna (I och II), 177 på kirurgiska avdelningen, 26 på plastikkirurgiska avdelningen, 92 för kroniska sjukdomar samt 30 i isoleringspaviljongen, vilka platser dock för närvarande disponeras för det ovannämnda provisoriska daghemmet.

Å avdelningarna för hud- och könssjukdomar finnas 17 platser för barn.

Författningar. Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr.

Styresman (arvode 3,684 kr.).

Strandell, B. H. E. (se nedan).

Sysselman (1 kl.) (30).

Rune, P. F.; t. 222040; mottagningstid: 10—12.

Husmoder (1 kl.) (22).

Unell, Edith.

Överläkare (30).

Strandell, B. H. E. (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. I; en vakant, *tf. Wiholm, S.*, å medicinska avd. II, mottagningstid: alla vardagar 13,30—14; **Schuberth, O. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1953), mottagningstid: 11—11,30, å kirurgiska avd.; **Brück, N. A. J. C.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1955), mottagningstid: 12—13, å avd. för hud- och könssjukdomar samt å finseninstitutet; **Westergren, A. V. A.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1956), mottagningstid: 12,30—13, å avd. för medicinsk tuberkulos; **Orell, S. G. H.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1952), mottagningstid: 13—13,30, å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos; **Westermarck, N. J. H.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1957), mottagningstid: 11—11,30, å centrala röntgenavd.; **Grenabo, K.-J.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1955), mottagningstid 10—10,30, å plastikkirurgiska avd.; **Ringertz, N. O. E.²⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1957), å patologiska avd.; **von Dardel, G. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1958), å anestesivard.

Elektrokardiografiakare

(se Sabbatsbergs sjukhus).

Værnéus, A. G.

Förste underläkare (28)³⁾.

Lundgren, L. G., Lindgren, L. A. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, en vakant (å medicinska avd. I); **Wiholm, S.**, tjf., (se ovan), **Difs, H., Fagerberg, K. E.** (å medicinska avd. II, allergiska avd.); **Strandell, G., Wijnblad, A. O. H.** (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, **Snellman, B., Pålsson, E. T., Fock, G. C. A. G.** (å kirurgiska avd.); **Sjögren, B. G., Feldreich, H. A. F., Linnros, B. G., Norman, A. V.** (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, en vakant (å avd. för hud- och könssjukdomar och för kroniskt sjuka); **Bergqvist, S., Löfgren, S. H.** (bitr. sanatorieläkare)⁴⁾ (å avd. för medicinsk tuberkulos); **Lindahl, E. O., Felländer, M. R.** (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); **Fix, P. J. L., Backlund, O. S. V.** (å centrala röntgenavd.)⁵⁾; **Stenström, S. J.** (å plastikkirurgiska avd.).

Andre underläkare (26)³⁾.

Östman, P. E. V. (å medicinska avd.); **Stavenow, S. D., Callans, E. Alice Ch., Wallgren, S. K.**

¹⁾ Med skyldighet att i viss utsträckning ansvara för undersökning och behandling av patienter från Beckomberga sjukhus.

²⁾ Med skyldighet att verkställa obduktioner och patologiska undersökningar vid Epidemijsjukhuset.

³⁾ Se not 2 å sid. 428.

⁴⁾ Se not 3 å sid. 428.

⁵⁾ Se not 4 å sid. 428.

J. H. (å avd. för medicinsk tuberkulos); **Ljungqvist, R.** (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); **Seldén, L. B. R.**, en vakant (å röntgenavd.); **Thureborn, E. L.** (å kirurgiska avd.).

Bakteriolog (6,132 kr.).

Packalén, K. T.

Öron-, näs- och halsläkare (7,500 kr.).

Hagerman, F. R. L.

Överläkargöromål för kroniskt sjuka (4,800 kr.).

Strandberg, B.

*Läkare för neurologiska och psykiatriska sjukdomar (2,928 kr.).*Vakant, *tf. Perntz, A. K.**Ögonläkare (1,800 kr.*

utan rörligt tillägg).

Vakant, *tf. Lagerlöf, O. C. B.**Tandläkare (5,750 kr.*

utan rörligt tillägg).

Kumlin, G. I.

Laborator (10,000 kr.).

Laurell, A. H. F.

Poliklinikläkare (B 12).

Tenlén-Magnusson, Saga, en vakant, *tf. Larre, C. E.* (vid kvinnliga hud- och könspolikliniken); **Janzon, B. I., Willners, K. G.**, tjf., *tf. Falk, C.-A. P.¹⁾* (vid manliga hud- och könspolikliniken); en vakant, *tf. Jungtorp, G. R. V.*, en vakant (vid medicinska polikliniken).

Poliklinikläkare

(10,428—5,700 kr.).

Vakant, *tf. Almkvist, S. L., Larre, C. E.*, tjf. (se ovan) (vid manliga hud- och könspolikliniken).

Sju sjukgymnaster, tre arbetsterapeuter, en första operationsöversköterska, fyra operationsöversköterskor, fyra röntgenöversköterskor, sex laboratorieöversköterskor, sjuttio översköterskor, två laboratoriebiträden, tio laboratoriesköterskor, tio operationssköterskor, en operationssköterska (halvtidstjänst), fyrtionio sjuksköterskor, en tandsköterska (halvtidstjänst), en ljusbehandlingssköterska (5-timmarstjänst), två sjuksköterskor (5-timmarstjänster), två sjuksköterskor (halvtidstjänster), en fotograf, två fotografiska biträden, en badmästare, ett operationsbiträde, en biträdande sköterska, en baderska. — Tretton sjukbärare,

¹⁾ Med tjänstgöring även å Södersjukhuset.

SJD

trettiosju första sjukvårdsbiträden, tvåhundrastruttioire sjukvårdsbiträden, nio tillfälliga sjukvårdsbiträden, (halvtidstjänster), ett manligt sjukvårdsbiträde, nio bader-skor, fjorton sjuksköterskelever.

Predikant (2,988 kr.).

Knutson, K. H. F., kyrkoherde i S:t Görans förs.

En organist (840 kr.).

Förste kammarskrivare (22).

Karlsson, A. V. E., tjf. (se sid. 449), tf. Enström, K. O.

Kontorsassistenter (18).

Arenholt, B. H. R.; Avén, f. Etzler, Margit A. C.; Ellström, R. G. A.; Hultman, B. K. T.

Amanuenser (18).

Lodner, E. E. M., tjf. (se sid. 444), tf. Hedvall, B. G.; en vakant, tf. Larsson, K. A. H.

Kuratorer (17).

Edholm, Carin; mottagnings-tid: 9,30—10,30 (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Brusewitz, f. Brantstedt, Ingegerd M.,¹⁾ mottagnings-tid: 10,30—11,30 (alla vardagar), 18—19 (måndagar, tisdagar och torsdagar).

Groll, f. Zethræus, Nora M. (mottagnings-tid: 10,30—11,30, 12,30—13,30 (alla vardagar), 18—19 (måndagar och torsdagar).

Haste, f. Bohvin, Kerstin Ch.; mottagnings-tid: 10—11 (alla vardagar utom tisdagar), 14—16 (tisdagar).

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Berglund, f. Ljungqvist, Kerstin H.

Tjugutva första kontorsbiträden (därav två tillfälliga med halvtidstjänst), fjorton kontorsbiträden (därav en tillfällig med 5-timmarstjänst samt tre tillfälliga med halvtidstjänst), två kontrollbiträden.

Maskinmästare (20).

Näsman, J. M.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Svensson, D. I. H. (Thea).

Biträdande husmoder (17).

Nilsson, S. A. Margit.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Andersson, R. K.; Carlsson, J. A. S.

¹⁾ Tjänstgör även å rådgivningsbyrån för sexualfrågor (se sid. 463).

En förste maskinist, en maskinist, åttan hantverkare, tre vaktmästare (2 kl.), ett extra expeditionsvaktsbiträde, tre biträdande ekonomiföreståndare, en ekonomiföreståndare, en föreståndarinna, två barnsköterskor, en överstaderska, sex telefonister, en portvakt (2 kl.), två springflickor. — En reparatör, tio eldare (därav en endast 8 mån. av året), en målare, en tapetserare, nio gårdskarlar, två arbetstagare i köket, en diversearbetare i köket, en första kokerska, tre kokerskor, ett första matsalsbiträde, fem första biträden, två källskänkor, tre matsalsbiträden, tjungen köksbiträden, ett linneförrädsbiträde, två första biträden, tre förrädsbiträden i tvättförrädet, tjungusju städerskor, fem tillfälliga städerskor (därav tre med 4-timmarstjänst och två med 3-timmarstjänst), fyra portvakter, två garderobiärer (därav en med sex-timmarstjänst 8 månader av året).

S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K. (postgirokonto nr 2034); t. 22 15 40; expeditionstid: 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—13,30); ang. särskilda avdelningar, se nedan.

Mottagnings-tider:

å kirurgiska polikliniken besök: alla dagar för män 13,15—13,45, för kvinnor 12,45—13,15; för olycksfall hela dygnet;

återbesök: alla dagar för män 9,45—10,30, för kvinnor 10,45—11,30;

å medicinska polikliniken: tisdagar, torsdagar och lördagar 12,30—13,30; efter anm. per tel. 9—9,30;

å gynekologisk-obstetriska polikliniken: vardagar 8,30—9; efter anm. per tel. 7,30—8,30;

å mödravårdscentralen: måndagar, onsdagar, torsdagar och fredagar 13,30—14, måndagar och fredagar 18,30—19.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

(Mottagnings- och besöks-tider i övrigt, se nedan.)

S:t Eriks sjukhus leder sitt ursprung från sjukavdelningarna vid den under fattigvårdsnämnden lydande Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning, vilken daterar sin uppkomst från mitten av förra århundradet. Vid denna tid inrättades i huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning (numera vårdhemmet Högalid). Till försörjningsinrättningen överflyttades 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm 1851 över-

tagits och dittills vårdats i en särskild anstalt, Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttade sedermera till arbetsinrättningen. För de å försörjningsinrättningen intagna sinnessjuka uppfördes 1895 en särskild byggnad.

Allmänna försörjningsinrättningen, som fr. o. m. år 1922 erhöll den ändrade benämningen S:t Eriks sjuk- och vårdhem, bestod av dels en huvudavdelning, dels sju (tidigare åtta) filialer. Huvudavdelningen var fördelad å tre underavdelningar: lasaretsavdelningen, sinnessjukavdelningen och försörjningsavdelningen. I enlighet med av stadsfullmäktige den 16 juni 1924 godkända grunder för omläggning av fattigvårdens anstaltsvård för vuxna skedde fr. o. m. den 1 juli 1926 en omorganisation av S:t Eriks sjuk- och vårdhem, varvid hemmets huvudavdelning — sedan klientelet å dess försörjningsavdelning överförs till vårdhemmet Högalid och andra fattigvårdsanstalter — överflyttades till hälsovårdsnämndens förvaltning. I samband med överflyttningen erhöll anstalten, som härigenom helt och hållet fått karaktären av sjukhus, den ändrade benämningen sjukhuset S:t Erik, fr. o. m. 1933 ändrat till S:t Eriks sjukhus.

Efter överflyttningen till hälsovårdsnämnden ställdes S:t Eriks sjukhus, i likhet med flertalet av stadens övriga sjukhus under sjukhusstyrelsens förvaltning, fr. o. m. 1 januari 1933 under sjukhusdirektionen. Beträffande intagning, vårdavgifter, personalens tillsättning m. m. gälla numera samma bestämmelser som för stadens övriga sjukhus.

S:t Eriks sjukhus är beläget å Kungsholmen, Flemingsgatan 22, och upptaget med tillhörande gårdar och planteringar större delen av kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Barnhöviken.

Med godkännande i princip av en av stadskollegiets sjukhuskommitté framlagd plan för ordnande av stadens lasarettssjukvård, vilken b. a. avsåg ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus, beslöt stadsfullmäktige den 27 oktober 1930 bevilja ett anslag av 785,000 kr. till vissa provisoriska ändringsarbeten vid sjukhuset, vilka ansåges erforderliga för att sjukhuset skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fungera under den övergångstid (beräknad till 6 å 8 år), som måste förflyta, innan andra vårdmöjligheter kunnat beredas för därstädes intagna patienter. Till följd av bristen på sjukhusplatser ha de tidigare planerna på S:t Eriks sjukhus' nedläggande icke fullföljts och sjukhuset har i stället undergått flera betydande moderniseringar. Sjukhuset har därigenom från en anstalt för kroniskt sjuka omändrats till ett akutsjukhus med moderna anordningar. För de mera omfattande förbättringarna redovisas här nedan.

Stadsfullmäktige beviljade den 19 september 1932 ett anslag på 315,000 kr. till förbättrings- och ändringsarbeten inom norra paviljongen, huvudsakligen avseende en modernisering

av därstädes befintliga vårdavdelningar samt inrättandet av diatermi-, gymnastik- och kortvågsavdelning ävensom journalarkiv. Vidare beviljade stadsfullmäktige den 16 maj 1938 ett anslag på 395,000 kr. för bl. a. om- och tillbyggnad av administrations- och röntgenbyggnaderna ävensom för inrättandet av en medicinsk poliklinik. Stadsfullmäktige beviljade ytterligare den 2 oktober 1939 anslag med 1,175,000 kr. för ombyggnad och modernisering av västra och östra paviljongerna ävensom för anordnandet av samlings- och föreläsningssal samt bibliotekslokal i norra paviljongen. Intill föreläsningssalen i norra paviljongen inreddes ett kliniskt laboratorium. Tilläggsanslag härför beviljades den 2 december 1940 med sammanlagt 335,000 kr. Sjukhusdirektionen beslöt den 3 december 1941, att 60 platser inom östra paviljongen skulle upplåtas till en provisorisk barnbördsavdelning. S:t Eriks barnbörds- och förlossningsavdelning, förlagt till en från barnavårdsnämnden år 1938 övertagen byggnad, anslöts till S:t Eriks sjukhus fr. o. m. den 1 januari 1943 enligt sjukhusdirektionens beslut den 16 december 1942. Förutom förlossningsavdelning tillfördes sjukhuset härigenom 29 barnbördsplatser. Sinnessjukhusets avd. D omändrades år 1945 till en alkoholistvårdavdelning med 18 platser. Den 11 februari 1948 upplåtos lokaler vid sjukhuset för Stockholms modersmjölkcentral.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 19 januari 1949 skall sjukhuset icke nedläggas utan tvärtom inordnas i planen för det fortsatta utbyggandet av stadens sjukhus. Stadskollegiet beslöt på direktionens framställning den 10 mars 1949 lämna sitt medgivande till verkställande av de utredningar beträffande bl. a. S:t Eriks sjukhus, som erfordrades för att upprätta en generalplan för den slutna kroppssjukvården. Till fullföljande härav har en generalplan för sjukhusets om- och tillbyggnad utarbetats. Den 4 december 1950 hava stadsfullmäktige anvisat 565,000 kr. till barnbördsavdelningens om disposition till en gynekologisk-obstetrisk klinik, omfattande 30 obstetriska och 71 gynekologiska platser. Sedan härför erforderliga ändringsarbeten i huvudsak slutförts under år 1951 har kliniken denna omfattning.

Vid sjukhuset finnes en kirurgisk poliklinik (sedan år 1927) och en medicinsk poliklinik (sedan år 1940) samt en gynekologisk-obstetrisk poliklinik (sedan år 1951). Till sjukhuset är även sjukhusdirektionens blodgivarecentral förlagd.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra vid sjukhuset. Enligt stadsfullmäktiges beslut har vid S:t Eriks sjukhus upprättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Sjukhusets nuvarande platsantal, 1,036, är fördelat på fyra avdelningar, en lasaretsavdelning med 543 platser, varav 391 å medicinska avdelningen och 152 å kirurgiska avdelningen,

SJD

en alkoholistvårdavdelning med 18 platser, en sinnessjukavdelning med 374 platser och en gynekologisk-obstetrisk avdelning med 101 platser.

Styresman (arvode 3,684 kr.).

Sandström, C. (se nedan).

Syssloman (1 kl.) (30).

Ohlson, G. A.; t. 22 15 40 (växel), 51 08 25 (direkt); mottagningstid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Jägerfalk, Astrid S.

Lasarettssavdelningen.

Mottagningstid (för intagning av patienter): alla dagar 10—11; för olycksfall hela dygnet.

Besökstider:

för patienter å helenskt rum: alla dagar 11,30—18;

för patienter å halvenskt rum: alla dagar 11,30—14, 16—18;

för patienter å allmänt rum: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 425 och 426.

Kvinnokliniken.

Gynekologisk avdelning:

Besökstider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Obstetrisk avdelning:

Mottagningstider: patienter intagas alla tider på dygnet.

Besökstider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

Överläkare (B 19)

(vid gynekologisk-obstetriska avd., tillika föreståndare för rådgivningsbyrån för sexualfrågor).

Westberg, S. V. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1957), mottagningstid 10—10,30.

Överläkare (35).¹⁾

Josephson, B. A. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å kliniska laboratoriet.

Överläkare (30).

Sandström, C. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å röntgenavd.; **Berg-**

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra specialundersökningar för andra stadsdens sjukhus i den mån de icke kunna utföras vid sjukhusens egna laboratorier eller direktions kliniska centrallaboratorium.

lund, H. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1952), mottagningstid: 11,30—12, **lhre, B. J. E.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1955), mottagningstid: 11,30—12, **Sköld, E. G. V.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1955), mottagningstid: 8,30—9, å medicinska avd.; **Perman, E. G. S.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1957), mottagningstid: 11,30—12, å kirurgiska avd.; **Lindgren, Å. G. H.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₀ 1953), mottagningstid: 11,30—12 å patologiska avd.; en vakant, å anestesivd.¹⁾

Elektrokardiografsläkare (5,616 kr.).

Sjöstrand, O. T.

Läkare för öron-, näs- och hals- sjukdomar (5,256 kr.).

Jungert, G. E. Y.

Läkare för ögonsjukdomar (4,032 kr.).

Kornerup, T. G.

Tandläkare (3,450 kr.

utan rörligt tillägg).

Vakant.

Förste underläkare (28).²⁾

Lagerlöf, H. O. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Frisk, A. R.** (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Porjé, I.-G.** (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Burman, T. G., Lövgren, E. O. E.** (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Bárány, F. R., Gustavsson, T. G.⁴⁾, Tullberg, J. M. T., Werkö, L. A., Graf, J. W., Haeggström, A. G. Z.** (å medicinska avd.); **Lindholmer, B. H. R., Palm-löv, K. P. A.** (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Håkansson, C.-E., Kock, L. A. W.,** en vakant (å kirurgiska avd.); **Kullman, C.-E., Gidlund, Å. S., Bothén, N. F.** (å röntgenavd.)⁵⁾; en vakant, **tf. Rabe, K. A. H.** (å alkoholistvårdavd.); **Holmberg, N. T.,** en vakant, **tf. Hagen, P. O. M.,** en vakant (å gyn.-obst. avd.).

Andre underläkare (26).²⁾

Två vakanta (å medicinska avd.); **Nordqvist, H. B. G.** (å kirurgiska avd.); **Björkman, I. K.,** en vakant (å röntgenavd.); en vakant (å kliniska laboratoriet); en vakant, **tf. Åkerlund, E. C.-G.** (å gyn.-obst. avd.).

Två amanuenser (1,200 kr. jämte fri kost, dessutom avlönade av Karolinska institutet).

¹⁾ Med skyldighet för innehavaren att även tjänstgöra vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

²⁾ Se not 2 å sid. 428.

³⁾ Se not 3 å sid. 428.

⁴⁾ Därav med tjänstgöring jämväl å blodgivarecentralen.

⁵⁾ Se not 4 å sid. 428.

Läkare i pediatrik (3,000 kr.).

Broman, K. V. B.

Biträdande husmoder (17).

Nilsson, Margot E.

Husmoder och förlösningsbarn-morska (14).

Janson, Anna M.

Ett analysbiträde, två sjukgymnaster, fyra operationsöversköterskor, sju operationssköterskor, tre röntgenöversköterskor, sex röntgensköterskor, tre laboratorieöversköterskor, tio laboratoriesköterskor, fyra förlösningsbarnmorskor, tre överbarnmorskor, tre barnmorskor, sju barnsköterskor, ett laboratoriebiträde, sextiotvå översköterskor, femtio sjuksköterskor, en arbetsterapeut, ett behandlingsbiträde, två fotografiska biträden, ett operationsbiträde, en baderska, åtta sjuksköterskeelever. — En sömmerska, ett första biträde, tvåhundrafyrtiotre sjukvårdsbiträden, aderton städerskor, nio baderskor.

Sinnessjukavdelningen.

Besökstid: torsdagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

Överläkare (30).

Ehrensverd, J. N. G., frih.

Förste underläkare (30).

Kullman, Julie K. A.; Norman, f. Danieli, Margit B.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Röed, f. Harvell, J. A. M. (Magda).

Ätta översköterskor, en sjuksköterska, elva skötare, sjuttiofyra sköterskor. — Tre städerskor.

Predikanter (5,964—1,200 kr.).

Heldt, T. E. O., pastor; Sjöstrand, R. E., e. o. kyrkoadjunkt i Matteus förs.

En organist (624 kr.).

Förste kammarskrivare (22).

Nordquist, G. A.

Kontorsassistenter (18).

Fors, T. K. R.; Jansson, R. M.; Rönnow, f. Palmskog, M. Aura Ch.; Grönberg, Margit.

Amanuens (18).

Lyttkens, B. R.

Kuratorer (17).

Andersson, Mai K. A.; mottagningstid: 14—16 (måndagar och torsdagar), 10—11 (övriga vardagar).

Lindroos, I. Gunnel; mottagningstid: 14—16 (måndagar och torsdagar), 10—11 (onsdagar)¹. En vakant.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Ljunggren, f. von Hausswolt, Marie-Louise M.

En kontorsskrivare, femton första kontorsbiträden, sju kontorsbiträden, tre tillfälliga kontrollbiträden.

Maskinmästare (20).

Esslén, C. S.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Wallin, Asta M.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Lätt, J. G.; Carlsson, K. A.; Leijon, G. A.

En förste maskinist, en maskinist, två biträdande ekonomiföreståndare, en tvättföreståndare (1 kl.), fem hantverkare, sex vaktmästare (2 kl.), en överstäderska, en biträdande tvättföreståndare (1 kl.), fem telefonister.

En målare, en tapetserare, sex reparatörer, fem eldare, en förrådsarbetare, en trädgårdsarbetare, tolv sjukbärare, tretton gårdskarlar, fyra diversearbetare i köken, en första kokerska, tre kokerskor, ett första matsalsbiträde, en första sömmerska, en kallskänka, fem första biträden, fyra sömmerskor, fyra strykerskor, fyra maskintvätterskor, sexton tvättbiträden, sju matsalsbiträden, nitton köksbiträden, sex städerskor, en garderobiär.

Södersjukhuset-Sachsska barn-sjukhuset,

A. Södersjukhuset.

Ärstalunden, Sö. (postgirokontonr 58064); t. 23 70 00.

Mottagningstid (för intagning av patienter): 10—11.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken: vardagar 9—10; tidsbeställning per tel.

kirurgiska poliklinikerna: vardagar 9,30—11 och 13—14,30;

gynekologiska polikliniken: förfrågningar och tidsbeställningar endast efter föranmälan per tel. 8,30—9;

¹) Gemensam med Stigberget—Åsö sjukhus.

mödravårdscentralen: vardagar 12—13, måndagar och torsdagar även 18—19;
 polikliniken för sockersjuka: tisdagar och torsdagar 9—10 (se sid. 460);
 allergiska polikliniken: tidsbeställning per tel. 10—11;
 polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar: nybesök vardagar 8,30—9,30, återbesök vardagar 9—10;
 ögonpolikliniken: tid efter överenskommelse;
 röntgenterapipolikliniken: vardagar 10—10,30;
 hud- och könspolikliniken *män*: vardagar (utom lördagar) 12,30—13,30, måndagar, onsdagar och fredagar även 18—19, lördagar och helgdagsaftnar 11,30—12,30; *kvinnor*: vardagar (utom lördagar) 12,30—13,30, måndagar, onsdagar och fredagar även 14—15, 18—19, torsdagar även 14—15, lördagar och helgdagsaftnar 11,30—12,30;
 psykiatriska polikliniken: vardagar endast efter föranmälning per tel. 13,30—14,30;
 hjärtpolikliniken: tid efter överenskommelse;
 ortopediska polikliniken: måndagar, onsdagar och fredagar tidsbeställning per tel. 13—15, lördagar 9—10;
 neurologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;
 avdelning för fysikalisk terapi: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;
 reumatikerdisensären: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;
 avdelning för yrkesmedicinska sjukdomar: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;
 polikliniken för alkoholsjukdomar: tisdagar och fredagar 18—19,30, tidsbeställning per tel. 10—11.
 Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid vardagar 8—9.

Besökstider:

å barnbördsavdelningen
 för patienter å allmänt rum: söndagar 14—15 samt alla dagar 18,30—19 (endast för mannen);
 för patienter å hel- och halvenskilda rum: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13 samt alla dagar 18,30—19 (endast för mannen);
 å övriga avdelningar
 för patienter å allmänt rum: tisdagar, torsdagar och lördagar 14—15 samt söndagar 13,30—15;
 för patienter å halvenskilt rum: alla dagar 11,30—13,30 samt 16—18;
 för patienter å helenskilt rum: alla dagar 12—18.

Expeditionstid: å sysslomanskantoret vardagar 10—12, 13—15,30; lördagar och dag före helgdag 10—14.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 425, 426.

År 1934 förelades stadsfullmäktige en plan för lasarettssjukvårdens ordnande, utarbetad av

en av stadskollegiet den 2 september 1926 för ändamålet tillsatt sjukhuskommitté. Enligt kommitténs plan — 1933 års generalplan — skulle lasarettssjukvården koncentreras till tre central-sjukhus, varav ett för de södra stadsdelarna. Förslag till det nya sjukhuset å Södermalm (Södersjukhuset) godkändes av stadsfullmäktige den 26 april 1937 (jfr Bih. 1936, nr 56, Utl. 1937 nr 131). Därvid uppdrogs åt sjukhusdirektionen att dels å det staden tillhöriga området i Årstalunden ombesörja uppförandet av ett central-sjukhus för de södra stadsdelarna, dels uppföra en centraltvättinrättning för vissa stadens anstalter. För ändamålet beviljades sjukhusdirektionen ett anslag av 21,049,000 kr., av vilket belopp 1,400,000 kr. anvisades för år 1937. Den 28 maj 1937 beslöt sjukhusdirektionen att tillsätta en byggnadskommitté, bestående av fem personer och benämnd Södersjukhusets byggnadskommitté (se sid. 417) med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya centralsjukhuset. Detta skulle i slutbyggt skick omfatta 1,542 vårdplatser, av vilka 1,206 skulle ingå i en första utbyggnad. Arbetena med uppförande av stommen till sängbyggnaden — inrymmande vårdavdelningar — påbörjades år 1939.

Med anledning av att konjunkturutvecklingen och de inträffade krisförhållandena i så väsentlig grad ökat material- och arbetskostnaderna, att det av stadsfullmäktige anvisade anslaget skulle komma att betydligt överskridas, och med hänsyn till det budgetära läget, beslöt stadsfullmäktige den 1 december 1941, att utbyggnaden av sjukhuset tills vidare skulle begränsas till 617 vårdplatser jämte motsvarande utrymmen i behandlingsbyggnaden. Samtliga dessa platser kunde tagas i bruk under år 1943 samt i början av år 1944.

Den alltmer framträdande platsbristen inom lasarettssjukvården visade emellertid, att detta platstillskott var otillräckligt för de kommande årens behov. Den 2 juli 1942 gjorde Södersjukhusets byggnadskommitté därför en förnyad framställning om färdigställande av den återstående delen av sjukhuset och sedan sjukhusdirektionen i skrivelse den 7 oktober 1942 ingivit förslag härom till stadsfullmäktige, beslöt fullmäktige den 20 mars 1944 låta färdigställa den återstående delen av sjukhuset, som då totalt avsågs omfatta 1,193 inneliggande patienter.

Utöver de ursprungligen beviljade medlen om 21,049,000 kr. för uppförande av Södersjukhuset med centraltvätt, ett bostadshus och personalrestaurang med inklusive anslag för inventarier hava stadsfullmäktige under åren 1937—1950 för sjukhusanläggningens uppförande och inredning m. m. vid skilda tillfällen beviljat anslag å tillhoppa 34,804,600 kr.

Sjukhuset omfattar för närvarande 1,195 vårdplatser med följande fördelning å de olika disciplinerna.

Invärtelsesmedicinska sjukdomar (4 avdelningar)	380 platser
Kirurgiska sjukdomar (2 avdelningar)	274 »
Neurokirurgiska sjukdomar	36 »
Ortopediska »	32 »
Öron-, näs- och halssjukdomar ...	57 »
Ögonsjukdomar	19 »
Röntgenterapi	28 »
Hud- och könssjukdomar	69 »
Kvinnosjukdomar	41 »
Förlösningssall	141 »
Psyksiska sjukdomar	84 »
Infektionsavdelning	24 »
Intagningsavdelning	10 »
Totalsumma	1,195 platser

Förutom vårdavdelningar omfattar sjukhuset polikliniker för samtliga vid sjukhuset företrädda vårdspecialiteter (se ovan).

Den 19 maj 1947 beslöt stadsfullmäktige anvisa sjukhusdirektionen medel för uppförande av ett efterbehandlingsjukhus vid Södersjukhuset. Enligt det uppgjorda förslaget avsågs sjukhuset att omfatta 307 vårdplatser för sådana efterbehandlingsfall, som kunna överföras från sjukavdelningarna inom Södersjukhuset. Tillkomsten av ett efterbehandlingsjukhus avsågs att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av sjukhusets sjukavdelningsplatser för behandling av de krävande akuta sjukdomsfallen. Byggnadsarbetena hava påbörjats under år 1950. Numera pågår utredning om en ändrad disposition av vård latserna inom byggnaden ifråga.

Inom Södersjukhusets område ligger Sachsska barnsjukhuset (se nedan), som efter ombyggnad och utvidgning kommer att direkt anknytas till Södersjukhuset som dess specialavdelning för småbarns- och spädbarnsvård. Fr. o. m. år 1950 utgöra Södersjukhuset samt Sachsska barnsjukhuset en gemensam förvaltningsenhet.

I samband med barnbördsavdelningen är anordnad en statens anstalt för barnmorskere- undervisning. Genom ett år 1943 träffat avtal har staden åtagit sig att dels mot ett årligt bidrag hålla lokaler m. m. för undervisningen, dels mot viss ersättning hålla kost och bostäder åt eleverna. Anstaltens överlärare och barnmorskelärare äro överläkare respektive biträdande läkare vid barnbördsavdelningen.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 mars 1944 att låta uppföra en byggnad för S:t Eriks sjuksköterskeskola (se sid. 466) i lokal anslutning till Södersjukhuset. Denna skola är nu färdigbyggd och har tagits i bruk under november månad år 1950.

Enligt stadsfullmäktiges beslut har fr. o. m. år 1945 vid Södersjukhuset inrättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteks-nämndens försorg.

Författning. K. stadga 13 maj 1938 för barnmorskereundervisningen, med ändr.

Styresman (arvode 5,256 kr.).

Sahlgren, E. J. A., mottagningstid: 12,30—13 (se nedan).

Intendent (30).

Lindström, E. L. A.; t. 23 70 00; mottagnings-tid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Sand, Dagmar A.

Överläkare (B 19).

Ahlmark, A. K. I. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957), mottagningstid: 9—10, å yrkesmedicinska avd.

Överläkare (35).

Hammarsten, Greta (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1956), mottagningstid: 10—12, å kliniska laboratoriet; **Varenius, S. R. P.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1955), mottagningstid: 10—10,30, å bakteriologiska laboratoriet.

Överläkare (30).

Sahlgren, E. J. A. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1954), mottagningstid: 12,30—13, å medicinska avd. I; **Nylin, K. G. V.** (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1957), mottagningstid: 9,15—9,45, å medicinska avd. II; **Jonsson, E. W.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1955), mottagningstid: 12,15—12,45, å medicinska avd. III och avd. för fysikalisk terapi; **Salén, E. B.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1953), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. IV; **Palmer, I.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1954), mottagningstid: 14—15 utom lördagar, å kirurgiska avd. I; **Brandberg, C. R. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1958), mottagningstid: 13,30—14, å kirurgiska avd. II; **Jönsson, N. G.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 10,30—11, å röntgendiagnostiska avd. I; **Magnusson, A. H. W.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1953), mottagningstid: 13,30—14, å röntgendiagnostiska avd. II; **Mossberg, E. G. H.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₆ 1957), mottagningstid: 13—13,30, å röntgenterapiavd.; **Wahlgren, F. F.²⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1956), mottagningstid: 13—13,30, å patologiska avd.; **Sjöqvist, C. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1953), mottagningstid: 13—14, å neurokirurgiska avd.; **Bärfverstedt, B. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 12,30—13, å hud- och könsavd.; **Wohlfahrt, C. S. S.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 13—13,30, å psykiatriska avd.; **Frenckner, F. J. P.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 10—10,30, å öronavd.; **Granström, K. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1953), mottagningstid: 9,30—10, å ögonavd.; **Hellstadius,**

¹⁾ Med skyldighet att utföra undersökningar och behandlingar å Långbro sjukhus och Sachsska barnsjukhuset.

²⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra obduktioner och patologiska undersökningar jämväl vid Sachsska barnsjukhuset.

A. (förordn. t. o. m. ³¹/10 1955), mottagnings-tid: 9,30—10, å ortopediska avd.; en vakant, å anestesivard.

Överläkare

(som överläkare vid gyn. avd. 5,256 kr. av staden, som överlärare vid barnmorskäläroanstalten avlönad av staten).

Lundqvist, E. B., mottagningstid: 9—9,30 (å kvinnoavd.).

Biträdande läkare

(som barnmorskälärare avlönad av staten).

Holtz, A. G. F.

Läkare i pediatrik (8,760 kr.).

Vakant.

Laborator (33)

(vid neurofysiologiska laboratoriet).

Kirstein, L.

Förste underläkare (28¹/₂).

von Reis, G., en vakant (å medicinska avd. I); Lund, A. F. M., Friedman, C.-E., Göhle, O. (bitr. lasarettsläkare)²), Karnell, N. C. J. H., Grewin, K. E., Hedlund, S. G. L. (å medicinska avd. II); Nyström, E. G. (bitr. lasarettsläkare)²), Berglund, N. K. G:son, Hävermark, N. G. M., Egellius, N. G. (å medicinska avd. III); Österman, P.-O. A., Sundberg, M. Birgitta, Schmidt, G. E. (å medicinska avd. IV); Stjernberg, F. L. (bitr. lasarettsläkare)²), Hanson, f. Ljungkvist, Brita S. M., en vakant (å hud- och könsavd.); Essén, L.-E., en vakant (å psyk. avd.); Ekblom, S. T. E. (bitr. lasarettsläkare)²), Helmstein, K.-E., von Garrelts, K. B., Ekengren, J. A., en vakant (å kirurgiska avd. II); Johansson, O. E., Aronsson, A. H. V. (bitr. lasarettsläkare)²), Grath, G. B. L., en vakant (å kirurgiska avd. I); Gladnikoff, H. (bitr. lasarettsläkare)²), Ödman, P. O. T., Brodén, B. L. J. (bitr. lasarettsläkare)²), Löfstedt, S. (bitr. lasarettsläkare)²), Lindblom-Tillman, Gisela, Andersson, T. L., Rigner, R. S., en vakant (å röntgendiagnostiska avd.³); Bringel, f. Eriksson, Karin R. (å röntgenterapiavd.); Richtnér, N. G. (bitr. lasarettsläkare)²), Ludin, C. G. F., Brandt, U. J., en vakant (å öronavd.); Ollers, J.-O. (å ögonavd.); Malmnäs, C. E. A. (bitr. lasarettsläkare)²), Rothstein, E. J., Berggren, O. G. A., Renck, Ingrid E. (å gynekologisk-obstetriska avd.); af Björkesten, S. G. L. (bitr. lasarettsläkare)²), (å neurokirurgiska avd.); Marsk, A. F. (å ortopediska avd.); Lundmark, C. A. R. (å patologiska avd.); Helldorff, R. I. T.⁴) (å kliniska lab.); Boström-

Smith, E. Inga-Lisa (å ögonpolikliniken); Andersson, Anna E. Ch. (å yrkesmedicinska avd.).

Andre underläkare (26¹/₂).

Linder, Birgit E. K., Bergholtz, A. G. (å medicinska avd. I); Malmsten, G. J. M. (å medicinska avd. II); Ekwall, B. P. (å medicinska avd. III); Lind, G. I., Gottfarb, Ch. G. (å medicinska avd. IV); Munthe, Gerd, Dahlberg, f. Jönsson, I. Britta V. I. (å psykiska avd.); Gripe, K. F., Eggert, A. G. (å kirurgiska avd. I); Borgedahl, S. J. E., Björlin, S. O. (å kirurgiska avd. II); två vakanta (å kvinnoavd.); Löfgren, P. G. T., en vakant (å röntgendiagnostiska avd.); Tovi, D., Wetterfors, J. A. (å neurokirurgiska avd.); en vakant (å röntgenterapiavd.); Ordell, R. O. G. (å kliniska lab.); Kylin, J. O. E:son (å bakteriologiska lab.).

Poliklinikläkare (B 12).

Hafström, T. E. G:son, föreståndare, Nordenson, N. G., Lindgren, G. O. A., Rohlin, S. (vid medicinska polikliniken); Olsson, R. G. M., Hallberg, C. A., Flordh, P. D. C. (vid psykiatriska polikliniken); Stenbeck, Anna E. T. (vid ögonpolikliniken); Silfverskiöld, B. P. (å neurologiska polikliniken).

Polikliniken för hud- och könssjukdomar.

Poliklinikläkare (8,760 kr.).

Falk, C.-A. P. (å manliga avd.); Nordenskiöld-Berg, K. Anna M., Sjöquist-Rhodin, Tyra M. (å kvinnliga avd.).

Polikliniken för alkoholsjukdomar.

Föreståndare (1,500 kr.).

Lundqvist, G. A. R. (se sid. 446).

En läkare, en kurator, en sjuksköterska.

Läkare för sockersjuka, se sid. 460.

Angående den inom sjukhuset inrymda tandklinik (se sid. 487).

Tolv sjukgymnaster, en preparator, en vaktmästare (1 kl.) tillika preparator, en första förlossningsbarnmorska, tolv förlossningsbarnmorskor, en första laboratorieöversköterska, sju laboratorieöversköterskor, en översköterska (halvtidstjänst), fjorton operationsöversköterskor, två första röntgenöversköterskor, tre röntgenöversköterskor, fem skötare, en första överbarnmorska, en överbarnmorska, sjuttioio översköterskor, sex översköterskor (överbarnmorskor), tjuguen barnmorskor, sjutton laboratoriebiträden, tjugutva laboratoriesköter-

¹) Se not 2 å sid. 428.

²) Se not 3 å sid. 428.

³) Se not 4 å sid. 428.

⁴) Tjänsterna som förste underläkare vid den neurokirurgiska avd. och kliniska lab. äro placerade i 30:e lönegraden.

¹) Se not 2 å sid. 428.

skor, två *laboratoriesköterskor* (halvtidstjänster), aderton *operationssköterskor*, tjugu en *röntgensköterskor*, nittio *sjuksköterskor*, en *sjuksköterska* (under 8 månader), fem *sjuksköterskor* (halvtidstjänster), en *sjuksköterska* (barnmorska), två *kortvägsassistenter*, en *fotograf*, tio *fotografiska biträden*, tjuguen *sköterskor*, sjutton *barnsköterskor*, en *barnsköterska* (under 6 månader), en *djursköterska*, en *badförestånderska*, en *baderska*, etthundratjuguen *sjuksköterskeelever*, trettiofyra *barnmorskeelever*. — Femton *sjukbärare*, nittion *första sjukvårdsbiträden*, trehundrafyrtioträ *sjukvårdsbiträden*, trettion *baderskor*.

Predikant (5,256 kr.).

Tirén, T. V., e. o. pastoratsadjunkt i Högalids förs.
En *organist* (1,752 kr.).

Biträdande syssloman (24).

Engelmark, K. E.

Förste kammarskrivare (22).

Ahrenmark, H. V. V.; Onn, H. L.

Kontorsassistenter (18).

Andersson, Inga J.; Sjöberg, Aina S.; Larsson, K. A. H., tjl. (se sid. 432), *tf.* Sörme, A. H. E. (Ella); Danielson, f. Axberg, E. W. (Lizzie); Edvall, f. Janson, H. V. D. (Vivan); Henning, S. A.

Amanuens (18).

Fredriksson, H. E., tjl. (se sid. 418), *tf.* Swedén, B. Hj.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Sköldberg, E. B. Ragna.

Kuratorer (17).

Bergsten, A. Elisabeth; mottagningstid: 9—10, tisdagar och torsdagar 14—16.

Clason, J. E. (Janny-Lisa); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 10—11.

Bergsman, f. Adolfson, E. K. (Stina); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 9—10.

Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.; mottagningstid: 13—14 (utom lördagar), 11,30—12,30 (lördagar) samt 18—19 (måndagar och fredagar).

Linder, Brit M. E.; mottagningstid: alla vardagar 9—10.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P.; mottagningstid: 11—12 (utom onsdagar), 14—15 (utom lördagar).

En vakant.

Wallin, C. Marianne (halvtidstjänst); mottagningstid: alla vardagar 10—11.

Analysbiträde (17).

Wallin, Märta E.

Tre *kontorsskrivare*, fyrtiofem *första kontorsbiträden*, två *första kontorsbiträden* (halvtidstjänster), trettioträ *kontorsbiträden*, tre *kontorsbiträden* (halvtidstjänster).

Förste maskinmästare (22).

Vakant.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Blomgren, Rodny L.

Övervaktmästare (16).

Löfstedt, E. J.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Wiklund, E. O. A.; Holmberg, N.; Jansson, E. G.; Wall, C. E. S.; Johansson, S. A. E.; Lundgren, K. H.

En *förste maskinist*, fem *maskinister*, två *biträdande husmödrar*, tre *arbetsterapeuter*, en *arbetsförestånderska*, elva *hantverkare*, sex *biträdande ekonomiföreståndare*, sex *vaktmästare* (2 kl.), åtta *telefonister*, en *överstäderska*, en *portvakt* (2 kl.), sju *expeditionsvaksbiträden*, nio *springflickor*. — Nio *reparatörer*, en *målare*, en *murare*, en *tapetserare*, tre *snickare*, en *grovarbetare*, sju *eldare*, tre *truckförare*, två *förrädsarbetare*, sju *gårdskarlar*, två *diversearbetare*, fyrtiosju *köksbiträden*, två *första biträden*, en *kallskänka*, en *första kokerska*, sju *kokerskor*, nittio *städerskor*, åtta *förrädsbiträden*, sju *portvakter*, en *sömmerska*.

B. Sachsska barnsjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 1071);
t. 44 99 80 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter)
tidsbeställning per tel.

Polikliniktider:

tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19.

Besökstid: söndagar 12,30—13,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 425, 426.

Genom gåvobrev av den 12 februari 1907 donerade stårbhusdelägarna efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa av 400,000 kronor att användas till grundande av ett sjukhus för späda barn. Vid donationen voro fästade vissa villkor, bl. a. att kommunen uppläte tomt åt sjukhuset. En sådan uppläts av stadsfullmäktige år 1909 i Årstalunden. Sjukhuset öppnades den 9 mars 1911. Sjukhuset har efter en år 1949 företagen

SJD

tillbyggnad 65 platser för sjuka barn och 10 platser för medföljande digivande mödrar. Vid sjukhuset har även inrättats en poliklinik.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1949 skall sjukhusdirektionen jämval vara direktör för Sachsska barnsjukhuset. Ett förvaltningsråd har inrättats vid sjukhuset. Detta råd har till uppgift att följa barnsjukhusets verksamhet, tillstånd och behov samt att hos sjukhusdirektionen väcka förslag om sådana förbättringar, som finnas påkallade.

Förvaltningsrådet, som utser av sjukhusdirektionen för ett år i sänder, utgöres av fem ledamöter jämte tre suppleanter. Två ledamöter och en suppleant skola tillhöra arvingarna efter sjukhusets numera avlidna donatorer, generalkonsuln Josef Sachs och hans hustru Sigrid Sachs, född Fränckel, samt grosshandlaren Arthur Thiel och hans hustru Alice Thiel, född Sachs. Förvaltningsrådets ordförande är den av sistnämnda två ledamöter, som rådet utser.

Beträffande byggnadskommittén för sjukhusets fortsatta ombyggnad, se sid. 418.

Författningar. Instruktion för förvaltningsrådet för barnsjukhuset Simon och Matilda Sachs' minne, fastställt av sjukhusdirektionen den 21 december 1949 (Kf 1949: nr 46). Instruktioner för syssломannen och husmoderna vid barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställda av sjukhusdirektionen 2 febr. 1944 (Kf 1944: nr 4).

Förvaltningsråd.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman, f. Thiel**, Agda, fru; **Tengbom, I. J.**, arkitekt, professor; **Wallgren, A. J.**, professor, överläkare; **Wedberg-Larsson, A. A.** Elvira, fru, stadsfullm.

Suppleanter: **Sachs, H.**, direktör (för Sachs, R. och Heyman); **Hedelius, A. H.**, fil. lic. och **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, fru (för övriga ledamöter i nu nämnd ordning)

Sekreterare.

Hägglund, B. A. K., syssломann (se sid. 421).

Styresman.

Sahlgren, E. J. A. (se Södersjukhuset).

Intendent.

Lindström, E. L. A. (se Södersjukhuset).

Husmoder (3 kl.) (19).

Rydberg, I. M. B. (Greta).

Överläkare (30).

Vakant.

Poliklinikläkare (B 12).

Vakant.

Förste underläkare (28).

Werner, R. B. Birgitta; **Alm, E. I.**; **Hagströmer, A. J. W.**

Andre underläkare (26).

Hofman-Bang, E. G.

Röntgenläkare

(se Södersjukhuset).

En *obducent* (se Södersjukhuset).

En *röntgenöversköterska*, fem *översköterskor*, sju *sjuksköterskor*, en *sjuksköterska* (halvtidstjänst), fjorton *barnsköterskor*, sexton *sjuksköterskeelever*, fyra *barnmorskeelever*. — Ett första *sjukvårdsbiträde*, sju *sjukvårdsbiträden*.

Kurator (17).

Lewerén-Johansson, Ann-Mari K.

En *kontorsskrivare*, ett första *kontorsbiträde*. — En första *kokerska*, ett första *köksbiträde*, ett första *biträde*, tio *städerskor*, en *städerska* (halvtidstjänst), två *port-och telefonvakter*, en *gårdskarl*.

Södra barnbördshuset-Maria sjukhus.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sö. (postgiro-konto nr 2037; t. 44 07 00; syssломannen direkt, även Stigberget-Åsö sjukhus: 43 09 60; kammarskrivaren 41 10 01; avd. för löneärenden 42 42 58; avd. för patientärenden kl. 9—12 44 07 00; köksavd. 40 60 34; maskinavd. 41 93 25.

Maria sjukhus (personalbostäderna) föreståndarinnan t. 41 82 36.

Besökstider:

för patienter å allmänt rum: söndagar, måndagar, onsdagar och fredagar 12—13 samt 18,30—19 (endast för mannen); för patienter å hel- och halvskilda rum: alla dagar 11—13 samt 18,30—19,30 (endast för mannen).

Expeditionstid: å syssломanskantoret 9—12, 13—15,30, lördagar och dag före helgdag 9—12, 13—14.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 425, 426.

Södra barnbördshuset har uppkommit ur de provisoriska barnbördsanstalter, vilka stadens myndigheter tidigare sågo sig nödsakade att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik provisorisk anstalt i huset nr 22 Wollmar Yxkullsgatan. Samma lokal togs följande året ånyo för samma ändamål i anspråk, och från denna tid blev

det »provisoriska barnbördshuset» bestående. Till 1871 var det inrymt i nyssnämnda, för ändamålet förhyrda lokal men flyttades då till huset nr 27 vid samma gata, som förvärvats av staden år 1874 på samma gång som Maria sjukhusområde. Huset om- och tillbyggdes 1882, varefter namnet Provisoriska barnbördshuset utbyttes mot Södra barnbördshuset. Då emellertid ökat utrymme visade sig erforderligt, beslöt stadsfullmäktige år 1902 att i det för sjukhusändamål reserverade kv. Grimman uppföra ett nytt barnbördshus. Detta öppnades år 1907.

I samband med barnbördshuset var anordnad en statens anstalt för barnmorskeundervisning. Denna överflyttades år 1943 till Södersjukhuset.

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm var synnerligen stor, inköptes för stadens räkning en med en större fabriksbyggnad och ett boningshus bebyggd tomt mellan Wollmar Yxkulls- och Gamla Prästgårdsgatorna för att användas till sjukhus. Härtill inreddes fabriksbyggnaden, vari med ingången av 1876 ett sjukhus på 130 sängar öppnades, vilket från och med 1878 benämndes Maria sjukhus. Vissa om- och tillbyggnader skedde sedermera, bl. a. åren 1885, 1896 och 1917.

Sjukhuset nedlades hösten 1943 i samband med öppnandet av Södersjukhuset. Sjukavdelningarna jämte en del bostadsrum hava under åren 1944—1950 varit upplåtna åt S:t Eriks sjuksköterskeskola till elevbostäder och expeditionslokaler. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 april 1951 kommer vissa delar av sjukhuset att ombyggas för anordnande av sammanlagt 211 personalbostäder för sjukhuspersonal (jfr Utl. 1951: nr 86).

Efter tillkomsten av Södersjukhuset hava Södra barnbördshuset och Maria sjukhus år 1944 sammanförts under gemensam förvaltning. Sjukhuset omfattar för närvarande 133 vårdplatser, varav 107 äro avsedda för barnvårdsfall och 26 för gynekologisk vård. Dessutom finnas 9 förlösningssängplatser.

Styresman (arvode 1,008 kr.).

Domeij, J. E. G. (se nedan).

Sysselman (2 kl.) (28).

Johansson, E. V.; t. 43 09 60; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 11—12.

Husmoder (3 kl.) (19).

Persson, f. Hedlund, Tyra A. M.

Överläkare (30).

Domeij, J. E. G. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1953), mottagningstid: 11,30—12.

Förste underläkare (28).

Kinch, A. K. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Kaplan, B. E.

¹⁾ Se not 3 å sid. 428.

Andre underläkare (26).

Hellström, K. H.; Yllö, A.

Läkare i pediatrik (7,536 kr.).

Link, J.

Obducent och patolog.

(4,000 kr. utan rörligt tillägg).

Linkgren, Å. G. H.

En första förlösningssbarnmorska, fem förlösningssbarnmorskor en operations-översköterska, sju översköterskor, nio sjuksköterskor, en operationssköterska, fem barnmorskor, tjungonio barnsköterskor, en sjukgymnast (halvtidstjänst), en laboratorie-sköterska (halvtidstjänst), en sjuksköterska (halvtidstjänst).

Predikant (2,544 kr.).

Palmer, N. E., tf. kyrkoherde i Jakobs förs.

Kammarskrivare (20).

Enström, K. O., tjl. (se sid. 432), tf. Ranskog, H. Å. R.

Kontorsassistent (18).

Edvinsson, Karin II.

Kurator.

Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R. (se sid. 463); mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 10—11.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde (halvtidstjänst).

Förste maskinist (18).

Snöwall, A. H.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Karlsson, W. K. (Mia).

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Kåhring, K. J. O.

En maskinist, en biträdande ekonomiföreståndare, fyra portvakter (2 kl.). — En snickare, fem eldare, en truckförare, tre gårdskarlar, två kokerskor, en kallskänka, ett första matsalsbiträde, fem köksbiträden, sju städerskor, tre första sjukvårdsbiträden, fyrtiosju sjukvårdsbiträden, en port- och telefonvakt, ett tvättbiträde, två första biträden.

Kvinnokliniker finnas även vid Sabbatsbergs sjukhus (se sid. 428), S:t Eriks sjukhus (se sid. 434) och Södersjukhuset (se sid. 435) samt vid Karolinska sjukhuset (se sid. 544).

En barnavdelning finnes vid Norrulls sjukhus (se sid. 448).

Angående stadens platser vid **Karolinska sjukhuset** i övrigt, **Serafimerlasarettet**, **Ersta sjukhus**, **Allmänna barnbördshuset**, **Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt** för sjuka barn och **Barnsjukhuset Samariten**, se sid. 452.

Anstalter för kroniskt sjuka.

Stigberget-Åsö sjukhus.

Fjällgatan 23 och 20 A samt Åsögatan 147, Sö. (postgirokonto nr 59977). Stigbergets sjukhus: avd. 1—5: (kvinnliga patienter) Fjällgatan 23, t. 44 02 85 (växel). Växeln öppen 6—21. Efter växelns stängning: avd. 1: t. 44 02 86, avd. 2: t. 44 02 87, avd. 3: t. 44 02 88, avd. 4: t. 44 02 89, avd. 5: t. 44 16 82.

Avd. 6: (manliga patienter) Fjällgatan 20 A, t. 42 11 05. Åsö sjukhus: avd. 7—8: (kvinnliga patienter), avd. 9: (manliga patienter), Åsögatan 147, t. 44 07 25 (växel). Växeln öppen 6—21. Efter växelns stängning (endast sjukavd.) t. 44 07 28.

Syssломannen direkt, även för Södra barnbördshuset-Maria sjukhus: t. 43 09 60. Husmoder direkt, Fjällgatan 23, t. 40 54 27. Åsögatan 147, t. 40 54 17; Kamarskrivaren direkt, t. 41 10 01. Avlöningskontoret direkt, Åsögatan 147, t. 40 54 36; Syssломanskontoret å Stigbergets sjukhus, t. 42 42 54.

Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid: syssломanskontoret vid Stigbergets sjukhus: vardagar 8,30—9, tisdagar och torsdagar dessutom 14—15. Syssломanskontoret vid Åsö sjukhus: 9—12, 13—15,30, lördagar och helgdagsaftnar 9—12, 13—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

Stigbergets sjukhus, avsett för vård av kroniska medicinska fall, öppnades den 1 juni 1938 med 62 vårdplatser för kvinnliga patienter. Sjukhusets främsta uppgift är att bereda fortsatt vård åt vid lasarettssjukhusen intagna kroniskt sjuka, som ej kunnat erhålla hemvård. Sjuka, som kräva mycket lång vårdtid, få icke kvarstanna utan överföras från Stigbergets sjukhus till vårdhem och sjukhem. Under år 1939 har sjukhuset utökats till att omfatta 114 platser (75 för kvinnor och 39 för män). År 1940 omändrades en personalbostadsvåning till sjukavdelning, varigenom sjukhuset erhöi ytterligare 19 platser för kvinnor. Sammanlagda antalet vårdplatser är för närvarande 133, varav 94 för kvinnor och 39 för män.

Åsö sjukhus, t. o. m. år 1925 benämnt Provisoriska sjukhuset, upprättades år 1902, såsom en ersättning för det förut för allmänna sjukvården använda Katarina sjukhus,

vilket då måste tagas helt i anspråk för beredande av vård åt sinnessjuka. För ändamålet förhrydes nybyggda egendomen nr 9 i kvarteret Oron vid Åsögatan (egendomen sedermera inköpt av staten). Den 13 februari 1903 öppnades det nya sjukhuset. År 1922 inrättades vid sjukhuset en särskild röntgenavdelning. Åsö sjukhus upphörde att vara medicinskt lasarettssjukhus i och med att vårdavdelningarnas patienter hösten 1943 överfördes till Södersjukhuset. Fr. o. m. den 1 december 1943 har sjukhuset varit belagt med kroniska medicinska fall. Antalet vårdplatser utgör 108, 72 kvinnliga och 36 manliga, fördelade å tre vårdavdelningar om vardera 36 patienter.

Fr. o. m. den 1 januari 1944 ha de båda sjukhusen sammanförts till en förvaltningsenhet.

Stigberget-Åsö sjukhus' sammanlagda antal vårdplatser är 241, fördelade å nio avdelningar.

Styresman (arvode 1,848 kr.).

Lindborg, N. E. (se nedan).

Syssломän.

Johansson, E. V. (se Södra barnbördshuset-Maria sjukhus).

Husmoder (2 kl.) (21).

Lannhard, f. Laurén, A. Ingeborg.

Överläkare (30).

Lindborg, N. E.; mottagning: Fjällgatan 23, 9—9,30, Åsögatan 147, 12—12,30.

Förste underläkare (28).

Blom, B. F. (å avd. 7—9); Sylén, f. Berg, Ann-Margret (å avd. 1—6).

Röntgenläkare (4,380 kr.).

Ulfsparre, F.

Obducent och patolog (4,400 kr. utan rörligt tillägg).

Lindgren, Å. G. H.

Två *sjukgymnaster*, en *arbetsterapeut*, en *röntgenöversköterska*, två *laboratorieöversköterskor*, fjorton *översköterskor*, sex *sjuksköterskor*, två *sjuksköterskor* (halvtidstjänster) två *baderskor*. — Två *sjukvårdsbiträden*, en *röntgen*, sjuttiofyra *sjukvårdsbiträden*, en *baderska*.

Predikant och organist (3,504 kr.).

Ljungberg, H. D., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Kontorsassistent (18).

Hellström, R. O., tjl. (se sid. 194), tf. Fröberg, R. B. V.

Kurator.

Mottagningstid: vid Stigbergets sjukhus tisdagar 9—11; vid Åsö sjukhus fredagar 9—11.

Kontorsskrivare (13).

Widebäck, Britt-Ulla, tjl., *tf.* **Klaesson,** Ann Mari E.

Ett *första kontorsbiträde*, ett *kontorsbiträde*, två *kontorsbiträden* (halvtidstjänster).

Ekonomiföreståndare (17).

Johansson, Jane R. M. (Stigbergets sjukhus); **Husberg,** Hjordis H. M. (Åsö sjukhus.)

En *vaktmästare* (1 kl.), två *värmeledningsskötare* (beredskapsarvode 1,056 kr.). — En *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra *kokerskor*, fyra *port- och telefonvakter*, en *kallskänka*, tre *första biträden*, två *matsalsbiträden*, sju *köksbiträden*, sju *städerskor*.

Blackebergs sjukhus.

Blackebergsvägen, Södra Ängby, Bromma; (postgirokonto nr 357 301); t. 37 00 45 (kontoret); 37 12 10 (överläkare och underläkare); 37 02 78 (husmoder).

Besökstid: söndagar, tisdagar, torsdagar, lördagar 14—15.

Staden har under år 1946 från stiftelsen Frimurare-Barnhuset i Stockholm förvärvat del av egendomen Blackeberg att efter skedd ombyggnad användas för sjuk- och konvalescentvården.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 april 1947 anvisa ett belopp av 2,095,000 kr. för iordningställande av egendomen Blackeberg för sjukvårdsändamål, samt beviljade den 30 juni 1948 ytterligare 430,000 kr. för samma ändamål (Utl. 1948: nr 263).

Sjukhuset, som tills vidare skall lämna vård åt kroniskt sjuka, öppnades den 28 november 1949. Vårdplatsernas antal uppgå till 171, varav 10 platser för s. k. respiratorsfall (barnför-lämningsfall).

Överläkare (6,000 kr.).

Jansson, K. T.

Förste underläkare (28).

Hiielo, f. Saarkund, Endla A.

Två *sjukgymnaster* (varav en halvtidstjänst), en *laboratorieöversköterska*, nio *över-sköterskor*, sex *sjuksköterskor*, en *arbets-terapeut*.

Predikant (2,016 kr.).

Nilsson, T. S., komminister i Färentuna förs.

En *organist* (876 kr.).

Syssloman (1,200 kr.).

Hägglund, B. A. K. (se sid. 421).

Ett *första kontorsbiträde*.

Husmoder (3 kl.) (19).

Brauer, Ebba K.

Förste maskinist (17).

Rosén, C. G. E.

En *kurator* (halvtidstjänst).

En *ekonomiföreståndare*, en *vaktmästare* (2 kl.), en *trädgårdsmästare*, ett *trädgårdssbiträde*, femtio *sjukvårdsbiträden*, två *baderskor*, två *kokerskor*, två *första biträden*, en *kallskänka*, fyra *köksbiträden*, två *matsalsbiträden*, en *portvakt*, sju *städerskor*, fem *gårdskarlar* tillika *sjukbärare*, tre *eldare*, en *reparatör*.

En avdelning för kronisk vård finnes vid **S:t Görans sjukhus**, se sid. 430. Angående stadens platser vid **Eira sjukhus** (kronisk vård), se sid. 453.

Tuberkulossjukhus.

Söderby sjukhus.

Söderby, Uttran (postgirokonto nr 13304), t. 0753 + 310 00 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter): vardagar 10—11.

Besökstid: tisdagar och torsdagar 18—19, 15, sön- och helgdagar 13—15. Enskilda runsavd. dessutom onsdagar och lördagar 15, 15—17.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 8—15, 30.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

Tuberkulossjuka vårdades ursprungligen å de olika sjukhusen (vid Sabbatsberg i en särskild paviljong sedan 1899) och å dåvarande försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka. Först med öppnandet av S:t Görans tuberkulospaviljong år 1902 fick staden ett särskilt tuberkulossjukhus, som emellertid var otillräckligt. Stadsfullmäktige beslöt därför år 1906 att uppföra en anstalt för tillgodoseende av tuberkulossjukvården i Stockholm å stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset började beläggas den 1 november 1910. Det är avsett att mottaga i Stockholm boende tuberkulossjuka. Sjukhuset är uppdelat på två sjukavdelningar, var och en med en överläkare som chef och inrymmer sammanlagt 408 platser i allmänt rum samt 40 platser i enskilda och halv enskilda rum.

Till driftkostnader för tuberkulossjukvård vid stadens tuberkulosanstalter utgår statsbidrag.

Under år 1946 hava stadsfullmäktige anvisat medel samt lämnat sin medverkan för

Sjd

uppförande och drift av en efterbehandlingspaviljong med 59 vårdplatser för tuberkulossjuka flyktingar.

Frågan om sjukhusets modernisering har alltsedan år 1929 varit under utredning. Den 18 december 1944 beviljade stadsfullmäktige 3,604,000 kr. till vissa ny- och ombyggnader men efter framställning av sjukhusdirektionen återtogo stadsfullmäktige anslaget och beviljade den 16 maj 1949 2,600,000 kr. till ny- och ombyggnader av ekonomiafdelningarna.

Författningar. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalten för lungtuberkulos. Ordningsregler för patienter vid Söderby sjukhus 11 febr. 1948.

Styresman (arvode 2,196 kr.).

Bruce, N. E. T. (se nedan).

Sysselman (2 kl.) (28).

Herrman, N. V. A.; t. 0753 + 303 14; mottagningstid: 8—10.

Husmoder (2 kl.) (21).

Grönberg, Hanna.

Överläkare (B 17).

Bruce, N. E. T. (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1958), mottagningstid: 8,30—9; **Birath, G. N.** (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1953), mottagningstid: 8,30—9.

Förste underläkare (28).

Källqvist, I. N. J. (bitr. sanatorieläkare)¹⁾; **Ericsson, f. Rydin, Astri B.;** **Mattson, S.-B.** (bitr. sanatorieläkare)¹⁾; en vakant.

Andre underläkare (26).

Söderholm, B. J.; **Lindberg, O. J. H.**

Läkare för kirurgiska sjukdomar
(5,256 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för behandling av hals-tuberkulos och vestibularundersökningar (6,000 kr.).

Erici, E. V.

Tandläkare (7,008 kr.).

Hellgren, P. L.

Två **arbetsterapeuter**, en **röntgenöversköterska**, en **laboratorieöversköterska**, två **operationsöversköterskor**, tjugutvå **översköterskor**, två **laboratoriesköterskor**, sexton **sjuksköterskor**, sex **sjuksköterskeelever**, två **sjukgymnaster**, ett **laboratoriebiträde**, ett **fotografiskt biträde**. — En **sjukbärare**,

¹⁾ Se not 3 å sid. 428.

tjugu **manliga sjukvårdsbiträden**, etthundratre **sjukvårdsbiträden**.

Predikant och organist (2,640 kr.).

Klasson, K. E. V., komminister i Botkyrka förs.

Kammarsskrivare (20).

Alström, N. A., tjl. (se sid. 420), *tf. Lodner, E. E. M.*

Kurator (17).

Karlsson, J. E. (Hanna); mottagningstid: 8,30—10, 11—12.

Kontorsassistent (18).

Ohlson, T. W.

En **förste kontorist**, fem **första kontorsbiträden** (därav tre å läkareexpeditionen), ett **kontorsbiträde**.

Maskinmästare (20).

Lindqvist, S. E.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Gustafsson, Greta L. M.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Augustson, A. S. A.

En **biträdande husmoder**, två **kontorsbiträden** (kontrollbiträden), en **telefonist**, en **förste maskinist** (beredskapsarvode 1,056 kr.), en **maskinist** (2 kl.) (beredskapsarvode 1,056 kr.), fem **hantverkare**, en **trädgårdsmästare** (3 kl.), en **automobilförare**, en **tvättföreståndare** (2 kl.), en **biträdande ekonomiföreståndare**, en **nattvakt**, två **baderskor**, en **vaktmästare**. — Fyra **eldare**, två **reparatörer**, en **automobilförare**, en **port- och telefonvakt**, sju **gårdskarlar**, en **diversearbetare** i köket, en **första kokerska**, två **kokerskor**, ett **första matsalsbiträde**, fyra **matsalsbiträden**, en **kallskänka**, en **maskintvätterska**, ett **centrifugbiträde**, ett **första tvättbiträde**, två **strykerskor**, tre **sömmerskor**, ett **första biträde**, sex **tvättbiträden**, tre **första köksbiträden**, tretton **köksbiträden**, sexton **städerskor**.

Hamra sanatorium.

Tullinge (postgirokonton nr 13303); t. 0753 + 300 35.

Besökstid: söndagar 10—12.

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) 10—11,30.

Då behov av ökat antal sjukhusplatser för huvudstadens tuberkulossjukvård uppstått, be-

slöto stadsfullmäktige den 28 juni 1923 anvisa medel till inköp av en aktiebolaget Separator tillhörig, å Hamra egendom i Botkyrka socken belägen sanatoriebyggnad, vilken förut disponerats av Stockholms läns landsting. Sjukstugan började tagas i bruk den 17 mars 1924. Den är avsedd för vård av tuberkulösa barn och har 40 vårdplatser.

Tuberkulosvården nedlades den 8 juni 1951, men beräknas återupptagas, sedan Tjärnan omändrats för vuxna tuberkulösas vård.

Läkare (2,196 kr.).

Bruce, N. E. T. (se Söderby sjukhus).

Redogörare (1,056 kr.).

Herrman, N. V. A. (se Söderby sjukhus).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Perås, R. Marianne.

En värmeledningsskötare (beredskapsarvode 1,056 kr.), en sjuksköterska. — En kokerska, sex sjukvårdsbiträden, tre köksbiträden.

Tjärnans sanatorium.

Tjärnan, Kullsveden; t. Tjärnan 11 (avd. I och II), Tjärnan 64 (avd. III och IV), Tjärnan 60 (exp. och föreståndarinnan), Tjärnan 65 (maskinisten).

Sanatoriet Tjärnan i Tjärnans by, cirka 5 km från Säter — som år 1917 övertogs av Stockholms stad från föreningen kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn — har t. o. m. år 1951 varit avsett för sådana barn från staden i en ålder ej överstigande 12 år och med utsikt till fullt tillfrisknande eller åtminstone avsevärd förbättring. Sanatoriet rymde härvid 100 barn.

Vårdplatsernas antal uppgår till 75.

Vårdavgiften utgör 1,25 kr. per dag.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 anvisa ett sammanlagt belopp av 235,000 kr. för omdisposition av barnsanatoriet Tjärnan till B-sjukhus för vuxna tuberkulösa.

Författning. Instruktion för styresmannen för [barn]sanatoriet Tjärnan, fastställd av sjukhusdirektionen 19 jan. 1944 (Kf 1944: nr 26).

Styresman och läkare (6,660 kr.).

Thune, R. B.; t. Säter, »Sanatoriet Solbacken»; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—17.

Delegerad (för Tjärnans sanatorium) (1,184 kr.).

Anderson, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Svensson, H. E. K. (Elvi).

En predikant (300 kr. utan rörligt tillägg).

En maskinist (3 kl.), två översköterskor, en folkskollärare, en biträdande lärare, en ekonomiföreståndare, två sjuksköterskor, en lekledarinna. — Två eldare, en första kokerska, ett första sjukvårdsbiträde, ett matsalsbiträde, ett första biträde, ett första stüderskebiträde, tretton sjukvårdsbiträden, en baderska, två köksbiträden, två stüderskor, ett arbetsbiträde.

Angående vissa andra vårdplatser för tuberkulossjuka, se sid. 453.

Sjukhus för psykiskt sjuka.

Långbro sjukhus.

Postadress: Älvsjö (postgirokontonr 1096); t. 46 25 00 (växel); 46 13 56 (överläkare Goldkuhl); 46 25 00 (överläkare Lundquist); 46 25 00 (överläkare Sehlstedt); 46 13 63 (syssломannen samt kontoret).

Mottagningstid: intagning av patienter sker alla tider på dygnet. Telefotid till översköterskorna (för förfrågningar om patienterna): alla dagar 13,30—14,30.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å syssломanskontoret 10—12, 12,45—15, lördagar 10—12, 12,30—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

För tillgodosende av den Stockholms stad äliggande provisoriska sinnessjukvården beslöt stadsfullmäktige den 15 juni 1905 att å för ändamålet inköpt område av egendomen Långbro i Brännkyrka uppföra ett nytt sinnessjukhus med 460 platser. Åren 1907 och 1908 anslögs fullmäktige medel för sjukhusets utvidgning med ytterligare 180 platser (bl. a. för mottagande av en del å dåvarande allmänna försörjningsinrättningen vårdade sinnessjuka). I slutet av år 1909 var det nya sjukhuset färdigt och kunde tagas i bruk. Åren 1922 och 1925 fullbordades vid sjukhuset trenne nya paviljonger för oroligt sjuka, varigenom antalet platser stigit till 840.

Under år 1937 omändrades 20 inom vårdavdelningarna belägna bostadsrum för översköterskor till sjukrum för patienter, varigenom 48 nya vårdplatser erhöles. Sjukhusets vårdplatsantal ökades härigenom från 840 till 888.

Sjukhuset har från den 1 januari 1950 uppdelats på trenne avdelningar, under ledning av var sin överläkare.

Styresman (arvode 1,752 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se nedan).

Syssломän (1 kl.) (30).

Josefsson, N. O.; mottagningstid: 10—12.

Sjd

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Selander, Elsa L.

Överläkare (B 19).

Goldkuhl, A. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1957), kvinnliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Lundquist, G. A. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1954), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—13,30; Sehlstedt, C. P. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1956), kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 13).

Perntz, A. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957), tj. (se sid. 431), tf. Rudberg, B. T. O.; Ham-margren, S. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957); Åmark, C. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1958).

Förste underläkare (30).

Rudberg, B. T. O., tj. (se ovan); Krantz-Tak-man, S. H. Margit E.; Beander, G. B.: Björk, S. E. M.; Degerstedt, N. D.

Personalläkare (6,660 kr.)

(däruti ingående arvode som konsulterande läkare i invärtes medicin).

Hansson, A. F.

Biokemisk laborator (5,400 kr.).

Örström, N. Å.

En uppsyningsman, en förste skötare nittiotre skötare, fyrtiosex översköterskor, en laboratorieöversköterska, en laboratorie-sköterska, fyra sjuksköterskor, två första sköterskor, etthundranittioen sköterskor, en sjukgymnast.

Predikant (1,500 kr.).

Hassler, J. E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

En organist (624 kr.).

Förste kammarskrivare (22).

Lagergren, K.

Kontorsassistenter (18).

Olsson, Annie P. M.; Torssander, N. G. I.; en vakant.

Kuratorer (17).

Sennmark, f. Landtgren, Märtha E., kvinnliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Eriksson, N. Margareta, manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Brennert, Elsa M., kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Andersson, Anna-Lisa.

Sex första kontorsbiträden, ett kontorsbiträde.

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöromål 1,008 kr.).

Lindstrand, N. G.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Schulte, A. Margaretha.

Första föreståndarinna (19).

Paulström, E. Elsa M.

Föreståndarinnor (1 kl.) (17).

Svensson, Anna A. (kvinnliga patienter); Nygren, Harriet M. Ch. (manliga patienter); Svensson, A. Karin (kvinnliga och manliga patienter).

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Andersson, A. F.; Samsing, S. G.

En förste maskinist, en trädgårdsmästare, sju hantverksföreståndare, åtta hantverkare, två arbetsföreståndarskor, två automobilförare, en trädgårdsmästare (3 kl.), två biträdande ekonomiföreståndare, en vaktmästare (2 kl.), en biträdande arbetsföreståndarska, en tvättföreståndare (2 kl.), en telefonist, två portvakter (2 kl.). — Två bilförare, fyra reparatörer, en snickare, två målare, en smed, en murare, en skräddare, fem eldare, fyra diversearbetare i kök, två gårdskarlar, en första kokerska, ett maskintvättbiträde, två kokerskor, två port- och telefonvakter, två första biträden, en kallskänka, två sömmerskor, en portvakt, sexton köksbiträden, tre matsalsbiträden, trettioåtta städerskor, tre tvättbiträden, två strykerskor.

Beckomberga sjukhus.

Bromma (postgirokontonr 59815); t. 37 25 00.

Mottagningstid: se nedan under resp. överläkare. Förfrågningar ang. patienter besvaras av resp. översköterska dagligen 14—15.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 10—15, lördagar 10—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

För fullgörande av det avtal, som år 1925 träffades mellan staten och Stockholms stad angående stadens övertagande av vården av samtliga i Stockholm hemortsberättigade sjuksjuka ävensom för beredande av förbättrade vårdmöjligheter för patienterna å vissa stadens egna sjuksjukvårdsanstalter av provisorisk karaktär, beslöto stadsfullmäktige den 10 juni 1929 att uppföra ett nytt kommunalt sjuksjukhus, förlagt till den staden tillhöriga egendomen Beckomberga i Bromma. För sjukhusets uppförande, som påbörjades under år 1929 hava stadsfullmäktige hittills anslagit sammanlagt 17,291,500 kr. Den 1 oktober 1932 var Beckomberga sjukhus i dess första utbyggnad färdigt för beläggning. Den omfattade då 1,156 platser med lika fördelning på manliga och kvinnliga. Under år 1933 tillkommo två paviljonger för oroliga sjuka om vardera 144 platser.

År 1935 fullbordades sjukhusets utbyggnad med två paviljonger för rumspatienter om vardera 28 platser och en paviljong för nervsjuka om 104 vårdplatser. Hela vårdutrymmet hade härmed bringats upp till den fastställda storleken 1,604 platser. Den 21 februari 1944 beslöto stadsfullmäktige anslå medel till påbyggnad av två paviljonger för oroliga sjuka med vardera en våning. Härigenom tillfördes sjukhuset ytterligare 164 platser, vilka togos i bruk hösten 1947. Efter denna påbyggnad omfattar Beckomberga sjukhus 1,768 vårdplatser.

Styresman (arvode 2,628 kr.).

Wiesel, F. S. (se nedan).

Sysselman (1 kl.) (30).

Ramgren, E. G.; t. 37 22 36; mottagningstid: 9—11.

Föreståndarinna (17).

Ståhl, M. Margareta.

Överläkare (B 19).

Wiesel, F. S. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1952); t. 37 22 35, tel.tid vard. 9—9,30, mottagn. måndagar och fredagar 14—15; **Rabe**, K. A. H. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1954), tjl. (se sid. 434), *tf.* **Berggren**, H. N. G., tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; **Izlikowicz**, S. J. (förordn. t. o. m. $31/10$ 1952), tel.tid vard. 9,15—9,45, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; **Blomqvist**, P. I. R. (förordn. t. o. m. $28/2$ 1955), tel.tid vard. 9—9,30, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14; **Abrahamson**, E. V. J. (förordn. t. o. m. $31/7$ 1955), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 13).

Lindvall, J. E. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1957); **Müller**, A. W. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1957);

Berggren, H. N. G. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1957), tjl. (se ovan), *tf.* **Rothström**, G. E. A.; **Börjeson**, f. Phersson, Olga B. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1957); **Lindgren**, Birgit H. E. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1957).

Förste underläkare (30).

Karlmark, E. G.; **Dimberg**, A. R. H.; **Almborg**, Inga M.; **Larson**, Brita; **Lundgren**, A. H. Signe; **Ramqvist**, N. G. S.; **Hård af Segerstad**, G. J. F.; **Rothström**, G. E. A., tjl. (se ovan); **Almgren**, Sigyn M. K.; **Nordlund**, J.-A.; **Tjus**, L.-O.; **Mårtens**, S. G. R.

Personalläkare (5,400 kr.)

(dessutom 6,900 kr. i arvode som konsulterande läkare i invärtes medicin).

Ägren, N. O.

Läkare i röntgendiagnostik (4,800 kr.).

Edling, N. P. G.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (6,900 kr.).

Linde, A. P.

Tre sjukgymnaster, en uppsyningsman, etthundratrettiosju skötare, sju tio översköterskor, en operationsöversköterska, en röntgenöversköterska, två laboratorieöversköterskor, aderton sjuksköterskor (därav två halvtidsavlönade), tre laboratorieöversköterskor, tjugutre sjuksköterskelever, trehundra sextio två sköterskor (därav två halvtidsavlönade).

Predikant (1,500 kr.).

Arvidson, H., e. o. kyrkoadjunkt i Bromma förs. En organist (624 kr.).

Förste kammarskrivare (22).

Ericson, E. G.

Kontorsassistenter (18).

Olsson, Ebba I.¹⁾; **Arfwedson**, N. J. R.; **Broed**, I. Irene.

Amanuens (18).

Hedvall, B. G., tjl. (se sid. 432), *tf.* **Lövgren**, O. T.

Kuratorer (17)

(mottagning lördagar 10—11, övriga vardagar utom onsdagar 12,30—14).

Löwing-Olsson, H. Birgitta E.; **Bohlin**, I. B. (Inga-Britt) (Ex.); **von Bergen**, E. Elisabeth; **Silver**, E. B. H. Gisela; **Lindberger**, Maja.

¹⁾ Åtnjuten avlönning enligt g 13.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Hallersten, f. Engberg, A. Vera E.

En kontorsskrivare, tio första kontorsbiträden, sju kontorsbiträden (därav ett halvtidsavlönat), två tillfälliga kontrollbiträden.

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöröml 1,008 kr.).

Bergström, A. F.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Ekeröth, A. E. (Lisa).

Första föreståndarinna (20).

Vakant, tf. Larson, Agda O.

Föreståndarinnor (17).

Larson, Agda O., tjf. (se ovan); Bobeck, H. I. (Inga); Erhardt, S. Margit E.; Eriksson, E. M. (Maja); Larson, Berta M., stadsfullm.; Frostenson, B. Signe; en vakant.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Brolin, P. E. H.

En *förste maskinist*, en *maskinist*, en *trädgårdsmästare*, sex *hantverksföreståndare*, en *förrådsföreståndare* (3 kl.), nio *hantverkare*, fyra *arbetsföreståndare*, två *automobilförare*, en *tvättföreståndare* (1 kl.), tre *biträdande ekonomiföreståndare*, en *vaktmästare* (2 kl.), en *biträdande tvättföreståndare* (1 kl.), fem *telefonister*, två *portvakter*, två *målare*, två *snickare*, fyra *reparatörer*, fem *bilförare*, en *murare*, en *tapetserare*, fem *eldare*, två *maskintvättare*, två *gårdskarlar*, sex *diversearbetare* i köket, tre *kokerskor*, en *kallskänka*, fyra *första biträden*, sex *sömmerskor*, ett *första sjukvårdsbiträde*, sex *sjukvårdsbiträden*, sex *matsalsbiträden*, tre *strykerskor*, tjugnet *tvättbiträden* (därav ett halvtidsavlönat), tjugnet *köksbiträden*, sextiotre *städerskor*.

Norrtulls sjukhus.

Norrtullsgatan 14 (postadress: Stockholm 23) (postgirokonto nr 54733); t. 23 28 50; 33 96 53 (kontoret direkt); kontortid: 9—12, 13—15,30, lördagar 9—12, 13—14.

Telefontid (för förfrågningar om patienter): alla dagar 11—12.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 425, 426.

Besöksider: söndagar, tisdagar och torsdag 12,30—13,30.

Vid allmänna barnhuset inrättades år 1843 en klinisk undervisningsanstalt under ledning av en av Karolinska institutets professorer. Denna klinik förflyttades år 1885 från barnhusets dåvarande byggnader vid Barnhusgatan till nya byggnader vid Norrtullsgatan. Till en början användes å kliniken såsom undervisningsmateriel barnhusets egna barn samt de andra barn, som enligt överläkarens bestämmande provisoriskt intogs därstädes. År 1919 medgav emellertid k. mt att mot avgift högst 45 barn skulle få å barnhusets sjukvårdsanstalt mottagas till provisorisk vård och för klinisk undersökning. Sedermera förklarades, att sådan intagning kunde ske i mån av tillgängligt utrymme, dock utan kostnad för barnhuset.

Sedan den åren 1917 och 1924 genomförda nya barnavårdsstiftningen medfört en genomgripande omläggning av barnhusets verksamhet, ansågs ifrågavarande fastigheter vid Norrtullsgatan (kvarteret Mimer) icke längre erforderliga för något barnhusets behov. Med hänsyn härtill försålde fastigheterna år 1932 till staden.

För att tillgodose behovet av ökat utrymme för stadens sinnessjukvård träffade hälsovårdsnämnden våren 1921 avtal med direktionen för allmänna barnhuset om förhyrande för stadens räkning av en å allmänna barnhusets dåvarande område befintlig sjukhusbyggnad. Det av staden här upprättade sjukhuset, som till en början hade 48 platser, öppnades i maj 1921. År 1925 utvidgades sjukhuset avsevärt genom förhyrande av ytterligare lokaler inom allmänna barnhuset. I de år 1932 inköpta fastigheterna inom kvarteret Mimer inreddes 190 platser för sinnessjuka kvinnor och 70 platser för barn under gemensamt namn Norrtulls sjukhus.

Barnsjukvården vid sjukhuset har drivits efter ett mellan staten och staden den 12 september 1931 träffat avtal om upprättande av en stadens sjukvårdsanstalt för barn samt om anstaltens upplåtande för undervisningsändamål till Karolinska institutet såsom en institutets pediatrika klinik. Genom särskilda överenskommelser förlängdes nämnda avtal att gälla tills sjukvården överflyttades till Karolinska sjukhuset.

Den 21 februari och den 18 september 1944 anvisade stadsfullmäktige tillhopa 112,000 kr. till omändring av vissa delar av sinnessjukavdelningen till ytterligare 3 barnavdelningar. Genom denna omändring redovisades sålunda år 1945 vårdplatserna med 150 platser för barn och 86 för vuxna sinnessjuka kvinnor. Av de 150 barnplatserna voro 43 avsedda för tuberkulossjukvård. År 1947 ökades antalet vårdplatser för sinnessjuka till 94.

Under åren 1948—1949 inrättades vid sjukhuset en barnpsykiatrisk rådgivningsbyrå (uppföringsfrågor etc.) i anslutning till en vid sjukhuset befintlig vårdavdelning för psykiska fall. Byrån ingår som led i den av stadsfullmäktige godkända planen för psykisk barn- och ungdomsvård i Stockholm och står under ledning

av barnavårdsnämnden men tjänsterna vid och driften av densamma handhas av sjukhusdirektionen. Denna verksamhet avses att överflyttas till Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Genom beslut den 15 oktober 1951 hava stadsfullmäktige anvisat medel, sammanlagt 473,000 kr. till en första och andra etapp för ändrings- och reparationsarbeten samt inventarienskaffning i samband med ändrad disposition av Norrstulls sjukhus. Förändringen innebär i stort att vid barnavdelningens överflyttande till Karolinska sjukhuset den 1 juli 1951 ändringsarbeten skulle möjliggöra beläggande av sjukhuset med ytterligare 222 vårdplatser för sinnessjuka kvinnor, varefter sjukhuset skulle disponera 316 platser för sinnessjuka och 15 platser (samt tillse vidare rådgivningsbyrå) för psykiska barnfall. Ändringsarbetena som äro avsedda att verkställas i fyra etapper ha påbörjats och den 17 december 1951 öppnades en vårdavdelning om 47 platser samt beräknas ytterligare två avdelningar om sammanlagt 79 platser vara färdiga den 1 april 1952.

Författningar. Avtal 23 okt. 1931 mellan k. mt och kronan och Stockholms stad rörande upprätthållande av en stadens sjukvårdsanstalt för barn i allmänna barnhusets förutvarande fastighet i kvarteret Mimer (Kf 1931: nr 120). Avtal 2 juni 1950 mellan k. mt och kronan och Stockholms stad rörande samarbete och drift av Norrstulls barnsjukhus (Kf 1950: nr 31).

Styresman (arvode 840 kr.).

Ehrensverd, J. N. G., frih.

Syssloman (3 kl.) (24).

Ericsson, A. B., tjl., tf. Karlsson, A. V. E.; t. 33 96 53; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (3 kl.) (19).

Magnér, Silvia M.

Överläkare (1,752 kr.).

Ehrensverd, J. N. G., frih. (se sid. 435).

Underläkare (876 kr.).

Kullman, Julie K. A. (se sid. 435).

Två översköterskor, tjugufem sköterskor, tre städerskor.

Predikant (1,500 kr.).

Wiklund, E. V., komminister i Matteus förs.

En organist (396 kr.).

Kammarskrivare (20).

Lind, E. G. W.

Kurator (17).

Eerge, Gertrud T. G. E., tjl.

Maskinist (3 kl.) (17).

Nyman, K. S.

Ekonomiföreståndare (17).

Vakant.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Nessén, J. E.

Fyra första kontorsbiträden, två kontorsbiträden, en expeditivsvakt. — En snickare, två reparatörer, en eldare, tre gårdskarlar, en mjölkköksförestånderska, en första kokerska, en kokerska, en kallskänka, ett första biträde, två matsalsbiträden, fem köksbiträden, tre port- och telefonvakter, ett första biträde (förrådet).

Rånäs sjukhus.

Rånäs; t. Rånäs 17 (sjukhuset), Rånäs 18 (styresmannen), Rånäs 23 (föreståndarinnan).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

Besökstid: torsdagar och lördagar 13—14.

Rånäs sjukhus är förlagt till den av staden år 1931 inköpta egendomen Rånäs i Fasterna socken, Stockholms län. Sjukhuset, som inrättades år 1932, har f. n. plats för 105 kvinnliga patienter.

Styresman och överläkare (30)

(dessutom styresmansarvode 840 kr.).

Vakant, tf. Reuterskiöld, S.

Syssloman.

Ericsson, A. B., tjl., tf. Karlsson, A. V. E. (se Norrstulls sjukhus).

En predikant (708 kr.).

Ekonomiföreståndare (15).

Ohlsson, Henny M.

En värmeledningsskötare, en arbetsförestånderska, två översköterskor, en köksförestånderska, nitton sköterskor. — En gårdskarl och bilförare, en första kokerska, ett matsalsbiträde, tre köksbiträden.

Vårdhemmet för sinnessjuka vid Maria sjukhus.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sö.; t. 40 02 83.

Besökstid: onsdagar, fredagar och söndagar 12—13.

SjD

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vid Långbro sjukhus 10—12, 12,45—15, lördagar 10—12, 12,30—14.

Ett provisoriskt vårdhem för 31 lättskötta kvinnliga sinnessjuka patienter anordnades fr. o. m. den 28 september 1944 vid Maria sjukhus. Det nedlades den 20 februari 1948, men har fr. o. m. den 15 februari 1950 änyo tagits i bruk för vård av ovannämnda klientel. Vårdhemmet sorterar i administrativt hänseende under Långbro sjukhus. Antalet vårdplatser utgör 31.

Styresman och läkare (1,500 kr.).

Sehlstedt, C. P. (se sid. 446).

Föreståndare och översköterska (14).

Vakant.

Redogörare.

Josefsson, N. O. (se sid. 445).

Nio sköterskor.

Karlshalls vårdhem för sinnessjuka.

Långholmen, Sv.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 april 1950 hava medel anvisats för anordnande och drift av ett vårdhem för 30 lättskötta sinnessjuka kvinnliga patienter å egendomen Karlshäll å Långholmen.

Hemmet öppnades den 24 oktober 1951.

Styresman och läkare

(arvode 1,500 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se sid. 446).

Redogörare.

Ericsson, A. B., syssloman, tjl., *tf. Karlsson, A. V. E.* (se sid. 449).

En *översköterska* tillika *förestånderska*, elva *sköterskor*. — En *värmeledningsskötare*, en *städerska*.

En sinnessjukavdelning finnes vid **S:t Eriks sjukhus** (se sid. 435) och en psykiatrisk avdelning vid **Södersjukhuset** (se sid. 436).

Epidemisjukhuset.

Nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va. (postgirokontonr 1082); t. 225340.

Mottagningstid: sjuka intagas alla tider på dygnet.

Besöks tid: anhöriga medgivna att i besöksrummen onsdagar, lördagar och söndagar 13,30—14 samtala med de patienter, vilkas tillstånd det medger. Uppllysningar om patienterna meddelas till anhöriga varje helgfri dag 12,30 av

sjukhusets överläkare. Telefonupplysningar angående patienterna lämnas dagligen 13—14 av avdelningssköterskorna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 425, 426.

En av k. m:t tillsatt kommitté med uppgift att avgiva förslag till sjukvårdens förbättrande i huvudstaden hemställde i ett 1827 avgivet betänkande bl. a., att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blev också k. m:ts beslut, och för ändamålet uppläts Katarina f. d. kronbränneriegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för övrigt överläts åt stadens myndigheter, vilka sedan allttjämt bestritt utgifterna för och förvaltat anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 kallades, var således Stockholms första epidemisjukhus. Nämnda år, 1878, omorganiserades anstalten till ett vanligt sjukhus under namn av Katarina sjukhus, men vården av smittsamma sjukdomar blev fortfarande en av dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsöverslagstiftning (i sin helhet gällande för Stockholm fr. o. m. 1878) ställdes på kommunerna fordran på s ä r s k i l d a sjukhus för vård av smittsamma sjukdomar.

Uppförandet av ett sådant sjukhus blev i Stockholm länge uppskjutet på grund av svårigheten att finna en tjänlig byggnadsplats. I avvaktan härpå användes egendomen nr 82 vid Hornsgatan jämte en del av Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan staden i slutet av år 1886 förvärvat äganderätten till en vidsträckt, obebyggd bergplatå i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen av stadens planlagda område, reserverades där plats för ett nytt epidemisjukhus, och år 1890 beslöts att uppföra ett sjukhus på 170 sängar. Det nya sjukhuset kunde tagas i användning den 18 september 1893.

Åtskilliga utvidgningar hava sedan dess ägt rum, så att sjukhuset för närvarande har 749 platser. År 1939 byggdes en s. k. beredskaps-paviljong, rymmande 200 platser, och avsedd att efter behov användas för vård av epidemiskt sjuka och influensafall eller som annex till stadens övriga invärtes-medicinska sjukhus. En modern observationsavdelning rymmande 25 platser togs i bruk år 1940. Genom att moderna behandlingsmetoder tillämpas vid sjukhuset har laboratorieverksamheten kraftigt ökat, så att såväl kliniskt som bakteriologiskt laboratorium inrättats liksom även fysiologiska laboratorier för elektrocardiografi och hjärtfunktion, elektroencephalografi och elektromyografi.

Under åren 1940—1944 vårdades och om-skolades finska krigsinvalider på den ovan nämnda beredskaps-paviljongen.

Enligt epidemilagen den 19 juni 1919 skall varje epidemidistrikt äga tillgång till erforder-

ligt antal platser å särskilda epidemisjukhus för vård av personer, som äro behäftade med sådan smittsam sjukdom, som omförmåles i nämnda lag (jfr nedan).

I Stockholm, som utgör eget epidemidistrikt, lämnas sådan sjukvård å epidemisjukhuset. Enligt instruktionen för Stockholms stads sjukhusdirektion är direktionen stadens epideminämnd.

De sjukdomar för vilka enligt epidemilagen (med följdförfattningar) vård skall beredas å epidemisjukhus äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot och Weils sjukdom. I mån av utrymme behandlas dessutom mässling, kikhosta, vattkoppor, gulsot, epidemisk influensa m. fl. sjukdomar.

För vid sjukhuset vårdade patienter är efterkontroll och efterbehandling anordnad. Vid sjukhuset meddelas klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater, som å sjukhuset fullgöra assistenttjänstgöring. Till sjukhusets driftkostnader utgår statsbidrag med 2 kr. per underhållsdag för varje enligt epidemilagen kostnadsfritt vårdad sjuk.

Vid sjukhuset finnes för intagna barn anordnad en skola, som står under folkskoledirektionens uppsikt.

Författningar. Epidemilag 19 juni 1919, med ändr. K. kung. 5 maj 1939 ang. statsbidrag till driften av epidemisjukhus m. m. (se Kfh 1946, sid. 415), med ändr. Avtal mellan hälsovårdsnämnden och Karolinska institutet ang. klinisk undervisning i epidemiologi vid Epidemisjukhuset 5 maj 1911, med ändr.

Styresman

(arvode 2,196 kr. samt dessutom undervisningsarvode från Karolinska institutet 4,800 kr.).

Ström, V. J. (se nedan).

Syssloman (2 kl.) (28)

(åtnjuter avlöning enl. 30 lönegr.).

Holst, K. G.; t. 22 53 40; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (2 kl.) (21).

Olauson, O. Margareta.

Överläkare (35).

Ström, V. J. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{8}$ 1957); mottagningstid: vardagar 12,30—13; Lindahl, J. O. (förordn. t. o. m. $\frac{80}{8}$ 1955); mottagningstid: vardagar 12,30—13.

Öronläkare (30)

(dessutom personligt arvode med 2,000 kr.).

Sjöberg, A. Axson.

Förste underläkare (28).

Bendz, P. A. G.; Holmgren, E. B.; Johnsson, J.

T.; Bengtsson, E. I.; Alin, K. G. E.; en vakant.

Röntgenläkare (30).

Vakant, *tf.* Wegelius, C.

Klinisk laborator (5,400 kr.).

Norberg, B. M. F., tjl., *tf.* Jungner, B. G. I.

Bakteriolog (5,400 kr.).

Hedlund, P. G.

Två laboratorieöversköterskor, en operationsöversköterska, en röntgenöversköterska, tjugufem översköterskor, fyra laboratoriesköterskor, en operationssköterska, tjugusex sjuksköterskor, tre laboratoriebiträden, en folkskollärare, två sjukgymnaster, två arbetsterapeuter, två baderskor, tre första sjukvårdsbiträden, etthundratretton sjukvårdsbiträden.

Predikant (1,464 kr.).

Nilsson, J. A., komminister i Engelbrekts förs.

Kammarsskrivare (20).

Hagnér, N. Hj.

Kontorsassistent (18).

Falk, K. G.

Kurator (17).

Bergholtz, Inga E. K.

En kontorsskrivare, fyra första kontorsbiträden, fem kontorsbiträden.

Maskinmästare (19).

Hedman, S.

Preparator (13).

Frisk, G. A. E.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

von Zweigbergk, Sigrid, tjl., *tf.* Werner, Nelly K. K.

Vaktmästare (1 kl.) (12).

Jansson, N. J.; Wählin, C. A.; en vakant, *tf.* Broberg, P. A. I.

En maskinist, tre automobilförare, två hantverkare, en biträdande husmoder, en biträdande ekonomiföreståndare, en tvättföreståndare (1 kl.), en biträdande tvättföreståndare, fem telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde. — Sex eldare, en reparatör, en snickare, en målare, en bilförare, sju gårdskarlar, en tapetsare, en första kokerska, två kokerskor, en kallskänka, fyra första köksbiträden, fyra matsalsbiträden, åtta köksbiträden, åtta tvättbiträden, tre sömmerskor, en strykerska, två första biträden, tretton städerskor.

SjD

Av Stockholms stad för vård av stockholmsbor kontrakterade och eljest disponerade platser å icke kommunala sjukhus.

Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45 (växel); kontoret t. 21 54 92.

I mån av utrymme mottagas patienter, som vid tiden för insjuknandet äro bosatta i Stockholm eller i Stockholms län.

Totala antalet vårdplatser vid barnbördshuset är 144.

Se närmare sid. 545.

Bestämmelser. Reglemente för allmänna barnbördshuset i Stockholm (Kf 1949: nr 23). Avtal mellan Stockholms stad samt k. m:t och kronan m. fl. angående driftkostnaderna vid allmänna barnbördshuset (Kf 1949: nr 53).

Diakonissanstaltens sjukhus Ersta.

Erstagatan 2, Sö.; t.: 44 07 30.

Minst 80 av vårdplatserna å Ersta sjukhus skola hållas tillgängliga för sådana sjuka, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig bereda vård, därav minst 70 platser å allmän sal.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 109.

Bestämmelser. Avtal mellan Stockholms stad samt Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av vårdplatser å Ersta sjukhus (Kf 1951: nr 16).

H. K. H. kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Polhemsgatan 30, K.; t. 52 06 90.

Vårdanstalten emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro bosatta i Stockholm respektive i Stockholms län. Till stadens disposition stå dock minst 108 sängar.

Totala antalet vårdplatser vid vårdanstalten är 150.

Vid sjukhuset skall inrymmas en filial till den psykiska barna- och ungdomsvården inom Stockholms stad.

Bestämmelser. Avtal mellan staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och H. K. H. kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn för den medicinska undervisningen m. m.

Karolinska sjukhuset.

Norrbacka (postadress: Stockholm 60); t. 34 05 00.

Staden disponerar 512 av sjukhusets platser fördelade på följande sätt: medicinska sjukdo-

mar 77, kirurgiska sjukdomar 75, förlossningsfall 60, gynekologiska sjukdomar 30, ögonsjukdomar 18, öron-, näs- och halssjukdomar 25, hud- och könssjukdomar 70, radium och röntgen 30, pediatrika kliniken: medicinska sjukdomar 85 och kirurgiska sjukdomar 42.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 1,334.

Se närmare sid. 544 och 545.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting rörande samarbete för Karolinska sjukhusets uppförande och drift, med tillägg och ändringar (Kf 1931: nr 119, 1944: nr 29, 1945: nr 50, 1947: nr 49). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för fortsatt utbyggnad av Karolinska sjukhuset (Kf 1944: nr 29). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för uppförande och drift av en medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid Karolinska sjukhuset (Kf 1946: nr 51). Överenskommelse mellan sjukhusdirektionen och direktionen för Karolinska sjukhuset angående stadens bidrag för vård å Karolinska sjukhuset och dess garnisonsavdelningar av i Stockholm boende sjuka m. m. (sjukhusdirektionens prot. 2 mars och 6 april 1949) (Kf 1950: nr 195).

Barnsjukhuset Samariten.

Ringvägen 21, Sö.; t. 44 06 70.

Samtliga vårdplatser vid barnsjukhuset skola i första hand hållas tillgängliga för sådana sjuka barn, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig att bereda vård.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 125.

Bestämmelser. Villkor för stadens bidrag till barnsjukhuset Samariten (Kf 1950: suppl. nr 1).

Serafimerlasarettet.

Hantverkargatan 2, K.; t. 54 06 00.

Staden disponerar 235 platser, fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 102, nervsjukdomar 31, kirurgiska sjukdomar 92 och neurokirurgiska sjukdomar 10.

Totala antalet vårdplatser vid lasarettet är 533.

Se närmare sid. 543 och 544.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt direktionen över Serafimerlasarettet om statens övertagande av driften av Serafimerlasarettet i Stockholm (Kf 1937: nr 58). Avtal mellan Stockholms stad och direktionen över Serafimerlasarettet angående vård å lasarettet av sjuka från staden, med ändr. (Kf 1927: nr 73, 1945: nr 36, 1948: nr 31 III och 1949: nr 43). Avtal rör. förvärv av Serafimerlasarettets fastigheter (Kf 1948: nr 31 II).

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

Hantverkargatan 13, K.; t. 53 16 84, 50 13 70, 53 16 64.

Sjukhuset, som icke är upptaget på stadens stat och icke sorterar under sjukhusdirektionen, har 125 vårdplatser för kroniskt sjuka. Av dessa disponerar staden 75 platser.

Se närmare sid. 545.

Bestämmelser. Särskilda bestämmelser rör sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus (Kf 1932: nr 60). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad och Stockholms läns landsting ang. överflyttning till Karolinska sjukhuset av vid sjukhuset Eira i Stockholm anställd personal i samband med upphörande av verksamheten vid sjukhuset (Kf 1944: nr 29 III, iv).

Vårdplatser för tuberkulösa.

Enligt träffade avtal mellan Göteborgs sjukhusdirektion och Stockholms stads sjukhusdirektion den 5 och 25 november 1948 samt den 3 augusti och 6 september 1949 har för vård av lungsjuka personer från Stockholms stad upplåtits 20 vårdplatser å Sävsjö sanatorium, Sävsjö, samt 5 vårdplatser å Romanäs sanatorium, Romanäs. Därjämte har avtal träffats den 4 juli och 29 augusti 1951 med Överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond om upplåtelse av 50 vårdplatser å Hessleby sanatorium och 5 vårdplatser å Hälalults sanatorium för vård av lungsjuka personer från Stockholm. Å samtliga sanatorier kunna i mån av plats ytterligare vårdplatser ställas till disposition.

Dessutom disponerar Stockholms stad enligt tillfälliga avtal visst antal vårdplatser å andra främmande sanatorier.

Konvalescenthemmen.

A. Under konvalescenthemskontoret (se sid. 420).

Stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem.

Orhem (postadress: Stockholm 20; postgirokonto nr 155 867; t. 94 12 56—94 12 60.

Stadsfullmäktige beslöto den 30 september 1929 emottaga en genom testamente den 29 januari 1927 med tillägg den 20 juli 1928 av framlidne bankiren Martin Geber gjord donation å 800,000 kr. till bildande av en under stadens inseende ställd stiftelse med uppgift att bereda lantvistelse åt konvalescenter. Sedermera erbjöd sig advokaten Arvid Geber att till stiftelsen tillskjuta ytterligare medel av stärbhusets tillgångar,

nämigen dels ett belopp av 200,000 kr., dels ock vad som kunde utvinna på vissa till Stockholms enskilda bank överlämnade värdepapper. Denna senare donation mottogs av stadsfullmäktige den 15 september 1930. Donationsmedlen skola enligt stadsfullmäktiges beslut förvaltas av drätselnämnden.

Den 15 april 1936 har advokaten Arvid Geber å bankir Martin Gebers stärbhus' vägnar till stiftelsen överlämnat ett belopp av nära 145,000 kr., med rätt för stiftelsens styrelse att bestämma över användningen av såväl kapitalet som dess avkastning till befrämjande av stiftelsens verksamhet. Av detta belopp förvaltas 75,000 kr. såsom en särskild fond, benämnd »Martin Gebers fond», vars avkastning främst användes till beredande av friplatser å konvalescenthemmet.

Enligt testamentets bestämmelser skall donationen användas till bildande av en testators namn bärande stiftelse, som skall hava till ändamål att bereda lantvistelse åt konvalescenter, företrädesvis sådana, som efter genomgången sjukdom blivit från sjukhus utskrivna och som därefter äro i behov av rekreationsvistelse å landet men ej äro i besittning av erforderliga medel att själva bekosta sig sådan. Konvalescenthemmet bör ordnas så, att såväl barn som vuxna kunna därstädes emottagas, varvid företrädesrätt att bliva intagen skall tillkomma den, som är skriven i Stockholm. Även utom Stockholm boende böra dock kunna vinna inträde på villkor, som Stockholms stad äger närmare bestämma.

Stadsfullmäktige beslöto den 15 maj 1933 att av donationsmedlen anvisa ett belopp av 875,000 kr. för uppförande av ett konvalescenthem i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som utarbetats av en av hälsovårdsnämnden tillsatt kommitté. Samma dag fastställde stadsfullmäktige jämväl stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem. Den 2 december 1935 beslöto stadsfullmäktige anvisa det av donationsfonden återstående beloppet, med undantag för vad som borde reserveras till fullgörande av stadens åtagande gentemot viss livräntetagare, till inventarietrustning för hemmet och hemmets fullbordande i övrigt.

Stiftelsen skall enligt donationsbestämmelserna stå under Stockholms stads omedelbara överinseende. Dess angelägenheter hava tidigare handhåfts av en styrelse, som bestått av fem ledamöter jämte två suppleanter för dem. Såväl styrelseledamöter som suppleanter hava utsetts av sjukhusdirektionen för en tid av fyra år. Av styrelseledamöterna skulle minst två vara legitimerade läkare i Stockholm.

Från och med den 1 januari 1952 har enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 december 1951 direktionen övertagit förvaltningen av stiftelsen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 22 mars 1948 skall styrelsens förvaltning och stiftelsens

SJD

räkenskaper granskas av de av stadsfullmäktige för granskning av sjukhusdirektionens förvaltning valda revisorerna.

Konvalescenthemmet, vilket togs i bruk i mars månad 1936, är beläget å den staden tillhöriga egendomen Orhem vid sjön Drevvikens norra strand. Antalet platser för hemmet utgör numera 118, därav 86 platser för vuxna kvinnliga patienter och 28 platser för barn samt 4 platser för mödrar med späda barn.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning av eller befrielse från erläggande av densamma beviljas, för stockholmsbor med för vuxna 4 kr. och för barn 3 kr. per dag.

Stadgar m. m. Stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, godkända av SF 15 maj 1933, med ändr. 17 dec. 1951 (Kf 1933: nr 31, 1951: nr 85). Reglemente för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, fastställt av sjukhusdirektionen 10 mars 1939, med ändr. 14 juni 1940 (Kf 1939: nr 3, 1940: nr 17). Instruktioner för vissa befattningshavare vid stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, utfärdade av stiftelsens styrelse 17 febr. 1939 (Kf 1939: nr 4).

Styresman och läkare (6,660 kr.).

Fredbärj, K. T.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Segerstedt, Elsa K.

Tre översköterskor, en sjuksköterska en sjukgymnast, en lekledarinna, en ekonomiföreståndare, en baderska, en arbetsterapeut. — En värmeledningsskötare, en gårdskar, tillika automobilförare, en första kokerska, ett första biträde, tre matsalsbiträden, tre första sjukvårdsbiträden, fjorton sjukvårdsbiträden, fyra köksbiträden, tre städerskor.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Södertörns villastad nr 10; t. 94 10 25; expeditionstid: 11—13.

Hemmet har till ändamål att bereda underhåll och vård åt kvinnor, som efter genomgången sjukdom härav äro i behov och icke kunna i eget hem eller hos anhöriga på tillfredsställande sätt vårdas. Hemmet har tillkommit genom en av godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertström, år 1904 till Stockholms stad överlämnad donation å 200,000 kr., vars årliga avkastning skall användas till bestridande av utgifter för å hemmet intagna personers underhåll och vård. Staden har åtagit sig att tillhandahålla lokal för hemmet, bekosta dess inredning

och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej täckas av denna donation och möjligen tillkommande donationers avkastning. Enligt donationsbrevet hava lasaretsläkare i Kalmar läns norra landstingsområde rättighet att ständigt få vid hemmet disponera över två platser.

Konvalescenthemmet är numera förlagt till en för ändamålet inköpt fastighet i Södertörns villastad, varest plats kan beredas för 43 kvinnliga patienter.

Jämlikt donationsbestämmelserna är värden å 30 av hemmets platser avgiftsfri; å övriga 13 platser utgår avgiften, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 4 kr. per dag. Vårdtiden får i regel icke överstiga fyra veckor. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag.

Konvalescenthemmets förvaltning, som förut ombesörjdes av en särskild styrelse i enlighet med av stadsfullmäktige den 24 januari 1905 antagna villkor, handhaves numera enligt k. brev den 5 juni 1942 omedelbart av sjukhusdirektionen i egenskap av sjukvårdsberedning.

Styresman och läkare (1,008 kr.).

Lindborg, N. E. (se sid. 442).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Larsson, S. Gunborg.

En värmeledningsskötare, en sjuksköterska. — En kokerska, två köksbiträden, tre städerskor, ett arbetsbiträde.

Jacques och Galathée Lamms konvalescenthem för tuberkulossjuka.

Stora Gungan, Enskede; t. 49 02 50.

Tuberkulohemmet har tillkommit på grund av en i testamente av änkefru Galathée Lamm år 1913 till staden gjord donation å ett belopp av 100,000 kr. Beloppet skulle enligt donationsbestämmelserna användas till ett konvalescenthem för behövande personer, som vid något av stadens sjukhus behandlats för tuberkulos, mot villkor, att staden upplåte för ändamålet lämplig lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl penningmedlen som hemmet. Hemmet har år 1918 inrättats å en staden

tillhörig lägenhet i Enske församling. Det har 9 platser, avsedda för män. Vården är kostnadsfri och platserna disponeras av stadens centraldispensär (se sid. 457) såsom ett led i dess verksamhet för understödjande av medellösa tuberkulossjuka. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i kvartalet.

Styresman och läkare (444 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinna (3 kl.) (14).

Wadman, Hilma.

En *kokerska*.

Heijekenskjölds konvalescenthem.

Karlberga, Södertälje; t. 0755 + 316 63, 342 33; expeditionstid 11—13.

Konvalescenthemmet har tillkommit på grund av en genom testamente den 11 maj 1898 gjord donation av översten S. L. Heijekenskjöld och hans maka till ett belopp av sammanlagt 400,000 kr., som år 1919 överlämnades till staden. För hemmets upprättande har ända till utgången av år 1949 arrenderats viss del av den Södertälje stad tillhöriga egendomen Måsnaryd vid sjön Måsnaren i Västertälje socken. Den 1 januari 1950 inflyttade konvalescenthemmet i nya lokaler, sedan egendomen Karlberga, belägen inom Södertälje stad, av Stockholms stad inköpts och för ändamålet ombyggt och moderniserats.

Konvalescenthemmet är avsett för medellösa eller mindre bemedlade personer från Stockholms stad, vilka efter utskrivning från sjukhus äro i behov av konvalescentvård, samt har plats för 60 patienter. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet i regel två gånger i veckan. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer. Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 4 kr. per dag.

Styresman och läkare (3,000 kr.).

Kristofferson, C. E., prakt. läkare.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Popp, Hermine E.

En *sjuksköterska*, en *arbetsledare*, en *sjukgymnast* (halvtidstjänst), en *vaktmästare*, en *trädgårdsmästare*, ett *trädgårdsbiträde*. — En *första kokerska*, ett *första köksbiträde*, ett *matsalsbiträde*, två *köksbiträden*, fyra *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Ihrfeltska barnhemmet.

Högliden 3, Herserud, Lidingö; t. 650441.

Den villafastighet, Nya Torsvik nr 62 i Lidingö, i vilken Ihrfeltska barnhemmet är inrymt, donerades år 1920 av vice häradsöverding Fredrik Ihrfelt till Stockholms stad för att under benämning »Ihrfeltska barnhemmet» användas till konvalescent- och vilohem för behövande efter sjukhusvistelse klena barn i åldern 3—11 år, tillhörande Stockholms kommun.

Hemmet kan mottaga högst 15 barn. Remiss till intagning meddelas av hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer. Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Styresman och läkare (1,752 kr.).

Jacobsohn, G. L., prakt. läkare.

Föreståndarinna (3 kl.) (14).

Hjorth, Ruth V.

En *kokerska*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Elfviks konvalescenthem.

Lidingö; t. 657051; 657052 (för patienterna).

Konvalescenthemmet har tillkommit genom stadsfullmäktiges beslut den 24 januari 1944. Hemmet har plats för 34 manliga konvalescenter. Vårdavgiften utgår 1,25 kr. per dag.

Styresman och läkare (660 kr.).

Nordenfors, B. G. (se sid. 458).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Pålson, Edith J. C.

En *sjuksköterska*, en *eldare*, en *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Betr. **Isidor Danuströms konvalescenthem**, se under Sabbatsbergs sjukhus, sid. 426.

B. Under centraldispensären

(se sid. 457).

Orhems barnkoloni.

Orhems gård (postadress: Stockholm 20); t. 941213.

Från den 1 december 1934 förhörde dåvarande dispensärstyrelsen av fastighetsnämnden huvudbyggnaden och en flygelbyggnad jämte parkområde till Orhems egendom för att användas

som hem för tuberkulosshotade barn. Hemmet togs i bruk den 16 januari 1935 och förvaltades av dispensärstyrelsen under hälsovårdsnämndens överinseende. Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 överfördes hemmet samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionens stat och dess förvaltning handhaves nu av centraldispensären. Hemmet, som ursprungligen beräknades för 25 barn vintertid, har nu 18 platser vintertid med möjlighet till ökad beläggning under sommarens.

Läkare (780 kr. utan rörligt tillägg).

Gunther, J. G. A. (se sid. 458).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Sörensson, M. Berit.

En *kokerska*, ett *köksbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Stenby konvalscenhem.

Adelsö; t. 0756 + 510 02.

På förslag av sjukhusdirektionen beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1946 bevilja sjukhusdirektionen anslag för inköp av Stenby säteri samt anvisade den 18 november 1946 ytterligare medel för egendomens inordningstillstånd till ett konvalscenhem för smittsamma tuberkulösa patienter. Efter framställning från sjukhusdirektionen uppdrogo emellertid stadsfullmäktige den 8 december 1947 åt fattigvårdsnämnden att tills vidare handhava förvaltningen av hemmet. På förslag av den av fattigvårdsnämnden tillsatta styrelsen för Stenby konvalscenhem utbyddes fr. o. m. den 1 oktober 1948 huvudbyggnaden och därtill hörande parkområde samt ett par andra byggnader från den 1 oktober 1948 till sjukhusdirektionen. Den direkta förvaltningen av konvalscenhemmet handhaves sedan dess av centraldispensären. Från den 1 januari 1950 förvaltas egendomen av fastighetsnämnden, av vilken nämnd sjukhusdirektionen sålunda numera förhåller sig till konvalscenhemmet avsedda byggnaderna och parkområdet.

Konvalscenhemmet togs i bruk den 4 maj 1948 för 36 smittoförande patienter, varav 24 manliga och 12 kvinnliga.

Vårdavgiften utgör 1,25 kr. per dag.

Styresman och läkare (1,752 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Ottensfelt, f. Börner, Edith B.

En *arbetsterapeut*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, två *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *sjukbärare*, tillika *gårdskarlar*.

Ösbyholms konvalscenhem.

Frötuna, Norrtälje; t. Norrtälje 200 57.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1949 anvisa sjukhusdirektionen 350,500 kr. ur C. A. Molanders donationsfond för iordningställande och utrustning av ett konvalscenhem för tuberkulösa vid egendomen Ösbyholm, som av staden inköpts och ställts under fastighetsnämndens förvaltning. Hemmet, vars förvaltning handhaves av centraldispensären, togs provisoriskt i bruk med 20 platser för manliga, icke smittoförande patienter den 20 maj 1949. Efter de nu pågående reparationsarbetena beräknas hemmet under senare delen av år 1951 kunna mottaga 50 smittoförande tuberkulösa, varav 31 manliga och 19 kvinnliga patienter.

Vårdavgiften utgör 1,25 kr. per dag.

Styresman och läkare (1,752 kr.)

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Alm, Helmy E.

En *En arbetsterapeut*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, två *köksbiträden*, ett *matsalsbiträde*, tre *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *värmeledningsköttare*, tillika *gårdskarlar*, en *sjukbärare*, tillika *gårdskarlar*.

C. Vårby konvalscenhem.

Vårby gård, Fittja (postgirokontonr 128 440); t. 46 73 86.

Sjukhusdirektionen har genom arrendekontrakt av fastighetsnämnden förhyrt huvudbyggnaden och en flygel vid Vårby egendom i Huddinge socken. Den 26 april 1937 beviljades stadsfullmäktige 30,000 kr. till inventarietrustning. Hemmet öppnades i november 1938.

Konvalscenhemmet är avsett för vuxna kvinnliga konvalscenhem, lidande av lungtuberkulos. Hemmet har 40 platser och intagning sker tills vidare enligt samma bestämmelser som gälla för övriga stadens sjukvårdsanstalter. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i månaden.

Konvalscenhemmet överflyttades den 1 januari 1940 från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen.

Vårdavgiften utgör 1,25 kr. per dag.

Styresman och läkare (876 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Redogörare (1,056 kr.).

Herrman, N. V. A. (se sid. 444).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Olsson, Märta A. C.

En översköterska. — En gårdskar, en kokerska, två köksbiträden, tre städerskor.

Den öppna sjukvården.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 5,376,695 kr. (därav engångs 36,500 kr.); inkomster: driftbudgeten 1,560,595 kr.

Centraldispensären.

Regeringsgatan 11, C.; t. 23 55 40; expeditionstid: vardagar 9—12, 13—15 (lördagar 13—14).

Den 29 juni 1906 anslog stadsfullmäktige medel åt hälsovårdsnämnden till en upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulosjuka i Stockholm. Byrån öppnades den 10 december 1906 vid Svartengsgatan 14. Ytterligare en byrå öppnades den 10 maj 1909 vid Hantverkargatan 23 C. Byråerna benämndes Södra resp. Norra byrån. År 1917 flyttade Södra byrån till Repslagargatan 14 och Norra byrån erhöll år 1928 nya lokaler vid Munkbrogatan 2. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 september 1930 sammanslogs Södra byrån och Norra byrån i mars 1932 till en för hela Stockholm gemensam institution, benämnd Stockholms stads tuberkulosbyrå med adress Herkulesgatan 1. Byrån erhöll nu den form av centraldispensär under vilken den fortfarande verkar. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 21 februari 1933 inrättades en dispensärstyrelse för tuberkulosbyråns förvaltning. Denna styrelse fungerade till den 1 oktober 1945, då tuberkulosbyrån på förslag av stadsskollegiets tuberkuloskommitté överfördes till sjukhusdirektionen. Samtidigt utsågs ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa utredningar angående tuberkulosvården samt avgiva yttranden i tuberkulosfrågor (se sid. 418). Den efter hand utbyggda organisationen av tuberkulosbyrån medförde fortskridande lokalutvidgningar och år 1945 togos de nuvarande lokalerna i bruk efter omfattande ombyggnads- och reparationsarbeten. Till följd av motion i stadsfullmäktige ändrades byråns namn år 1946 till Stockholms stads centraldispensär. Samma år inrättades en verkstadsavdelning i fastigheten Maria Prästgårdsgata 31 för sysselsättning och arbetsträning av tuberkulösa. Två år senare — 1948 — öppnades ytterligare en verkstadsavdelning vid Västberga gård. Samtidigt påbörjades handelsträdgårdsrörelse genom arrendering av den till Västberga gård hörande trädgården. Genom kontrakt med Stockholms bespkinsingsförening förhyrdes nämnda år tvenne bostadsbaracker — i Enskede och Västberga — för att bereda bostad åt tuberkulösa ungarlar.

Understöd åt tuberkulosjuka beviljas sedan verksamhetens början år 1906 av ett särskilt förtroenderåd, bestående av fyra personer med fyra suppleanter, varav hälften utses av sjukhusdirektionen och hälften av fattigvårdsnämnden.

Stadens upplysnings- och understödsbyrå hade som huvuduppgift att vara hygieniskt rådgivande och ekonomiskt understödjande för tuberkulosjuka. Ej minst genom tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 har denna verksamhet ändrat karaktär. Det hälsovårdande arbetet har överflyglats av det polikliniskt sjukvårdande. Stadens centraldispensär utgör nu det centrala organet vid tuberkulosens bekämpande. Den är organiserad enligt ett system, som är avpassat för storstadens speciella förhållanden vad sjukvård, socialvård, folkmängd och kommunikationer beträffar. I verksamheten ingå såväl den förebyggande vården som den av staden utövade eftervården. Sjukvården bedrivs såsom öppen vård vid dispensären och såsom slutet vård å konvalescenthemmen för tuberkulosjuka.

Den 24 januari 1949 beviljade stadsfullmäktige medel för en allmän skärmbildsundersökning i Stockholm. Arbetet ledes av en av sjukhusdirektionen särskilt tillsatt kommitté i samverkan med centraldispensären (se nedan sid 458).

Rörande **Tuberkulosrådet**, se sid. 418.

Förtroenderåd.

Jansson, f. Kling, Beda F., fru, **Johansson**, f. Nilsson, J. V. E. (Thora), fru, stadsfullm. (utsedda av sjukhusdirektionen); **Carlsson**, B. A. B., fattigvårdsinspektör, **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L., fru (utsedda av fattigvårdsnämnden).

Suppleanter: **Ander**, f. Eriksson, Elsa S., fru; **Grünberger**, H., ombudsman (utsedda av sjukhusdirektionen); **Engzelius**, f. Hansson, Ester K., fru; **Nilsson**, f. Gäfvert, Ingegerd A. M., fru (utsedda av fattigvårdsnämnden).

Förtroenderådets delegationer.**Ledamöter.**

Delegation A: **Ander**, f. Eriksson, Elsa S.; **Carlsson**, B. A. B.

Delegation B: **Grünberger**, H.; **Johansson**, f. Nilsson, J. V. E. (Thora).

Delegation C: **Jansson**, f. Kling, Beda F.; **Nilsson**, f. Gäfvert, Ingegerd A. M.

Delegation D: **Engzelius**, f. Hansson, Ester K.; **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L.

Styresman

Gentz, C. M. A. (se nedan).

Syssloman, tillika sekreterare (26).

Carlbon, B. A.

Överläkare (30).

Gentz, C. M. A. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1955); mottagningstid: 10—11.

Röntgenläkare (30).

Jäderholm, K. B.

Förste underläkare (28).

Dalén, A. G. (bitr. dispensärläkare); Forsander, K. A. (å dispensärvd.); Göranson, S. F. O. (bitr. röntgenläkare); Wiholm, f. Sjögren, Inga E. (å röntgenavd.).

Läkare (26).

Dispensärdistriktet: Naclér, R.; Wallén, H. F.; Nordenfors, B. G.; Dahlquist, Irma E. W.; Blumh, I. L.; Tisell, H. F. A.; Thorell, S. H. J.

Barnavdelningen: Gunther, J. G. A.; Rollof, L. S.-I.

Yrkeskonsulent (22).

Widlund, Å.

Kammarskrivare (20).

Jemstedt, S. O.

Verkmästare (1 kl.) (21).

Pettersson, K. A.; Hellström, W. H. (Ex.).

Amanuens (18).

Dahlborg, N. A.

Kontorsassistent (18).

Håkansson, Sigrd V.

Kuratorer (17).¹⁾

Steen-Jönsson, A. Irene; Alffram, f. Jonsson, M. E. (Lisbeth); Åsberg, Gabrielle H. C. (Ex.).

Registrator (16).

Fernholm, Gerda.

Arbetsledare (16).

Hellström, W. H., tjl. (se ovan); Billgren, G. E.

Dispensärföreståndarinna (17).

Godin, Karin.

Expeditionsvakter (9).

Magnusson, C. L., tjl., tf. Engmark, B. E.; Töresson, A. R.

Nio dispensärsassistenter, en laboratorieöversköterska, en röntgenöversköterska, två översköterskor, en kontorsskrivare, femton dispensärsköterskor, en laboratoriesköterska, tre röntgensköterskor, sju första kontorsbiträden, fyra fotografiska biträden, aderton kontorsbiträden, två telefonister, tre sjukvårdsbiträden, sju städerskor, två förrådsarbetare, en verktygsuppsättare.

¹⁾ Därav en med skyldighet att tjänstgöra jämväl vid Blackebergs sjukhus.

Sjukhusdirektionens skärmbildskommitté.

Sedan stadsfullmäktige den 24 januari 1949 beslutit att i Stockholm låta genomföra en allmän skärmbildsundersökning (Utl. 1949: nr 34), har sjukhusdirektionen uppdragit åt en särskild kommitté att handha planläggningen och organisationen av denna undersökning. De sammanlagda nettokostnaderna för undersökningen har uppskattats till omkring 950,000 kr.

Av medicinalstyrelsens skärmbildscentral har fyra s. k. skärmbildspatruller ställts till stadens förfogande. Dessa stå i tekniskt avseende helt under ledning av medicinalstyrelsens skärmbildscentral. För att organisera och leda patrullernas verksamhet i övrigt tillhandahåller staden erforderlig personal. I administrativt hänseende har kommittén knutits till centraldispensären.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Birath, G. N., överläkare; Gentz, C. M. A., överläkare; Hansson, N. H., f. d. sjukhusdirektör; Hjärne, U. G. E., överläkare; Johansson-Visborg, Anna S., fru; Sundberg, E. D., drätselkamrerare; Wallgren, A. J., professor, överläkare.

Sekreterare (14,364 kr.).

Östlund, Å. M. E.

Skärmbildsbyrån.

Jakobs Torg 3, 1 tr., C. (postgirokonto nr 100011),

Mottagningstid: 10—11, 14—15, lördagar endast 10—11, stängt 12—13.

Telefon: 10 49 75 (tidsbeställning); 10 44 90 (övriga förfrågningar); 10 49 74 (läkaren).

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1951 antaga Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos erbjudande, att den 1 januari 1952 till sjukhusdirektionen utan kostnad för staden överlämna föreningens skärmbildsbyrå tillhörig apparatur och inventarier. Medel anvisades samtidigt av fullmäktige till driften för år 1952. Vid skärmbildsbyrån, som under minst tre år skall drivas av sjukhusdirektionen efter i huvudsak de linjer, enligt vilka Nationalföreningen bedrivit verksamheten, utföres förutom skärmbildsfotografering även tuberkulinprov och BCG-vaccinationer. För utförande av undersökning i skolor samt på sådana arbetsplatser, där ett större antal personer kunna undersökas vid samma tillfälle, disponerar byrån över en transportabel skärmbildsapparat. Undersökningsavgift utgår med 2,50 kr. per undersökt person. Utredning pågår därjämte om att inom byråns lokaler anordna s. k. hälsoundersökningar, varom förslag framlagts i motion år 1947 i stadsfull-

måktige. I administrativt hänseende lyder skärmbildsbyrån under sjukhusdirektören. Direktionen har därjämte tillsatt ett rådgivande organ — delegerade för skärmbildsbyrån. För år 1952 uppskattas utgifterna till 178,000 kronor, vilka beräknas bli täckta av inflytande undersökningsavgifter.

Delegerade för skärmbildsbyrån.

Öhman, H. G., prakt. läkare; Gårdstam, R. G. I., prakt. läkare; Tham, K. G. K. M., sjukhusdirektör.

Läkare (12,600 kr.).

Vakant, *tf.* Westman, C. E.

Tre röntgensköterskor, en röntgentekniker, ett mörkrumsbiträde, fem kontorsbiträden, ett arkivbiträde.

Fristående polikliniker.

Så kallade polikliniker, varmed förstås läkarmottagningar, där behandling meddelas åt sjuka, som ej behöva sluten anstaltsvård, hava sedan lång tid tillbaka varit anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasarettet i syfte att härigenom erhålla ökat undervisningsmaterial, dels vid olika stadens sjukhus, dels och såsom fristående institutioner, upprättade på enskilt initiativ och utan sammanhang med sjukhus. De sistnämnda övertogs efter hand helt av hälsovårdsnämnden. År 1886 övertogs en poliklinik å Södermalm (år 1930 flyttad till Kornhamnstorg 4), år 1919 en å Norrmalm, där verksamheten upphörde år 1948 samt en år 1931 å Östermalm (den förutvarande s. k. allmänna polikliniken, till vilken staden tidigare alltsedan 1884 lämnat bidrag). I samband med den av stadsfullmäktige den 15 juni 1939 beslutade omorganisationen av kommunalförvaltningen överflyttades bl. a. poliklinikerna fr. o. m. år 1940 till sjukhusdirektionen, varvid den tidigare under hälsovårdsnämnden hörande könsplikliniken vid S:t Görans sjukhus införlivades med nämnda sjukhus. Avdelningarna för behandling av könssjukdomar vid poliklinikerna motsvara de i 5 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar omförmälda polikliniker.

Avgifterna vid de fristående poliklinikerna äro samma som vid vissa av stadens sjukhus inrättade polikliniker (se sid. 426).

Staden lämnar även bidrag till andra polikliniker (se å avd. 4), nämligen vid Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, ävensom Vanförestaltens polikliniker.

Sedan år 1944 har sjukhusdirektionen anordnat mottagningar för män å poliklinik för profylaktisk behandling mot könssjukdomar. Mottagningarna voro till en början förlagda till två av de fristående poliklinikerna samt därefter till Sabbatsbergs sjukhus. Då denna anordning visade sig vara ur klienteletts synpunkt mindre lämplig,

överflyttades mottagningarna år 1948 till särskilt för ändamålet förhryrd lokal i huset Arsenalsgatan 3. Sedan k. m. t. den 11 maj 1951 medgivit att statsbidrag må utgå med 4,000 kr. för år till avlöande av läkare under förutsättning att den läkare, åt vilken staden uppdragit att i förste stadsläkarens ställe handhava befattningen med de åtgärder, som avse att förekomma könssjukdomarnas utbredning, har sjukhusdirektionen den 22 augusti 1951 förordnat sundhetsinspektör n för könssjukdomar att utan särskilt arvode jämväl utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka fr. o. m. den 1 juli 1951.

Författningar. Instruktion för läkare vid de av Stockholms stads [hälsovårdsnämnd] sjukhusdirektion inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919 (Kf 1919: nr 5). Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. Instruktion för läkare vid de, jämlikt gällande lag ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar 20 juni 1918, i Stockholm inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919, med ändr.

Polikliniken vid Kornhamnstorg.

Kornhamnstorg 4, 2 och 3 tr., C.; t. 10 46 92 (avd. för ögonsjukdomar), 10 22 16 (övriga avdelningar).

(Betr. skyddsskoppypningen, se sid. 476.)

Styresman.

Moberg, L.-E.

Hud- och könssjukdomar (kvinnliga patienter).

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 8,30—9 och 18—19, tisdagar, torsdagar och lördagar 10—10,30 och 11,30—12.

Föreståndare, poliklinikläkare

(B 12).

Vakant, *tf.* Amann, F. J.

Kurator (17).

Larén, f. Brattström, A. Victoria; t. 21 66 90; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12, måndagar och fredagar 8,30—10 och 18—19, onsdagar 8,30—10.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 11—12, tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (7,452 kr.).

Grönqvist, K. J. R.

Ögonsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 18—18,30, tisdagar 15,30—16, onsdagar, fredagar och lördagar 8,30—9.

Föreståndare (18,300 kr.).

Vakant, *tf.* Björk, Å. J. V.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: vardagar 13—13,30.

Föreståndare, poliklinikläkare
(B 12).

Moberg, L.-E.; en vakant.

Tre översköterskor, två första kontorsbiträden. — Fyra sjukvårdsbiträden, en städerska.

Alkoholsjukdomar.

Se även Södersjukhuset (sid. 436).

Mottagningstid: onsdagar 17—18, lördagar 14—15.

Föreståndare (1,500 kr.).

Izikowitz, S. J. (se sid. 447).

En läkare, en sjuksköterska, en kurator.

Polikliniken & Östermalm.

Jungfrugatan 27, n. b., Ö.; t. 60 15 85.

Styresman.

Björlin, O. S.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: vardagar 9—9,30.

Föreståndare, poliklinikläkare
(B 12).

Björlin, O. S.

Hud- och könssjukdomar (kvinnliga patienter).

Mottagningstid: måndagar och fredagar 18—18,30, tisdagar och torsdagar 12,30—13.

Föreståndare (5,856 kr.).

Romanus, f. Starck, Vera.

Kurator (17).

Vakant, *tf.* Elfverson, Gudrun (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid S:t Görans sjukhus); mottagningstid: tisdagar 12,30—13, måndagar och fredagar 18,30—19.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: måndagar och fredagar 12—12,30, tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (5,964 kr.).

Amann, F. J. (se sid. 459).

Två översköterskor, ett första kontorsbiträde. — Två sjukvårdsbiträden, städerskehjälper i mån av behov.

Profylaktiska könspolikliniken.

Arsenalsgatan 3, Ö.

Mottagningstid: varje natt 23—7.

Läkare.

Hård af Segerstad, B. S. G. Gison (se sid. 479).

Beträffande sjukhuspoliklinikerna, se resp. sjukhus. Stockholmsbor äga även hänvända sig till poliklinikerna vid **Karolinska sjukhuset**, **Seräfimerlasarettet**, **Ersta sjukhus**, **Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn**, **barnsjukhuset Samariten** och **Allmänna barnbördshuset**. Mottagningstider, se telefonkatalogen.

Läkarmottagningar för sockersjuka.

Sedan stadsfullmäktige den 18 december 1934 anvisat hälsovårdsnämnden medel för inrättande av läkarmottagning för sockersjuka, påbörjades verksamheten år 1935 vid dåvarande Maria sjukhus och hälsovårdsnämndens kliniska laboratorium. Efter tillkomsten av Södersjukhuset överflyttades mottagningen år 1943 från förstnämnda till sistnämnda sjukhus. Fr. o. m. år 1940 står kliniska laboratoriet under sjukhusdirektionens förvaltning.

Mottagning å Södersjukhuset (adress och tel. se sid. 435): tisdagar och torsdagar 9—10.

Läkare.

(2,000 kr. utan rörligt tillägg.¹⁾)

Håkanson, E. G.

Mottagning å sjukhusdirektionens kliniska centrallaboratorium. S:t Görans sjukhus (adress och tel. se sid. 429): måndagar 9—11, tisdagar och onsdagar 10—12.

Läkare.

Andreen, E. Andrea (se sid. 422).

¹⁾ Äger därjämte rätt att tillgodogöra sig ersättning med 1 kr. för varje betalt besök.

Förebyggande mödravård m. m.

Mödravårdscentralerna.

Den förebyggande mödra- och barnvården blev fr. o. m. år 1938 statsbidragsberättigad, varvid vissa former för verksamheten fastställdes (k. kung. den 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård). Sedan k. m:t den 25 februari 1938 efter framställning av stadsfullmäktige beslutit, att ledningen av den förebyggande barnvården i Stockholm skulle åligga barnavårdsnämnden, fastställde fullmäktige den 21 november 1938 instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, enligt vilken uppdrogs åt sjukhusdirektionen att handhåva ledningen av densamma. K. m:t har den 15 juni 1944 med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1945 utfärdat ny kungörelse i ämnet, vilken i förhållande till bestämmelserna i tidigare kungörelse bl. a. innebär viss utsträckning av verksamheten, ändrade kompetenskrav för läkare vid mödravårdscentral samt ändrade regler för statsbidragets storlek. Genom stadsfullmäktiges beslut den 19 mars 1945 fastställdes ny instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1944 må till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting utgå statsbidrag för anordnande och upprätthållande av rådgivande verksamhet beträffande förebyggande mödra- och barnavård, innefattande jämväl havandeskapsdiagnos, behandling under havandeskap av sjukdomar, vilka föranletts av havandeskapet, och icke fordra vård å sjukhus, ävensom rådgivning beträffande förebyggande födelsekontroll.

Verksamheten, som skall vara anordnad enligt av medicinalstyrelsen godkänd plan (senast upprättade plan godkänd den 22 september 1949) bedrivs i Stockholm vid mödravårdscentraler av den typ, som i kungörelsen anges som typ 1, samt vid en mödravårdsstation i Spånga. Mödravårdscentral som i regel skall vara förlagd till mottagnings- eller polikliniklokaler i anslutning till barnbördshus eller barnbördsavdelning vid sjukhus skall tillgodose mödravården i hela dess omfattning inom ett visst angivet område och stå under ledning av legitimerad läkare med specialutbildning i obstetrik och gynekologi. Vid varje central skall erforderligt biträde lämnas av en eller flera barnmorskor eller sjuksköterskor, dock sammanlagt högst tre sådana befattningshavare. Mödravårdsstation skall stå under ledning av tjänsteläkare och vara förlagd till dennes mottagning eller andra för ändamålet lämpliga lokaler. Vården är avgiftsfri.

Statsbidrag utgår till läkare samt barnmorska eller sjuksköterska enligt i kungörelsen angivna grunder.

Författningar. Instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, fastställd av SF 19 mars 1945 (Kf 1945: nr 12). K. kung. ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård 15 juni 1944, med ändr.

Kuratorer (17).

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P. (se sid. 439) (för mödravårdscentralen å Södersjukhuset); mottagningstid: vardagar utom onsdagar 11—12, vardagar utom lördagar 14—15; t. 23 70 00; **Gromark**, Gertrud M. (se sid. 429) (för mödravårdscentralen å Sabbatsbergs sjukhus); mottagningstid: måndagar och lördagar 9—10, tisdagar och fredagar 13—14; t. 22 05 40; **Forsberg**, f. Lundberg, Ragnhild R. R., tjl. (se sid. 463), *t.f.* **Lindén**, Kerstin (för övriga mödravårdscentraler); mottagningstid: Vasagatan 6, 2 tr., onsdagar 9—10, fredagar 18—19; t. 22 66 60.

Mödravårdscentralen vid Södersjukhuset.

Adress och tel.: se sid. 435.

Verksamhetsområde: Storkyrkoförsamlingen samt Södermalm, Långholmen, Reimersholme, Gröndal och Älvsjö.

Mottagningstid: vardagar 12—13 samt måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Lundqvist, E. B.

Underläkarna vid barnbördshusets kvinnoklinik tjänstgöra alternerande.

Övrig personal gemensam med barnbördshusets gynekologiska poliklinik.

Mödravårdscentralen vid Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45.

Verksamhetsområde: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Mottagningstid: vardagar 9—9,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Karlson, S.

Mödravårdscentralen vid Sabbatsbergs sjukhus.

Adress och telefon, se sid. 426.

Verksamhetsområde: Norrmalm och Vasastaden.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14 måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Wetterdal, P. L.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Sabbatsbergs sjukhus (sid. 426).

SjD

Mödravårdscentralen vid S:t Eriks sjukhus.

Flemingsgatan 22, K.; t. 51 63 84.

Verksamhetsområde: Kungsholmens och S:t Görans församlingar samt Essingeöarna.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar och fredagar 13,30—14, måndagar och fredagar 18,30—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).
Westberg, S. V.

Underläkarna vid barnbördsavdelningen tjänstgöra alternerande.

En första överbarnmorska, ett biträde, ett halvtidsanställt sjukvårdsbiträde.

Mödravårdscentralen i Hammarbyhöjden.

Nathorstvägen 3, Johanneshov; t. 49 61 08.

Verksamhetsområde: Enske församling, av Brännkyrka församling Örby och Årsta öster om stambanan.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 18—19, tisdagar, onsdagar och fredagar 14,30—15,30, lördagar 8,30—9,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).
Rosengren, E. G.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Aspudden.

Hägerstensvägen 120, Hägersten; t. 45 03 38.

Verksamhetsområde: Brännkyrka församling utom Reimersholme, Gröndal, Älvsjö, Örby och Årsta öster om stambanan.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 18—19, tisdagar och onsdagar 14—15, lördagar 8,30—9,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).
Domeij, J. E. G.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Alvik.

Kommunalhuset, Gustavslundsvägen 168—170, Bromma; t. 26 17 04.

Verksamhetsområde: Bromma församling utom Essingeöarna.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 14—15, onsdagar och torsdagar 18,30—19,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).
Westring, L.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdsstationen i Spånga.

Apotekshuset, Spånga; t. 36 00 58.

Verksamhetsområde: Spånga församling.

Mottagningstid: läkaren andra och fjärde torsdagen, barnmorskan även första och tredje torsdagen i månaden 14—15.

Läkare.

Thorfinn, J. E. F.

En distriktsbarnmorska.

Kuratorer,

se f. ö. under resp. sjukhus och övriga institutioner.

Rådgivningsbyrå för sexualfrågor.

Döbelnsgatan 59, n. b., Va.; t. 30 62 15, 33 40 34; mottagningstid beställes per tel. alla vardagar 10—12.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 30 juni 1933 inrättades vid Sabbatsbergs sjukhus en sexualhygienisk poliklinik för rådgivning i sexualfrågor. Polikliniken öppnades den 18 oktober 1933. För rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte anordnade sjukhusdirektionen från den 1 oktober 1942 särskilda kuratorsmottagningar för abortsökande kvinnor. Sedan dessa mottagningar år 1949 förlagts till nuvarande lokaler i huset Döbelnsgatan 59, där en rådgivningsbyrå för sexualfrågor inrättades, nedlades den ovannämnda sexualhygieniska polikliniken, vars verksamhet överflyttades till rådgivningsbyrån.

Enligt k. kung. den 21 december 1945 må statsbidrag utgå till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, för anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Ledningen av verksamheten tillkommer i Stockholm sjukhusdirektionen. Statsbidrag utgår till läkares och kurators avlöning med i kungörelsen angivna belopp. All rådgivning samt utfärdande i samband därmed av intyg skall ske utan kostnad för de sökande. Även övrig rådgivning utöver vad som anges i författningen är kostnadsfri enligt stadsfullmäktiges beslut den 23 maj 1945.

Kurator vid rådgivningsbyrå för abortsökande erhåller av medel, som av k. mt för ett år i sänder ställas till medicinalstyrelsens förfogande, visst belopp för tillgodoseende av överhängande

hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator. Beloppet har maximerats till 4,000 kr. för varje rådgivningsbyrå och budgetår räknat. För budgetåret 1950—51 har medicinalstyrelsen be- myndigats utgiva ytterligare högst 10,000 kr., av vilket belopp 6,700 kr. ställts till förfogande för verksamheten i Stockholm. Innan ovannämnda statliga understöd började utgå, hade understöd för avhjälpande av tillfälliga behov utgått av kommunala medel till abortsökande kvinnor. Sjukhusdirektionen har senast den 2 november 1949 fastställt regler för utgivande av sådant understöd. Detta utdelas av en delegation vid byrån bestående av byråns föreståndare, förste kuratorn samt ytterligare en kurator vid byrån. Kuratorn jämte två suppleanter för denne utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder. Stadsfullmäktige hava för år 1952 anvisat 16,000 kr. för denna under- stödsverksamhet.

Författning. K. kung. 21 dec. 1945 ang. statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebygg- ande syfte, med ändr.

Understödsdelegerade.

Byråföreståndaren; förste kuratorn; Jonsson, M.
R. A. (Margit).

Suppleanter: Brusewitz, f. Brantstedt, Inge-
gerd M., Hasselquist, Anita D. (för Jonsson).

Föreståndare¹⁾.

Westberg, S. V. (se sid. 434); t. 30 10 77.

Poliklinikläkare (B 12).

Sjövall, T. S. T.

Förste kurator (19).

(Tilläggsarvode 732 kr.)

Asklund, f. Lagercrantz, L. V. U. (Lis); t.
30 69 11.

Kuratorer (17).

(Tilläggsarvoden 732 kr.)

**Hasselquist, Anita D.; Jonsson, M. R. A. (Mar-
git); Schyllander, Eva M. M.; Forsberg, f.**
Lundberg, Ragnhild R. R. (med tjänstgörings-
skyldighet tillika vid Södra barnbördshuset-
Maria sjukhus).

Å byrån tjänstgöra f. n. ett tiotal läkare och
ytterligare ett antal kuratorer.

Två första kontorsbiträden, ett kontors-
biträde, sjuksköterske- eller barnmorske-
personal i mån av behov.

¹⁾ Tillika överläkare å gynekologisk-oste-
triska avd. vid S:t Eriks sjukhus.

Sjukvården i hemmet.

Stadssjuksköterskor.

*Vasagatan 6, 2 tr., C.; t. 22 66 60: »sjuk-
huscentralen»; telefonvakt hela dygnet.*

Stadsfullmäktige beslöt den 20 september
1920 anvisa medel för att med sjukvård i hem-
met genom s. k. stadssjuksköterskor till-
handagå obemidlade och mindre bemidlade. Dessa
stadssjuksköterskor äro f. n. 23 till antalet. Vår-
den lämnas kostnadsfritt åt obemidlade; mindre
bemidlade erlägga däremot viss moderat avgift,
lämpad efter råd och lägenhet. Med denna verk-
samhet avses såväl att bereda bättre vård i hem-
met för sjuka inom nämnda befolkningsgrupper
som ock att minska kraven på sjukhusvård.

Sjukvårdssystrar, för vård av fattiga sjuka
i hemmet, finnas även anställda hos vissa sjuk-
vårdsföreningar, av vilka flera erhålla understöd
av ett på sjukhusdirektionens stat uppfört an-
slag till sjukvårdsföreningar, se sid. 557.

Tjugutre stadssjuksköterskor.

Taxa. Av sjukhusdirektionen utfärdad taxa
7 dec. 1949 för stadssjuksköterskorna.

Barnmorskor.

*Vasagatan 6, 2 tr., C.; t. 22 66 60: »sjuk-
huscentralen»; telefonvakt hela dygnet.*

Enligt k. m:ts förordning den 30 juni 1943
(med ändr.) om anställande av distriktsbarn-
morskor skall riket för tillgodoseende av barna-
föderskors behov av förlösningshjälp vara indelat
i barnmorskedistrikt. Varje landstingsområde samt
varje stad, som icke deltagit i landsting, skall
utgöra ett barnmorskedistrikt. Ledningen av barn-
morskeväsendet inom varje sådant distrikt till-
kommer en barnmorskestyrelse.

Efter framställning av stadsfullmäktige har
k. m:t den 6 februari 1942 medgivit, att sjuk-
husdirektionen tills vidare må vara barn-
morskestyrelse i Stockholm.

Det åligger distriktsbarnmorska att utan er-
sättning lämna förvård åt havande kvinnor, bi-
träda vid förlösning i hemmet, ävensom lämna
eftervård åt kvinnor, som förlöst i hemmet.

Fyra distriktsbarnmorskor.

Stockholms hemsamaritkommitté.

Regeringsgatan 79, C.; t. 23 70 20.

De rådande svårigheterna att tillgodose all-
mänhetens behov av sjukhusvård äro till stor
del förorsakade av sjukhusens brist på sjukvårds-
personal. För att i viss mån råda bot på dessa
förhållanden bildade vissa av kvinnoorganisa-
tionerna i Stockholm en kommitté, Stockholms
hemsamaritkommitté, med uppgift att ansvara
för av organisationen bedriven hemsjukvård.

SJD

Stockholms hemsamaritkommitté konstituerades vid sammanträde den 13 april 1950 och verksamheten igångsattes den 15 maj 1950 med till en början 9 hemsamariter. Verksamheten har sedan dess utökats så att den i början av 1952 sysselsätter 26 hemsamariter. Kommittén står som huvudman för verksamheten och är tillika arbetsgivare för hemsamariterna. Utbildningen av dessa ombesörjes genom särskilda av arbetsnämnden i Stockholm anordnade utbildningskurser. Hemsamariternas uppgifter äro att ombesörja hemsysslor och enklare sjukvård. Rätt att rekvrera s. k. hemsamarithjälp tillkommer i staden verksam läkare, stadssjuksköterska eller sjuksköterska hos kommunalt understödd sjukvårdsförening. Förmedling av hemsamarithjälp sker genom sjukhuscentralen, vars läkare prövar behovet och lämpligheten av rekvrerad hjälp. Förmedlingen av arbetsuppgifterna på olika hemsamariter handhaves av arbetsförmedlingen. Sjukhusdirektionen har fastställt avgift för lämnad hjälp med 2,50 kr. per timme med möjlighet till nedsättning i eller befrielse från avgift i förekommande fall. Staden bidrager till samtliga med hemsamaritverksamheten förenade kostnader, sedan influtna avgifter frånräknats. Stadsfullmäktige hava för verksamheten under år 1952 beviljat ett anslag å 105,000 kr.

Ordförande.

Palme, f. Knieriem, Elisabeth S., fru.

Övriga ledamöter.

Hagström, f. Svensson, Anna M., studierektor, stadsfullm., vice ordf.; Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör, sekr.; Öhman, H. G., prakt. läkare; Nordenson, f. Lagercrantz, Clare, fru; Kleinert, f. MalmLöf, Linéa A., fru; Adlercreutz, f. Malm, Eva B. P., fru; Rasch, f. Ydström, Margit H. L., fru.

Öppna vården av psykiskt sjuka.

Adresser: överläkaren, expeditionen och kuratorsexpeditionen: Klara Södra Kyrkogata 11, C.; psykiatriska polikliniken, Serafimerlasarettet, Hantverkargatan 2, K.; centralhemmet och hemvården, Åsbärby gård, Östuna, Knivsta. Mottagningsstider och telefoner, se nedan.

Utackordering av psykiskt sjuka i öppen vård skedde fr. o. m. 1 juli 1924 genom dåvarande fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå, som anordnade s. k. familjevård för lugnare sinnessjuka. Efter utackorderingsbyråns överförande till barnavårdsnämnden förlades ifrågavarande gren av utackorderingsverksamheten under barnavårdsnämnden. Fr. o. m. år 1927 ställdes den

under hälsovårdsnämnden och är sedan år 1933 uppförd å sjukhusdirektionens stat.

Förvaltningen handhaves av en särskild styrelse bestående av fem ledamöter och tre suppleanter, vilka utses av sjukhusdirektionen. Till och med år 1949 utsågs en ledamot och en suppleant av den nedannämnda, numera upplösta, hjälpföreningen för psykiskt sjuka. Sjukhusdirektionen har genom socialdepartementets skrivelse 24 januari 1936 medgivits att utan hinder av föreskrifterna i 4, 5 och 7 kap. stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket tills vidare i enlighet med av direktionen föreslagen »Ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka» anordna öppen vård inom ett angivet område av Stockholms län.

Den öppna vården har till uppgift att bereda vård å eller medelst hjälpverksamhet, bistå: 1) stillsamma och renliga sinnessjuka, vilka anses kunna vistas utom sinnessjukhus utan fara för annans personliga säkerhet och eget liv, 2) personer lidande av epilepsi, psychopati, hysteri eller annan nervös sjukdom samt 3) imbecilla personer. Vården omfattar vård i enskilt hem (hemvård), vård i av staden eventuellt för ändamålet anordnat centralhem, poliklinisk mottagning för psykiskt sjuka samt hjälpverksamhet. Efter förslag av överläkaren äger styrelsen bevilja vård av därför lämpade fall i enskilt vilohem.

Ett centralhem för vård av psykiskt sjuka är beläget å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, dit det år 1938 flyttades från Ledinge gård vid Knivsta. Den 16 oktober 1944 beslöt stadsfullmäktige anvisa medel för förvärf av egendomen Gredelby (Kölängen) i Knivsta socken för uppförande där av ett nytt centralhem.

Den polikliniska mottagningen samt hjälpverksamheten leder sitt ursprung från en år 1914 på enskilt initiativ inrättad kuratorsinstitution för sinnessjuka, som år 1917 övertogs av dåvarande hjälpföreningen för psykiskt sjuka och erhöi namnet hjälpbyrå för psykiskt sjuka. Byrån upprätthölls av hjälpföreningen (med bidrag av kommunen) t. o. m. år 1930 efter vilken tid den övertogs av hälsovårdsnämnden och införlivades med stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Hjälpföreningen, som år 1946 ombildades till stiftelsen hjälpfonden för psykiskt sjuka, upplöstes i och med utgången av år 1949. Stiftelsens fonder, omkring 70,000 kr., överlämnades härvid till drätselnämnden för förvaltning. Enligt donators föreskrifter disponeras avkastningen av kuratorn vid den till öppna vården anslutna polikliniska mottagningen till förmån för psykiskt sjuka såvitt möjligt i form av hjälp till självhjälp.

Vid den öppna vården skall finnas anställd en överläkare. Denne åligger bl. a. att leda och övervaka sjukvården och hjälpverksamheten, att besluta om intagning och utskrivning av sjuk i hemvård eller centralhem samt att en gång i månaden eller oftare där han så finner erforderligt besöka de intagna. Godkännande av de

till den öppna vården avsedda hemmen tillkommer styrelsen på förslag av överläkaren. I samma hem må vårdas allenast sjuka av samma kön till antalet ej överstigande 20. I vården skall ingå de sjukas nödiga tillsyn och skötsel samt försende såväl med god och tillräcklig föda som ock med behörigen uppvärmd, belyst, städad och med nödiga möbler försedd bostad.

Poliklinisk behandling lämnas av specialutbildade läkare vid mottagningar å Serafimerlasarettet måndagar och torsdagar från kl. 15,30; mottagningstid bestäles per tel. 11 97 32. Behandlingen å polikliniken har tidigare varit avgiftsfri. Enligt beslut den 15 mars och 28 april 1948 av styrelsen för öppna vården av psykiskt sjuka uttages poliklinikavgift sedan oktober 1948.

Hemvård samt vård å centralhem ersättes av den vårdade eller den för honom betalningskyldige med 4,35 kr. per dag, dock att för vård av i Stockholm icke boende dagavgift utgår med 6,50 kr. Nedsättning eller befrielse från avgift prövas av sjukhusavgiftsdelegerade respektive vederbörande församlings fattigvårdsstyrelse.

Författningar. Socialdepartementets skrivelse till medicinalstyrelsen 24 jan. 1936 med ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka (Kf 1936: nr 52), med ändr. Sinnessjuklagen 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. K. brev 6 dec. 1935 till medicinalstyrelsen ang. särbestämmelser för Stockholms stads sinnessjukvård (Kf 1935: nr 30), med ändr. 19 nov. 1937.

Styrelse.

Björlin, O. S., prakt. läkare, ordf., **Mattsson**, S., tf. uppsyningsman, **Wedefelt**, G. F. G:son, bitr. sjukhusdirektör, vice ordf., **Wehlou**, f. **Andersson**, K. O. Stina, fru (utsedd av sjukhusdirektionen); **Goldkuhl**, A. E., docent, överläkare (utsedd på obestämd tid av förutvarande Hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Suppleanter: **Eriksson**, f. **Johansson**, Elsa D., fru, **Wittholm**, f. **Ekström**, Karin S. L., fru (utsedd av sjukhusdirektionen); **Möller**, f. **Kleen**, Else, skriftställarinna (utsedd på obestämd tid av förutvarande Hjälpföreningen för psykiskt sjuka).

Sekreterare.

Danielsen, Helene (se nedan).

Överläkare (B 19).¹⁾

Hellberg, K. V. (förordn. t. o. m. ³⁹/₄ 1953); mottagning måndagar och torsdagar 15,30—16,30 (å psykiatriska polikliniken, Serafimer-

¹⁾ Innehavaren äger rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

lasarettet), tisdagar och fredagar 10—12 (å expeditionen); t. 21 79 82.

Biträdande läkare (B 15).

Grönwald, A. J. F.; t. 11 17 35.

Kontorsassistent (18)

(å expeditionen).

Danielsen, Helene, Klara Södra Kyrkogata 11, 1 tr., C.; t. 11 17 30; expeditionen: t. 11 74 70.

Inspektris (19)

(för hemvården, t. Uppsala 941 26).

Johansson, Linnéa M.

Första översköterskor (15)

(för hemvården).

Johansson, Kerstin E.; en vakant.

Föreståndarinna (1 kl.) (17)

(för centralhemmet å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, t. Uppsala 941 49).

Vakant.

Biträdande läkare (3,948 kr.)

(å psykiatriska polikliniken).

Berggren, H. N. G. (se sid. 447); två vakanta.

Kuratorer (17).

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar utom lördagar 10—11.

Leufvén, G. E. S. (La); t. 11 97 32; **Ågren**, Saga E. E.; t. 11 97 33; **Holmqvist**, f. **Svenler**, Birgit M.; t. 20 28 34.

Biträdande kuratorer (15).

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar 9—11.

Domellöf, Ruth M.; t. 20 83 67; **Palm**, K. Elisabeth; t. 20 78 07.

Ett första kontorsbiträde och två kontorsbiträden å expeditionen, två första kontorsbiträden och tre kontorsbiträden, en deltidanställd översköterska å psykiatriska polikliniken, ett trädgårdsbiträde, en undersköterska. — En kokerska och två biträden å centralhemmet.

Skolhemmet för astmasjuka.

Årsta skola (postadress: Stockholm 9); t. 45 31 71.

Verksamheten vid skolhemmet påbörjades höstterminen 1936 på initiativ av skolläkaren vid folkskolorna i Brännkyrka församling. I Årsta gamla folkskola, som ställdes till förfogande och försågs med erforderlig inredning av folkskole-

SJD

direktionen, iordningställdes en särskild lokal, inredd och skött på ett ur allergisk-hygienisk synpunkt tillfredsställande sätt, till bostad för astmasjuka barn, vilka härigenom bereddelse vistelse i en omgivning, där de faktorer, som i hemmen framkalla astma, avlägsnats.

Verksamheten finansierades under läsåret 1936/1937 genom bidrag från stiftelsen Karin och Ernst August Bängs minne samt stiftelsen Therese och Johan Anderssons minne. Då medel icke fortsättningsvis kunde erhållas av nyssnämnda fonder, och hemmet visat sig vara till stor nytta för barnens hälsa, övertogs förvaltningen enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 december 1937 av hälsovårdsnämnden, som för den omedelbara förvaltningen utsåg en särskild styrelse. Fr. o. m. den 1 januari 1940 överflyttades hemmets förvaltning till sjukhusdirektionen. Den särskilt utsedda styrelsen fungerade till år 1942, då sjukhusdirektionen övertog den direkta förvaltningen av hemmet.

För närvarande kan 20 barn beredas plats i hemmet. Efter intagningen underkastas de en allsidig undersökning. I vissa fall sker specialundersökning å sjukhus. Under vistelsen i hemmet stå de under noggrann fortlöpande läkar-kontroll.

Under terminerna vistas barnen i skolhemmet med undantag för söndagar eller ferier under pågående termin, då de vistas i sina hem. De barn, som av föräldrarna ej kunna beredas lantvistelse under sommarferierna, placeras å högfjällskoloni. Barnen erhålla vanlig skolorundervisning tillsammans med andra barn. Sedan folkskoleledningen hösten 1950 inrättat särskild bespisningslokal, intaga de samtliga måltider i hemmet, varav frukostmålet ingår i den för alla skolbarn tillgängliga skolbespisningen. Middagsmålet erhålles från Nyboda hemmet. För läxhjälp åt barnen har folkskoleledningen ställt lärarkraft till förfogande.

Läkare (2,000 kr. utan rörligt tillägg).

Nordenfors, B. G.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Johnson, Emy L. M.

Två *sjukvårdsbiträden* samt *städerskehjälper* i mån av behov.

Centraltvättninrättningen.

Tantogatan 15—17, Sö.; t. 44 13 88 (driftschefen), 44 13 71 (kontoret).

Med tillkomsten av Södersjukhuset och planerad utvidgning av stadens sjukhusväsen aktualiserades frågan om byggandet av ny centraltvätt, emedan dåvarande centraltvätten i de s. k. Nürnbergsfastigheterna av flera orsaker var

otillfredsställande. I enlighet med framlagt förslag beviljade stadsfullmäktige den 26 april 1937 medel till en nybyggd centraltvätt med en kapacitet av 2,800,000 kg per år. Detta projekt kom emellertid icke till utförande. För tillgodoseende av Södersjukhusets tvättbehov anvisade stadsfullmäktige sedermera den 17 maj 1943 medel för uppförande av en mindre tvättninrättning.

Den 20 mars 1944 beviljade stadsfullmäktige medel för uppförande av Centraltvättninrättningen med en kapacitet av 3,000,000 kg per år. Enligt senare utredningar uppskattades den tvättgodsmängd, som centraltvätten skulle avverka, till c:a 5,000,000 kg per år. Stadsfullmäktige ha av denna anledning vid olika tillfällen anvisat medel till ökad utbyggnad av centraltvättninrättningen omfattande en kapacitet av 16 ton tvättgod per dag.

År 1948 överfördes tvätten från Södersjukhuset till centraltvätten, varpå byggnadsarbetena med sammanslagning av Södersjukhusets tvättninrättning och centraltvättninrättningen påbörjades. Under oktober 1948 nedlades den gamla centraltvättninrättningen i Nürnbergsfastigheterna och verksamheten överflyttades till den nybyggda centraltvättninrättningen. I oktober 1949 kunde tvättninrättningen vid Sabbatsbergs sjukhus på samma sätt nedläggas och tvätten ombesörjas av centraltvättninrättningen. Under slutet av år 1950 var centraltvättninrättningen i huvudsak fullt utbyggd.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 2,463,357 kr., kapitalbudgeten engångs 3,950 kr.; inkomster: driftbudgeten 2,463,357 kr.

Driftschef (30).

Rydberg, E. O. W.

Kontorsassistent (18).

Lövgren, O. T., tjl. (se sid. 447), *tf. Erman, T. A.*

Tvättmästare (18).

Vakant, *tf. Axelsson, O. C.*

En *syls- och förrådsförestånderska*, en *hantverkare*, tre *tvättföreståndare* (1 kl.), ett *första kontorsbiträde*, ett *laboratoriebiträde*. — Antalet kollektivt anställda uppgår till 160, varav 130 vid tvätt-, transport- och verkstadsavdelningarna samt 30 vid förråd och syls.

S:t Eriks sjuksköterskeskola.

(Stockholms stads sjuksköterskeskola.)

Jägargatan 20, Sö. (postgirokonto nr 158160); t. 44 98 70 (växel).

Stockholms stads sjukhusdirektion erhöll genom beslut av stadsfullmäktige den 20 november 1939 medel till anordnande av en sjuksköterskeskola.

Enligt för skolan gällande stadgar handhaves den omedelbara ledningen av skolan av en styrelse, bestående av sju ledamöter jämte fyra suppleanter, vilka av sjukhusdirektionen utses för en tid av fyra år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara överläkare vid stads sjukhus, en sjuksköterska och en i undervisningsfrågor kunnig person.

Skolan började sin verksamhet den 1 februari 1940 i lokaler, som intill den 1 oktober 1944 voro förhyrda i fastigheten 7—9 vid Kungsklippan.

För uppförande av en skolbyggnad på Södersjukhusets tomt anvisade stadsfullmäktige anslag på tillsammans 4,515,000 kr. Byggnadsarbetena igångsattes i februari 1948 och slutfördes under loppet av år 1950. I avvaktan på färdigställande av sagda nybyggnad överflyttades skolan i september 1944 till Södra barnbörds-huset—Maria sjukhus. Den nya skolbyggnaden togs i bruk i oktober 1950. Enligt överenskom-melse med staten har till barnmorskelläroanstal-ten upplåtits undervisnings- och expediti-ionslokaler jämte bostäder för föreståndarinnan, in-struktionssköterskor samt ca 70 elever.

S:t Eriks sjuksköterskeskola hade vid års-skiftet 1951/52 224 elever, fördelade på 7 kur-ser. Nya kurser börja årligen i mars och sep-tember med ca 40 elever i vardera. Före an-tagandet genomgår den sökande en ca 2 må-naders provtjänstgöring. Elev erhåller under lärotiden fri undervisning, bostad, kost och tvätt. Därjämte erhåller elev kontant arvode, vilket utgår med 50 kr. per månad under tredje—tjugufjärde månaden och därefter med 80 kr. per månad under tjugufemte—fyrtioandra månaden. Vid sjukdom erhåller elev fri läkarvård och fri medicin. Elev skall tillhöra erkänd sjukkassa.

Den teoretiska undervisningen meddelas dels i särskilda läskurser, omfattande en tid av 7 månader, dels jämsides med den praktiska utbild-ningen.

Den praktiska utbildningen försiggår vid Sö-dersjukhuset, S:t Eriks, Söderby och Beckom-berga sjukhus, Epidemijukhuset, Radiumhem-met, Karolinska institutets pediatrika klinik, Sachsska barnsjukhuset och barnsjukhuset Sama-riten. Skolan uppbär av resp. sjukhus ersätt-ning för elevernas sjukhusarbete.

Eleverna beredas tillfälle till hospitering i öppen vård hos stadssjuksköterskorna och skol-sköterskorna samt vid barnavårdscentralerna.

Därjämte kunna genom skicklighet förtjänta elever erhålla stipendier.

Stadgar. Stadgar för S:t Eriks sjuksköterske-skola-Stockholms stads sjuksköterskeskola, fast-ställda av SF 19 febr. 1940 (Kf 1940: nr 75), med ändr. Bestämmelser ang. utdelning av sti-pendier vid S:t Eriks sjuksköterskeskola (Kf 1943: nr 35), med ändr. Reglemente och ar-betsordning för S:t Eriks sjuksköterskeskola, fast-ställda av sjukhusdirektionen 6 okt. 1939.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 1,400,280 kr.; inkomster: driftbudgeten 484,650 kr.

Styrelse

(vald för tiden 1952—1955).

Sahlgren, E. J. A., professor, överläkare, ordf.; **Anderson, Knut Hj.**, kontorschef, stadsfullm.; **Hedelius, A. Hj.**, fil. lic.; **Hermansson, f. Johansson, Agnes E.**, folkskollärarinna, kassa-förvaltare; **Höjer, Gerda**, ombudsman; **Jo-hansson-Visborg, Anna S.**, fru, vice ordf.; **Öhman, H. G.**, prakt. läkare.

Suppleanter¹⁾: **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Lindgren, E. Ingeborg, f. d. sköterska; Lundqvist, E. B.**, professor, överläkare; **Rabo, Mäjt B.**, sjuksköterska.

Sekreterare och redogörare (2,400 kr.).

Lindström, E. L. A., intendent (se sid. 437).

Föreståndarinnan (23).

Dahlström, Anna B. I.

Läkare (2,500 kr.).

Hafström, T. E. G:son (se sid. 438.)

En *elevehemsföreståndarinnan*, sju in-struktionssköterskor, en *översköterska*, ett *första kontorsbiträde*, ett *kontorsbiträde*. — Fyra *port- och telefonvakter*, två *trätt-biträden*, nitton *städerskor*, sju *städerskor* (halvtidstjänster).

Sjuk- och djurtransportväsendet m. m.

Till slutet av år 1913 verkställd brandkåren huvudsakligen transporter till sjukhus av per-soner utsatta för olycksfall och hyrverksaktie-bolaget Frey av sjuka personer i övrigt. Fr. o. m. 1914 övertog brandkåren båda dessa slag av transporter.

Ehuru en del av här nedan omnämnda be-redskapsanordningar ej stå under inseende av sjukhusdirektionen, ha emellertid här för över-skådighetens skull på ett ställe sammanförts upp-gifter om samtliga i huvudstaden tillgängliga

¹⁾ Ordföranden skall vid förfall i första hand ersättas av suppleanten hr Lundqvist, ledamö-terna hr Öhman och fröken Höjer av supplean-ten fröken Rabo, ledamöterna fru Hermansson och hr Hedelius av suppleanten fru Kollberg samt ledamöterna hr Andersson och fru Johans-son-Visborg av suppleanten fröken Lindgren.

SJD

anordningar för transport m. m. av sjuka personer eller av sjuka eller döda djur.

1) *Sjukvagnar*, avsedda för transport av sjuka eller skadade personer, vilkas transportande i annat fordon eller på annat sätt skulle medföra skada eller ökat lidande.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan på telefon (namnanrop: *brandkåren*, eller därest namnanropet är blockerat 10 15 20) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel och sjukhuscentralen.

Vid rekvisition skall om möjligt uppgivas: a) den sjukes eller skadades namn; b) sjukdomens eller skadans beskaffenhet; c) lägenheten eller platsen, varifrån och till vilken transport skall ske.

Sjukvagn må icke anlitas utan att *verkligt behov* föreligger; missbruk härav kan medföra, att det ändamål, för vilket den är avsedd, icke kan uppfyllas.

Ersättning för sjuktransport erlägges: med 10 kr.

vid transport inom stadens område ävensom till Söderby sjukhus — dock att transport, som äger rum mellan stadens sjukvårdsanstalter eller mellan av staden disponerade vårdplatser eller som föranledes av att å stadens vårdplatser intagna patienter behöva underkastas behandlingar eller undersökningar, som ej kunna meddelas å vederbörande sjukhus ävensom transport av medelösa personer samt av personer, utsatta för olycksfall å allmän plats eller å allmänt ställe (varmed i detta sammanhang förstås gator, broar, torg och allmänna planteringar), är kostnadsfri;

med 15 kr.

vid transport från eller till plats, belägen utom stadens område, då för transporten åtgår en tid, icke överstigande en halvtimme med tillägg av 10 kr. för varje påbörjad halvtimme därtöfver.

Betalning för transport uppbäres vid transport till sjukhus genom resp. sjukhus' försorg samt vid transport från sjukhus eller från och till annan plats av brandkåren.

Transport av sjuka äger rum även medelst polisradiobilar. Avgiften utgår i vissa angivna fall med 5 kr.

För transport av sjuka personer står sedan hösten 1929 jämväl till förfogande ett Svenska skärgårdsförbundet tillhörigt sjuktransportflygplan, stationerat vid Roslagens flygflottill, Hågernäs (t. »Flygambulans») och avsett för sjuktransporter huvudsakligen inom östra Svealand. För flygplanet erforderlig personal och hangar bekostas av statsmedel samt viss del av årliga underhållet av Stockholms läns landsting. Beträffande driftkostnaderna har förutsetts, att bemedlade sjuka själva skola bestrida transportkostnaderna (ca 80 kr. per flygtimme) samt att för obemedlade sjuka kost-

naden skall bestridas av vederbörande landsting eller stad. Sjukhusdirektionen är bemyndigad att av i stadens stat till sjuktransporter anvisade medel bestrida kostnaderna för transport medelst ifrågavarande flygplan av mindre bemedlade, i Stockholm hemortsberättigade personer, som på grund av olycksfall eller hastigt påkommande sjukdom befinnas vara i behov därav.

På stadens bekostnad och genom Svenska röda korsets försorg hava vidare å sju olika platser i huvudstaden (Johannes, Kungsholmens, Östermalms, Katarina och Brännkyrka brandstationer, Riksdagshuset samt Vanadisgaraget, Hudiksvallsgatan 4) upplagts sjukvårdsmaterialförråd, avsedda för röda korsets sjukvårdsberedskap. Denna sjukvårdsberedskap har till uppgift att på kallelse av vederbörliga polis-, brandkårs- och järnvägsmyndigheter ställas till myndigheternas förfogande för samarbitshjälp vid järnvägsolyckor, större eldsvådor, upplopp och andra tillfällen, då olycksfall kunna befaras uppstå.

2) *Epidemivagnar*, avsedda att användas för transport av sjuka, som lida av eller misstänkas lida av kolera, smittkoppor, fläckfeber, scharlakansfeber, difteri (och croup) samt mässling, då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angivet, utlämnas vagn för mässlingsjukas transporterande. För dessa transporter disponerar sjukhusdirektionen fyra epidemitransportautomobiler, vilka äro stationerade vid Epidemisjukhuset.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom polisstation eller sjukhuscentralen, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukes namn och sjukdom (svensk benämning), eller av läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast t. 23 54 20 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgiva: a) sitt eget namn; b) den sjukes namn; c) dennes bostad; och d) dennes sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i varje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri.

3) *Djurtransportvagnar*. Å Östermalms och Katarina brandstationer uppställda, för transport av större djur konstruerade automobiler kunna av allmänheten rekvireras i den ordning och på de villkor, här nedan angivas.

Vagnarna få användas:

1:o) för transport av hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund av sjukdom eller av annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, till Veterinärhögskolan eller, på begäran av djurets ägare eller innehavare, till enskilt stall eller förvaringsrum, därest detsamma är beläget inom huvudstadens område;

2:o) för transport av sjuka hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom huvudstadens område; samt

3:o) för transport av hästar eller andra större djur vare sig sjuka eller friska i andra fall än ovan nämnda, då överenskommelse därom träffas för varje särskilt fall med branchefen.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan per telefon (namn-anrop: *brandkåren*) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrollerande poliskonstapel.

Det åligger ägare eller innehavare av djur, som på sätt i det föregående nämnts, blivit transporterat, att härför utge ersättning:

a) för det i 1:o) omförmälda fall med 10 kr.

b) för det i 2:o) omförmälda fall med 25 kr.

c) för de i 3:o) omförmälda fall med 25 kr.

för första timmen samt med 10 kr. för varje därefter påbörjad halvtimme.

För uppdragning av djur ur vattendrag, byggnadsgrunder, gropar o. d. erlägges ersättning efter samma grunder som under c) angivits.

Betalning för transport m. m. uppbäres av brandkåren.

Författningar. Hälsovårdsnämndens tillkännagivande ang. transport av sjuka och skadade inom huvudstaden 12 dec. 1913, med ändr. Bestämmelser ang. debitering av avgift för transport i stadens sjuktransportvagnar, fastställda av sjukhusdirektionen 20 dec. 1935, med ändr. 17 dec. 1941, 20 dec. 1944, 7 sept. 1949 och 1 juni 1951 (Kf 1951: nr 36). Polisenämndens beslut 14 mars och 13 juni 1947 ang. avgifter för vissa polisradiobiltransporter. ÖÅ:s kung. ang. transport av djur 12 febr. 1921, med ändr. 5 nov. 1942.

Stockholms stads hälsovårdsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsovårdsnämnden.

Vasagatan 6 (postadress: postfack, Stockholm 1; postgirokonto nr 50324); t. 222620. Nämnden sammanträder i regel varannan tisdag kl. 13.

I äldre tider fanns ingen offentlig hälso- och sjukvård i Stockholm. Medeltidens sjukvårdsanstalter, ett slags mellanting mellan sjukhus, fattighus och härbärgen, stodo i samband med munkväsendet. Först på 1600-talet började skolade läkare verka i huvudstaden och från början av samma århundrade finna vi där en *stads medicus* eller *stadsphysicus* med uppgift att tillhandagå stadens invånare med sjukvård; så småningom blev han emellertid huvudsakligen tjänsteman med skyldighet att besvara rättsmedicinska frågor och besörja fängelse-sjukvård. Såsom medlem av det år 1663 bildade *collegium medicum*, som från att vara en huvudsakligen stadens hälsovårdsmyndighet utvidgades till ett statens ämbetsverk, nuvarande medicinalstyrelsen, fick han en framskjuten ställning och tillades honom 1796 överinseendet över stadens övriga läkare. Från mitten av 1600-talet fanns i Stockholm även en *stads kirurg* eller *stadsfältskär* med skyldighet att biträda *stadsmedicus* med utvärtesfall samt tillhandagå med läkarhjälp vid olycksfall och därför hålla s. k. fältskärsstugor. År 1827 ombildades *stadsmedicus*- och *stadskirurgtjänsterna* till förste och andre *stadsläkaretjänster*. Genom k. brev 1757 förordnades om antagande av tre avlönade fattigläkare, till en början tillsatta och avlönade av staten, men från 1796 sorterande under *stadsmedicus* och från 1812 avlönade av staden. Frågor rörande hälso- och sjukvård handhades för övrigt under denna tid fortfarande av fattigvårdsmyndigheten.

En systematiskt ordnad allmän hälsovård tillkom först i förra århundradet. Det var kolerans uppträdande i Europa år 1830, som verkade såsom en mäktig väckelse till organiserandet av hälsovården i huvudstaden, liksom i hela riket. Med hänsyn utslutande till denna farsot påbjöd k. kungörelsen den 9 juli 1831 tillsättandet av sundhetsnämnder i orterna. I Stockholm kallades

denna myndighet först allmänna sundhetskommittén, men fick snart namnet allmänna sundhetsnämnden. Vid kolerans förnyade vandring till Europa på 1840-talet tillsattes i Stockholm ånyo samma nämnd, som till följd av kolera-periodens långvarighet blev oavbrutet verksam under mer än halvtannat årtionde. I 1862 års kommunalförordning upptogs bland verkställande myndigheter *sundhetsnämnden*, som hade att handlägga alla frågor rörande allmänna hälsotillståndet och sjukvården. Sundhetsnämnden fortfor med sin befattning till år 1878, då *Stockholms stads hälsovårdsnämnd* jämlikt 1874 års hälsovårdsstadga för riket, övertog dess bestyr med hälsovården och jämlikt k. instruktionen den 4 mars 1864 för Stockholms stads sundhetsnämnd samt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1877 jämväl med den allmänna sjukvården och stadens sjukhus.

Jämte de uppgifter, som jämlikt hälsovårdsstadgan och epidemilagen samt andra gällande författningar tillhöra hälsovårdsnämnd, skulle nämnden enligt instruktionen den 9 april 1920 handhava förvaltningen av stadens allmänna sjukvård och därmed sammanhängande angelägenheter. Nämnden var sålunda överstyrelse för stadens permanenta sjukvårdsanstalter samt utfärdade stadgar för dem. Den närmaste ledningen av sjukvårdsanstalternas förvaltning handhades av en av hälsovårdsnämnden utsedd central sjukhusstyrelse, med undantag dock av epidemisjukhuset, som i vissa avseenden stod under nämndens omedelbara förvaltning, samt Sachsska barnsjukhuset, som hade en särskild styrelse. Nämnden handhade och stadens polikliniker och anordningar för provisorisk sjukvård, desinfektionsanstalter och andra anstalter, som inrättats för befordrande av nämndens verksamhet i hälsovårdens tjänst. Nämnden bestred såväl de staden åliggande utgifter för sinnessjukas vård på statens hospital som ock kostnaderna för den staden åliggande provisoriska vård av sådana sinnessjuka, som voro berättigade att intagas å dylik anstalt, med skyldighet för nämnden att tillse att plats så snart som möjligt bereddes dem å statsanstalt.

Sedan k. m:t genom ett den 16 september 1932 utfärdat reglemente för Stockholms stads sjukhus föreskrivt, att stadens sjukhus, med vissa undan-

tag, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam, av stadsfullmäktige vald direktion, har hälsövrårdsnämndens befattning med sjukhusens förvaltning i huvudsak upphört från och med nyssnämnda tidpunkt. Genom beslut den 22 december 1932 uppdrog stadskollegiet, enligt bemyndigande av stadsfullmäktige, åt hälsövrårdsnämnden att, jämte de nämnden enligt allmänna författningar tillkommande uppgifter, handhåva förvaltningen av nämndens laboratorier, desinfektionsanstalt, isoleringsanstalt, avlusningsanstalt och karantänsstallar samt de fristående poliklinikerna, polikliniken för könssjuka å S:t Görans sjukhus samt tuberkulosbyrån, ävensom att handlägga ärenden rörande distriktsläkarnas, stadssjuksköterskornas, förlossningsläkarnas och de kommunalt anställda barnmorskornas verksamhet.

I samband med den av stadsfullmäktige den 15 juni 1939 beslutade omorganisationen av kommunalförvaltningen i Stockholm överflyttades från hälsövrårdsnämnden till sjukhusdirektionen vissa sjukvårdsuppgifter. Enligt beslutet överfördes följande år de fristående poliklinikerna, polikliniken för könssjuka å S:t Görans sjukhus, stadssjuksköterskeinstitutionen samt kliniska och bakteriologiska laboratorier, varjämte sjukvårdskostnader utom stadens sjukhus överfördes till sjukhusdirektionens stat.

Enligt lag den 20 december 1940 om ändring i vissa delar av epidemilagen den 19 juni 1919 skall ledningen av epidemisjukhusväsendet, som tidigare ålegat hälsövrårdsnämnden, tillkomma en epideminämnd. Jämlikt den av överståthållarämbetet den 31 januari 1942 fastställda instruktionen för Stockholms stads sjukhusdirektion är sistnämnda myndighet stadens epideminämnd. Förvaltningen av epidemisjukhuset överfördes fr. o. m. år 1942 från hälsövrårdsnämnden till sjukhusdirektionen.

Även distriktsläkarinstitutionen skulle enligt ovannämnda fullmäktigebeslut den 15 juni 1939 överföras till sjukhusdirektionen. Frågan om överförandet har tills vidare uppskjutits. Hälsövrårdsnämndens biologiska och kemiska laboratorier upphörde med sin verksamhet, sedan statens institut för folkhälsan inrättats den 1 juli 1941. Enligt ett avtal mellan staten och Stockholms stad, godkänt av k. m. t. den 28 juni 1941 och av stadskollegiet den 3 juli 1941, överläts nämnda laboratoriers utrustning m. m. till statens institut för folkhälsan mot att staten enligt vissa angivna grunder skulle få utförda vid institutet sådana undersökningar, som tidigare utförts vid de båda laboratorier.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 överflyttades dåvarande tuberkulosbyrån (nuvarande centraldispensären) fr. o. m. 1 oktober 1945 till sjukhusdirektionen. Den fr. o. m. den 16 januari 1935 inrättade Orhems barnkoloni, som förvaltades av en under hälsövrårdsnämnden lydande dispensärstyrelse, överfördes samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionen. Led-

ningen av det i november 1938 öppnade Vårby konvalescenthem omhändertades av hälsövrårdsnämnden till år 1940, då hemmet överfördes till sjukhusdirektionens förvaltning.

Genom k. brev den 11 mars 1932 hade hälsövrårdsnämnden bemyndigats att med vissa inskränkningar meddela föreskrifter beträffande sinnessjukhus, som avses i 104 § i stadgan angående sinnessjukvården i riket. I kraft av detta bemyndigande uppdrog hälsövrårdsnämnden åt sjukhusdirektionen att fr. o. m. den 1 januari 1933 å nämndens vägnar handhåva förvaltningen av stadens sinnessjukhus med iakttagande av föreskrifterna i nämnda k. brev. Hälsövrårdsnämndens bemyndigande att meddela vissa föreskrifter rörande sinnessjukhusen upphörde, sedan k. m. t. den 6 december 1935 fastställt särskilda bestämmelser angående Stockholms stads sinnessjukhus.

Sedan k. m. t. den 6 februari 1942 medgivit, att sjukhusdirektionen fr. o. m. den 1 januari 1942 finge vara barnmorskestyrelse, har barnmorskeinstitutionen från nämnda tidpunkt överförs till sjukhusdirektionens förvaltning. Före 1935 funnos särskilda förlossningsläkare anställda med uppgift att i förekommande fall lämna distriktsbarnmorskorna läkarhjälp vid förlossningar. Arvodena till dessa läkare indrogos år 1935 och barnmorskorna fingo efter denna tid tillkalla läkare på hälsövrårdsnämndens bekostnad. År 1945 beslöt sjukhusdirektionen att kostnaderna för sådan läkarhjälp skulle bestridas av anslag å direktionens stat. Från år 1937 har inrättats en särskild epidemiyavdelning med tredje stadsläkaren (förutvarande biträdande sundhetsinspektören) som chef. År 1940 har tillkommit en särskild avdelning för handhavandet av den s. k. kommunala tillsynen enligt lagen om arbetarskydd, varjämte från år 1944 organiserats en särskild s. k. rättutrotningsavdelning för förebyggande åtgärder för utrotande av råttor och möss.

På framställning av hälsövrårdsnämnden har drätsel-nämnden den 17 januari 1950 anvisat medel till utredningskostnader för upprättande av förslag till uppförande av ny karantänsanstalt.

Enligt hälsövrårdsstadgan den 19 juni 1919 skall varje stad utgöra ett hälsövrårdsområde. Inom varje sådant område skall finnas en hälsövrårdsnämnd, vilken det åligger att ägna uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan inverka på allmänna hälsotillståndet i staden. Hälsövrårdsnämnden skall sålunda övervaka efterlevnaden av i hälsövrårdsstadgan m. fl. författningar givna föreskrifter om den allmänna hälsövrården, verka för åstadkommande av goda sanitära förhållanden med avseende å behovet av vatten- och avloppsledningar, bostäder och badmöjligheter m. m. Hälsövrårdsnämnden övar därjämte tillsyn över vård och behandling av djur.

Beträffande stadens sjukhusvård i övrigt, vilken sedan år 1933 omhändertages av sjukhusdirektionen, se sid. 415.

Hälsövrårdsnämnden består i enlighet med 2 § hälsövrårdsstadgan av polismästaren och

HN

förste stadsläkaren såsom självskrivna ledamöter samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för de valda ledamöterna utses av stadsfullmäktige för fyra år. Ledamot och suppleant i hälsövardsnämnd kan den ej vara, som icke uppnått tjugutre års ålder. Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1950—1953 ägde rum den 5 december 1949 (fyllnadsval den 17 december 1951) och för åren 1952—1955 den 17 december 1951.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads hälsövardsnämnd, fastställd av ÖÅ 3 mars 1941, med ändr. (Kf 1940: nr 62; 1942: nr 15). Hälsövardsstadga 19 juni 1919, med ändr. (Kfh 1946: sid. 363, Svf 1951: nr 829). Tuberkulösförordning 31 mars 1939 (Kfh 1946: sid. 906). Lag om djurskydd 19 maj 1944, med ändr. Stadskollegiets beslut 22 dec. 1932 ang. fördelning av vissa förvaltnings- och arbetsuppgifter mellan hälsövardsnämnden och sjukhusdirektionen (Kf 1932: nr 73). Stadsfullmäktiges beslut 15 juni 1939 och 26 juni 1945 ang. överförande av vissa förvaltningsuppgifter från hälsövardsnämnden till sjukhusdirektionen.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 2,879,121 kr. (därav engångs 22,912 kr.), dessutom förlagsmedel 12,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 221,185 kr.

Hälsövardsnämndens ledamöter.¹⁾

Ordförande.

Carlsson, Abel E., kamrerare.

Vice ordförande.

Canholm, C. E., köpman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Rietz, A. E., förste stadsläkare (självskr.).

Ros, A. K. E., polismästare (självskr.).

Danielson, P. G. F., direktör, stadsfullm.

*Johansson, Lilly E. E., fabriksarbeterska, stadsfullm.

*Paulsson, J. H., ombudsman.

Suppleanter.²⁾

*Johansson, O. G., montör.

Pehrzon, V. M., direktör.

¹⁾ * betecknar här nedan att ledamot eller suppleant skall avgå från sitt uppdrag i och med utgången av kalenderåret 1953.

²⁾ Vid förfall för de av stadsfullmäktige valda ledamöterna skola enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 dec. 1951 suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden samt ledamoten fröken Johansson suppleanterna hrr Pehrzon, Svedendahl, Johansson, Rathsmän och fru Salchow, för ledamoten hr Canholm, suppleanterna hr Rathsmän, fru Salchow, hrr Pehrzon, Svedendahl och Johansson, för ledamoten hr Danielson supple-

*Rathsman, E. F. N., kamrerare.

Salchow, f. Bahnson, Anna E., fru.

Svedendahl, C. G. A., inköpschef.

Sekreterare.

Häggmark, C. L. A., sekreterare och ombudsman (se nedan).

Tjänstedelegerade.

(För yttranden till nämnden i personalärenden.)

Carlsson, Abel E., ordf.; Canholm, C. E.;

Danielson, P. G. F.

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december fem revisorer jämte tre suppleanter för granskning av hälsövardsnämndens, sjukhusdirektionens och folktandvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Andersson, A. H., kassör, ordf.

Breding, G. E., expeditionsföreståndare.

Eriksson, Ulla M., överpostexpeditör.

Lindqvist, G. R., redaktör.

Ohlson, V. G. H., tjänsteman.

Suppleanter:

Jarlegård, f. Thunvik, Gunvor A., fru.

Johansson, f. Franzén, Astrid Ch., fru.

Kjellgren, f. Larssén, Elsa E., fru.

Central förvaltning.

Hälsövardsnämndens expedition.¹⁾

Vasagatan 6 (postgirokonto nr 50324); t. 22 26 20; expeditionstid: 10—12, 13—15, lördagar 10—12, 13—14.

Stat år 1952. (Central förvaltning.) Utgifter: driftbudgeten 377,339 kr. (därav engångs 10,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 18,000 kr.

Förste stadsläkare (B 21)

(nuv. inneh. g D).

Rietz, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Sekreterare och ombudsman (30).

Häggmark, C. L. A.; t. 22 26 20; mottagningstid: 10—11.

Tre första kontorsbiträden, fyra kontorsbiträden, en automobilförare.

antarna hr Rathsmän, fru Salchow, hrr Pehrzon, Svedendahl och Johansson samt för ledamoten hr Paulsson suppleanterna hrr Johansson, Pehrzon, Svedendahl, Rathsmän och fru Salchow.

¹⁾ Viss personal är t. v. gemensam för hälsövardsnämndens expedition och sjukhusdirektörskontoret; jfr sid. 419.

Gemensam personal för hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen (se sid. 419).

Kamrerare (1 kl.) (30).

Edwall, E. H. A.; t. 22 26 20; mottagningstid: 9—10.

Förste kammarskrivare (22).

Malmström, E. A.

Kontorsassistent (18).

Ersson, Kerstin M.

Amanuens (18).

Svärd, S. Ch.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Lindström, f. Eriksson, Signe V.

Två första kontorsbiträden, ett kontorsbiträde.

Förste expeditiionsvakt (12).

Haegerstolpe, K. G. A.

Fem expeditiionsvakter, två telefonister, ett expeditiionsvaktsbiträde.

Stadsläkare och stadsdistriktsläkare.

Förste stadsläkaren tillsättes i den ordning k. m:t bestämmer. Förste stadsläkaren är förman för stadens övriga tjänsteläkare och chef för den under hälsovårdsnämnden lydande personalen. Honom åligger särskilt att fullgöra ej mindre vad enligt allmänna läkarinstruktionen tillkommer förste provinsialläkare och stadsläkare, i den mån icke stadsläkares åligganden tillkomma statens rättsläkarstation (se sid. 71) eller stadsdistriktsläkare, än även att bereda och föredraga ärenden, som enligt den för hälsovårdsnämnden gällande instruktionen ankomma på nämnden att handlägga samt ombesörja verkställigheten av nämndens beslut, att av stadsdistriktsläkarna varje vecka mottaga uppgifter rörande sjukligheten i staden samt upprätta och vid hälsovårdsnämndens sammanträden framlägga sammandrag av de sålunda inkomna uppgifterna, att med biträde av stadens statistiska kontor årligen utarbета berättelse över hälsovårdsnämndens verksamhet, samt att varje söckendag å tid, som hälsovårdsnämnden bestämmer, vara för allmänheten tillgänglig i nämndens expedition.

De arbetsuppgifter som förut ålegat andre stadsläkaren med avseende å rättsmedicinalväsendet hava fr. o. m. den 1 januari 1945 övertagits av statens rättsläkarstation. Hans

åliggande att meddela erforderligt läkarintyg för inträde å försörjningsavdelning av stadens fattigvårdsanstalter har fr. o. m. samma dag övertagits av stadsdistriktsläkarna.

Stadsdistriktsläkarna tillsätts av hälsovårdsnämnden medelst förordnanden tills vidare. Stadsdistriktsläkares huvudsakliga åligganden äro: att utan särskild ersättning meddela sjukvård åt sjuka, som äro medellösa eller omhändertagits av polismyndighet samt åt barn, som omhändertagits av barnvårdsnämnden, ävensom sjuka tillhörande den stadens tjänstepersonal som är tillförsäkrad rätt till fri läkarvård och icke enligt gällande föreskrifter är hänvisad till särskild läkare för erhållande av dylik vård, att till intagning å sjukvårdsinrättning anmäla dem som icke lämpligen kunna skötas i hemmet, börande därvid intyg över den sjukets tillstånd avgivas enligt fastställt formulär, att utan särskild ersättning utfärda intyg för personer, som söka eller åtnjuta understöd av fattigvården eller omhändertagits av barnvårdsnämnden eller söka inträde å stadens fattigvårds- eller barnvårdsanstalter eller söka pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring och som vid verkställd besiktning funnits äga nedsatt arbetsförmåga, skolande i det sistnämnda fallet intyget utfärdas enligt fastställt formulär; för intyg åt person med hemortsrätt utom staden äger dock läkaren utfärdas särskild ersättning av fattigvården; att då dödsfall inträffat inom distriktet på grund av sjukdom, under vilken läkar-tillsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådan undersökning om sjukvårdsförloppet och besiktning av liket, som för dödsorsakens uträkande erfordras, att över sådana förhållanden, vilka kunna utöva menligt inflytande på det allmänna hälsostillståndet, hava noggrann tillsyn och, där omständigheterna sådant påkalla, därom göra anmälan hos förste stadsläkaren, att, om han därtill förordnas, vara ympare inom anvisat ympningsdistrikt.

Stadsdistriktsläkare bör, där hälsovårdsnämnden icke finner skäl medgiva undantag, hava sin bostad inom det honom anvisade distriktet.

Jourhavande läkare till ett antal av fyra finnas att tillgå för allmänheten under tiden kl. 19—7 (juni—augusti kl. 15—7), lördagar och helgdagsaftnar kl. 15—7 samt sön- och helgdagar dessutom kl. 7—19. Dessa tjänstgöra då i stadsdistriktsläkares ställe. Jourtjänsten ombesörjes av medlemmar i Stockholms läkareförening. Upplysningar erhållas på dagen genom sjukhuscentralen, t. 22 66 60: »sjukhuscentralen», nattetid och söndagar namnanrop: »Jourhavande läkare».

Beträffande av staden tillhandahållen barnmorskevård, se sid. 463.

Beträffande stadssjuksköterskor, se sid. 463.

Instruktioner m. m. Instruktion för förste och [andre stadsläkarna] samt stadsdistriktsläkarna, fastställd av medicinalstyrelsen 13 febr. 1941,

HN

med ändr. (Kf 1941: nr 2, 1950: nr 5). K. brev till ÖÅ 17 juni 1881 ang. förändrade bestämmelser för tillsättning av stadsläkare i Stockholm.

Stat år 1952. (Distriktsläkare.) Utgifter: driftbudgeten 749,155 kr.; inkomster: driftbudgeten 51,435 kr.

Förste stadsläkare (B 21)

(nuv. inneh. g D).

Rietz, A. E. (se sid. 472); hälsovårdsnämndens expedition, Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Läkardistriktet.¹⁾

Nikolai läkardistrikt

(omfattande Storkyrkoförsamlingen).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf. Jonsson*, K. G. G.; Kornhamnstorg 4, C.; t. 21 74 98 (bostaden: 32 88 61); mottagningstid: 9—10.

Kungsholms läkardistrikt

(omfattande Kungsholms och Klara församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Österberg, J. H.; Kungsholmstorg 16, K.; t. 50 20 40; mottagningstid: vardagar 9—10.

S:t Görans läkardistrikt

omfattande östra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Ottander, C. O. C.; S:t Eriksgatan 23, K.; t. 50 28 05; mottagningstid: 9,30—10,30, tisdagar och fredagar 10,30—11,30.

Fredhälls läkardistrikt

(omfattande västra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren, ävensom av Bromma församling Stora och Lilla Essingen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Friberg, C. F. S.; Drottningholmsvägen 78, K.; t. 53 50 45; mottagningstid: 9—10.

¹⁾ Rörande stadens nuvarande indelning i läkardistrikt, se Kf 1950: nr 40; 1951: nr 5.

Matteus läkardistrikt

(omfattande Matteus församling utom den del av församlingen, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Magnusson, A. B. F.; Rörstrandsgatan 3, 1 tr., Va.; t. 33 65 28; mottagningstid: 8,30—9,30.

Gustav Vasa läkardistrikt

(omfattande Gustav Vasa församling jämte den del av Matteus församling, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Bexelius, J. G.; Odengatan 85, Va., t. 32 00 36, mottagningstid: vardagar 9—10.

Johannes läkardistrikt

(omfattande Johannes och Adolf Fredriks församlingar).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Röjdmarm, O. E.; Upplandsgatan 50, 3 tr., Va.; t. 32 45 32 (bostaden: 30 36 00); mottagningstid: 9—10.

Östermalms västra läkardistrikt

(omfattande Jakobs och Engelbrekts församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Rülcker, E. R. A. O.; Nybrogatan 28, 4 tr., Ö.; t. 60 10 15; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Östermalms östra läkardistrikt

(omfattande Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Floorn, J. A.; Storgatan 10, Ö.; t. 61 01 44; mottagningstid: 9—10.

Katarina norra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Katarina församling samt östra och södra delarna av Maria Magdalena församling, med gräns för distriktet i öster i Renstiernas Gata, i söder i Folkungagatan, i väster i Rosenlundsgatan, i norr i Maria Prästgårdsgata till Kvarngatan och i densamma norrut i Maria Trappgränd).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Rasch, F. W.; Folkungagatan 61, 2 tr., Sö.; t. 40 00 58; mottagningstid: 9—10.

Katarina södra läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina församling, som begränsas i norr av Folkungagatan, i väster av Timmermansgatan, i söder av Blekingegatan samt i öster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Sandborgh, L. A.; Götgatan 58, t. h., 4 tr., Sö.; t. 40 45 50; mottagningstid: 10—11.

Sofia östra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Sofia församling med gräns i Skånegatan jämte Danviksclippan och Lngnet).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Åkerberg, C. L. K.; Folkungagatan 110, 3 tr., Sö.; t. 40 06 04; mottagningstid: 9—10.

Hammarby läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas i norr av Skånegatan, Renstiernas Gata och Folkungagatan och i väster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Hansson, A. F.; Folkungagatan 108, 2 tr., Sö.; t. 40 46 00; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Sofia västra läkardistrikt

(omfattande den del av Sofia församling, som ligger väster om Södermannagatan samt den del av Katarina församling, som ligger väster om Södermannagatan och söder om Blekingegatan till församlingsgränsen i väster).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Pettersson, H. T.; Ringvägen 112, Sö.; t. 42 09 20; mottagningstid: 9—10.

Maria läkardistrikt

(omfattande norra och västra delen av Maria Magdalena församling med gräns i öster i Maria Trappgränd och Kvarngatan, i söder i Maria Prästgårdsgata och i väster i Torkel Knutssongatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Engström, R. O.; Södermalmstorg 4, 1 tr., Sö.; t. 40 35 37; mottagningstid: 9—10.

Högalids läkardistrikt

(omfattande Högalids församling utom stadsdelarna väster om Långholmsgatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf. Befrits, K. A.;* Långholmsgatan 26, 4 tr., Sv.; t. 68 46 86 (bostaden: 217421); mottagningstid: 8,30—9,30.

Mälärhöjdens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Aspudden, Hägersten, Mälärhöjden, Jakobsberg och Sättra).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Rosengren, E. G.; Blommensbergsvägen 167, Hägersten; t. 45 65 67; mottagningstid: 9—10, lördagar 10,30—11,30.

Gröndals läkardistrikt

(omfattande av Brännkyrka församling stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen, Nybohov, Reimersholme samt av Högalids församling stadsdelarna väster om Långholmsgatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Befrits, K. A., tjf. (se ovan), *tf. Kaspår, E. R.* 1.; Sjöbjörnsvägen 15 C, Gröndal, Sv.; t. 45 19 40 (bostaden: 20 87 68); mottagningstid: 14—15.

Älvsjö läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Fruängen, Herrängen, Liseberg, Långbro, Långsjö, Solberga, den del av Stureby, som ligger i Brännkyrka församling, Örby, Östberga och Älvsjö).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf. Nilsson, G. B.;* Älvsjövägen 5, Älvsjö; t. 47 19 00; mottagningstid: 9—10.

Midsommarkransens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Midsommarkransen, Hägerstensåsen, Västertorp och Västberga).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Pedersen, K. V.; Hypoteksvägen 21, Hägersten; t. 45 65 83; mottagningstid: vardagar 10—11,30.

Årsta läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Årsta, Enskede Gård och Enskedefältet).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Carlberg, G. U.; Hjälmarsvägen 28, 1 tr., Årsta Centrum, Johanneshov; t. 45 69 78 (bostaden: 48 26 23); mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Enskede norra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Johanneshov, Björkhamen och Hammarbyhöjden samt den del av södra Hammarbyhamnen, som ligger söder om Sickla kanal).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Lindström, B. G.; Gullmarsplan 13, 3 tr., Johanneshov; t. 49 49 15 (bostaden: 44 35 43); mottagningstid: 10,30—11,30.

HN

Enskede södra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Enskededalen, Gamla Enskede, Kärrtorp, Pungpinan, Skarpnäck, Svedmyra och den del av Stureby, som ligger inom Enskede församling).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Andrén, S. A. R.; Tussmötevägen 211, Enskede; t. 49 65 68; mottagningstid: 10—11.

Gubbängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Fagersjö, Farsta, Flaten, Gubbängen, Hökarängen, Orhem, Skrubba, Sköndal och Tallkrogen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf. Strandquist, S. A. (Sella);* Gubbängstorget 122, Enskede; t. 59 96 05; mottagningstid: 9—10.

Bromma östra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockeby, Olovslund, Högländet, Älsten, Smedslätten, Äppelviken, Abrahamsberg, Stora Mossen, Alvik, Traneberg, Ulvsunda och Ulvsunda Industriområde).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Zandrén, S. A.; Kommunhuset, Alvik, Bromma; t. 25 05 02; mottagningstid: vardagar 9—11.

Bromma västra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockebyhov, Åkeshov, Åkeslund, Norra och Södra Angby, Riksby, Bromma Kyrka, Beckomberga, Eneby, Bällsta och Mariehäll).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Dagulf, K. H.; Drottningholmsvägen 382, Bromma; t. 26 58 00; mottagningstid: vardagar 10—11.

Spånga läkardistrikt

(omfattande Spånga församling).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Thorfinn, J. E. F.; Apotekshuset, Spånga; t. 36 00 58; mottagningstid: 10—12.

Ympningsväsendet.

En »koppningsanstalt» öppnades i Stockholm år 1776, men skyddskoppym্পningen kom till någon allmännare användning först efter 1816 års kungl. reglemente för vaccinationen i riket, som ålade de olika församlingarna skyldighet att antaga vaccinatorer. År 1855 överflyttades ansvaret för skyddskoppym্পningen i Stockholm på statens därvarande vaccindepåföreståndare,

men blev vaccinationsväsendets handhavande på 1880-talet överflyttat på hälsovårdsnämnden.

Grundvalen för stadens nuvarande ympningsväsen bildar lagen den 2 juni 1916 om skyddskoppym্পning, som stadgar, att till förekommande av smittkoppor varje barn skall skyddskoppymmpas, senast under det kalenderår, då det fyller sex år. I vissa fall kan dock undantag från ympningsplikt medgivras.

Staden är f. n. indelad i elva ympningsdistrikt. För vart och ett av dessa är anställd en (undantagsvis två) ympare (i regel vederbörande stadsdistriktsläkare), som under den blidare årstiden en gång i veckan på av hälsovårdsnämnden upplåtna lokaler i de skilda stadsdelarna går allmänheten till handa med kostnadsfri skyddskoppym্পning. Ympare skall göra anteckning om varje av honom utförd ympning i en ympningsjournal. Utdrag av denna journal skall enligt lagen före den 10 januari varje år för näst föregående år insändas till vederbörande pastorsämbete för anteckningar i församlingsboken. Enligt medicinalstyrelsens medgivande insändas emellertid i Stockholm samtliga utdragen enligt särskilda formulär till förste stadsläkaren och överlämnas sedermera till mantalsverket för anteckning i folkregistret.

Ympare förordnas av hälsovårdsnämnden och erhåller ersättning av statsmedel.

Öffentlig vaccination förträttas under tiden 5—31 maj och 1—27 september 1952 å nedan angivna lokaler och tider. Ympning sker å andra tider vid de mottagningar vederbörande läkare i förekommande fall håller i egenskap av stadsdistriktsläkare (se sid. 473) ävensom under tid då skolarbete pågår av doktor N.-O. Heinertz å polikliniken Kornhamnstorg 4, 3 tr., torsdagar 16—16,30 samt å barnavårdscentralerna av läkarna vid dessa (se sid. 296).

Författningar. Lag 2 juni 1916 ang. skyddskoppym্পning, med ändr. K. instruktion 24 nov. 1916 för de i lagen om skyddskoppym্পning avsedda ympare och besiktningförrättare, med ändr. K. kung. 24 nov. 1916 ang. ersättning av statsmedel för skyddskoppym্পning.

Ympare.

(Betr. mottagning å polikliniken vid Kornhamnstorg, se texten ovan.)

1:a ympningsdistriktet

(omfattande Klara, Jakobs och Adolf Fredriks församlingar).

Funkquist, P. H. S., tredje stadsläkare; mottagning: hälsovårdsnämnden, Vasagatan 6, tisdagar 15,30—16.

2:a ympningsdistriktet

(omfattande Johannes, Gustav Vasa och Matteus församlingar).

Iggbo, S. A. K., med. lic.; mottagning: Gustav Vasa skola, Karlbergsvägen 34, läkarrummet, tisdagar 15—15,30.

3:e ympningsdistriktet

(omfattande Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Floom, J. A., stadsdistriktsläkare; mottagning: polikliniken, Jungfrugatan 27, fredagar 14—14,30.

4:e ympningsdistriktet

(omfattande Nikolai, Katarina och Maria Magdalena församlingar).

Heinertz, N.-O., med. lic.; mottagning: polikliniken Kornhamnstorg 4, 3 tr., torsdagar 16—16,30.

5:e ympningsdistriktet

(omfattande Kungsholms och St Görans församlingar samt Stora och Lilla Essingen).

Karlén, K.-H., med. lic.; mottagning: polikliniken å Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Polhemsgatan 30, måndagar 16—16,30.

6:e ympningsdistriktet

(omfattande Högalids församling).

Lind, Ruby E., prakt. läkare; mottagning: Hornsgatan 140, 1 tr., andra och tredje tisdagen i maj samt fjärde och femte tisdagen i september 15—15,30.

7:e ympningsdistriktet

(omfattande Enskede församling).

Strandquist, S. A. (Sella), tf. stadsdistriktsläkare; mottagning: Gubbängstorg 122, Enskede, onsdagar 14,30—15.

8:e ympningsdistriktet

(omfattande Brännkyrka församling).

Herdenstam, C.-G. P., med. lic.; mottagning: Västertorps skola, Störtloppsvägen, Johanneshov, fredagar 16—16,30.

9:e ympningsdistriktet

(omfattande Sofia och Katarina församlingar).

Svedenius, C. G., prakt. läkare; mottagning för späda barn: Barnavårdscentralens lokal, Nytorpgatan 44, onsdagar 10—10,30.

Hansson, A. F., stadsdistriktsläkare; mottagning: Nytorpgatan 40, torsdagar 12,30—13.

10:e ympningsdistriktet

(omfattande Bromma församling).

Dagulf, K. H., stadsdistriktsläkare; mottagning: Drottningholmsvägen 382, Bromma, andra och tredje tisdagen i maj och september 16—16,30.

11:e ympningsdistriktet

(omfattande Spånga församling inkl. statsdelen Blackeberg).

Thorfinn, J. E. F., stadsdistriktsläkare; mottagning: Apotekshuset, Spånga, andra och tredje måndagen i maj och september 13,30—14.

Allmän hälsovård.**Hälsovårdsinspektionen.**

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20 (rörinspektionen: Klara Västra Kyrkogata 3 B, 3 tr.; kommunala yrkesinspektionen, Klarabergsgatan 31, t. 23 26 05); expeditiions-tid: 8—17 (lördagar 8—15).

Hälsovårdsinspektionen avser att bereda hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen över ordningen i staden, vad hälsovården angår. Inspektionens chef närmast under förste stadsläkaren är andre stadsläkaren, som tillsättes av hälsovårdsnämnden. Till hälsovårdsinspektionen räknas också tredje stadsläkaren, byråingenjören och extra ingenjören, förste och andre stadsveterinärerna samt förste veterinären och veterinären vid nämndens anstalter för födoämneskontroll, vilka hava sin huvudsakliga verksamhet vid födoämneskontrollen (se sid. 480) samt inspektören, underinspektören, förste tillsyningsmännen och tillsyningsmännen. Veterinärerna skola vara legitimerade samt med för besiktningsman vid offentlig köttkontroll stadgad kompetens. Tillsyningsmännen skola hava genomgått utbildningskurs för hälsovårdsinspektörer vid Statens institut för folkhälsan eller hava likvärdig utbildning.

Andre och tredje stadsläkarna hava åliggande huvudsakligen, att utöva tillsyn över stadens allmänna hälsovård, att åt hälsovårdsinspektionens tillsyningsmän lämna nödig undervisning i allmän hälsovårdslära och annat, som till deras yrke hör, att själva eller genom den övriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena, att särskilt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnas förhållanden i staden och att dagligen hålla förste stadsläkaren underordnad om inträffade fall av i epidemilagen omförmälda sjukdomar och i anledning därav vidtagna åtgärder, att utöva ledningen av stadens desinfektions-, isolerings- och avlusningsanstalter samt den kommunala yrkesinspektionen, att varje helgfri dag på bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å näm-

dens expedition. Vid förfall för förste stads-läkaren är andre stadsläkaren skyldig att uppe-hålla dennes tjänst, såvida han därtill förordnas, utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Sundhetsinspektören för könssjuk-domar handlägger ärenden jämlikt lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot könssjuk-domar.

Förste stadsveterinären åligger att hålla tillsyn över kött, mjölk och andra animala födoämnen, som i staden hållas till salu eller dit införs för sådant ändamål, över transporter av hithörande födoämnen samt över sådana lägenheter och platser, där animala födoämnen försälas eller till försäljning bearbetas eller för-varas, att lämna hälsöwardsinspektionens per-sonal nödig undervisning i födoämneskontroll och tillse, att densamma äger god kännedom om sina skyldigheter härutinnan och om de författ-ningar och föreskrifter, varpå dessa grundas. Han skall därjämte förestå stadens karantänsanstalter för från utrikes orter sjöledes införda djur samt ägna sorgfällig uppmärksamhet åt sådana förhål-landen inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet eller bland dem befodra uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar. Han skall på kallelse närvara vid nämndens sammanträden samt äger även bevista slakthus- och saluhallsstyrelsens sammanträden.

Andre stadsveterinären har att biträda förste stadsveterinären i honom tillkommande göromål. Han skall därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller förste veterinären vid anstalterna för födoämneskontroll bestrida deras tjänsteåligganden.

Byråingenjören åligger att granska för-slag och ritningar till rörlednings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kon-troll över dylika arbeten ävensom att å näm-nens vägnar avgiva yttrande till industri-verksstyrelsen över ansökningar om entrepre-nörsrättigheter för avloppsledningar. Sådana ansökningar må icke av industriverksstyrelsen beviljas, med mindre hälsöwardsnämnden till-styrkt desamma. Byråingenjören har vidare att förrätta till hälsöwardsnämndens område hö-rande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, fabriker och näringar samt att häröver avgiva utlåtande, ävensom att i övrigt utföra de andra uppdrag och undersökningar, som nämnden, förste stads-läkaren eller andre stadsläkaren påkallar.

Förste veterinären och veterinären vid hälsöwardsnämndens anstalter för födoämneskontroll hava åliggande att å näm-nens mjölkhygieniska laboratorium samt dess kontrollbyråer för importerade, anhallna och in-lämnade födoämnen utföra erforderliga undersök-ningar samt handhåva närmaste ledningen i fråga om mjölkkontrollen. Förste veterinären åligger därjämte att ansvara för att inflyta medel i före-skriven ordning till nämnden inlevereras samt att

granska inkomna räkningar och anstalternas rä-kenskaper. Han skall vid förfall för förste och andre stadsveterinärerna bestrida deras åliggan-den. Veterinären är skyldig att vid förfall för förste veterinären bestrida hans åligganden.

Inspektören utövar det närmaste för-manskapet över tillsyningsmännen och vägleder dessa vid deras arbete och övervakar, att hälsö-wardsnämndens uppmaningar angående avhjäl-pande av sanitära olägenheter efterkommas.

Underinspektören tjänstgör f. n. å näm-n-dens tekniska avdelning och skall vid förfall för inspektören bestrida hans åligganden.

Av förste tillsyningsmännen tjänstgöra en vid tekniska avdelningen som förman för rör-inspektionen, en som föreståndare för nämndens anstalter för cyanvätebehandling, en som förman för rättutrotningsavdelningen, en som förman för kommunala yrkesinspektionen och en för mjölkkontrollen samt fyra vid övrig inspektion.

Av tillsyningsmännen tjänstgöra fem vid rörinspektionen, två vid tekniska avdelningen, tre vid mjölkkontrollen, tre vid kommunala yrkes-inspektionen, sex vid rättutrotningsavdelningen och tjugufyra vid övrig inspektion. Dessa be-fattningshavare utföra rutinmässiga inspektioner inom livsmedels- och samlingslokaler, gårdar, småindustri och hantverk, badinrättningar, skolor, lokaler för halvöppen barnavård, hotell och pen-sionat m. fl. platser samt verkställa utredningar angående inkomna klagomål över sanitära olägen-heter, soprum och sopnedkast, provtagningar av vatten samt mjölk och andra livsmedel, kon-troll av rörledningsarbeten, ohysesinspektioner, rökbobservationer m. m.

Desinfektion i bostäder verkställas av hälsöwardsinspektionen jämlikt epidemilagen den 19 juni 1919 samt tuberkulosförordningen den 31 mars 1939, ävensom i andra fall på begäran av enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylik åtgärd. Desinfektionerna utföras av särskild personal.

Författningar. Hälsöwardsstadga 19 juni 1919, med ändr. (Kfh 1946: sid. 363). Kungl. cirkulär 24 okt. och 10 nov. 1919 med före-skrifter i fråga om tillämpningen av vissa be-stämmelser i hälsöwardsstadgan. Reglemente ang. avloppsledningar för spillvatten inom hus och tomtor, fastställt av ÖA 8 juli 1908, med ändr. 19 maj 1930 (Kfh 1946: sid. 393). Sär-skilda föreskrifter ang. avloppsledningar för spill-vatten m. m. inom hus och tomtor i Stockholm, antagna av hälsöwardsnämnden 9 mars 1943. Instruktion för tredje stadsläkaren, antagen av hälsöwardsnämnden 22 april 1952. Instruktion för Stockholms [hålsopolis], fastställd av hälsö-wardsnämnden 8 okt. 1880. Instruktion för sund-hetsinspektören, fastställd av hälsöwardsnämnden 5 maj 1931 (Kf 1931: nr 34), med ändr. In-struktion för förste och andre stadsveterinärerna i Stockholm, fastställd av medicinalstyrelsen 19 jan. 1935. Allmän veterinärinstruktion, fastställd

av k. m:t 17 nov. 1933, med ändr. Arbetarskyddslag 3 jan. 1949.

Stat år 1952. (Hälsöovårds- och bostadsinspektionen.) Utgifter: driftbudgeten 1,351,978 kr. (därav engångs 9,017 kr.); inkomster: driftbudgeten 22,300 kr.

Andre stadsläkare (B 17).

Bjurström, O. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Tredje stadsläkare (33).

Funkquist, P. H. S.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste stadsveterinär (B 13).

Larsson, R.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Andre stadsveterinärer (32).

Plazikowski, U. E. M., Alström, E. I.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Sundhetsinspektör (för könssjukdomar) (4,000 kr. av statsmedel).

Hård af Segerstad, B. S. G. G:son.; t. 22 26 20; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 13,30—14,30.

Byråingenjör (32).

Lindström, E. L.

Ingenjör (24).

Blomberg, T. H.

Inspektör (2 kl.) (24).

Fahlström, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Underinspektör (20).

Grenhagen, A. I.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—15 (lördagar 13—14).

Förste tillsyningsmän (19).

Berg, G. E.; **Blomkvist, S. A.;** **Elmqvist, J. T. H.;** **Franzon, C. A.;** **Lindahl, C. J.** (se sid. 483); **Nilsson, A. M. E.;** **Norén, T. R. V.;** **Romfelt, L.;** **Stigbert, K. D.** (se sid. 480).

Tillsyningsmän (17).¹⁾

Alm, G. A.; **Aspling, A. G. A.;** **Bergström, T. E. E.;** **Bohman, G. B. L.;** **Brannemark, Å. H.;** **Braun, E. L.;** **Brundal, B. G. T.;** **Engstedt, N. G. R.;** **Enlund, E. G.;** **Ersmark, E. G.;** **Finnerud, A. H.;** **Gylfe, T. V.;** **Jernby, A. E. F.;** **Johansson, P. Å.;** **Julin, G. E.;** **Karlberg, O. H.;** **Klintberg, L.-G. E.;** **Lewin, O.;**

¹⁾ Tre av dessa tjänstgöra å anstalten för födoämneskontroll sid. 480.

Löf, K. B.; **Magnusson, S. O.;** **Malmström, J. E. L.;** **Mellander, N. G. O.;** **Myhrman, T. H.;** **Nilsson, B.;** **Nordfur, N. A.;** **Norén, R. N. E.;** **Norman, N.;** **Persson, E. V.;** **Persson, P. A. S.;** **Persson, P. E. R.;** **Rannelid, C. R. G.;** **Reindahl, N. B.;** **Salmén, U. R. V.;** **Stålfors, K. J. B.;** **Sundin, K. H.;** **Thelander, A. H.;** **Tillquist, E. G.;** **Wadman, I. O. W.;** **Wahlberg, S. E. O.;** **Welin, T.;** **Wähl, F. G.;** **Åström, O. E.;** en vakant.

Epidemiavdelningen.

Epidemiavdelningen ombesörjer de arbetsuppgifter, som enligt epidemilagen åligga hälsöovårdsnämnden, nämligen att vidtaga åtgärder till sjukdoms förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

Chef.

Tredje stadsläkaren (se ovan).

Tre epidemisjuksköterskor.

Isoleringsanstalten.

Brännkyrkagatan 62, Sö.; t. 41 57 79; *expeditionstid: hela dygnet.*

Isoleringsanstalten, som inrättades år 1882, är avsedd att användas för att härbärgera dels personer, som böra stå under observation för epidemisk sjukdom, dels personer, som måste beredas bostad i samband med åtgärder mot smitta eller ohyra i deras hem. Dessutom mottagas personer vissa dagar i veckan inom badavdelningen för reningsåtgärder mot ohyra. Anstalten rymmer, förutom köks- och förrådslokaler, bostads- och expeditiönsrum samt tvenne badavdelningar, fjorton rum med plats för fyrtio personer. Tillsynen öfver anstalten utövas av tredje stadsläkaren.

Redogörare.

Vakant.

Förestånderska (3).

Jönsson, Edit W.

Desinfektionsanstalten.

Epidemisjukhuset, nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va.; t. 22 53 40 (växel); *expeditionstid: 7—16.*

Å desinfektionsanstalten, som inrättades år 1882, desinfekteras i ugn gång- och sängkläder från allmänna inrättningar och från enskilda personer. Desinfektioner och transporter av persedlar äro kostnadsfria, då de företagas vid tuberkulos och i enlighet med bestämmelserna i epidemilagen. Eljest erlägges avgift enligt fastställd taxa.

Beträffande desinfektion i bostäder, se ovan under hälsöovårdsinspektionen (sid. 477).

Anstalter för födoämneskontroll.

I enlighet med hälsovårdsstadgan samt andra författningar och hälsovårdsföreskrifter åligger det hälsovårdsnämnden att hålla tillsyn över i staden till salu hållna födoämnen och dryckesvaror och att övervaka, att endast enligt lagen ang. köttbesiktning och slakthus besiktigat och stämplat, färskt kött hålles till salu.

Dessutom skall nämnden enligt förordningen ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett handhava undersökning och stämpling av sådana varor samt därjämte enligt hälsovårdsstadgan utöva kontroll över andra från utlandet till eller över Stockholm importerade födoämnen.

För utövande av denna kontroll har nämnden bl. a. år 1912 inrättat ett mjölkhygieniskt laboratorium samt kontrollbyråer för undersökning dels av utav allmänheten inlämnade eller av hälsovårdsinspektionen anhållna födoämnen, dels ock av importerade födoämnen.

Författningar. Hälsovårdsstadgan 19 juni 1919, med ändr. (Kfh 1946: sid. 363, Sv. 1951: nr 829). K. m:ts livsmedelsstadga 21 dec. 1951 (Svf 1951: nr 824). Giftstadgan 26 nov. 1943, med. ändr. K. förordn. 29 juni 1917 ang förbud i vissa fall mot användande av vilseledande varubeteckningar vid handel med födoämnen, med ändr. (Kfh 1946: sid. 406).

Rörande köttvaror m. m.: K. förordn. 30 sept. 1921 ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Taxa å avgifter för sådan i Stockholm verkställd undersökning och stämpling av köttvaror och djurfett som avses i 4 och 12 §§ k. förordn. 30 sept. 1921. Ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett fastställd av veterinärstyrelsen 22 maj 1951. Medicinalstyrelsens kung. 6 mars 1922 med föreskrifter ang. veterinärundersökning vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Medicinalstyrelsens kung. 22 mars 1922 och senare beträffande stämplat och märken, som under vissa förhållanden berättiga till införsel i riket utav köttvaror och djurfett. Lag 11 maj 1934 ang. köttbesiktning och slakthus, med ändr. (Kfh 1946: sid. 804). K. kung. 30 nov. 1934 ang. kontroll vid införsel av köttvaror till område med köttbesiktningstvång, med ändr.

Rörande mjölkvaror m. m.: K. kung. 14 juni 1928 ang. den högst tillåtna vattenhalten i smör. Medicinalstyrelsens kung. 20 dec. 1930 ang. undersökning och bedömning av mjölk, med ändr. Medicinalstyrelsens cirkulär 23 dec. 1936 till provtagare, kontrollanter och överkontrollanter med vissa föreskrifter för tillsyn å efterlevnaden av pastöriseringslagen. K. förordn. 21 juli 1937 med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, med ändr. Medicinalstyrelsens cirkulär 3 maj 1941 till hälsovårdsnämnden ang. villkor för tillstånd för försäljning av kontrollmjölk. K. kung. 28 juni 1941

med vissa bestämmelser ang. grädde och korv. Medicinalstyrelsens kung. 14 febr. 1942 ang. fordringar på hygieniska förhållanden vid framställning av mjölk och grädde, som försäljas i opastöriserat skick. K. kung. 22 maj 1942 ang. förarbetet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m. Medicinalstyrelsens och lantbruksstyrelsens kung. 17 juni 1942 ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m. Taxa å avgifter för undersökning av importerade födoämnen, med undantag av köttvaror och djurfett, samt för undersökning av inlämnade mjölkprov, antagen av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1920.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 314,699 kr. (därav engångs 1,295 kr.); inkomster: driftbudgeten 107,200 kr.

Kontrollbyråerna för importerade, anhållna och inlämnade födoämnen samt mjölkhygieniska laboratoriet.

Östra Järnvägsgratan 8, C.; t. 23 05 65 (växel); expeditionstid: 9—16, lördagar 9—14 (kassan 10—14, lördagar 10—13).

Undersökningen av importerade födoämnen verkställs under ordinarie tulltid, och skall anmälan därom göras mellan kl. 9 och 10.

Förste veterinär (32).

Kempe, E. H.; t. 23 05 65 (växel), efter kl. 16 23 05 66; mottagningstid: 13—14.

Veterinär (28).

Lennartsson, T. F.

Förste tillsyningsman (19).

Stigbert, K. D.

Tre tillsyningsmän, ett laboratoriebiträde, åtta mikroskopister, en kontorsskrivare, ett kontorsbiträde, sex vaktmästare, en expeditionsvakt. — Tre städerskor. Dessutom veterinärer, mikroskopister och stämplare i mån av behov mot av hälsovårdsnämnden fastställd eller i varje särskilt fall bestämd timavlöning.

Karantänsstationen.

Anmälningar angående besiktning m. m. göras å hälsovårdsnämndens expedition, Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

En karantänsanstalt ingick redan i den 1884 uppgjorda planen för ordnandet av huvudstadens epidemisjukvård, men den anlades först 1892 under trycket av då hotande kolerafara. Till plats därför valdes den till Fjäderholmsgruppen hörande lilla ön Skotland. Anstalten hade till ändamål att betjäna fartyg, ombord å vilka sjukdomsfall i kolera eller pest förekommit och som därför måste undergå desinfektion.

Enligt k. karantänskungörelsen den 4 maj 1934 skall fartyg, som från utrikes ort ankommer till riket och på grund av beröring med område, vilket förklarats smittat av pest, kolera, fläckfeber eller smittkoppor, eller av annan anledning medför risk för sådan sjukdoms införande i riket, jämte passagerare, besättning och last underkastas besiktning, isolering m. m. å karantänsstation. Karantänsstationer skola vara anordnade i vissa hamnstäder, bland dem Stockholm. I enlighet med förslag av hälsovårdsnämnden har medicinalstyrelsen föreskrivit, att karantänsstation skall vara förlagd till plats i Värtahamnen strax söder om Lidingöbron. Platsen utmärkes med gulmålad boj. Karantänsläkare (samt ställföreträdare) förordnas av medicinalstyrelsen. I stad skall särskild byrå vara anordnad för mottagande av anmälningar angående besiktning och efterbesiktning. Karantänsläkarna äro jämväl läkare vid tullflygplatserna.

Författningar. K. karantänskungörelse 4 maj 1934, med ändr. 4 juni 1937 och 31 aug. 1938. K. kung. 31 aug. 1938 om sanitärkontroll över luftfarten. Medicinalstyrelsens instruktion 18 juni 1934 för besiktningmän, som omförmälas i karantänskungörelsen 4 maj 1934. Medicinalstyrelsens instruktion 23 juni 1934 för läkare vid karantänsstation och 19 dec. 1938 för läkare vid tullflygplats. K. kung. 4 maj 1934 om rättutrotning å fartyg, med ändr. 4 juni 1937 och 22 sept. 1939.

Karantänsläkare.

(Tillika läkare vid Bromma tullflygplats.)

Rietz, A. E., förste stadsläkare.

Biträdande karantänsläkare.

Bjurström, O. E., andre stadsläkare; **Funkquist, P. H. S.**, tredje stadsläkare; **Quarnå, K. P.**, bostadsinspektör.

Karantänsstallarna.

F. d. järnvägen å Djurgården, Ö.

Sedan k. kungörelsen den 1 maj 1885 föreskrivit, att införsel sjöledes av nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som ha för djuren inrättade karantänslokaler, gick överståthållarämbetet i författning om anordnande av dylik lokal. Denna ersattes på våren 1893 med ett på stadens bekostnad inrättat mindre karantänsstall, med plats för 12 hästar, som fick sin plats inom f. d. järnvägen på Djurgården.

Sedan ovannämnda kungörelse ändrats den 9 december 1898 och nya kungörelser rörande införsel av hundar (den 14 maj 1920) och införsel av hönsfåglar, gäss, ankor och duvor (den 10 februari 1928) tillkommit, har nuvarande karantänsstallet visat sig för litet och otids-

enligt. Med anledning härav pågår för närvarande underhandlingar rörande tomt och nybyggnad för karantän.

Huvudstadens karantänsanstalter för kreatur stå enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 september 1898 under hälsovårdsnämndens överinseende och förvaltning.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur 14 sept. 1921, med ändr. 24 nov. 1936.

Avlöningar m. m. Djurimportörerna betala efter av hälsovårdsnämnden fastställd taxa.

Karantänsveterinär.

Larsson, R., förste stadsveterinär.

Karantänsveterinärssuppleanter.

Plazikowski, U. E. M., andre stadsveterinär; **Alström, E. I.**, andre stadsveterinär.

En karantänsvakt samt tillfällig arbetskraft.

Rättutrotningsavdelningen.

Hälsovårdsinspektionen, Klara Västra Kyrkogata 3 B, 1 tr., C.; t. 22 26 20; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar 13—14). Utlämnning av rättgift (Herkulesgatan 27, C.) 8—12.

Sedan långt tillbaka hava hälsovårdsmyndigheterna i huvudstaden vidtagit åtgärder av olika slag i syfte att motverka smittospridning och skadegörelse genom råttor. F. n. ställes årligen anslag å 16,000 kr. till hälsovårdsnämndens förfogande för åtgärder till utrotande av dessa djur. Anslaget användes till systematisk utläggning av rättgift. De fastighetsägare och övriga personer inom staden, vilka önska inköpa rättgift, kunna erhålla sådant hos hälsovårdsinspektionen till självkostnadspris enligt fastställd taxa.

Enligt hälsovårdsstadgan äger hälsovårdsnämnd, i den mån så anses av behovet påkallat, meddela föreskrift om vidtagande av erforderliga åtgärder för utrotande av råttor och möss.

Avdelningen är underställd andre stadsläkaren.

Föreståndare.

Franzon, C. A.

Kommunala yrkesinspektionen.

Klarabergsgatan 31, 2 tr., C.; t. 23 26 05; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

Kommunala yrkesinspektionen utövar tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av denna meddelade författningar, lagarna om arbetstidens begränsning m. fl. vid sådana arbetsställen, där i regel färre än tio arbetare

HN användas och ingen maskinell anordning, ångpanna e. d. förekommer.

Avdelningen är underställd andre stadsläkaren.

Författningar. Arbetarskyddslagen 3 jan. 1949. K. kung. 6 maj 1949 med föreskrifter ang. tillämpningen av arbetarskyddslagen. Lag om arbetstidens begränsning 16 maj 1930, med ändr. Lantarbetstidslagen 4 juni 1943. Arbetstidslagen för detaljhandeln 18 juli 1942, med ändr. Arbetstidslagen för hotell, restauranger och kaféer 23 maj 1947.

Föreståndare.

Elmqvist, J. T. H. (se sid. 479).

Bostadsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditions-tid: 14—15 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

År 1906 beslöto stadsfullmäktige på initiativ av en utav stadsfullmäktige år 1903 tillsatt bostadskommitté, att en bostadsinspektion skulle inrättas i huvudstaden under hälsovårdsnämndens inseende.

De i hälsovårdsstadgan införda bestämmelserna angående bostadsinspektion avse, att återkommande besiktning genom hälsovårdsnämndens försorg skall anordnas av byggnader, som inrymma boningsrum, ävensom boningsrum i allmänhet, därvid särskild hänsyn skall ägnas beskaffenheten och skötseln av sådana bostäder, där missförhållanden i sanitärt hänseende mest kunna befaras. Stadens bostadsinspektion har till uppgift att i enlighet med hälsovårdsnämndens närmare föreskrifter biträda nämnden vid denna tillsyn. Det åligger i sådant avseende bostadsinspektionens personal att övervaka, att uthyrda bostäder och till desamma hörande utrymmen, såsom kök, avträden, förtugor, trappor, källare, vindar samt andra i nära förbindelse med bostaden stående utrymmen, befinna sig i ett sunt och snyggt skick, ävensom att verka för att bostäderna av invånarna användas på ett sätt, som överensstämmer med sundhetens fordringar. Bostadsinspektionens personal har därvid särskilt att övervaka efterlevnaden av föreskrifterna i hälsovårdsstadgan och andra gällande författningar eller ordningsföreskrifter rörande bostädernas i huvudstaden sundhet och snygghet, såvida icke deras övervakande enligt lag tillkommer annan myndighet. Dock skall det även i sistnämnda fall vara bostadsinspektionens skyldighet att söka uppmärksamma förhandenvarande brister och därom meddela vederbörande myndighet underättelse.

Bostadsinspektionen avsynar, ur sundhetssynpunkt, nyuppförda byggnader och större ombyggnader, upptager och företager utredning över klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt

undersöker såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar bostädernas sanitära förhållanden och tillser därvid, att bostäder icke till följd av olämpligt byggnadssätt, bristande underhåll, överbefolkning eller dålig skötsel äro hälsovådliga. Finnes något att i detta hänseende anmärka, söker bostadsinspektionen genom råd och anvisningar ernå nödig rättelse eller anmäler förhållandet genom förste stadsläkaren till hälsovårdsnämnden.

Bostadsinspektören, som skall vara legitimerad läkare, är förman för personalen vid bostadsinspektionen. Det åligger honom, bland annat, att lämna assistenterna undervisning i allmän hälsovårdslära, särskilt beträffande bostädernas hygien. Han har även att verkställa de besiktningar, som kräva hans erfarenhet eller annars på grund av sin grannliga natur böra av honom utföras. Han skall varje söckendag å bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition samt vid förfall för förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren uppehålla den av dessa tjänster, vartill han förordnas, dock utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Författningar. Instruktion för Stockholms bostadsinspektion 25 febr. 1910 (Kf 1910: nr 21). Medicinalstyrelsens kung. 21 dec. 1936 rör. bostadsinspektion. Instruktion för bostadsinspektören, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1931 (Kf 1931: nr 78), med ändr. Hälsovårdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (Kfh 1946: sid. 363).

Stat år 1952 (se sid. 472).

Bostadsinspektör (B 12).

Quarnå, K. P.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14 —15, lördagar och dag före helgdag 13—14.

Assistenten (1 kl.) (17).

Eriksson, C. Dagmar K.; Perman, Birgit.

Assistenten (2 kl.) (15).

Björner, f. Nyman, Gunvor M.; Bäckström, f. Axelsson, Astrid M.; Eckefeldt, S. G.; Evers, f. Hedberg, Dagny I. K.; Forsell, f. Sellström, Connie A. J.; Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S.; Jeansson, Brita K. M.; Karlsson, Mari-Anne H. K.; Lindhé, Ulla S. M.; Lindgren, Selma L.; Martenius, f. Ralfe, Stina J. M.; Sandqvist, E. Margareta V.

Anstalter för cyanvätebehandling.

För norra stadsdelarna: anstalten vid Ropsten, Värtan; t. 61 00 35 (tills vidare stängd).

För södra stadsdelarna: anstalten vid Lignagatan (väster om vårdhemmet Högalid), Sv.; t. 41 05 80 (tills vidare stängd);

anstalten vid Nürnbergsfastigheterna, Högbergsgatan 73, ö. g., Sö.; t. 40 02 12. Anstalten hålles öppen 8—13, 14—17 (lördagar 8—12).

Hälsovårdsnämndens anstalter för cyanvätebehandling, vilka inrättades år 1919, mottaga möbler m. m. för gasbehandling mot ohyra. Vid anstalten vid Ropsten kan även verkställas viss behandling, som enligt gällande karantänskungörelse skall kunna verkställas vid karantänsstation i Stockholm.

På begäran av allmänheten verkställas av hälsovårdsnämnden undersökning av bostäder och bohag med avseende å förekomst av väggohyra, varvid intyg om undersökningens resultat utfärdas. Undersökning rekvideras hos cyanväteanstalternas föreståndare å hälsovårdsnämndens expedition vardagar (utom lördagar) 14—16, lördagar 12—14; t. 22 26 20.

Författningar. Taxa för cyanvätebehandling av möbler, kläder o. dyl., fastställd av hälsovårdsnämnden 11 juni 1935, med tillägg 9 febr. 1937 och 13 dec. 1938 (Kf 1935: nr 14, 1937: nr 6 I, 1938: nr 48). Taxa för undersökning med avseende å förekomst av väggohyra, fastställd av hälsovårdsnämnden 9 febr. 1937 (Kf 1937: nr 6 II).

Stat år 1952. (Anstalter för isolering och cyanvätebehandling.) Utgifter: driftbudgeten 85,950 kr. (därav engångs 2,600 kr.); inkomster: driftbudgeten 22,250 kr.

Föreståndare.

Lindahl, C. J., förste tillsyningsman; mottagning: Klara Västra Kyrkogata 3 B, C., 14—16 (lördagar 13—14) (se sid. 479).

Desinfektör (17).

Lindström, S. V.

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse.

Folktandvårdsstyrelsen.

Adresser och telefoner, se nedan.

Den 3 juni 1938 utfärdades kungörelse angående statsbidrag till folktandvård samt vissa därmed sammanhängande författningar. Sedan 1950 års riksdag beslutit vissa ändringar i folktandvårdens organisation m. m., utfärdades av k. m:t den 22 september 1950 dels kungörelse ang. statsbidrag till folktandvård, dels förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården dels ock instruktion för tandläkare inom folktandvården. Dessa författningar, liksom en av k. m:t den 27 oktober 1950 fastställt folktandvårdstaxa, trädde i kraft den 1 januari 1951, från vilken dag de äldre bestämmelserna angående folktandvård upphörde att gälla.

Folktandvården är organiserad med landstingen och de städer, som icke tillhöra landsting, såsom huvudmän. De närmare reglerna för organisationen hava utformats främst med hänsyn till landstingen. Beträffande städerna utanför landsting har förutsatts, att de skola hava större handlingsfrihet i detta avseende, men att de dock skola ordna folktandvården i huvudsak på samma sätt som landstingen. Kostnaden för tandvård för barn från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, skall enligt folktandvårdsförfattningarna till huvudsaklig del bäras av det allmänna. Vuxna erhålla tandvård mot betalning enligt ovannämnda folktandvårdstaxa med viss reducering för personer i åldern 15—19 år. Kommunerna äga dock rätt att bidraga till kostnaderna för tandvård åt detta klientel. Statsbidrag utgår dels till utrustning av tandpolikliniker dels i form av driftbidrag till barntandvården. Städer utanför landsting erhålla dock icke utrustningsbidrag. Driftbidraget till barntandvården utgår till landsting med 16 kr. om året och till städer utanför landsting med 8 kr. om året för varje barn, som erhåller systematisk behandling.

Med anledning av de år 1938 utfärdade kungörelserna uppdrog hälsovårdsnämnden den 27 september s. å. åt en kommitté av tre personer att i samråd med representanter från direktionen över Eastmaninstitutet och folkskoledirektionen avgiva förslag till folktandvårdens ordnande i Stockholm. Kommitterade avgåvo den 13 juni 1939 utredning och förslag till folktandvård i Stockholm (Utl. 1944: nr 210). Stadsfullmäk-

tige beslöto den 19 juni 1944 att i princip godkänna förslaget angående folktandvård för skolbarn i den form detsamma godkänts av drättsel-nämnden ävensom uppdraga åt folkskoledirektionen att handhava denna verksamhet. I samband härmed uppdrog stadskollegiet den 9 juni 1944 åt sjukhusdirektionen och direktionen över Eastmaninstitutet att skyndsamt överarbeta det avgivna förslaget i vad det avsåg folktandvård för förskolbarn och vuxna samt företaga den ytterligare utredning i ärendet, som härvid kunde påfordras. För uppdragets genomförande tillsattes på initiativ av sjukhusdirektionen en särskild kommitté, i vilken även folkskoledirektionen och barnavårdsnämnden representerades. Kommittén antog namnet 1944 års kommunala tandvårdsutredning. Den 19 maj 1948 beslöto stadsfullmäktige att i princip godkänna ett av tandvårdsutredningen framlagt förslag rörande ordnande av folktandvård i Stockholm för förskolbarn och vuxna (Bih. 1947: nr 56). Samtidigt beslöto stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att företaga viss överarbetning av det framlagda förslaget. För utförande av nämnda överarbetning beslöt stadskollegiet den 20 maj 1948 tillsätta en särskild delegation. I enlighet med förslag av nämnda delegation beslöto stadsfullmäktige den 21 mars 1949 att godkänna vissa åtgärder för påbörjande av folktandvårdens utbyggnad samt att göra framställning om statsbidrag till den av staden anordnade tandvården. Denna framställning har ännu icke slutbehandlats av statsmakterna.

Den 8 april 1949 beslöto stadsfullmäktige jämväl antaga instruktion för *Stockholms stads folktandvårdsstyrelse*. Enligt denna instruktion, som fastställdes av överståthållarämbetet den 8 april 1949, har styrelsen till uppgift att handhava förvaltningen av *dels* Eastmaninstitutet, som är upprättat genom en donation till Stockholms stad av George Eastman, *dels* tandpolikliniker anordnade i anslutning till stadens skolbyggnader, *dels* ock övriga i tandvårdsplanen för Stockholm intagna tandpolikliniker, för såvitt ej stadskollegiet annorlunda beslutar, samt att ombesörja de övriga angelägenheter, vilka enligt lag eller författning ankomma på styrelsen eller vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Det åligger styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna biträde åt stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som

utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder, varvid halva antalet avgår varje år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara legitimerad tandläkare. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

Tillsynen över stadens distrikts- och anstaltsvård utövas av en tandvårdsinspektör. Denne är tillika tandvårdsdirektör och i denna egenskap chef för Eastmaninstitutet, skoltandklinikerna och övriga styrelsen underställda inrättningar. Under tandvårdsdirektören sortera, förutom avdelningscheferna å Eastmaninstitutet, dels en skolöverstandläkare med uppgift att vara föreståndare för skoltandklinikerna samt att biträda tandvårdsinspektören vid inspektionen av den vid dessa kliniker meddelade tandvården, dels en föreståndare för var och en av tandklinikerna vid Södersjukhuset (centraltandpoliklinik) samt i Spånga, Årsta och Gubbängen. För att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggning av frågor av ekonomisk och administrativ natur finnes därjämte en intendent, som är chef för styrelsens expedition.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads folk tandvårdsstyrelse, fastställd av ÖA 8 april 1949 (Kf 1949: nr 8), med ändr. 15 okt. 1951 (Kf 1951: nr 60). Avgifter vid Eastmaninstitutet, fastställda av SF 2 dec. 1935, med vissa ändr. 16 dec. 1946, 19 maj 1948 och 4 juni 1951.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 5,968,195 kr. (därav engångs 54,550 kr.), dessutom förlagsmedel 20,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 828,812 kr.

Folk tandvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Carlsson, Abel E.**, kamrerare.

Övriga ledamöter.

***Forsberg, K. W. G.**, ombudsman.

Forsling, f. Larsson, Ruth L., folkskollärarinna, stadsfullm.

Hultell, f. Radhe, E. Mary E., kontorsassistent.

***Lamm, H. E.**, tjänsteman.

Näsström, f. Kristofferson, Sigrid, tandläkare.

Suppleanter.¹⁾

Brodd, f. Lidén, Anna S., fru, stadsfullm.

***Dahlström, Gunvor B. V.**, sjuksköterska.

Ekenberg, f. Ternström, S. K. (Stina), metallarbetska, stadsfullm.

Fredström, K. G., tandläkare.

***Hansson, S. G.**, tjänsteman.

***Krokstedt, Astrid J. M.**, sekreterare, stadsfullm.

Sekreterare (2,400 kr.).

Romberg, N. W. A., kanslichef, Hantverkargatan 3, K.; t. 51 38 10 (se sid. 498).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 472).

Central förvaltning.

Dalagatan 11, Va.; (postgirokonto nr 153810); tel. m. m., se nedan.

Stat år 1952. Utgifter: driftbudgeten 203,911 kr.

Tandvårdsinspektör, tillika direktör (B 19).

Berggren, H. (förordn. t. o. m. den ³¹/₁₂ 1952); t. 31 30 14; mottagningstid: tisdagar och fredagar 10—11.

Folk tandvårdsstyrelsens expedition.

T. 23 00 40 (växel). Direkta tel. till vissa tjänstemän, se nedan; expeditionstid 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 inrätta en central expedition, avsedd att lämna tandvårdsinspektören erforderligt biträde vid handläggningen av frågor av kommersiell, finansiell och administrativ natur, att verkställa förekommande kontorsgöromål och att förvalta Eastmaninstitutets byggnad. Expeditionen förestås av intendenten.

Intendent (30).

Stålbo, B., tjl. (se sid. 498), *tf.* **Lund, J. A.**; t. 31 30 19; mottagningstid: 11—12.

Kammarskrivare (20).

Enander, Stina L.; t. 31 30 30.

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola vid förfall ledamöterna ersättas av suppleanterna i första hand enligt följande: ledamöterna fru ar Forsling, Hultell och Näsström av suppleanterna frönar Dahlström och Krokstedt samt hr Fredström och vice ordföranden samt ledamöterna hr Forsberg och Lamm av suppleanterna fru Brodd, hr Hansson och fru Ekenberg.

Förste kontorsskrivare (16)

(för personalärenden).

Fornell, Karin B. E.; t. 31 30 49.

Kontorsskrivare (13)

(registrator).

Vakant, *tf.* Jakell, f. Oldenburg, Dagmar G.; t. 31 30 14.

Kontorsskrivare (13)

(för kuratorsärenden).

Halling, f. Jansson, Ruth I. F.

Ett *första kontorsbiträde* (kassan), två *kontorsbiträden*, en *första tandsköterska* (tillika husmoder), en *expeditonsvakt*, en *telefonist*.

Tandvård.

Eastmaninstitutet.

*Dalagatan 11, Va. (postgirokonto nr 153810); t. 23 00 40 (växel); expediti-
onstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före
helgdag 8,30—14).*

Genom donationsbrev den 6 oktober 1930 donerade George Eastman på vissa villkor till Stockholms stad ett belopp av 1,000,000 dollars att användas till byggande och utrustning av en dispensäranstalt eller klinik för tandvård i Stockholm. Enligt donationsvillkoren skulle det donerade beloppet i första hand användas till byggnadens uppförande och utrustning. Av överblivande donationsmedel skulle bildas en fond, varav avkastningen skulle få användas till bestridande av driftkostnader. På staden skulle ankomma att ställa erforderlig tomtmark till förfogande ävensom att bestrida övriga driftkostnader. Institutets huvudsyfte skulle vara att bereda tandvård, såvitt möjligt däri inbegripet tandreglering, för mindre bemedlade barn under 16 års ålder, bosatta i Stockholm eller dess förorter. Därjämte skulle vid kliniken anordnas en skola för utbildning av tandsköterskor. Donator förbehöll sig rätt att återtaga donationen, därest inom fem år efter det kliniken börjat sin verksamhet dess syften eller karaktär skulle hava väsentligen ändrats, så att de avveke från donationsvillkoren, eller därest verksamheten bleve nedlagd inom denna tidrymd.

Stadsfullmäktige beslöt den 29 juni 1932 att i anslutning till donationsvillkoren tillsätta en direktion över Eastmaninstitutet för dettas uppförande, inredning och förvaltning. Direktionen trädde i verksamhet den 1 oktober 1932. I samband med folktandvårdsstyrelsens inrättande har denna direktion upphört.

Institutet har förlagts till Sabbatsbergs sjukhusområde invid Dalagatan och Vasaparken. Byggnadsarbetena påbörjades hösten 1932, och institutet invigdes den 25 april 1936.

I handhavandet av tandvårdsarbetet vid institutet skola enligt den av stadsfullmäktige den 2 december 1935 fastställda organisationen finnas fyra tandvårdsavdelningar, nämligen: tandfyllningsavdelningen, dentalortopediska avdelningen, röntgen- och tandkirurgiska avdelningen samt polikliniken för vuxna.

Vid Eastmaninstitutets barntandvårdsavdelningar mottagas numera i första hand förskolebarn. Efter remiss från Stockholms skolors tandpolikliniker behandlas emellertid även skolbarn, då fråga är om tandreglering eller eljest mera komplicerad tandvård. Å polikliniken för vuxna behandlas huvudsakligen av stadens sociala hjälporgan dit hänvisade personer.

I enlighet med donationsbestämmelserna anordnas vid Eastmaninstitutet kurser med syfte att enligt de föreskrifter i hithörande avseende, som gälla eller framtiden komma att utfärdas, meddela unga kvinnor den grundläggande teoretiska kunskap och praktiska erfarenhet, som kräves för utövande av tandsköterskeyrket i allmän eller enskild tjänst. Den 20 november 1950 beslöt stadsfullmäktige, att tandsköterskeskolan vid Eastmaninstitutet skulle bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för den statliga tandsköterskeutbildningen, samt att göra framställning om statsbidrag till verksamheten.

Den 15 oktober 1948 ställde stadsfullmäktige medel ur Eastmandonationen till förfogande för vissa ombyggnadsarbeten inom de lokaler, som bliva lediga, sedan beslutad nedläggning av det inom institutet drivna öron-, näs- och hals-sjukhuset genomförts. Verksamheten vid detta sjukhus har nedlagts den 1 juli 1951.

Avgifter: För konserverande tandvård åt barn och ungdom under 20 år utgår ingen avgift. För det fall, att kontinuerlig tandvård försumrats, gäller en särskild s. k. saneringstaxa. För tandregleringsapparaturläggning erlägges avgift, bestämd från fall till fall på grundval av stadens självkostnad dock med högst 600 kr. — Befrielse helt eller delvis från avgifter kan medges enligt vissa grunder.

Stat år 1952. Utgifter: (Tandvård) driftbudgeten 5,764,284kr. (därav engångs 54,550 kr); inkomster: driftbudgeten 828,812 kr.

Chef.

Tandvårdsdirektören (se sid. 485).

Tandfyllnadsavdelningen.

*Avdelningstandläkare, tillika
föreståndare (35)
(därjämte 1,800 kr.).*

Hagland, f. Sundvall, T. Irene, *tf.*

Avdelningstandläkare (35).

Hagland, f. Sundvall, T. Irene, tjl. (se ovan);
Stenberg, S.; Lundström, Olga E. H.

Läkare (6,492 kr.).

Herlitz, C. W.

Trettio *barntandläkare*, två *övertandssköterskor*, en *laboratoriesköterska* (halvtidstjänstgöring), tjuguen *tandssköterskor*, två *sköterskebiträden*, sexton *tandssköterskeelever*.

Dentalortopediska avdelningen.**Övertandläkare (30)**

(nuv. inneh. g 21).

Kjellgren, B. S. T. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{12}$ 1952).*Biträdande övertandläkare (B 13).*

Persson, Blenda I.

Avdelningstandläkare (35).

Vakant.

Sex *barntandläkare*, en *chefstandtekniker*, två *tandtekniker*, en *övertandssköterska*, sex *tandssköterskor*, sex *tandssköterskeelever*.

Röntgen- och tandkirurgiska avdelningen.**Avdelningstandläkare, tillika
föreståndare (35)**

(därjämte 1,800 kr.).

Thyberg, E. H.

En *barntandläkare*, en *operations- och röntgenöversköterska*, ett *fotografiskt biträde*, tre *tandssköterskor*, sex *tandssköterskeelever*.

Polikliniken för vuxna.**Avdelningstandläkare (35).**Berg, N. J. H. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{8}$ 1955).

En *tandläkare*, en *förste tandtekniker*, två *tandssköterskor*, två *tandssköterskeelever*.

Eastmaninstitutets tandssköterskeskola.**Kursföreståndare (1,500 kr.).**

Stenberg, S., avdelningstandläkare (se sid. 486).

Instruktionstandssköterska (15).

Scherman, Dagny S. A. P.

En *tandssköterska*.**Gemensam personal.****Instrumentmakare (18).**

Andberg, N. E.

En *reparatör*, ett *sköterskebiträde*, sex *städerskor*.

Tandkliniken vid Södersjukhuset.*Årstalunden, Sö.; t. 23 70 00 (växel).*

Förvaltningen av den inom Södersjukhuset befintliga tandkliniken har den 1 januari 1950 övergått från sjukhusdirektionen till folktandvårdsstyrelsen. Tandvårdsdirektören är chef för kliniken. Där anställda tandläkare äro dock underställda sjukhusdirektören samt vederbörande styresman i vad gäller behandling av patienter, intagna å sjukhuset.

**Tandläkare för specialisttandvård,
tillika föreståndare (12,000 kr.).**

(Med halvtidstjänstgöring.)

Berghagen, N.

**Tandläkare för specialisttandvård
(12,000 kr.).**

(Med halvtidstjänstgöring.)

Dahlberg, B. H.

Två *tandläkare*, en *operationsöversköterska*, två *tandssköterskor*, ett *sköterskebiträde*.

Skoltandvården.

I Stockholm har för folkskolbarnen sedan år 1907 varit anordnad tandvård, vilken meddelats i tandvårdsplikliniker vid flertalet folkskolor. Skoltandvården handhaves sedan den 1 maj 1949 av Stockholms stads folktandvårdsstyrelse. Denna avser samtliga barn i åldern 7—15 år. Fr. o. m. år 1948 avses att successivt införa beslutad tandvård även för de ungdomar i åldern 16—19 år, som åtnjuta undervisning i skolorna. Polikliniker inrättas härför även i vissa högre kommunala skolor och statliga läroverk, varjämte i folkskolorna befintliga polikliniker utvidgas och nya anordnas. Tandvården, som är kostnadsfri, omfattar dels munsanering under första skolåret med därpå följande tvenne årliga revisioner, dels ock behandling för avhjälpande av akuta tandåkommor.

Författningar. Best. 14 juni 1918 rörande Stockholms folkskolors tandkliniker (Kf 1918: nr 32). K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folktandvård.

Skolövertandläkarens expedition.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonto nr 153810); t. 23 00 40 (växel); expeditions-tid: 8—16.

Skolövertandläkare (B 17).¹⁾Berggren, H. (förordn. t. o. m. $\frac{30}{9}$ 1955), tjf.

¹⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut skall tjänsten vid nuv. innehavarens avgång omregleras till lönegrad B 13.

(se sid. 485), *tf. Widerström*, Karin A. Ch. (B13);
mottagningstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Övertandsköterska (10).

Tholin, f. Mårtensson, T. M. (Titti).

Första tandsköterskor (9).

Jacobson, f. Mårtensson, Elsa M.; *Oldfeldt*, H.
Eira I.

Skoltandklinikerna.

Kungsholms skola.

Mariebergsgatan 34, K.; t. 50 52 60;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.; *Wickman*, f. Jon-
zon, Maj K. M.

Skoltandläkare (28).

Difs, Anna.

Tandregleringsavdelning.

Ortodontist (31).

Bjuggren, f. Cederlund, R. G. (Gull).

Kristinebergs skola.

Kristineberg, K.; t. 53 54 90; kliniktid:
8—16.

Skoltandläkare (30).

Scharp, f. Fredriksson, Ester E.

Skoltandläkare (28).

Martin, f. Feuk, Sonja-M.; *Ekblad*, f. Gränström,
Märta M.

Fredhälls skola.

Viktor Rydbergs Gata 1, K.; t. 53 24 38;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Rupertz, f. Widman, Else C.

Skoltandläkare (28).

Sundholm, f. Plenkert, Marianne.

Essingens skola.

Essingestråket 24, K.; t. 50 97 06;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Krendel, f. Esping, Dagny.

Adolf Fredriks skola.

Tegnérsgatan 44—46, Va.; t. 32 33 22;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Beyron, f. Lindh, A. T. Birgit.

Skoltandläkare (28).

Eliaeson, f. Hagstrand, Gunnel M.; *Lindén-Ottos-
son*, Inger G. C.; *Holmgren*, f. Heister, Brita.

Gustav Vasa skola.

Karlbergsvägen 34, Va.; t. 30 85 55;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Johannesson, f. Landgren, A. K. Stina.

Skoltandläkare (28).

Perman, S. A.; *Nehléen-Tidén*, Hjordis.

Matteus skola.

Vanadisvägen 16, Va.; t. 33 59 07;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Flodberg, Fanny.

Skoltandläkare (28).

Mattsson, Elsa.

Storkyrkans och Klara skolor.

Svartmangatan 20—22, C.; t. 11 52 19;
Klara Västra Kyrkogata 14—16, C.; t.
21 72 95; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Miller, f. Carlson, Ann Greta.

Jakobs skola.

Brunnsgatan 11, C.; t. 20 83 10.

Skoltandläkare (30).

Braunerhielm, f. Carlquist, Signe A. K.; *We-
lander*, f. Thiberg, Ingrid M.

Johannes skola.

Roslagsgatan 61, Va.; t. 33 47 40;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Hallenius, A. E. J.

Skoltandläkare (22)

(nuv. inneh. g 17).

Atler-Eskilson, Greta.

Engelbrekts skola.

Valhallavägen 76, Ö.; t. 10 73 95; kli-
niktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Neumüller, f. Lind, Emy M.¹⁾; *Seippel*, f. Ny-
ström, Birgitta.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

Cärdesskolan.

Banérgatan 56, Ö.; t. 60 13 25; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Asp-Söderlund, Greta E. M.; **Deutgen**, f. Strandberg, Alice M.; **Andræ**, f. Engberg, Brita; **Swartling**, f. Scherman, Brita.

Hedvig Eleonora och Oscars skola.

Linnégatan 37, Ö.; t. 62 22 36; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Huss, Ingrid.¹⁾

Katarina norra skola.

Tjärhovsgatan 15—17, Sö.; t. 40 88 11; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Olsson, A. M. (Anna-Greta).

Katarina södra skola.

Sofagatan 2, Sö.; t. 43 82 20; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Lundh-Samuelsson, Asta¹⁾; **Welin**, f. Thureson, Agda.

Eriksdals skola.

Ringvägen 58, Sö.; t. 40 23 52; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Blomgren, f. Lagerborg, Willy¹⁾; **Oredsson**, f. Jerlin, Elin M.

Sofia skola.

Skånegatan 117, Sö.; t. 43 90 90; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Stilow, Dagmar E.

Skoltandläkare (28).

Lando, Sonja R.

Maria skola.

Ringvägen 23, Sö.; t. 44 36 44; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Widerström, Karin A. Ch., tj. (se sid. 488).

Skoltandläkare (28).

Hallberg, f. Grenby, Britta K. V.; **Åkesson**, Ingrid M. E.

*Tandregleringsavdelning.**Ortodontist (31).*

Wejke, f. Nyberg, Valborg M.

Högalids skola.

Folkskolegatan 11—13, Sv.; t. 43 65 98; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Hultmark, f. Bergstrand, E. Birgitta D.; **Westerståhl**, f. Wadensten, Gullborg L.¹⁾

Årsta skola.

Hjälmarsvägen 16, Johanneshov; t. 45 85 33; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Nyberg, f. Fristedt, R. Margit.

Skanskvarns skola.

Gullmarsvägen 60, Johanneshov; t. 48 31 12; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Sjöberg, F.

Hammarby skola.

Finn Malmgrens Väg 11, Johanneshov; t. 59 41 51; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Bjured, f. Jonsson, Dagmar; **Engström**, f. Larsson, Barbro I. M.

Björkhagens skola.

Karlskronavägen 28, Johanneshov; t. 59 22 66; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Markenius, f. Liljegren, Ulla; **Engström**, B. H. O.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

Skarpnäcks skola.

*Kärrtorpsvägen 64, Enskede; t. 59 41 53;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Grönquist, Kerstin M.

Enskede skola.

*Stockholmsvägen 30, Enskede; t. 49 09 02;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (30).

Nordström, Gunhild S.

Gubbängens skola.

*Gubbängsvägen 61, Enskede; t. 59 41 55;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Öhlander, N. S. R.

Hökarängens skola.

*Kontoristvägen 9, Enskede; t. 94 34 29;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Tolérus, f. Sparr, Aina; Hagström, f. Emfors,
Lilian F.

Enskedefältets skola.

*Sockenvägen 370, Enskede; t. 49 38 03;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (30).

Holm, N. G.

Örby skola.

*Huddingevägen 425, Älvsjö; t. 47 42 91;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Nilsson, A. B.

Långbrodals skola.

*Västerängsvägen 19, Älvsjö; t. 47 40 01;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (30).

Ejkert, f. Källberg, Greta I.

Skoltandläkare (28).

Öhlén, f. Swahn, Kerstin.

Midsommarkransens skola.

*Södertäljevägen, Hägersten; t. 45 10 95;
kliniktid: 8—13,30.*

Skoltandläkare (22).

(Nuv. inneh. g 17.)

Gejrot, f. Hellgren, Carola K.

Västberga skola.

*Klensmedsvägen, Hägersten; t. 45 85 36;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Bergqvist, f. Paulsson, Britt K.; Hagberg, f. Blom-
quist, Kerstin L.

Hägerstensåsens skola.

*Sedelvägen, Hägersten; t. 19 40 88;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Sterner, f. Sjunnesson, Carin.

Västertorps skola.

*Störtloppsvägen, Hägersten; t. 46 54 00
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Engzell, Å. B. L.: Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.

Blommensbergs skola.

*Blommensbergsvägen, Sv.; t. 45 20 95;
kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (30).

Nyberg, A. P. U.

Aspuddens skola.

*Blommensbergsvägen 166, Hägersten;
t. 19 47 96; kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Liljefors, f. Lamberg, Marianne; Bratt, f. Ohls-
son, Kerstin A. M.

Mälarhöjdens skola.

*Lugntorpsvägen 2, Hägersten; t.
46 20 64; kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (28).

Almemark, f. Nilsson, Signe K. E.

Alviks skola.

*Tranebergsvägen 73, Bromma;
t. 26 85 95; kliniktid: 8—16.*

Skoltandläkare (30).

Löfgren, H. A.

Skoltandläkare (28).

Söderlind, f. Siljeholm, Stina B.; Grönlund-Stoltz,
Ingrid M.

Ålstens skola.

Nyängsvägen 72—80 (mitt för Ålstensgatan), Bromma; t. 26 85 86; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Theorin, f. Hartman, Daghild V.

Olovslunds skola.

Olovslundsvägen, Bromma; t. 26 85 90; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Wallinder, f. Persson, Elsa.

Riksby skola.

Riksbyvägen, Bromma; t. 26 85 85; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Ganelius, Barbro M.; Isakson, B. Marianne; Holst, f. Högström, Kerstin E. M.

Ulvsunda skola.

Johannesfredsvägen, Bromma; t. 25 95 90; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Granström, Anna-Lisa.

Södra Ängby skola.

Blackebergsvägen, Bromma; t. 37 36 67; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (28).

Ottosson, M.-B. E. (Maja); Ohlsson, Ingrid K.

Norra Ängby skola.

Vultejusvägen 20, Bromma; t. 37 32 50; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Bergström, f. Christiansson, Ruth E.

Kungsholmens kommunala flickskola.

Rålambshov, K.; t. 52 43 03; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Hansell, f. Lindenau-Nylander, Greta; Vinnars, f. Larsson, A. Torborg.

Bromma kommunala flickskola.

Alviksvägen 97, Bromma; t. 26 46 48; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Boll, E. V.

Skoltandläkare (28).

Schill, f. Wennberg, Ingrid.

Högre allmänna läroverket för gossar å Östermalm.

Karlavägen 79, Ö.; t. 60 22 15; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Sundström, f. Ekrelius, I. M. L. (Inga Maj).

Skoltandläkare (28).

Larsson, f. Lührs, E. Brita; Nordström, f. Israelsson, Birgit S.; Platon, f. Stjernfelt, R. Anne-Marie; Grönstedt, f. Pontin, Brita.

**Högre allmänna läroverket
Statens normalskola.**

Lidingövägen 2, Ö.; t. 67 76 73; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Hahn, f. Thomasson, Gertrud M. A.

Högre allmänna läroverket för gossar å Södermalm.

Södergatan 14, Sö.; t. 43 19 24; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Fjæstad, I. Mascot.

Nya Elementarskolan i Stockholm.

Bergslagsvägen 80, Bromma; t. 37 39 40; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (30).

Ekert, f. Lundström, E. K. Margareta.

Tandläkare i ungdomstandvården (30).

Chrigström, K.; Ericsson, A. Brita; Fredström, f. Fernström, E. Kristina; Johansson, f. Landström, Vera.

Etthundrafyra *tandsköterskor*. Dessutom finnas medel till ytterligare skol- och ungdoms-
tandläkare samt tandsköterskor.

Tandkliniken i Spånga.

Värsta Allé 8, Spånga (postgirokonto nr 128921); t. 36 34 65.

I samband med inkorporeringen den 1 januari 1949 av Spånga-Hässelby har förvaltningen av den utav Stockholms stad övertagna tandkliniken i Spånga tills vidare anförtratts åt Eastmaninstitutet.

Tandläkare, tillika klinikföreståndare (30)

(därjämte lönefyllnad 900 kr.).

Hallström, N. A.

Två tandläkare, en tandtekniker, tre tandsköterskor.

Tandkliniken i Årsta.

Hjälmarsvägen 30, Johanneshov (postgirokonto nr 450229); t. 45 94 90, 45 99 00.

Stadsfullmäktige beslöto den 20 februari 1950 att ställa medel till förfogande för drift av en

tandklinik i Årsta. Kliniken öppnades den 1 maj 1950.

Tandläkare, tillika klinikföreståndare (30)

(därjämte lönefyllnad 1,100 kr.).

Hermans, A.

Tre tandläkare, en första tandsköterska, tre tandsköterskor.

Tandkliniken i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede (postgirokonto nr 457467); t. 59 33 82, 59 33 98, 59 34 61.

Den 19 december 1950 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandklinik i Gubbängen. Kliniken öppnades den 1 januari 1952.

Tandläkare, tillika klinikföreståndare (30)

(därjämte 1,300 kr.).

Sturagård, I. R. N.

Fyra tandläkare, en första tandsköterska, fyra tandsköterskor.

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer

tillsatta av stadsfullmäktige eller stadskollegiet.¹⁾

Levnadskostnadsdelegerade.

Stadskollegiet beslöt den 16 mars 1922 att tillsätta delegerade (ursprungligen tre, sedermera två) för att granska de primäruppgifter, som från Stockholms stad lämnas till socialstyrelsen i och för uträknande av levnadskostnadsindex. Den 9 mars 1944 beslöt stadskollegiet vidare, dels att antalet delegerade skulle utökas till fem, därav en för branscherna kläder, skodon och husgeråd, dels ock att uppdraga åt kristidsnämnden att med biträde av statistiska kontoret verkställa en förberedande granskning av de av socialstyrelsens ordsombud i Stockholm insamlade prisuppgifterna.

Kollegiets val av delegerade ägde senast rum den 9 mars 1944 (kompletteringsval den 7 juni 1945, 10 april 1947, 15 januari 1948 och 13 april 1949).

Delegerade.

Edstam, K. P. H., direktör; **Johansson, f. Nils-**
son, J. V. E. (Thora), fru, stadsfullm.; **Lund-**
mark, B. G., köpman; **Wikström, F. E.**, direk-
tör; Öman, I., direktör för statistiska kon-
toret, ordf.

Stadshusdelegerade.

Sedan stadsfullmäktige den 1 april 1925 medgivit fastighetsnämnden att i enlighet med av stadskollegiet föreslagna grunder och efter samråd med kollegiet disponera den behållna inkomsten av stadshusets visning till fortsatt konstnärlig utsmyckning av stadshuset och liknande ändamål, beslöt stadskollegiet den 9 april 1925 att utse delegerade, med uppgift att jämte delegerade från fastighetsnämnden förbereda och avgiva förslag till användning av härför tillgängliga medel. Delegerade hava därjämte att till stadskollegiet avgiva yttrande beträffande till stadshuset hembjudna gåvor.

Enligt bestämmelserna för hovintendenten **Axel Melanders** donation till förmån för stadshuset, vilken av stadsfullmäktige mottogs den 20 juni 1927, hava stadshusdelegerade vidare att besluta om dispositionen av arkastningen av ifrågakvarande, för stadshusets prydande med

konstverk avsedda donation. Donationsfondens kapital uppgick den 31 december 1951 till 326,211:44 kr., varav 221,800:45 kr. t. v. inestå i bank för livräntetagares räkning.

Stadskollegiets val av delegerade för tiden intill den 15 oktober 1952 ägde rum den 25 oktober 1951. Fastighetsnämnden utsåg den 23 oktober 1951 för sin del tvenne delegerade för samma tid.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm: ordf., ordf., **Friberg, N. G:son**, arkitekt, **Hassler, N. H. Å.**, professor, stadsfullm: 1:e vice ordf., **Johansson, Erik G.**, f. d. förbunds-kassör, stadsfullm., **Mehr, H. L.**, borgarråd, stadsfullm.; **Mårtens, G. H. M.**, borgarråd, stadsfullm., **Tomson, R. V.**, borgarråd, stadsfullm. (utsedda av stadskollegiet); **Cornell, J. H.**, professor, **Wennström, G. E.**, borgarråd, vice ordf. (utsedda av fastighetsnämnden).

Sekreterare och föredragande.

Karlsson, Å. K. A., stadshusintendent (se sid. 172).

Apotekskommittén.

För fullföljande av vissa på föranstaltande av stadens sjukhusförvaltning verkställda förberedande undersökningar rörande anordnande av ett kommunalt apotek i Stockholm ävensom i anledning av en i stadsfullmäktige i denna fråga väckt motion (M:n 1932: nr 28), beslöt stadskollegiet den 9 februari 1933 tillsätta en kommitté av sju personer för utredning av berörda spörsmål. Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum samma dag. Kommittén har velat avvakta de statliga åtgärderna med anledning av en vid 1944 års riksdag avgiven motion om skyndsamt utredning rörande ett förstatligande av apoteksväsendet, däri inbegripet droghandeln och läkemedelsindustrien i syfte att åstadkomma en rationellare och ändamålsenligare organisation och om möjligt även ett förbilligande av läkemedlen. Med anledning härav har kommitténs arbete under senare år legat nere.

¹⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 december 1935 skola räknenskaperna för av stadsfullmäktige eller stadskollegiet tillsatta kommittéer och beredningar, i den mån dessas kostnader bestridas av medel å stadskollegiets eller drätselnämndens stater, granskas av de för stadskollegiets, drätselnämndens m. fl. myndigheters räknenskaper och förvaltning utsedda revisorerna (se sid. 127).

Kom- mitté- er

Ledamöter.

Hansson, N. H., f. d. sjukhusdirektör; Högberg, A. G., f. d. intendent; Johansson, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm., ordf.; Johansson-Visborg, Anna S., fru; Larsson, K., apoteks-konsulent; två vakanta.

Handbokskommittén.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 maj 1936, dels att en serie monografier, utgivna av Stockholms kommunalförvaltning, skulle uppläggas i huvudsaklig överensstämmelse med ett i Utl. 1936: nr 191 framlagt förslag, dels att uppdraga åt stadskollegiet att ombesörja utgivandet av en historik över stadsfullmäktigeinstitutionen och dess föregångare samt ett mindre uppslagsverk över Stockholms stad av i dag såsom de båda första banden i denna serie.

Med anledning härav beslöt stadskollegiet den 28 maj 1936 att utse en redaktionskommitté för utgivande av ifrågakommande handbokserie.

I serien ha hittills utgivits docenten W. William-Olssons ekonomisk-geografiska arbete Stockholms framtida utveckling (1941), första delen av professor B. Boëthius' undersökningar av den kommunala självstyrelsens utveckling i huvudstaden, Magistraten och borgerskapet i Stockholm 1719—1815 (1943), docent E. Söderlunds avhandling Stockholms hantverkarklass 1720—1772 (1943), fil. dr I. Peterzéns avhandling Studier rörande Stockholms historia under Gustav Vasa (1945), överintendent Å. Setterwalls biografi över Erik Palmstedt (1945), fil. dr Nils Westers avhandling Kungliga polit- och brandkommissionen (1946), docent G. Boalts avhandling Skolutbildning och skolresultat (1947), fil. dr C. C. Sjödens avhandling Stockholms borgerskap under Sturetiden (1950), museiintendenten Göran Axel-Nilssons avhandling Dekorativ stenhuggarkonst under yngre Vasatid (1950), stadsarkivarien Nils Stafs arbete över Polisväsendet i Stockholm 1776—1850 (1950), arkivarien Gunnar Hellströms herdaminne över Stockholms stads för-samlingar (1951) och fil. dr E. Dahlströms sociologiska avhandling Trivsel i Söderort (1951).

Vidare skall i monografiserien utgivas en översiktlig framställning av huvudstadens historia från äldsta tider till nutiden av professor Nils Ahnlund (Utl. 1949: nr 410).

Fristående utgavs till stadsfullmäktiges 75-årsjubileum i april 1938 ett porträttgalleri över stadsfullmäktige.

Stadskollegiets val av ledamöter för tiden till den 15 oktober 1952 ägde rum den 1 november 1951.

Ledamöter.

Ahnlund, N. G., professor, vice ordf.; Boëthius, S. B., f. d. riksarkivarie; Forssell, C. A., f. d. stadsarkivarie; Grandien, A., redaktör, stadsfullm.;

Lindberg, F. A., docent; Lundqvist, Ernst J., chefredaktör; Mehr, H. J. L., borgarråd, stadsfullm.; Norman, T., skriftställare; Tomson, R. V., borgarråd, stadsfullm., ordf.

Sekreterare.

Garpe, D. A. J., organisationsdirektör (se sid. 129).

Teaterdelegerade.

Sedan stadsfullmäktige i 1938 års stat upptagit ett anslag på högst 100,000 kr. att av stadskollegiet användas för understödande av enskilda teatrar i Stockholm (jfr Utl. 1937: nr 404 B, sid. 3121—28), beslöt stadskollegiet den 10 mars 1938 att tillsätta fyra delegerade för beredning av ärenden rörande sådana under-stöd.

Delegerade skola från bidragssökande teatrar införskaffa alla erforderliga upplysningar samt till kollegiet avgiva förslag beträffande såväl de särskilda bidragsbeloppen som det för påföljande år behövliga anslaget. Inom ramen av de medel, som stadsfullmäktige anvisat ankommer det därefter på stadskollegiet att bestämma fördelningen och storleken av de till olika teatrar ifrågakommande bidragen samt villkoren för dessas utgående. (Om de allmänna grunderna härfor se ovannämnda utlåtande, sid. 3126.)

Av för år 1951 tillgängliga anslagsmedel har stadskollegiet beviljat bidrag med: 5,000 kr. till Boulevard-teatern, 10,000 kr. till Nya teatern, 24,000 kr. till Svenska dramatikers studio, 12,000 kr. till Intima teatern, 5,000 kr. till Studie-Scenen samt 4,000 kr. till barnteatern i Medborgarhuset. I 1952 års stat är anslaget upptaget med 60,000 kr.

Stadskollegiets val av delegerade för tiden till den 15 oktober 1952 ägde rum den 25 oktober 1951.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.s ordf.; Grandien, A., redaktör, stadsfullm.; Harrie, I. O., chefredaktör; Höglund, C. Z. K., f. d. borgarråd; Tomson, R. V., borgarråd, stadsfullm., ordf.

Sekreterare.

Nilsson, K.-E. B., borgarrådssekreterare (se sid. 129).

Delegerade för sammanslagning av tjänste- och löneavtalsnämnderna.

Vid sammanträde den 19 september 1940 beslöt stadskollegiet tillsätta en delegation med uppgift att verkställa utredning och framlägga förslag angående de förändringar i fråga om tjänsteorganisation, som skulle påkallas av

en eventuell sammanslagning av tjänste- och löneavtalsnämnderna.

Stadskollegiets val av delegerade ägde rum den 19 september 1940 (kompleteringsval den 25 februari 1943, 8 februari 1946, 20 november 1947, 30 november 1950 och 14 juni 1951).

Delegerade.

Frank, P. W., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Göransson, C. Gustaf E., ombudsman, stadsfullm.; Holmberg, O. V., direktör; Hörlien, S. I., borgarrådssekreterare; Ljung, A. J. H., förrådsarbetare, stadsfullm.; Ossbahr, C. P., advokat, stadsfullm..

Sekreterare.

Lennerfors, E. S., borgarrådssekreterare (se sid. 129).

Delegerade för förhandlingar om samarbete med kronan rörande stadens sjukvårdsväsende (Karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad m. m.).

Med anledning av att k. m:t uppdragit åt en särskild statlig förhandlingskommission att med Stockholms stad, Stockholms läns landsting och övriga ifrågakommande parter upptaga förhandlingar rörande Karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad m. m., beslöt stadskollegiet den 16 januari 1941 att utse en särskild förhandlingsdelegation av tre personer, ävensom att bemyndiga delegerade påkalla erforderligt biträde. Val av delegerade ägde rum samma dag. Uppdraget innefattar befogenhet att representera staden vid förhandlingar rörande såväl Karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad som Allmänna barnbördshuset och Serafimerlasarettet.

Delegerade hava avgivit förslag till avtal angående dels uppförande och drift av en pediatrisk och en dermatologisk klinik vid Karolinska sjukhuset (Utl. 1942: nr 397), dels fördelningen av underskottet vid Allmänna barnbördshuset (Utl. 1944: nr 129), dels uppförande och drift av en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Utl. 1944: nr 329 och 1945: nr 281), dels uppförande och drift av en medicinsk tuberkuloseklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid Karolinska sjukhuset (Utl. 1945: nr 302), dels drift av ögonklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Utl. 1946: nr 340), dels samverkan vid fortsatt drift av Allmänna barnbördshuset (Utl. 1948: nr 78), dels samverkan om uppförande av en ny patologisk institution vid Serafimerlasarettet (Utl. 1949: nr 16), dels uppförande och drift av ett om- och nybyggt Sabbatsbergs sjukhus i hela dess omfattning, dels ock stadens övertagande av Serafimerlasarettets fastigheter (Utl. 1948: nr 77).

Vidare hava delegerade under år 1949 avgivit yttrande till kommissionen över förslag

till anordnande av en endokrinologisk avdelning vid Serafimerlasarettet ävensom hos drätselnämnden utverkat medgivande till att staden bidroge till kostnaden härför.

På framställning av sjukhusdirektionen beslöt stadskollegiet den 25 augusti 1949 utse nya särskilda delegerade för att med den av k. m:t utsedda kommissionen för förhandlingar rörande Karolinska sjukhusets utbyggnad m. m. upptaga förhandlingar i frågor, som beröra stadens sjukvårdsväsende och varom kommissionen erhållit bemyndigande att förhandla.

Dessa delegerade, som utsågos av stadskollegiet den 25 augusti 1949, hava avgivit förslag till avtal rörande, dels samarbete för drift av barnavdelningen vid Norrulls sjukhus (Utl. 1950: nr 23), dels fördelningen av kostnaderna m. m. vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (Utl. 1950: nr 71), dels upplåtelse av samma vårdanstalt för den medicinska undervisningen (Utl. 1951: nr 182), dels ock undervisning i epidemiologi vid Epidemisjukhuset. (Delegerade för förhandlingar med kronan rörande 1925 års sinnessjukavtal, se sid. 502.)

Delegerade.

Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Anderson, Knut H., kontorschef, stadsfullm.; Hansson, N. H., f. d. sjukhusdirektör; von Heland, H. C. S., finanssekreterare; Tham, K. G. K. M., sjukhusdirektör.

Sekreterare.

Ericsson, C.-B. A., tf. sekreterare (se sid. 154)

Socialvårdens planeringskommitté.

Hantverkargatan 3, K.; t. 53 86 90,
52 47 52, 53 85 76.

Sedan den kommunala omorganisationskommittén den 8 januari 1941 till stadskollegiet överlämnat ett betänkande angående Stockholms stads sociala förvaltning, avgivet av professor S. G. W. Wahlund, tillsattes av stadskollegiet den 6 februari 1941 en kommitté för att närmare utreda frågan om socialvårdens centralisering.

På grundval av ett av kommittén i särskilt betänkande (ej tryckt) framlagt förslag genomfördes under slutet av år 1942 och början av år 1943 en sammanslagning av fattigvårdsnämndens, barnavårdsnämndens, arbetslöshets[kommitténs] och familjebidragsnämndens nominalregister och aktsamlingar till ett gemensamt centralt socialregister. Registret sorterar under fattigvårdsnämnden. På initiativ av kommittén skedde samtidigt en koncentration av de sociala förvaltningarna till i huvudsak en gemensam byggnad — det s. k. sociala nämndhuset vid Vasagatan.

Kom-
mitté-
er

Kommitteer

I samband med remissyttrande över socialvårdskommitténs betänkande angående socialvårdens organisation m. m. (S. O. U. 1942: 56) lämnade kommittén en redogörelse för sitt principförslag till socialvårdens organisation i Stockholm (Utl. 1943: nr 81). För att praktiskt pröva detta förslag pågår sedan den 1 januari 1944 en försöksverksamhet vid fattigvårdsnämndens sociala byrå nr V. (Jfr sid. 271.) På förslag av kommittén hava vissa administrativa förändringar genomförts inom socialförvaltningarna. Kommittén har även avgivit remissyttranden i ett antal frågor.

Stadskollegiet har den 9 februari 1950 beslutit att kommittén, med bibehållande av de uppgifter, som den i anslutning till de ursprungliga direktiven anser sig fortfarande kunna upptaga till fortsatt behandling, omvandlas till en *socialvårdens planeringskommitté*.

Kommittén har att verka för en enhetlig planläggning och samordning av olika åtgärder inom hela socialvårdsområdet. Förutom utredning angående eventuell ytterligare centralisering och administrativ rationalisering av socialvården hör till kommitténs uppgifter lösandet av problem berörande den fortsatta utvecklingen av stadens socialvård samt gemensamma organisationsfrågor för de skilda sociala nämnderna.

På förslag av kommittén har dels den i sociala nämndhuset befintliga upplysningsbyrån omorganiserats och utbyggts (Utl. 1950: nr 256) (jfr sid. 265), dels en särskild rådgivningsbyrå för äktenskaps- och familjefrågor (*familjerådgivningsbyrå*) inrättats (Utl. 1951: nr 17) (jfr sid. 296).

I enlighet med av kommittén i anslutning till särskild utredning angående pensionsärendenas handläggning i Stockholm framlagt förslag hava stadsfullmäktige bl. a. beslutit, att pensionsdistriktens och socialbyråernas områden skola bringas att sammanfalla senast vid årsskiftet 1953/1954 (Utl. 1951: nr 136). Kommittén har även under år 1951 framlagt förslag om slopande av pensionsnämndsdelegerades kansli genom en överflyttning av dess arbetsuppgifter på fattigvårdsförvaltningen.

Sedan våren 1950 har utredningsarbetet inom stadskollegiets sinnesslövrådskommitté beträffande åtgärder för ordnande av stadens sinnesslövråd skett i samarbete med socialvårdens planeringskommitté, vars huvudsekreterare därefter haft den omedelbara ledningen av arbetet. Sedan utredningen under år 1951 slutförts, har sinnesslövrådskommittén avgivit sitt betänkande (Bih. 1950: nr 65). Stadsfullmäktige hava sedermera fattat beslut angående åtgärder för ordnande av stadens sinnesslövråd (Utl. 1951: nr 357) i huvudsak i enlighet med sinnesslövrådskommitténs förslag (jfr sid. 349).

Planeringskommittén har även besvarat remisser i ett antal frågor. I remissyttrande över socialvårdskommitténs betänkande XVII: utredning och förslag angående lag om socialhjälp

m. m. (Utl. 1951: nr 102) har bl. a. frågan om socialvårdens kommunala organisation varit föremål för nya överväganden.

I anslutning till av kommittén uppdragna riktlinjer för planeringen av den halvöppna barnvården i Stockholm (Bih. 1951: nr 63) pågår för närvarande i samarbete med barnavårdsnämnden och centralföreningen för daghem och lekskolor en utredning av de olika frågor, som sammanhånga med den fortsatta utbyggnaden av denna gren av socialvården.

Vidare pågår, i anslutning till av socialborgarrådet uppdragna riktlinjer för planering av åldringsvården m. m. (Utl. 1950: nr 238), i samarbete med fattigvårdsnämnden en allmän översyn och utredning av åldringsvården.

Härutöver må bland pågående utredningar nämnas, dels utredning rörande ungdomsstyrelsens organisation och arbetsuppgifter, dels — i anslutning till remissbehandling av kommitténs för partiellt arbetsföra betänkande (Bih. 1950: nr 10) — viss fortsatt utredning angående åtgärder för de partiellt arbetsföra.

Val av ledamöter i kommittén ägde rum den 6 februari 1941 (kompletteringsval den 21 november 1946, 6 februari 1947, 9 februari och 30 november 1950 samt den 11 oktober 1951).

Ledamöter.

Dahlén, P. O. R., sekreterare, stadsfullm.; **Eurén**, A. R., journalist; **Hagström**, f. Svensson, Anna M., studierektor, stadsfullm.; **Lönnqvist**, F. O.-F., byråsekreterare, stadsfullm.; **Mehr**, H. L., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Stenmark**, K. E., tillfällig kammarsekreterare; **Söderström**, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.; **Åstrand**, N., förbundssekreterare, stadsfullm.

Huvudsekreterare.

Granath, K.-E., direktör; t. 53 86 90.

Notarie.

Hultegård, S. G. S.; t. 52 47 52.

Förste kammarsekreterare.

Linnér, H. R. G.; t. 53 85 76.

Reklammkommittén.

Stadskollegiet tillsatte den 18 september 1941 en särskild kommitté med uppgift dels att sprida kännedom om de kommunala institutionerna i Stockholm och deras verksamhet, dels ock att söka ernå förbättrad skattebetalning. Kommittén har sedan år 1942 fyra till fem gånger årligen utgivit en särskild publikation »Stockholm», innehållande upplysningar och nyheter rörande olika grenar av kommunalförvaltningen. Publikationen utdelas i en upplaga på cirka 305,000 exemplar till samtliga hushåll i staden. Samtidigt med uppdragsmåttna och självdeklarationerna har kommittén genom annonser,

meddelanden och reportage i dagspressen, affischer i spårvagnar och bussar samt radiopropaganda bedrivit upplysningsverksamhet. Härjämte har kommittén tagit initiativet till det av Stockholms stads sparbank inrättade intressekontoret, Stockholms stads sparbanks ekonomitjänst. Kommittén har även anlitats för en omfattande propagandakampanj i landsorten mot inflyttning till Stockholm. Kommittén har även på annat sätt verkat för ökad kännedom om kommunalstyrelsen och dess verksamhet.

Ledamöter.

Aronson, S. A., direktör, stadsfullm.; **Grandien, A.**, redaktör, stadsfullm.; **Lundström, N. B.**, riksbudsmann, stadsfullm.; **Mehr, H. J. L.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.

Sekreterare.

Nyhult, f. Svensson, Vera G., förste kontorsskriver (se sid. 130).

Sjömanshemskommittén.

Sedan stadsfullmäktiges dåvarande ordförande Fredrik Ström i en motion den 27 januari 1941 (M:n 1941: nr 3) hemställt om uppdrag åt stadskollegiet att framlägga förslag till förbättring av de sociala förhållandena för sjömännen i Stockholm, beslöt stadskollegiet den 20 november 1941 med anledning härav att utse en kommitté att utreda möjligheterna för stadens medverkan vid ordnandet av sjömanshemsverksamheten på sådant sätt att samarbete kunde åstadkommas beträffande sjömansvården i Stockholm. Utredning angående förslag till en nybyggnad för olika sjömansvårdsinstitutioner pågår för närvarande. Tomtfrågan är emellertid ännu ej definitivt löst.

Val av ledamöter ägde rum den 20 november 1941 (kompletteringsval den 27 november och 18 december 1941, den 19 december 1946, den 11 september 1947, den 24 november 1949 samt den 19 maj 1950).

Ledamöter.

Bååw, H. H. W., redaktör; **Göransson, J. H.**, f. d. byråchef; **Lindberg, C. A. E.**, tjänstemann; **Linder, N. H. H.**, hamndirektör, vice ordf.; **Malmberg, P. B.**, sjökaptän; **Mehr, H. J. L.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Orre, O. S. W.**, direktör, stadsfullm.; **Stridsberg, H. A.**, ombudsmann.

Adjungerad ledamot.

Anderson, K. E. H., kansliredirektör (se sid. 419).

Sekreterare.

Jonasson, A. G., borgarrådssekreterare (se sid. 129).

Delegerade för kostnadsfria upplåtelser av vissa stadens lokaler. Kommittéer

Den 26 februari 1942 beslöt stadskollegiet att utse en särskild delegation att å stadskollegiets vägnar pröva och avgöra frågor rörande kostnadsfria upplåtelser av samlingslokaler i under stadens förvaltning stående, för sådant ändamål avsedda byggnader. Det förutsattes, att delegationen i början av varje år skulle till stadskollegiet lämna redogörelse för under näst föregående år beslutade sådana upplåtelser. Till medlemmar av delegationen hava utsetts stadsfullmäktiges presidium och stadskollegiets ordförande.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.: ordf., ordf.; **Hassler, N. H. Å.**, professor, stadsfullm.: 1:e vice ordf.; **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm.: 2:e vice ordf.; **Larsson, Yngve G. R.**, fl. d.r., stadskollegiets ordf.

1942 års polisutredning.

Kommittén, rörande vars uppdrag och sammansättning hänvisas till 1951 års kommunalkalender, har med skrivelse den 10 december 1951 till stadskollegiet avgivit sitt betänkande och därmed slutfört sitt uppdrag.

Stadskollegiets lönekommitté.

Hantverkargatan 3, 2 tr., K.

Stadskollegiet beslöt den 28 juni 1945 att utse en kommitté av sju personer för en allsidig översyn av stadens löneväsen med beaktande för kommittén att tillkalla den expertis, som kunde befinnas erforderlig. Kollegiet har sedermera den 5 maj 1949 beslutat utöka kommittén med två ledamöter.

Lönekommittén har avgivit följande betänkanden:

del I (Bih. 1947: nr 9) med förslag till nytt allmänt tjänstereglemente för Stockholms kommunalstyrelse, antaget av stadsfullmäktige den 19 december 1947 (Utl. 1947: nr 475);

del II (Bih. 1948: nr 9) med förslag till särskilda avlöningsbestämmelser för tjänstemän vid uppbördsverken, polisväsendet m. m., antaget av stadsfullmäktige den 22 mars 1948 (Utl. 1948: nr 80);

del III (Bih. 1948: nr 65) med förslag till avlöningsbestämmelser och lönegradsplacering för tjänstemän vid rådhusrätten m. m., antaget av stadsfullmäktige den 29 oktober 1948 (Utl. 1948: nr 352), samt förslag till avlöningsbestämmelser vid deltidstjänstgöring och arvodesanställning, antaget av stadsfullmäktige den 20 december 1948 (Utl. 1948: nr 420);

Kommittéer

del IV (Bih. 1949: nr 80) med förslag till avlöningsbestämmelser och lönegradsplacering för lärare vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning samt för övningslärare vid folkskolorna ävensom förslag till arvoden för timlärare vid Stockholms stads handelsskolor och handelsgymnasium, antagna av stadsfullmäktige den 21 december 1949 (Utl. 1949: nr 390);

del V (Bih. 1949: nr 94) innefattande, dels en översikt av området för personalvårdande åtgärder inom förvaltningen, dels förslag om provisorisk organisation av och fortsatt utredning om personalvården, dels och förslag om inrättande av personalkonsulenttjänster;

del VI (Bih. 1951: nr 80) med förslag till nytt pensionsreglemente för Stockholms kommunalstyrelse, antaget av stadsfullmäktige den 17 december 1951 (Utl. 1951: nr 408).

Härjante har lönekommittén avgivit förslag till avlöningsbestämmelser m. m. för vissa personalgrupper, vilka föranlett beslut av stadsfullmäktige (Utl. 1948: nr 225, 251, 426, 1949: nr 60, 61, 207, 355, 1950: nr 95, 251, 414, 1951: nr 48, 107, 108, 109, 164, 209, 210, 211, 247, 303, 304, 322, 339, 340, 379, 388, 414, 415 och 416) samt besvarat remisser i ett antal frågor. Kommittén har inom sig utsett särskilda förhandlingsdelegerade för förhandlingar med representanter för personalorganisationerna.

Val av ledamöter ägde rum den 28 juni 1945 (kompletteringsval den 16, 24, 31 oktober och 28 november 1946, den 27 maj och 30 september 1948, den 5 maj och 15 december 1949 samt den 23 oktober, 23 november och 14 december 1950, den 27 januari och 28 april 1951 samt den 10 januari 1952).

Ledamöter.

Britth, L. G., förste byråsekreterare; Frank, P. W., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Göransson, C. Gustaf E., ombudsman, stadsfullm.; Hörlén, S. I., borgarrädssekreterare, Ljung, A. J. H., förärbetsarbetare, stadsfullm., vice ordf.; Ossbahr, C. P., advokat, stadsfullm.; Svanberg, A. Lisa, förbundssekreterare, stadsfullm.; Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.; Twengström, A. J., byråchef, stadsfullm.

Kanslichef.

Romberg, N. W. A.; t. 51 38 10 (se sid. 521).

Sekreterare.

Grünberger, S.; t. 51 38 39; Stålbo, B.; t. 51 38 60; Westmar, Å. E. R.; t. 51 38 94.

Förste kammarskrivare.

Abeleén, J. G. A.; t. 51 41 20.

Registrator.

Gruvfält, f. Gaebehl, Britt-Ingrid; t. 51 38 21.

Kommitténs förhandlingsdelegerade.

Frank, P. W.; Hörlén, S. I.; Ljung, A. J. H.; Ossbahr, C. P.; Romberg, N. W. A.; Twengström, A. J.

1946 års samlingslokalkommitté.

Den 15 april 1946 fattade stadsfullmäktige beslut om olika åtgärder syftande till att förbättra tillgången på samlingslokaler för föreningsverksamhet (Utl. 1946: nr 109). Beslutet innefattade uppdrag åt stadskollegiet, att utse en kommitté, bestående av representanter för olika av samlingslokalförägar berörda nämnder samt enskilda organisationer, med uppgift att verkställa en fortsatt allsidig undersökning angående behovet av samlingslokaler i olika stadsdelar och framlägga för frågans lösning erforderliga byggnadsförslag ävensom utreda frågan om ett permanent organ för hithörande ärenden. Kommittén har inriktat sin fortsatta verksamhet på planering av åtskilliga byggnadsföretag. Förslag rörande dessa hava ännu icke kunnat slutföras. Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 2 maj 1946 (kompletteringsval den 20 november 1947 och den 30 november 1950).

Ledamöter.

Englund, P.-O., redaktör, stadsfullm.; Henriksson, T. H., sekreterare; Johansson, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm., ordf.; Kollberg, f. Lagerheim-Lager Gurli M., fru, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; Lund, B. A., kyrkoherde, stadsfullm.; Nordin, E. A., kontorscheff, stadsfullm.; Sundström, E. T., sekreterare, stadsfullm.; Vaner, O. A., redaktör.

Sekreterare.

Hallberg, B. O. C. L., sekreterare (se sid. 129).

Sinnesslövärdskommittén.

Kommittén, rörande vars uppdrag och sammansättning hänvisas till 1951 års kommunalkalender, har med skrivelse den 29 september 1951 till stadskollegiet avgivit sitt betänkande (Bih. 1951: nr 65) och därmed slutfört sitt uppdrag.

Nöjesparkkommittén.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 februari 1946 till besvarande av väckt motion (M:n 1944: nr 51) att bemyndiga stadskollegiet att tillsätta en kommitté för utredning angående möjligheterna av att anordna en nöjespark i kommunal regi med särskilt beaktande av frågan om Långholmens disponerande för detta ändamål. (Utl. 1946: nr 70.)

I enlighet härmed och på förslag av borgarrådet Tomson beslöt stadskollegiet den 31 oktober 1946 att tillsätta en kommitté av sju personer för utredning av frågan om en nöjespark i kommunal regi. Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum samma dag (kompletteringsval den 20 februari och 20 november 1947, den 30 september 1948 samt den 27 januari 1949).

Den 24 april 1947 beslöt stadskollegiet uppdraga åt kommittén att verkställa utredning rörande nöjesparkfrågan i dess helhet.

Ledamöter.

Carlsson, Carl Walfrid, direktör, stadsfullm.; **Ek**, V. E., f. d. sekreterare, ordf.; **Froste**, f. Melander, Margit S., fru; **Göransson**, C. Gustaf E., ombudsman, stadsfullm.; **Karlsson**, Hans G. B., ombudsman, stadsfullm.; **Kollberg**, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Öhman**, f. Fluge-Pedersen, Rodny, fru.

Sekreterare.

Almgren, E. V., tf. stadsplanesekreterare (se sid. 189).

Stadskollegiets mässhallskommitté.

Kommittén, rörande vars uppdrag och sammansättning hänvisas till 1951 års kommunalkalender, har med skrivelse till stadskollegiet den 21 december 1951 avgivit sitt betänkande (Bih. 1951: nr 64) och därmed slutfört sitt uppdrag.

Kommittén för kioskhandelsordnande.

Vid sammanträde den 11 december 1947 beslöt stadskollegiet i enlighet med hemställan av borgarrådet Berglund att tillsätta en kommitté för utredning rörande kioskhandelsordnande.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 29 januari 1948 och den 30 november 1950 (fyllnadsval den 30 november 1950).

Ledamöter.

Björkman, G. B. K., redaktör; **Carlsson**, Carl Walfrid, direktör, stadsfullm.; **Danielson**, P. G. F., direktör, stadsfullm.; **Hallström**, K. L. F., tjänsteman; **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm., ordf.; **Karlsson**, G. Verner, stationsförman, stadsfullm.; **Westerdahl**, N. A. E., disponent; en vakant.

Sekreterare.

Högrell, B. O. B., sekreterare (se sid. 154).

Kommittén för stadens hamnutredning. Kommittéer

I enlighet med hemställan av dåvarande borgarrådet Göransson beslöt stadskollegiet den 22 januari 1948 att tillsätta en kommitté för utredning av frågan om hamnens utbyggnad och därmed sammanhängande spörsmål. Stadskollegiet beslöt vidare, att kommittén skulle utgöras av åtta ledamöter.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 22 januari 1948 (kompletteringsval den 30 november 1950, varvid kollegiet även beslöt utöka kommittén med ytterligare en ledamot).

Kommittén torde komma att avgiva sitt betänkande under första halvåret 1952.

Ledamöter.

Aastrup, N. G. E., direktör, stadsfullm.; **Agrenius**, G. B., borgarråd, stadsfullm.; **Anderson**, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf., vice ordf.; **Bergvall**, J. H., borgarråd, ordf.; **Göransson**, K. Harald, f. d. borgarråd, stadsfullm.; **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm.; **Larsson**, Yngve G. R., fil. d:r, stadskollegiets ordf.; **Mehr**, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; **Stridsberg**, H. A., ombudsman.

Huvudsekreterare.

Kristensson, F., professor.

Sekreterare.

Svenonius, K.-H. E., sekreterare (se sid. 129).

Ang. **Hamnstyrelsens taxekommitté**, se sid. 244.

Kommittén för utredning rörande överförande till den borgerliga kommunen av vissa kostnader för barnkolonier och skolresor.

Vid sammanträde den 3 juni 1948 beslöt stadskollegiet att tillsätta en kommitté för utredning och förhandlingar med representanter för de kyrkliga församlingarna angående eventuellt överförande från respektive församlingar till den borgerliga kommunen av vissa kostnader för barnkolonier och skolresor.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 16 juni 1948 (kompletteringsval den 9 februari 1950).

Ledamöter.

Andersson, Paul, f. d. överlärare; **Kollberg**, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Ljung**, A. J. H., förrädsarbetare, stadsfullm.; **Malmroth**, f. Herlitz, Elsa, fru,

Kommitté- er

stadsfullm.; Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; Mogård, J. A. B., kyrkoherde; Nordberg, A. E., ekonomidirektör; Olsson, Knut M. G., redaktör, stadsfullm.; Tomson, R. V., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Wårnberg, S. T., extra målningsskontrollant.

Experter.

Edvall, N. G. F., direktörsassistent (se sid. 290); Göransson, B. T., ekonomidirektör (se sid. 358); Hjärne, U. G. E., skolöverläkare (se sid. 360).

Sekreterare.

Nilsson, K.-E. B., borgarrådssekreterare (se sid. 129).

Stockholms stads stipendiedelegation.

Under åren 1926—1943 ställde stadsfullmäktige medel till folkskoledirektionens förfogande för beredande av studiestipendier åt i Stockholm mantalsskrivna, mindre bemedlade ynglingar och flickor. Stipendierna som utdelades av folkskoledirektionen, voro avsedda att underlätta fortsatta studier för synnerligen begåvade ynglingar och flickor, som voro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller hade, för avsikt att vid sådan anstalt vinna inträde. År 1943 blev anslaget icke utnyttjat, emedan stadsfullmäktiges beslut om anslag efter ingivna besvär blev av regeringsrätten upphävt.

I en den 16 februari 1948 väckt motion (M:n 1948: nr 8) hemställde hr Hans Karlsson att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt stadskollegiet att genom en särskild kommitté utreda frågan om normerna och anslagsbehovet för kommunala studiestipendier så snart möjligheter att bevilja sådana blivit öppnade inom kommunallagstiftningens ram. Den 20 september 1948 beslöt stadsfullmäktige, med bifall härtill, att uppdraga åt stadskollegiet att tillsätta en kommitté för utredning rörande lämpliga former för stadens studiehjälpsverksamhet. Sedan stadskollegiet den 30 september 1948 utsett ledamöter i kommittén, avgav denna med skrivelse den 24 november 1948 utredning och förslag i ärendet.

Den 20 december 1948 beslöt stadsfullmäktige, i samband med anvisande av medel för utdelning av stipendier, att godkänna av kommittén framlagt förslag till reglemente för stadens studiestipendier. Vissa ändringar i reglementet ha av stadsfullmäktige beslutats den 19 december 1950. (Se Kf 1948: nr 55, 1950: nr 64.) Enligt reglementet skola stadens stipendier avse att underlätta fortsatta studier för begåvade, mindre bemedlade ynglingar och flickor, som äro mantalsskrivna i Stockholm. Stipendierna utdelas av en delegation, benämnd Stockholms stads stipendiedelegation och bestående av sju ledamöter, utsedda av stadskollegiet under

beaktande av att bland andra folkskoledirektionen, lärings- och yrkesskolstyrelsen samt sjukhusdirektionen därvid böra bliva representerade. Delegationens ledamöter skola så utses, att de företräda såväl allmänna sociala synpunkter som pedagogiska fackkunskaper.

Stadskollegiets senaste val av ledamöter i delegationen ägde rum den 30 november 1950.

Delegerade.

Dahlström, Anna B. I., föreståndarinna; Karlsson, Hans G. B., ombudsman, stadsfullm.; Lamm, H. E., tjänsteman; Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; Meurling, Margareta S. M., förste kontorsskrivare, stadsfullm.; Tomson, R. V., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Wrigstad, P. O., redaktör.

Sekreterare.

Stålfelt, P. E., f. d. folkskolinspektör; mottagning förutv. Hotell Continental, Vasag. 22, C, t. 23 26 05; den $\frac{15}{1}-\frac{1}{6}$ och den $\frac{1}{9}-\frac{20}{12}$ onsdagar kl. 15,30—16,30 samt därjämte den $\frac{15}{1}-\frac{15}{2}$ måndagar och fredagar kl. 18,30—20,30.

Kommittén för utredning av frågan om inrättande av ett semester- och vilohem för stadens anställda.

I en den 16 juni 1947 väckt motion (M:n 1947: nr 51) hemställde fru Rodny Ohman och herr Gunnar Larsson om uppdrag åt stadskollegiet att i samråd med personalens fackliga organisation utreda och framlägga förslag om upprättande av ett semester- och vilohem för personalen vid stadens sjukhus.

Vid behandlingen av motionen uttalade borgarrådsberedningen, att skäl föreläge för en utredning angående kommunala åtgärder för att bereda stadens anställda vila och rekreation under semesterledigheten. Beredningen ansåg dock att problemet borde utredas med hänsyn till hela den kommunala personalens behov, varvid givetvis även de av motionärerna närmast avsedda gruppernas intressen skulle beaktas. På den kommitté, som enligt beredningens mening borde tillsättas för utredning av frågan, skulle det ankomma att upptaga erforderligt samarbete med berörda personalorganisationer.

Stadsfullmäktige beslöt i anslutning härtill den 22 mars 1948 (Utl. 1948: nr 106) att uppdraga åt stadskollegiet att tillsätta en kommitté för verkställande av en utredning i enlighet med de av borgarrådsberedningen uppdragna riktlinjerna.

Vid sammanträde den 13 april 1949 beslöt stadskollegiet att tillsätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa utredning av frågan om inrättande av semester- och vilohem för stadens anställda samt att fram-

lägga av utredningen föranledda förslag. Kommittén bemyndigades att utse sekreterare samt att anlita erforderlig teknisk och administrativ expertis.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 28 april 1949 (kompletteringsval den 30 november 1950).

Ledamöter.

Frank, P. W., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Karlsson**, Hans G. B., ombudsman, stadsfullm.; **Krokstedt**, Astrid J. M., sekreterare, stadsfullm.; **Tiselius**, Jenny M. K., sköterska, stadsfullm.; **Twengström**, A. J., byråchef, stadsfullm.

Sekreterare.

Vakant.

Delegerade för utredning av vissa spörsmål rörande gengasskadade.

I huvudsaklig överensstämmelse med ett av borgarrådet Mårtens i promemoria den 3 februari 1949 avgivet förslag beslöt stadskollegiet den 12 maj 1949 att uttala sin anslutning till i promemorian angivna riktlinjer för utredning av vissa spörsmål rörande gengasskadade, att för utredningens handhavande tillsätta en delegation bestående av fyra av stadskollegiet utsedda representanter samt en representant för vardera medicinalstyrelsen, riks försäkringsanstalten, yrkesinspektionen, arbetsmarknadsstyrelsen och Stockholms erkända centralsjukvård ävensom att bemyndiga delegationen att anställa en sekreterare och i övrigt eventuellt erforderligt biträde i utredningsarbetet.

Vid sammanträde den 8 september 1949 godkände stadskollegiet att delegationen skulle erhålla en något ändrad sammansättning än som ursprungligen avsetts, nämligen, förutom fyra av kollegiet utsedda representanter, två sådana, utsedda av arbetarskyddsstyrelsen, en representant av vardera riks försäkringsanstalten, arbetsmarknadsstyrelsen och Stockholms erkända centralsjukvård.

Stadskollegiets val av delegerade ägde rum den 16 juni 1949 (kompletteringsval den 2 och 23 februari 1950).

Delegerade.

Almgren, Signa M. K., förste underläkare, **Dahlström**, A. H., fattigvårdsdirektör, **Hallström**, K. I. F., tjänsteman, **Kangefjärd**, I. V., ombudsman, en vakant (utsedda av stadskollegiet); **Eklund**, A., förste byråingenjör, **Swensson**, O. Å. I., docent (utsedda av arbetarskyddsstyrelsen); **Ericsson**, G. A. R., tf. förste byråinspektör, ordf. (utsedd av arbetsmarknads-

styrelsen); **Silén**, H. G., byråchef (utsedd av riks försäkringsanstalten); **Östman**, G. R., direktör (utsedd av Stockholms erkända centralsjukvård).

Sekreterare.

Ericsson, C.-B. A., tf. sekreterare (se sid. 154).

Stadskollegiets investeringskommitté.

Hantverkargatan 3, K.

I enlighet med hemställan av dåvarande borgarrådet Höglund i promemoria den 14 juni 1949 angående fortsatta undersökningar rörande stadens investeringsbehov samt om förutsättningarna för stadens ekonomiska politik m. m. beslöt stadskollegiet den 21 juni 1949 att tillsätta en kommitté, bestående av borgarrådsberedningen jämte fyra representanter för stadskollegiet, för utredning rörande stadens framtidsplanering och därmed sammanhängande spörsmål, med bemyndigande för kommittén att anställa huvudsekreterare samt biträdespersonal.

Kommittén har i uppdrag att söka klarlägga stadens investeringsbehov både på kortare och längre sikt samt konsekvenserna i övrigt av stadens tillväxande. Kommittén skall leda generalplanarbetet och samordna planläggningen inom de skilda förvaltningarna för stadens fortsatta utbyggnad. Vidare har kommittén att utreda principerna för en aktiv markpolitik, sättet för finansieringen av olika utgifter och värderingen av stadens kapitaltillgångar. I kommitténs arbetsprogram ingår även att undersöka möjligheterna till ett närmare samarbete med förorts-kommunerna med tanke på planeringen av Stor-Stockholms framtida utveckling.

Kommittén har genomgått ett av stadsplane-kontoret upprättat förslag till generalplan för Stockholm och beslutat trycka detta arbete. Kommittén har vidare låtit uppgöra preliminära planer för stadens investeringsbehov under 1950-talet, vilka jämte motsvarande driftbudgetberäkningar skola publiceras i generalplaneboken. På kommitténs förslag har stadskollegiet hos kungl. majt begärt utredning av problemet Stor-Stockholm. För kommitténs räkning har statistiska kontoret utfört en befolkningsprognos för Stockholm till år 1960. En prognos för befolkningsutvecklingen i Stor-Stockholm fram till 1970 är under arbete. Slutligen har kommittén igångsatt utredningar rörande stadens kapitalhushållning, angående Stockholms kraft- och bränsleförsörjning, beträffande exploateringskostnaderna vid olika bebyggelsesätt och om näringslivets betydelse för stadens fortsatta utveckling.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 21 juni 1949 (kompletteringsval den 10 november 1949 samt den 30 november och den 7 december 1950).

Kom-
mitté-
er

Kommittéer

Ledamöter.

Agrenius, G. B., borgarråd, stadsfullm.; **Andersson**, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Berglund**, H. J., borgarråd, stadsfullm.; **Bergvall**, J. H., borgarråd, ordf.; **Frank**, P. W., borgarråd, stadsfullm.; **Grandien**, A., redaktör, stadsfullm.; **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm.; **Larsson**, Yngve G. R., fil. dr., stadskollegiets ordf.; **Mehr**, Hj. L., borgarråd, stadsfullm., vice ordf.; **Mårtens**, G. H. M., borgarråd, stadsfullm.; **Tomson**, R. V., borgarråd, stadsfullm.; **Wennström**, G. E., borgarråd.

Suppleanter: **Aastrup**, N. G. E., direktör, stadsfullm.; **Karlsson**, G. Verner, stationsförman, stadsfullm.; **Styrman**, G. A., f. d. direktör; **Wide**, E. E., överlärare, stadsfullm.

Huvudsekreterare.

Garpe, D. A. J., organisationsdirektör; t. 340720.

Sekreterare.

Christersson, L. A. T., sekreterare; t. 53 85 50.

Registrator.

Åkerstedt, Kerstin M.; t. 53 85 15.

Delegerade för förhandlingar med kronan rörande revision av 1925 års sinnessjukavtal.

Stadskollegiet beslöt den 20 juni 1950 på hemställan av borgarrådet **Mårtens** i promemoria den 14 juni 1950 att i skrivelse till k. m:t anhänga om upptagande av förhandlingar med kronan för åstadkommande av revision av 1925 års sinnessjukavtal. (Jfr Kf 1925: nr 76.) Stadskollegiets val av delegerade ägde rum den 20 juni 1950.

Av stadskollegiet utsedda delegerade.

Anderson, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm.; **von Heland**, H. C. S., finanssekreterare; **Mårtens**, G. H. M., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Tham**, K. G. K. M., sjukhusdirektör.

Av medicinalstyrelsen utsedd delegerad.

Rahm, A. H. B., byråchef.

Sekreterare.

Ericsson, C.-B. A., tf. sekreterare (se sid. 154).

Kommittén för förberedande och genomförande av Stockholms 700-årsjubileum.

I enlighet med förslag av en för frågans utredning utsedd kommitté beslöt stadsfullmäktige den 18 februari 1952 (Utl. 1952: nr 51) att Stockholms 700-åriga tillvaro skulle högtidligt hållas i anslutning till midsommaren 1953. Stadskollegiet bemyndigades att vidtaga erforderliga åtgärder för jubileets förberedande och genomförande inom en kostnadsram av en halv miljon kronor.

Härefter beslöt stadskollegiet den 6 mars 1952 uppdraga åt den av kollegiet tidigare (den 8 november 1950) för frågans utredning tillsatta kommittén att jämväl handha det fortsatta arbetet med jubileets förberedande och genomförande, dock med skyldighet för kommittén att underställa kollegiet frågor av större principiell och ekonomisk betydelse.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 8 november 1950.

Ledamöter.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Berglund**, H. J., borgarråd, stadsfullm.; **Bergvall**, J. H., borgarråd; **Grandien**, A., redaktör, stadsfullm.; **Hassler**, N. H. Å., professor, stadsfullm:s 1:e vice ordf., vice ordf.; **Kollberg**, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Larsson**, Yngve G. R., fil. dr., stadskollegiets ordf.; **Mehr**, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.

Sekreterare.

Löfquist, T. H. F., stadssekreterare (se sid. 128).

Delegerade för förhandlingar med kronan rörande reglering av dess markinnehav inom Nedre Norrmalm.

I en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 5 december 1949 väckt motion (M:n 1949: nr 52) hava herr Yngve Larsson m. fl. hemställt, att fullmäktige måtte uppdraga åt stadskollegiet att hos k. m:t anhänga om förhandlingar rörande den reglering av kronans markinnehav inom Nedre Norrmalm, särskilt vad angår området norr om Hamngatan—Klarabergsgatan, som kunde förädlas av den förestående revisionen av Nedre Norrmalms stadsplan.

Med anledning härav beslöt stadskollegiet den 31 augusti 1950 att till k. m:t avlåta skrivelse med anhängan om dylika förhandlingar mellan representanter för kronan och staden. Stadsfullmäktige behandlade ifrågasvarande motion vid sammanträde den 18 september 1950. (Utl. 1950: nr 282.)

Sedan k. m:t den 19 januari 1951 uppdragit åt f. d. generaldirektörerna H. Leo och H. Malmberg att företräda kronan vid ifrågasvarande förhandlingar, beslöt stadskollegiet den 1 februari 1951 att företaga val av stadens representeranter vid nämnda förhandlingar.

Såsom ett första resultat av förhandlingarna framlade delegerade den 29 november 1951 ett under förutsättning av k. m:ts och stadsfullmäktiges godkännande träffat avtal om förvärfv åt staden av kvarteret Beridarebanan å Norrmalm. Avtalet har sedermera den 17 mars 1952 för stadens del godkänts av stadsfullmäktige (Utl. 1952: nr 57).

Av stadskollegiet utsedda delegerade.

Agrenius, G. B., borgarråd, stadsfullm.; **Andersson**, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Berglund**, H. J., borgarråd, stadsfullm.; **Bergvall**, J. H., borgarråd; **Larsson**, Yngve G. R., fil. d:r, stadskollegiets ordf., ordf.; **Wennström**, G. E., borgarråd.

Av kungl. maj:t utsedda delegerade.

Leo, H. V., f. d. generaldirektör; **Malmberg**, O. H., f. d. generaldirektör.

Stadens delegerades sekreterare.

Nordberg, A. E., ekonomidirektör (se sid. 194).

Delegerade för Nedre Norrmalms reglering.

Hantverkargatan 3, K.; t. 22 20 20.

Stadskollegiet beslöt den 8 mars 1951 att bifalla ett av borgarrådet Berglund i promemoria den 14 februari 1951 framlagt förslag till åtgärder för effektivisering av arbetet med Nedre Norrmalms reglering genom inrättande av en särskild delegation med nedanstående sammansättning. På delegationen skall ankomma att svara för slutförandet av utredningsarbetet rörande Nedre Norrmalms reglering och därmed sammanhängande spörsmål samt att jämnväl medverka vid reglerings genomförande i den utsträckning, detta finnes lämpligt. Val av delegerade skedde samma dag.

Med delegationens medverkan har framlagts förslag till detaljstadsplan för området kring Klarabergsgatan mellan Vasagatan och Drottninggatan, *delstadsplan I*, antagen av stadsfullmäktige den 17 september 1951 (Utl. 1951: nr 285), varjämte stadsplaneförslag för området mellan Hötorget och den nya Sveaplatsen, *delstadsplan II*, godkänts av stadsplanenämnden den 10 december 1951.

Delegerade.

Anger, D. V. E., f. d. gatudirektör, föredragsgåue; **Berg**, J. G., fastighetsdirektör; **Berglund**, H. J., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Bergvall**, J. H., borgarråd; **Ekwall**, P. G., gatudirektör; **von Heland**, H. C. S., finanssekreterare (adjungerad); **Helin**, M. S., direktör; **Markellus**, S. G., stadsplanedirektör; **Wennström**, G. E., borgarråd; **Wetterling**, G. M. W., stadsarkitekt.

Sekreterare.

Nordberg, A. E., ekonomidirektör (se sid. 194).

Arbetsutskott.

Ahlberg, C.-F., regionplanedirektör; **Anger**, D. V. E., f. d. gatudirektör, ordf.; **Hedtjärn**, Å. G., byråingenjör; **von Heland**, H. C. S., finanssekreterare; **Helin**, M. S., direktör; **af Klercker**, C.-H. N., förste ingenjör; **Lidvall**, N. A. F., förste ingenjör; **Nordberg**, A. E., ekonomidirektör.

Registrator.

Berger, Ingrid, förste kontorsskrivare.

Kommittén för utredning av frågan om distriktsläkarorganisationen.

Stadskollegiet beslöt den 20 september 1951 på hemställan av borgarrådet Bergvall i promemoria den 13 september 1951 att tillsätta en kommitté för utredning av frågan om distriktsläkarorganisationen. Beslutet i fråga har tillkommit med anledning av en mellan lönekommitténs förhandlingsdelegerade och representeranter för Sveriges läkarförbund den 30 juni 1951 träffad överenskommelse.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum den 20 september 1951.

Ledamöter.

Dahlström, A. H., fattigvårdsdirektör, **Garpe**, D. A. J., organisationsdirektör, **von Heland**, H. C. S., finanssekreterare, ordf., **Pehrson**, C. G., planeringschef, **Rietz**, A. E., förste stadsläkare, **Sundberg**, E. D., drätselkamrerare (utsedda av stadskollegiet); **Bexelius**, J. G., stadsdistriktsläkare, **Broberg**, N. A., ombudsman, **Rülcker**, E. R. A. O., stadsdistriktsläkare (utsedda av Sveriges läkarförbund).

Sekreterare.

Carlbon, B. A., syssloman (se sid. 457).

Kommittéer Kommittén för översyn av stads- teaterfrågan.

Efter en motion i ärendet hemställde dåvarande kulturborgarrådet i en den 23 maj 1944 dagtecknad promemoria, att stadsfullmäktige måtte bemyndiga stadskollegiet tillsätta sju kommittéer för utredning om byggandet av en modern stadsteater. Sedan stadsfullmäktige beslutat i enlighet med nämnda förslag, tillsattes stadskollegiets teaterbyggnadskommitté, som sedermera den 31 maj 1950 avlämnade ett betänkande med utredning och förslag rörande stadsteater i Stockholm (Bih. 1950: nr 70).

I enlighet med förslag av borgarrådet Tomson i promemoria den 26 oktober 1951 beslöt stadskollegiet den 8 november 1951 att tillsätta en ny kommitté för översyn av stadsteaterfrågan med uppgift bland annat att snarast redovisa förslag till åtgärder, som borde vidtagas för reserverande av tomt för en blivande stadsteater.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 15 november 1951.

Ledamöter.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Garpe**, D. A. J., organisationsdirektör; **Harrie**, I. O., chefredaktör; **Hernelius**, J. A., andre redaktör; **Mehr**, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; **Tomson**, R. V., borgarråd, stadsfullm.

Sekreterare.

Vakant.

Delegerade för understöd åt författare m. fl.

Efter förslag av dåvarande kulturborgarrådet ha stadsfullmäktige från och med år 1945 anvisat medel i staten för understöd åt förtjänta författare, konstnärer, tonsättare och skådespelare. Staden ville härmed giva ett stöd som uppmuntran i behjärtansvärda fall och en utmärkelse åt personer, som ofta under bekymmersamma villkor gjort en konstnärligt märklig eller originell insats eller i mindre format utfört en livsgärning av värde inom diktens, konstens, musikens eller teaterns värld. Det avsågs även, att medel skulle kunna utdelas som hjälp åt någon ung och särpräglad begåvning, vars utveckling eljest skulle hämmas av tryckande yttre bekymmer.

Anslaget har tidigare fördelats av stadsfullmäktiges presidium jämte borgarråden för kultur- och finansrotlarna.

Den 1 november 1951 beslöt stadskollegiet företaga sådan ändring i sammansättningen av delegationen att den skulle bestå av fem av stadskollegiet utsedda ledamöter.

Anslaget är i 1952 års stat uppfört med 60,000 kr. Genom beslut av delegerade den 12

mars 1952 ha understöd för år 1952 tilldelats författarna Ivan Oljelund, Karl Wennberg och Gösta Carlberg, konstnärerna Yngve Andersson, Eric Gnista, Ninnan Santesson och Josef Öberg, tonsättarna Nils Björkander och Moses Pergament samt skådespelarna Manda Björling, Constance Byström, Anders de Wahl och Gerda Lundequvist. Dessutom utdelade delegerade i slutet av år 1951 understöd av 1952 års anslag åt numera framlidna skåderpelerskan Märta Ekström.

Stadskollegiets val av delegerade för tiden till 1952 års utgång ägde rum angivna dag den 1 november 1951.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Hassler**, N. H. Å., professor, stadsfullm:s l:e vice ordf.; **Höglund**, C. Z. K., f. d. borgarråd; **Remens-Blomquist**, Eva F., läroverksadjunkt, stadsfullm.; **Tomson**, R. V., borgarråd, stadsfullm., ordf.

Sekreterare.

Nilsson, K.-E. B., borgarrådssekreterare (se sid. 129).

Delegerade för förberedande hand- läggning av ärenden rörande bidrag till vetenskapligt forsknings- och utredningsarbete.

I en den 17 april 1950 avgiven promemoria, vari bland annat hänvisades till en av herr Yngve Larsson m. fl. väckt motion (M:n 1946: nr 52), hade dåvarande finansborgarrådet Höglund hemställt, att stadsfullmäktige för utgivande av bidrag till vetenskapligt forsknings- och utredningsarbete måtte dels av det i 1950 års stat uppförda anslaget för oförutsedda utgifter anvisa 75,000 kr., dels i staten för år 1951 uppföra ett anslag å 100,000 kr. Vidare hade hemställts, att fullmäktige ville bemyndiga stadskollegiet att självt eller genom en av kollegiet utsedd delegation besluta om utdelning av bidrag ur ifrågavarande anslag, vilka bidrag enligt förslaget skulle kunna utgivas åt i stadens tjänst anställda eller åt andra personer, vilka utförde forskningsarbete, som vore eller kunde beräknas bli av påtagligt värde för den kommunala verksamheten. Stadskollegiet anslöt sig till finansborgarrådets hemställan, vilken även bifölls av stadsfullmäktige den 15 maj 1950 (Utl. 1950: nr 142).

Av det för år 1950 anvisade anslaget beviljade stadskollegiet under året bidrag till fyra forskare med sammanlagt 42,100 kr. Genom beslut den 20 december 1951 och 31 januari

1952 har stadskollegiet härefter utdelat 20 bidrag på sammanlagt 108,500 kr.

I 1952 års stat har såsom bidrag till vetenskapligt forsknings- och utredningsarbete anvisats ett anslag å 67,000 kr., som jämte återstoden av tidigare anvisade medel, 24,400 kr., stå till förfogande för ytterligare utdelning av bidrag under innevarande år.

Den 14 februari 1952 beslöt stadskollegiet att den förberedande handläggningen beträffande prövningen av ansökningar om bidrag till vetenskapligt forsknings- och utredningsarbete skulle överlämnas till en delegation av fem personer.

Stadskollegiets val av delegerade ägde rum angivna dag den 14 februari 1952.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Bergvall**, J. H., borgarråd; **Hassler**, N. H. Å., professor, stadsfullm:s l:e vice ordf.; **Höjer**, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.; **Larsson**, Yngve G. R., fl. d:r, stadskollegiets ordf.

Sekreterare.

Vakant.

Sturehovskommittén.

Stockholms stad äger sedan år 1899 Sturehovs gård, som ingår i de s. k. Bornsjöegendomarna. Till gården hör ett slottsliknande corps de logis från 1780-talet med flyglar, vilka tillskrivas ännu högre ålder. Denna anläggning jämte tillhörande ekonomibyggnader tillmätas stort kulturhistoriskt värde och anses som ett förnämligt exempel på 1700-talets herrgårdskultur i fråga om arkitektur, bostadsinredning och gårdsanläggning.

I det avtal, som år 1951 träffats med ny arrendator av gården, hava slottet, den ena flygeln och vissa tillhörande ekonomibyggnader avskilts från arrendekontraktet för att uthyras separat.

På vissa villkor hade sedermera industriverksstyrelsen erbjudit k. civilförsvarsstyrelsen att förhyra slottet m. m. för att komma till användning för förläggning dit av en civilförsvarets högskola.

Mot den sålunda föreslagna upplåtelsen har på grund av konst- och kulturhistoriska hänsyn riktats starka invändningar bl. a. från riksantikvarieämbetet och museinämnden. Med anledning härav har borgarrådsberedningen i sitt yttrande framhållit, att särskilda hänsyn måste tagas till att Sturehov enligt de berörda myndigheternas mening vore en av vårt lands förnämsta herrgårdsanläggningar från gustaviansk tid. Det vore därför angeläget att finna en sådan användning av slottet, som i möjligaste mån för framtiden säkerställde ett bevarande av de stora kulturhistoriska och skönhetsvärden, som slottet och dess miljö representerade.

Med bifall till en av borgarrådsberedningen gjord hemställan beslöt stadskollegiet den 13 mars 1952 att tillsätta en kommitté av sju personer för verkställande av en allsidig och förutsättningslös utredning angående dispositionen av Sturehovs slott och vidliggande byggnader.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum samma dag den 13 mars 1952.

Ledamöter.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; **Bergvall**, J. H., borgarråd; **Grandien**, A., redaktör, stadsfullm.; **Höjer**, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.; **Larsson**, Yngve G. R., fl. d:r, stadskollegiets ordf.; **Tomson**, R. V., borgarråd, stadsfullm.; **Wide**, E. E., överlärare, stadsfullm.

Sekreterare.

Karlsson, E. A., f. d. direktör.

Kommittén för utredning av frågan om åtgärder från staden för att underlätta arbetsbördan för förvärvsarbetande kvinnor med vårdnadsplikt.

I en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 28 januari 1952 väckt motion (M:n 1952: nr 6) hava fru Elvira Wedberg-Larsson m. fl. föreslagit, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt stadskollegiet att tillsätta en kommitté med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande tänkbara åtgärder från stadens sida för att underlätta arbetsbördan för förvärvsarbetande kvinnor med vårdnadsplikt. Med anledning av motionen beslöt stadsfullmäktige den 17 mars 1952 uppdraga åt stadskollegiet att tillsätta en kommitté för verkställande av en undersökning i enlighet med i Utl. 1952: nr 72 uppdragna riktlinjer.

Efter hemställan av borgarrådet Mehr i promemoria den 19 mars 1952 beslöt stadskollegiet den 20 mars 1952 att tillsätta en kommitté av sju personer för verkställandet av den sålunda beslutade utredningen.

Stadskollegiets val av ledamöter i kommittén ägde rum samma dag den 20 mars 1952.

Ledamöter.

Ager, Ruth M., rektor; **Höjer**, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm., ordf.; **Julin**, f. Liljenbrunn, Gertrud J., ombudsman, stadsfullm.; **Osbjer**, Å. A., förste postassistent, stadsfullm.; **Svanberg**, A. Lisa, förbundssekreterare, stadsfullm.; **Thorsson**, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M., sekreterare, stadsfullm.; **Wedberg-Larsson**, A. A. Elvira, fru, stadsfullm.

Sekreterare.

Vakant.

**Kom-
mitté-
er**

Spångarådet.

Expedition: Stationsplan 3, Spånga; t. 36 34 91; expeditionstid: måndagar 19,30—20,30.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 juni 1948 (Utl. 1948: nr 207) att uttala sig för inrättande av ett råd, vars uppgift skulle vara att utgöra ett kontaktorgan mellan staden och den från årsskiftet 1948/1949 inkorporerade delen av Spånga jämte Hässelby villastads köping. Med anledning härav beslöt de kommunala representationerna i det införlivade området att medverka vid tillsättande av detta råd, Spångarådet.

Rådet består av tretton ledamöter, jämte lika många suppleanter, utsedda av de förutvarande kommunala representationerna i Spånga och Hässelby. Mandattiden för rådet utgick den 15 oktober 1950, men enligt beslut den 14 september 1950, den 29 mars 1951 och den 10 januari 1952 har rådets mandattid successivt förlängts, senast till den 1 januari 1953. Antalet ledamöter och suppleanter i rådet har i samband härmed ökat från tretton till femton.

Rådet har till uppgift att i frågor som beröra för det införlivade området väsentliga ämnen inom fastighetsförvaltningen, stadsplaneringen, skolväsendet, socialvården och kulturvården eller som eljest har ett för införlivningsområdet ur allmänna synpunkter betydande intresse, vara rådgivare åt stadens olika styrelser och nämnder och att i sådan egenskap på anmodan avgiva yttranden i dylika frågor. Rådet må jämväl utan anmodan till stadens olika förvaltningsorgan avgiva de förslag och framställningar, som rådet kan finna påkallade.

Författning. Arbetsordning för Spångarådet, godkänd av stadskollegiet den 13 april 1949 (Kf 1949: nr 9), med ändr.

Ledamöter.

***Adolfsson**, K. H., droskförare; ***Beijer**, B.-O., direktör; ***Bülow**, G. L. L., spårvägsman; ***Carlstedt**, J. F., ingenjör; ***Forslund**, J. A., förutv. statsråd, riksdagsman, ordf.; ***Hedsjö**, K. E., trädgårdsmästare; ***Holm**, T. W., kommunalarbetsare; ***Höök**, O. W., målare, vice ordf.; ***Jansson**, A. E. S., lantbrukare; ***Karlsson**, C. E., fräsare; ***Marthiener**, E. M., körmästare; ***Mähl**, S. E., byggnadsingenjör; ***Rosenberg**, S. F., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm.; ***Svensson**, S., försäkringstjänsteman; ***Wilén**, Å. W., föreståndare.

Suppleanter¹⁾: ***Petersson**, A. B. A., snickare; ***Lundquist**, C. O., folkskollärare; ***Orre**, f. Svensson, M. Edit M., fru; ***Beijer**, S. F. N. W., linjemästare; ***Klingberg**, f. Sjöqvist, A. E. (Frida), fru; ***Wiberg**, f. Magnusson, Anna E., fru; ***Eriksson**, E. G., posttjänsteman; ***Karlsson**, G. A., posttjänsteman; ***Andersson**, K. E., handelsträdgårdsmästare; ***Lindblom**, F. W., förman; ***Lundström**, Hj. R., garagemästare; ***Carlsson**, D. H. E., kontorschef; ***Blänning**, N. G., ingenjör; ***Carlsson**, G. A., byggmästare; ***Mattsson**, H. G., metallarbetare.

Sekreterare.

Martin, J. H., stadsplanesekreterare (se sid. 510).

¹⁾ Suppleanterna äro upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas ställföreträdare de äro.

Institutioner för samverkan mellan Stockholms stad och närliggande kommuner m. m.

Stockholmstraktens regionplane-förbund.

Jfr Utl. 1948: nr 109, 1949: nr 226, 332, 1951: nr 64.)

Sedan Stockholms stadsfullmäktige den 1 juli 1947 (Utl. 1947: nr 272) hos överståthållarämbetet hemställt, att ämbetet ville vidtaga förberedande åtgärder för upprättande av en regionplan för Stockholm med förorter enligt bestämmelserna i byggnadslagen den 30 juni 1947, och därefter förslag härom samt om regionplaneområdets omfattning ingivits till k. m:t av ämbetet samt länsstyrelsen i Stockholms län, har k. m:t den 21 januari 1949 förordnat, att regionplan skall upprättas för ett område innefattande Stockholms stad och större delen av Stockholms län, nämligen *städerna*: Djursholm, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nynäshamn, Sigtuna, Solna, Sundbyberg, Södertälje och Vaxholm; *köpingarna*: Danderyd, Saltsjöbaden, Sollen-tuna, Stocksund och Täby; samt *landskommunerna*: Blidö, Boo, Botkyrka, Dalarö, Djurö, Ekerö, Frötuna, Färingsö, Grödinge, Gustavs-berg, Huddinge, Järfälla, Ljusterö, Lyhundra, Märsta, Roslags-Länna, Salem, Sjuhundra, Skepptuna, Sorunda, Tyresö, Upplands-Väsby, Vallentuna, Vaddö, Värmdö, Västerhaninge, Ösmo, Össeby, Österhaninge, Östertälje och Österåker. Inom området finnas dessutom *municipalsamhällena*: Dalarö, Huddinge, Igelsta, Rimbo, Rönninge, Segeltorp och Tumba. Medlemmar av regionplaneförbundet äro också Stockholm och 10 andra städer, 5 köpingar, 31 socknar och 7 municipalsamhällen eller inalles 54 samhällen.

K. m:t har den 16 februari 1951 fastställt förbundsordning för Stockholmstraktens regionplaneförbund. Enligt denna har förbundet till ändamål att genom upprättande av regionplan och därmed sammanhängande åtgärder verka för att gemensam planläggning äger rum och länder till efterträttelse inom området för angivna kommuner och samhällen i fråga om: viktigare trafikleder, flygplatser, områden för tätbebyggelse och friluftsliv samt anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Förbundets angelägenheter skola jämlikt förbundsordningen, byggnadslagen den 30 juni 1947 §§ 128 och 129 m. fl. samt lagen den 13 juni 1919 om kommunalförbund hand- havas av en förbundsdirektion. Av direk- tionens ledamöter skall en, tillika ordförande, jämte ersättare för denne, utses av k. m:t. Övriga ledamöter skola enligt förbundsordningen utses

sålunda, att varje förbundsmedlem äger utse en ledamot samt ytterligare en ledamot för varje fullt tal av 25,000 av folkmängden. Ersättare utses i samma ordning. Mandattiden är 4 år.

Regionplaneförbundet biträdes av en regionplanenämnd. Enligt byggnadsstadgan åligger regionplanenämnd bl. a.: att upprätta förslag till regionplan, att sedan sådan fastställts, verka för att planens bestämmelser efterlevas, att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom regionplaneområdet och dess omgivning samt väcka de förslag till ändringar av regionplanen och göra de framställningar i övrigt hos förbundsdirektionen, som länsstyrelsen eller annan myndighet påkallar ävensom att minst en gång vart femte år underkasta frågan om regionplanens lämplighet en allsidig omprövning.

Antalet ledamöter i regionplanenämnden skall vara 9, varav 4 skola vara utsedda på förslag av de ledamöter i direktionen, vilka företräda Stockholms stad, och återstående fem på förslag av övriga direktionsmedlemmar. Till ledamöter skola utses personer, som kunna antagas vilja främja en för regionplaneområdet gagnelig planläggning samt såvitt möjligt hava praktisk erfarenhet beträffande spörsmål, som skola behandlas i regionplanen. En av ledamöterna bör vara lagfaren. Uppdraget som ledamot av regionplanenämnd gäller för 4 år. Avgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstiden utses ny ledamot; och skall den sålunda utsedda tjänstgöra under den tid, som för den avgångne återstått. För varje ledamot skall utses en ersättare.

Ledamot eller ersättare i regionplanenämnd kan ej den vara som icke uppnått 23 års ålder och som är omyndig eller i konkurstillstånd. Ledamot eller ersättare av regionplanenämnd kan på vissa i byggnadsstadgan angivna skäl avsäga sig uppdraget. Regionplanenämnd utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Regionplanenämnden skall till sitt förfogande hava sakkunnigt biträde (regionplanedirektören). Denne skall vara tillstådes vid regionplanenämnds sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet. Vid regionplanenämnds sammanträde äga vidare var angår Stockholm, följande personer rätt att vara närvarande: stadsplanedirektören, stadsarkitekten, stadsingenjören, trafikpolisintendenten, förste stadsläkaren och stadsantikvarien, med rätt för dem att deltaga i överläggningarna men ej i be-

Samverkan med grannkommuner slutet samt att få sin mening antecknad till protokollet.

Beträffande arealen, folkmängden och den kommunala skattebördan i Stockholms regionplaneområde år 1951, se Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1951, tab. 272).

Stadsfullmäktige företogs den 8 december 1951 val av 30 ledamöter och lika många ersättare i förbundets direktion för åren 1952—1955.

Författningar m. m. Förbundsordning för Stockholmstraktens regionplaneförbund, fastställt av k. m:t 16 febr. 1951 (Kf 1951: nr 3). Byggnadslag 30 juni 1947. K. byggnadsstadga 30 juni 1947.

Direktionen.

Ordförande

(utsedd av k. m:t).

Leo, H. V., f. d. generaldirektör.

Ersättare för ordföranden

(utsedd av k. m:t).

Nerell, Å. N. J., f. d. direktör.

Av Stockholms stadsfullmäktige utsedda ledamöter av direktionen
(för åren 1952—1955).

Agrenius, G. B., borgarråd, stadsfullm.; Ahlén, A. E., civilingenjör, stadsfullm.; Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.s ordf.; Anderson, Knut Hj., kontorschef, stadsfullm.; Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; Bergvall, J. H., borgarråd; Bohman, B. G., direktör; Carlsson, Carl Walfrid, direktör, stadsfullm.; Erman, A. J. F. I., redaktör, stadsfullm.; Hallerby, N. E., redaktör, stadsfullm.; Helin, M. S., direktör; Huss, E. J., direktör, stadsfullm.; Höjer, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.; Johansson, Erik G., f. d. förbundskassör, stadsfullm.; Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm.s 2:e vice ordf.; Larsson, Yngve G. R., fil. d.r., stadskollegiets ordf.; Ljung, A. J. H., förrådsarbetare, stadsfullm.; Lundström, N. B., riksbudsmann, stadsfullm.; Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm.; Olsson, Knut M. G., redaktör, stadsfullm.; Ossbahr, C. P., advokat, stadsfullm.; Sundström, E. T., sekreterare, stadsfullm.; Svensson, G. A., byggmästare; Tomson, R. V., borgarråd, stadsfullm.; Twengström, A. J., byråchef, stadsfullm.; Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru, stadsfullm.; Wennström, G. E., borgarråd; Wide, E. E., överlärare, stadsfullm.; Åstrand, N., förbundssekreterare, stadsfullm.

Ersättare: Alderin, E. K., typograf, stadsfullm.; Aronson, S. A., direktör, stadsfullm.; Braathen, f. Möller, Mix A., fru, stadsfullm.; Carlberg, O. Ch., underinspektör, stadsfullm.; Danielson, P. G. F., direktör, stadsfullm.; Edstam, A. M.

(Anna-Maja), extra folkskolinspektör, stadsfullm.; Eriksson, Arthur W., metallarbetare, stadsfullm.; Eriksson, E. O. (Olle), ombudsmann, stadsfullm.; Gustavson, A. V. N., målar-mästare; Göransson, C. Gustaf E., ombudsmann, stadsfullm.; Hjerne, K. G., färghandlare, stadsfullm.; Johansson, Lilly E. E., fabriksarbeterska, stadsfullm.; Julin, f. Liljenbrunn, Gert-rud J., ombudsmann, stadsfullm.; Karlsson, Hans G. B., ombudsmann, stadsfullm.; Karlson, Tore E., skyddsombudsmann, stadsfullm.; Keyser, E. R., ingenjör, stadsfullm.; Larsson, Emil W., tf. extra assistent, stadsfullm.; Lönnqvist, F. O.-F., byråsekreterare, stadsfullm.; Malm, A. B., direktör, stadsfullm.; Nordin, E. A., kontorschef, stadsfullm.; Orre, O. S. W., direktör, stadsfullm.; Oshjer, A. A., förste postassistent, stadsfullm.; Rosenberg, S. F., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm.; Setréus, I. M., kassör, stadsfullm.; Styrman, G. A., f. d. direktör; Svensson, T. V., redaktör; Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.; Törnqvist, J. E., kontrollör, stadsfullm.; Vigedal, B. R., instruktör, stadsfullm.; Åkerman, O. M. J., civilingenjör.

Antalet ledamöter i direktionen, valda av andra medlemmar i förbundet än Stockholms stad, utgör år 1952 55 st.

Sekreterare.

Garpe, D. A. J., organisationsdirektör (se sid. 129).

Regionplanenämnden.

Ledamöter.¹⁾

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.s ordf.; Andersson, A., kommunaldirektör, Sollentuna; Asplund, E., ingenjör, Danderyd; Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Birke, E., riksdagsman, Rönninge; Eliasson, N., kommunalnämndsordförande, Huddinge; Göransson, K. Harald, f. d. borgarråd, stadsfullm.; Larsson Yngve G. R., fil. d.r., stadskollegiets ordf.; Thun, F. V., riksdagsman, Åkersberga, vice ordf.

Ersättare: Aastrup, N. G. E., direktör, stadsfullm.; Andersson, C. A., järnvägstjänsteman, Solna; Andersson, G., kommunalnämndsordförande, Gustavsberg; Bergvall, J. H., borgarråd; Helin, M. S., direktör; Lodenius, G., lantbrukare, Penningby; Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; Wiberg, E., föreståndare, Rimbo; Österman, F., kommunalnämndsordförande, Blidö.

Sekreterare.

Garpe, D. A. J., organisationsdirektör (se sid. 129).

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

Regionplanekontoret.

Råsdavägen 165, Solna, t. 27 03 10.

Regionplannedirektör.

Ahlberg, C.-F.

Stockholms förorters samarbetsnämnd.

Postadress: Karlbergsvägen 47 A, 4 tr.,
Va.; t. 16 25 00—16 25 07 eller 16 28 65
(ordf.); 67 69 63 eller 32 15 19 (sekr.).

Stockholms förorters samarbetsnämnd, som bildades år 1946, utgör för de kommuner i Stockholms omgivning, vilka ingå som medlemmar, ett samarbetsorgan med uppgift att behandla spörsmål av för dessa kommuner gemensamt intresse, bland annat samhällsbyggnad, stadsplan, bebyggelse, vattenförsörjning, avlopp och kommunal organisation. I sådant syfte har nämnden att verkställa utredningar i frågor, som anses böra lösas gemensamt för två eller flera av de i nämnden ingående kommunerna, eller som sammanhånga med grannskapet till Stockholm. Härvid skall nämnden i erforderlig utsträckning söka samarbete med länsstyrelsen och landstinget i Stockholms län, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund och Stockholms stad ävensom aktgiva på den kommunala förvaltningens organisation och utveckling i övriga svenska städer och landskommuner samt i förortskommunerna till de övriga nordiska huvudstäderna.

Den 1 januari 1952 voro anslutna 30 kommuner med tillhopa 211,554 invånare. Varje kommun med högst 10,000 invånare utser 2 representanter i nämnden. Övriga kommuner utser härutöver 1 representant för varje påbörjat 10,000-tal invånare utöver 10,000.

Nämnden, som f. n. består av 72 ledamöter, tillsätter fyra utskott, arbetsutskottet med mera allmänna uppgifter, samt planerings-, sanerings- och skärgårdsutskotten med speciella uppgifter. Till nämndens förfogande står vidare fyra konsulter, en jurist, en stadsplanarkitekt, en vatten- och avloppsenjör och en kommunikationsexpert.

Författning. Reglemente för Stockholms förorters samarbetsnämnd, antaget 21 juni 1946, med ändr. 18 mars 1948.

Samarbetsnämnden.

Björlin, E. G. A., direktör, Nacka, ordf.; Eliasson N. J. L., kommunalnämndsordförande, Huddinge, vice ordf.; dessutom 70 kommunala representanter.

Arbetsutskottet.¹⁾

Apéria, R., disponent, Solna; Berg, G. A., kommunaldirektör, Täby; Björlin, E. G. A., direktör, Nacka, ordf.; Eliasson, N. J. L., kommunalnämndsordförande, Huddinge; Nygglow, R., kantor, Värmdö.

Nämndens sekreterare.

Blomqvist, G. G. T., försäkringsråd.

**Sam-
ver-
kan
med
grann-
kom-
muner**

Stor-Stockholms samarbetsdelegation.

Stadskollegiet beslöt den 31 maj 1951 att godkänna av stadskollegiets ordförande i promemoria den 28 maj 1951 framlagt förslag till riktlinjer för ett vidgat samarbete mellan Stockholms stad och dess förorter. I detta syfte hade föreslagits en samarbetsdelegation med uppdrag att utgöra ett organ för samråd i sådana kommunala frågor, som äro gemensamma för staden samt en eller flera kommuner, tillhörande Stockholms förorters samarbetsnämnd (se nedan) ävensom landstinget och som icke ankomma på annat interkommunalt organ såsom Stockholms regionplaneförbund eller Stor-Stockholms trafikutredning. Riktlinjerna godkändes av samarbetsnämnden den 19 september 1951.

Denna samarbetsdelegation består av 14 ledamöter jämte lika många suppleanter, varav sju med lika många suppleanter utses av stadskollegiet i Stockholm och sju med lika många suppleanter av Stockholms förorters samarbetsnämnd (se nedan).

Stockholms läns landstings förvaltningsutskott har den 28 juni 1951 beslutat utse landstingets ordförande att jämte landstingsdirektören vara landstingets kontaktperson vid samarbetsdelegationens sammanträden.

Delegerade välja inom sig ordförande och vice ordförande. Den kommun eller det organ eljest, som delegerat representerar, har att bestrida kostnaderna för den delegerades deltagande i sammanträdena. Övriga kostnader för verksamheten bestridas av Stockholms stad och Stockholms förorters samarbetsnämnd till lika delar, där icke annat i särskilt fall överenskommes.

Författning. Riktlinjer för Stor-Stockholms samarbetsdelegation, godkända av stadskollegiet den 31 maj 1951 och av Stockholms förorters samarbetsnämnd den 19 september 1951 (Kf 1951: nr 100).

Ordförande.

Larsson, Yngve G. R., fil. d.r., stadskollegiets ordf.

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

Sam-
ver-
kan
med
övr-
grann-
kom-
muner

Vice ordförande.

Björlin, E. G. A., direktör, Nacka.

Övriga av Stockholms stadskollegium utsedda ledamöter i samarbetsdelegationen.

Aastrup, N. G. E., direktör, stadsfullm.; Agrenius, G. B., borgarråd, stadsfullm.; Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm:s ordf.; Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; Bergvall, J. H., borgarråd; Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.

Ersättare: Carlsson, Carl Walfrid, direktör, stadsfullm.; Göransson, K. H., f. d. borgarråd, stadsfullm.; Helin, M. S., direktör; Lundström, N. B., riksbudsmän, stadsfullm.; Mårtens, G. H. M., borgarråd, stadsfullm.; Wennström, G. E., borgarråd; Wide, E. E., överlärare, stadsfullm.

Övriga av Stockholms förorters samarbetsnämnd utsedda ledamöter i samarbetsdelegationen.¹⁾

Andersson, Axel, kommunaldirektör, Sollentuna; Andersson, C. A., drätselkamarordförande, Solna; Berg, G. A., kommunaldirektör, Täby; Eliasson, N. J. L., kommunalnämndsordförande, Huddinge; Jansson, E., kommunalnämndsordförande, Djurö; Sköldin, P. A., riksdagsman, Sundbyberg.

Ersättare: Andersson, G., landstingsman, Gustavsberg; Edlund, J. H., kommunalnämndsordförande, Järfälla; Falk, G. E., f. d. kommunaldirektör, Danderyd; Johansson, E., kommunalnämndsordförande, Boo; Mörner, H., greve, Lovö; Näsström, C. J., kapten, Vaxholm; Wahlström, E., kamrerare, Botkyrka.

Sekreterare.

Martin, J. H., stadsplanesekreterare; t. 22 35 80; Blomqvist, G. G. T., försäkringsråd; t. 67 69 63.

Stor-Stockholms trafikutredning av år 1949.

Kansli: Vasagatan 24, 4 tr., C.; t. 10 04 19, 10 64 57; expeditionstid: 8,30—16,30, lördagar 8,30—13.

I skrivelse av den 15 oktober 1948 till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angav överståthållarämbetet de närmare motiven för behovet att tillskapa ett särskilt organ för utredning av Stor-Stockholms trafikfrågor. I skrivelsen fäste ämbetet upp-

märksamheten på att stadsbebyggelsen alltmer tenderade att sträcka sig utanför städernas administrativa områden och härigenom hade uppkommit behov av nya former för samverkan mellan de berörda städerna och förorterna. Särskilt för Stockholms vidkommande hade denna tendens varit framträdande. Då enligt ämbetets mening tillkomsten av erforderlig lagstiftning för lösande av samarbetsfrågorna mellan kommunerna icke kunde avvaktas, återstode endast att upptaga förhandlingar mellan de intresserade parterna. Vid dessa förhandlingar borde deltaga även representanter för de olika trafikföretagen, däribland statens järnvägar. Det vore även nödvändigt att ett närmare samarbete i avseende på vissa pågående trafikutredningar komme till stånd.

Efter kallelse av överståthållarämbetet hölls samråd mellan statliga och kommunala myndigheter jämte trafikföretag. De intresserade parterna, som vitsordade angelägenheten av ett närmare samarbete på detta område, beslöt den 13 september 1948 tillsätta en särskild utredningskommitté, som antog namnet Stor-Stockholms trafikutredning (av år 1949).

Kommittén består av tolv ledamöter, därav utsedda: två av järnvägsstyrelsen, fyra av Stockholms stadskollegium, fyra av Stockholms förorters samarbetsnämnd och två av de privata trafikföretagen.

På begäran av överståthållarämbetet och intressenterna utsåg k. m:t genom resolution den 18 mars 1949 ordförande i kommittén.

Kostnaderna för kommitténs verksamhet bestridas av kommunerna inom Stor-Stockholm och de berörda trafikföretagen enligt särskild överenskommelse.

Några närmare direktiv hava icke utfärdats i samband med tillsättandet av kommittén. Verksamheten har till en början inriktats på att studera den nuvarande situationen för förortstrafiken till och från Stockholm i syfte att åstadkomma förbättringar i olika avseenden. Vidare skall uppgöras prognoser för utvecklingen under de närmaste åren av förortstrafiken med de kollektiva transportmedlen på grundval av de förefintliga förutsättningarna rörande nybebyggelsen i förortsområdena. Utredningen avser att uppdraga riktlinjerna för bebyggelsens lokalisering, varvid hänsyn toges till möjligheterna för erforderlig utbyggnad och utformning av trafiksystemen. En avvägning av de framtida trafikuppgifterna rörande de olika trafikmedlen skall därvid uppgöras. I anslutning härtill skall eftersträvas ett klarläggande av principerna för hur trafiken i framtiden bör ombesörjas mellan Stockholm och dess förortsområden.

Trafikutredningens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av k. m:t).

Nerell, Å. N. J., f. d. direktör

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

Av järnvägsstyrelsen utsedda ledamöter.¹⁾

Elwing, B. G. O., distriktschef; Sandström, K. H., överingenjör.

Av Stockholms stadskollegium utsedda ledamöter.

Larsson, Yngve G. R.; fil. d.r., stadskollegiets ordf.; Berglund, H. J., borgarråd, stadsfullm.; Markelius, S. G., stadsplanedirektör; Holin, M. S., direktör.

Av Stockholms förorters samarbetsnämnd utsedda ledamöter.¹⁾

Björlin, E. G. A., direktör, Nacka; Andersson, C. A., drätselkamararordförande; Berg, G. A., kommunaldirektör, Täby; Eliasson, N. J. L., kommunalnämndsordförande, Huddinge.

Övrig ledamot¹⁾

(utsedd av de privata trafikföretagen).

Wahlstedt, G. V. R., direktör.

Sekreterare.

Samuelson, S. J. E., förste byråingenjör.

Styrelsen för bron Värtan—Lidingö.

(Lidingöbrostyrelsen.)

Postadress: postbox 4012, Stockholm 4 (postgirokonton nr 1748); t. 62 54 51; broförvaltningens verkst. ledamot (se nedan) t. 44 06 80, 65 08 80; expeditionstid: 10,30—12.

Lidingöbron har uppförts jämlikt ett år 1916 mellan Stockholms stadsfullmäktige och dåvarande Lidingö köpings kommunalfullmäktige ingånget avtal. Rörande den fortsatta förvaltningen av bron hava städerna Stockholm och Lidingö den 9 och 17 februari 1948 ingått nytt avtal, vilket godkänts av stadsfullmäktige i Stockholm och Lidingö resp. den 18 december och den 25 oktober 1947. Broanläggningen är anordnad såsom ett särskilt, från vardera kommunens förvaltning i övrigt skilt ekonomiskt företag.

Kostnaderna för broanläggningen, vilka uppgingo till ca 10,9 milj. kr., hava bestritts med av Stockholms stad upplånade medel. Till amortering och förräntning av dessa lånemedel skola i första hand användas den del av broanläggningens inkomster, som ej erfordras för brons underhåll och drift. Ansvaret för lånemedlens amortering och förräntning, i den mån broinkomsterna ej räcka till, är lika fördelat

mellan båda parterna upp till ett belopp av 4,5 milj. kr., under det att ansvaret för amortering och förräntning av överskjutande lånebelopp åvilar endast Lidingö stad. Till amorteringen av sistnämnda lånebelopp hava vissa större markägare i Lidingö stat förbundit sig att bidraga med en avgift av 4 % av köpeskillingen vid gjorda försäljningar¹⁾ (under 30 år från brons öppnande), dock högst 5 milj. kr. Bron invigdes den 20 maj 1925.

Under år 1946 har beslut fattats om borttagande av broavgifterna vid Lidingöbron. I samband härmed hava städerna Stockholm och Lidingö tillerkänts statsbidrag till förräntning av byggnadslånen.

Broanläggningens drift är anförtrödd åt en brostyrelse, bestående av en ordförande, utsedd för ett år i sänder av k. mt, samt sex ledamöter, valda för fyra år, hälften av Stockholms stadsfullmäktige och hälften av Lidingö stadsfullmäktige. Från vardera kommunen utses två suppleanter. Brostyrelsen är beslutförf, när minst fem åro i styrelsen tillstades. Brostyrelse enligt dessa bestämmelser utsågs första gången fr. o. m. den 1 januari 1949.

Den omedelbara verkställigheten av brostyrelsens beslut och det närmaste inscendet över anläggningens drift utövas av en särskild broförvaltning, bestående av en ordförande och en representant för vardera kommunen.

Brostyrelsens förvaltning och räkenskaper granskas årligen av två revisorer, av vilka vardera kommunen senast i december månad utser en jämte suppleant för denne att vara revisor under det därpå följande året.

Senaste val till styrelsen (för åren 1949—1952) förrättades av Stockholms stadsfullmäktige den 6 december 1948 och av Lidingö stadsfullmäktige den 20 december 1948. Stockholms stadsfullmäktiges senaste val av revisor ägde rum den 8 december 1951.

Författningar. Avtal mellan Stockholms stad och Lidingö [köping] om utförande av en broanläggning över Lilla Värtan mellan Ropsten och Lidingö samt om dess förvaltning, godkänt av Stockholms stadsfullmäktige 16 okt. och av Lidingö kommunalfullmäktige 6 nov. 1916, med tillägg och ändr. Avtal mellan städerna Stockholm och Lidingö angående den fortsatta förvaltningen av broanläggningen över Lilla Värtan mellan Ropsten och Lidingö, godkänt av stadsfullmäktige i Stockholm och Lidingö resp. 18 och 25 okt. 1947 (Kf 1947: nr 92). Instruktion för Lidingöbroförvaltningen, antagen av Lidingöbrostyrelsen 16 mars 1926, med tillägg 30 mars 1928. Chefens för kommunikationsdepartementet ämbetskrivelse till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen 29 mars 1946 ang. borttagande av broavgifterna vid Lidingöbron m. m. (Kf 1946: nr 29).

**Sam-
ver-
kan
med
grann-
kom-
mune**

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderens personalavdelning.

¹⁾ Markägareavgifterna uppgingo år 1951 till 8,295:80 kr.

Sam-
ver-
kan
med
grann-
kom-
muner

Lidingöbrostyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av k. m:t).

Jonsson, G., f. d. överdirektör.

Av Stockholms stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

*Andersson, J. Eric, spårvägsman; *Håkansson, E. A. F., tjänsteman; *Jansson, G. H., f. d. överingenjör.

Suppleanter: *Aastrup, N. G. E., direktör, stadsfullm.; *Lindblad, T. A., överste.

Av Lidingö stadsfullmäktige utsedda ledamöter.¹⁾

*Lindkvist, E., ingenjör; *Markman, A. F., förste sekreterare; *Schlyter, R. O. O., överdirektör.

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

Suppleanter: *Brundin, F., byråingenjör; *Nilsson, G., bagare.

Sekreterare: Malm, F., f. d. byråchef.

Broförvaltning.

Jonsson, G., f. d. överdirektör, ordf. Schlyter, R. O. O., överdirektör, verkst. led.; Jansson, G. H., f. d. överingenjör.

Bromästare¹⁾: Nordgren, G.

Av Stockholms stadsfullmäktige utsedd revisor (för år 1952).

Huss, E. J., direktör, stadsfullm.

Suppleant: Robinsson, S. N. A., typograf.

Övrig revisor¹⁾

(utsedd av Lidingö stadsfullmäktige).

Dahlgren, F., auktoriserad revisor.

Suppleant: Gustavsson, G., ingenjör.

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.